

Tavua: Bible for 1 John, 2 John, Colossians, Ephesians, John, Luke, Mark, Matthew, Philemon, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

¹Ha kwe nai vola ni kawa li Jisu, na luvi Tevita ra luvi Aparama. ²Kho Aparama kha tamai Aisake, kho Aisake na tamai Jekope, kho Jekope kha tamai Juta qei khora na taciya. ³Kho Juta kha tamai Veresi qa Sera I i va Tamu, kho Veresi na tamai Eseromi, kho Eseromi kha tamai Ramu.⁴Kho Ramu kha tamai Aminidaba kho Aminidaba kha tamai Nasor. i, Kho Nasoni kha tamai Salimoni. ⁵Kho Salimoni kha tamai Poasa va Ruci, kho Poasa kha tamai Jese. ⁶Kho Jese kha tamai Tevita na tui,kho Tevita kha tamai Solomoni va Nelei Uraia.⁷Solomoni kha tamai Reopoami, kho Reopoami kha tamai Abija. Kho Abija kha tamai Asa ⁸Kho Asa kha tamai Jiosavati, kho Jiosavati kha tamai Jorami, kho Jorami kha vu mai khe ko Usi.⁹Kho Usi kha tamai Jocami, kho Jocami kha tamai Asa kho Asa kha tamai Esekaia. ¹⁰Kho Esekaia kha tamai Manasa, kho Manasa kha tamai Amoni, kho Amoni kha tamai Josaia-¹¹Kho Josaia khara cedrekhe kho Jekonaia qei khoru na taciya ina gauna vaka Papiloni.¹²Ni devu no na vitokitaki i Papiloni, kho Jekonaia kha tamai Siatali, kho Siatali kha cedre kho Serupepeli. ¹³Kho Serupepeli kha tamai Abiudi, kho Abiudi kha tamai Iliakimi, kho Iliakimi kha tamai Asora ¹⁴Kho Asora kha tamai Sadoki, kho Sadoki kha tamai Akimi, kho Akimi kha tamai Eliudu.¹⁵Kho Eliudu kha tamai Iliesa, kho Iliesa, kha tamai Macani, kho Macani kha tamai Jekope. ¹⁶Kho Jekope kha tamai Joseva na welei Meri, kho khoya kha Sucu qa cedre khe kho Jisu na Karisito. ¹⁷Mai na tabatawata va Aparama, khi va Tevita mai na gauna ni vitokhitaki mai Papiloni kha tinikava nai tabatamata. Ia mai na gauna vaka Papiloni. Khi va Jisu, kha timikava mum nai tabatamata. ¹⁸Na lea Sucu kha Jisu Karisito kha yaca khodaki kwewa, kho Meri, kho tinaya, kharu sa dresac yola devu meru na vilewe qa Josefa, Ia ni bere no na ledru mei no vata, kha sa lei tolavi kho Meri me sa bukete rewa no me odaki kha vakhavunia na Yalo Tabu. ¹⁹Kho Welea kho Joseva khei khia na tamata yalodononu, kha duwarakhinia me lei vakhamaduatallci i qra mata na tamata. Sa vakhnamia. Kho khoya me sa yalania na ledru vidinadivati. ²⁰Kha si vakhasci ma tu, kha qei cedrevi khoya yati ina tadra kha khia na Agilosi ni kalou ga kwaya , “Josefa na luvi Tevita, kua ni Matakhacia na lemu qului Meri meni Welema baletia na lea buketesa vakha vunia ni Yalo Tabu. ²¹Sa na vakhasacania kha khoya khei khia ni luve tagwane, no vakhayacania meni Jisu o khoya. Kwe ina vakhacolania na tamata mai na ledra valavala ca.²²Khei sa yaco no na kwa kwe me sawmana no khe na lea tata na kalou khi vuara na Parofita, a kwaya. ²³Tolavia, ina bukete khei khia na yalewa ina vakhasucunia khei khia na luve tagwane, I na leicovi ina Immanueli,” na khea i balebale “Na khalou ga no vata qei da.”²⁴Kha sa mata mai na lea moce kho Josefa ga lei tara sara na kwa kece a kwaya vua na agilosi ni kalou; kha sa mei khoya Meni Welea. ²⁵Ia kharu sa tamu vikilati (mocevata) me yacovia na lea sa vakhasucunia devu na luve tagwane. Kha sa vakhayacania Meni Jisu.

Chapter 2

¹E na gauna kha sa sucu no khe kho Jisu na ai Veceliema ina ranua vakha Jutia ina gauna li Eroti na Tui, a ru cedre yati i Jeruisalemi kha so na tamata vukhu ga ra kwaya,²"I vai nia o khoya sa sucu me ledra tui na Jiu? Mamu tolavia mai na lea khalokhalo me i na tokhalou ga mamtu. sa la mai kwe me mamu mai qwacavi kwaya."³E na gauna kha sa vakharogocia khe kho Eroti na Tui na i tukhutukhu gima,sa leqa vakhalevu e yaloga qe i ni kwora muni na kwai Jeruisalemi.⁴A sa qei mei kwora khece mai na i luilui, bete qei kwora na qace ni lotu kho Eroti qa tetei kwora, "Ivai na Kharisito kha sa sucu?⁵A ra sa qei kwaya i vua, "I veceliema i na parafita.⁶Ia khe ikho veceliema i na vanua vakha Jiutia, i tamu sewasewa mai vei kwora na i liuliu e Jiutia, nina cedre mai va khe ikho e tlia na i liuliu o khoyakhei na liutakhi nikwora na lequ tamata na Isireli."⁷A sa qei covi kworu vakhailo na tamata vukhu kho Erotime tetei kworu se na gauna cava kha cedre khe na khalokhalo.⁸A sa vakhatalai kworu khi Veceliema qa kwaya, "mutu la khi vakhadania vina na luve sewa, na gauna mi ti sa dania khe, qo mutu na mai vecei au muni, me rewa ni qu na la khi qwaravi khoya, muni."⁹A ru vakharogo devu na kwa kha sa vecei kworu na Tui, a ru sa la sara yati qa sa teiteimata takhi ni kworu sara tu na khalokhaloi kha ru dania mai na tokhalau me yacovia saraga ni sa lei tu vakhatalia tu na khalokhalo i na vanua kha sa sucu no khe na luve.¹⁰Na gauna kha ru sa tolavia khe na khalokhalo, sa tlia na kwa na ledru marau.¹¹A ru rusu yati i na buto ni sue, qa ru sa tolavia na lureve qei ni Meri na tinaya. A ru lutu khi ra qa ru qwarari kwaya. A ru dolavia na ledru khato ni yau, qa ru vagania na pei no kho ula, na ferekiseni qa na mura.¹²Na Khalou, kha sa qe vakhatakhei khoya vuuri i na tadra qa vakharoti khoru me ru na khua ni na lesu i va na Tui o Eroti, kha ru sa qei deidei mai i na vanua gima i na teni tlia leqwa na sala.¹³E na gauna kharu sa deidei mai khe, ka sa qei rairai va Joseva i na tadra na agilosni Turaga qa vecei kwoya, "dure, mei kworu na luve qa tinaya qo mutu tuba khi Ijipita. No tu ga mai khe gima me yacovia na gauna qi na vece ikho, na luve baleti Eroti khei na vakhadania mai na luve me na vakharusa ni khoya.¹⁴Bogi no ga gima kha dure khe kho Josefa qa mei kworu na luve qa tinaya ki Ijipita.¹⁵A no khoto no mai khe gima me yacovia sara na mate li Eroti. A gima me sa qei vakhadudu takhi khe na tata ni parofita mai vua na Turaga, "Qi na covia na luvequ mai Ijipita."¹⁶A sa qei yalo ca sara vakhalevu kho Eroti e na ledru sa vakhalewai khoya khoya kha khoru na tamata vukhu. Kha sa qe i vakhatalata khi me ra na vakhamate khece khe kwora na yaluve tagwane mai na yabakhi rua qa la civo i na buto i Veceliema qe i na yasayasa khece gima me yacovia na gauna kha sa qei vakhateeti kworu vina khe na tamata vukhu.¹⁷Sa qe i vakhadudu takhi khe na tata li Jeremai na parovita ni a kwaya,¹⁸"A sa rogo kha tlia na domo mai Rama, tagi qei na vitagicakhi, kho Raijieli kha tagicakhi ni kworu no na luveya qa duarakhinia me tlia e vakhalomavina takhi ni khoya."¹⁹E na gauna kha mate khe khe Eroti, tolavia kha sa qei vakharaitakhi ni kwoya kha tlia na agilosni i na tradra i ra Josevo mai Ijipita qa kwaya,²⁰"dure qo wea na luve qa i tinaya i na qwele vakha Isireli, ni ra sa mate kheu kwo kwora taucokho na mata vakhamate nia no na luve."²¹Kha dure khe Joseva, mei kworu na luve qa tinaya, qa ru la khi na qwele vakha Isireli.²²I'a na gauna sa vakharogocia ni sa viliutakhi no khe khe Arikeleasi i Jiutia qa sa sosonitakhi ni tamaya no kho Eroti, kha sa matakhu na la i khe gima? A sa qei vakhalsalatakhi ni kwoya na Kalou i na tadra, sa qei deidei me la i na yasayasa vakha Kaleli.²³qa la khi vakhainono no i na tauni e yaca kho Nasareci. A kwe me sa qei tara khe na kwa kwaya na parofita ni kho khoya e na vakhatokhai me te kwai Nasareci.

Chapter 3

¹I na gauna gi a sa dauvunau voli i buto ni vanua lala e Jutia ko Joni na dauni vivavitaotaki qa kwaya. ²“Mutu vivutuni, klnei so vakhalekhe na matanitu vakholomalagi.” ³Do kho khoya kwe kha sa tata devu khe kho Aisea na parofita qha khawa, “E tlia na lio sa cocovakhi no i na vanua lala, vakharaotakhinia na lea calevu na Turaga. Vakhadodonutakhinra na lea calevu.⁴Ia kho Joni kwe kha taqa no na i sulu vuti ni khameli, kha vesu no i e gau na beleti tabo ni manumanu. A sa khea magiti no na vodore qa na oni ni vikhaikhai. ⁵A ra sa la mai i vua kho khora mai Jerusalemi qa Jutia qhei khora qaya muni na vivanua vakhavolivoltia na tuba ni wei na Joritani. ⁶A sa vavitaotakhini khora i na tuba ni wai na Joritani, ni ra sa tusanakhinia no na ledra i valavala ca.⁷Ia ni sa tolavia kho khoya ni ra sa la yati vua kheri wara na Farisi qei khoro qaya muni na lea i tokhani li Setokhi me ra vavitaiso, sa qei vecei khora “Kho mutou na luve ni gwata, o cei kha sa vakhariotu mutou mo mutu tubarakhinia na wakharakharo sa laci mutou no mai kwe?⁸Mutu vuotakhinia na vua khei virourau qaya no vivutuni. ⁹Mutu khua ni nimio mo mutu kwaya na vakhaimutou ‘O mamutou kwe no luve i Eparomo.’ Qi sa vecci mutou, sa rewareiwa i vua na Kalou me vakhaturunia mai na vivatu kwe khei so me ra luve i Eparomo.¹⁰Ia na khia sa tau rewa no i wakha ni vunikhai. Na vunikhai ya tlia khei sa tamu vuatakhinia na vua vina sa na laitasi qa lai viritakhi i no quto makha.¹¹Qi sa na vavitaotakhini mutuo i na wai baletia ni mutu sa vivutuni. Ia kho khoya khei takhuci au no mai, khei sa tetelagi sara i vekhe au, so tamu virqurau ro mequ khau no lea i vava. I na qhei vavitaotakhini mutou kho khoya i na Yalo Tabu qa na mamaudre.¹²Sa qulumia no i e lima na lea i sivi ni sila, qa na vakhosavasavotakhinia muni na silo i na lea rara qa toroki khora vata na sila khi na lea lololo. Sa na qhei bulanio khece na sau ni sila me tamu lo rewa na khea quto.”¹³A sa la muni mei Khaleli ko Jisu me mai vavitaiso i va Joni. ¹⁴A sa tovele no ga kho Joni me tarovia, ni sa kwaya no, “Khei dodonu ga mo mu vavitaotakhini au, ia kwe mi sa la no ga mai vekhe au?¹⁵A sa saumia vua kho Jisu, mo vakhodeinia boto ro kwe baletia khei dodonu me da vakhabautia me da tara no na i valavolo dodonu. A sa qhei vakadudutakhinia kho Joni.¹⁶Ia ni sa mata cake mai wai kho Jisu ni sa vavitaotakhi devu, a sa tadola i vua kho lomalagi, qa sa tolavia na Yalo ni Kalou ni sa la civo mei vua me odhaki na ruve, qa mei ro sara i vua.¹⁷Tolavia, kha tlia na rorogo ni tata mei lomalagi kha sa kwaya, “A kwe kho Luveau lomani, qi sa dau vinati khoya vakhalevu dhu.

Chapter 4

¹Kha sa mei Jisu na Yalo Tabu khina vanu a lala qha me temakhi khoya khe na tevoro ²Ina leya lolo tu me vasagavulu na siga gha vasa gavulu na bogi, kha sa qhei mata khana ³Sa qhei la mai na dau vitemakhi qha kwaya i vua “Ma khi sa te luve ni khalou mo kwaya khina vi vatu kwe mera vuki mete madrai ⁴Ia kho Jisu kha saumia qa kwaya se volari Khei ha tamu cola na tamata ina madrai tatlia boto, Ia mei na tata vakhayatlia khei la mei na gusu ni khalols⁵Sa qei mei khoya na tevoro khina khoro tabu qa vakla dure nia ina vanua tetelagi tatlia ina sue ni sokalou qa ⁶Kwaya i vua, “Ma khei nikno na luve ni kalou mo ula civo ira kwe.” Khei sa volai Na kalou Khei na vakharioti khora na leya agilosí mera maroroi iko, Kheini na lavetikho wei cakhe i dra lima. Me khua khe ni lautia mu la na vatu.⁷Sa kwaya vua kho Jiso, “Sa volai leqwa muni mo khua ni vakhatoche na turaga na lemu kalou. ⁸Sa mei khoya leqwa na tevoro khina na ulunivanua tetelagi qa vakhatakheya i vua na vi nono vakhaturaga khece i vuravura qa na kedrai tetelagi. ⁹“Sa kw aya i vua,” Ma kwa khece kwe qi na solia i vekhe ikho Ma khi tikhi turu qo vakharpkhorokho i vekheyau¹⁰Sa qher kwaya i vua kho Jisu, “La veva vakharokhorokhotakinia ga na turaga na lemu kalou ia mo qwaravi khoya tatlio ga. ¹¹Sa qei deini khoya na tevoro qara sa qei la mai ha agilosí mera qwaravi khoya. ¹²Sa varogocia kho Jisu ni sa vesu kho Joni qa bin khi sue ni vivesu sa la lequa khi Kaleli. ¹³Ka sa deini Nasaraci qha sa lei tokhoto no mei Kapenauni ina baravi mei Kaleli ha yalayala ni vanua kho Sepuloni qhei Navitalai. ¹⁴O Koya kwe me vakhadudutakhi na parofi sai kha kwaya ha parofita kho Aisea. ¹⁵Na vanua kho Sepuloni qa na vanua Kho Navitalai ie Sepuloni qa na vanua Kho Navitalai ie Sakhesakhe i wai ina Joritani kho Kaleli ni vimatanitu teni. ¹⁶Khora na tamata kha tokhoto ina gigilo khata sa dania na cece levu, vuaira kheiri tokhoto ina vanua ni mate qa na kheya titiyalo sa cedre weicakhe na cece levu. ¹⁷Mei na gauna gima sa tekshivu vunau kho Jisu qa kwaya, “Mu vivutuni ni sa vakhalekh e na matanitu vakhalomagi. ¹⁸Naleyta taubale tovo ina baravi mei Kaleli, Kha tolavi khoru na vitacini kho saimoni kha vakhatkhai kho Pita, qei Adriu kho taciga, Khatau biu lawa niru te dauqoli. ¹⁹Sa kwaya i vuaru kho Jisu,” Muru takhu ciyan mai qi na qei buli muru mo muru dau qolivi khora na taimata. ²⁰Khari, sa deinia tu na lawa qharu sa takhuci khoya. ²¹Khasa deider mei khegima kho Jisu qa toso khi mata qha dati khoru leqwa kha rua na vitacini. Kho Jemesa kho luvi Sepete qai Joni kho tacia. Kharu to khoto vata qei sep ete kho tamadru karu cula lawa no. Sa covi khoru kho khoya. ²²Tamu wasa du boto, kharu sa deinia tu na waqa qei tamadru qaru takhuci khoya.²⁴²³Kho Jisu sa dau vilayakhi mei Kaleli taucockho qa vivakhavuli ina visuenilot qa vunautakhinia nai tukhutukhu vina n matanity ni Kalou kha vivakhacola ina vi matagali tauvimate qa na mate dewa kece i vuara na tamata. v24 Na kheya i rogorogo sa rogovakhi yati i lomai Siria, qara sa mei khora mai na tauvimate, mate dewa. na, mosi, na curu mi tevoro, na manumanu soni, na paralase sa vakhacola ni khora kho Jisu. ²⁵Khara sa lewe. Wara khara sa takhuci khoca mei Kaleli, mei Tikapoli, Jerusalem qhai Jutia qhana vavua sivi Joritani.

Chapter 5

¹Kha sa tolavi klhoroi na lewe wara kho cama yati ke edela. Kha sa lei gatule,sakhoru na lea tisapeli vua. ²Kha tata kho khoya qu vakhavulici khora. ³“Sa khalaugata kho khora sa yalomaluma ⁴“Sakhalalugata kho khora sa dau tagi, iri na vakhacegui”⁵“Sa khataugata kho khora sa yalomalua, iri na” ⁶“Sa klhalaugata ko khora sa mata konia qa mata somia nai vala vala dodonu, iri na vakha vusetakhi.” ⁷“Sa khalaugata khokhora, sa dauloloma, iri na lomani” ⁸“Sa khalougata kho khora na yalo save save in na tolavia no Khalou.”⁹“Sa khalaugata kho khora na, iri na lei covi mera te luve ni khabu.” ¹⁰“Sa khalaugata kho khari sa vakhagavui takhi baletia nai vala vala ving ing ledra no ra motanitu vakhomalogi”¹¹“Miti sa kalaugata ni mutu sa lei vakha gavui take qa mutu lei tata becitake, qa mutu lei tata vakha cakha catakhi me baleti au” ¹²“Mutu marau vaknakvu qa mutu vakhavina vina vina baletia mai lomalagi khei leru ke na khea sau, kha odaki muni khwe khora na parofita khara cola mai mata.”¹³“Khoikho na masima ni vuravura khwe, ia makhi sa reva ra khea: qwaqooa na masima, ina tara vakhacava me lesu leqwa mai na kea qwaqwa? ¹⁴“Kho ikho na cing ni vura vura kwe. Na khoro sa tikhi mai edela, sa tamu lei vakhagilotakhi rewa.”¹⁵“Sa tamu udre na cina qa lei nakhi tu ma vede ni taba me lei vagatule ga na cina ing khea: nono me rewa ni cece na buto ni suwe. ¹⁶“Me udre no na lemu cinq idra mata na tamata, me lei tolavi no nqq lenu I valavala ving, qa ra rokhovia ng tamada mei lomalagi.”¹⁷“Mutu khuwa ni numia meequ la mai mequ mei mequ mei vakharusania na vunau se vakharusa ni khora na Parofita. Qu tame la mai mequ mai vakharusani khora, mequ mei vakhadevunia ga.”¹⁸“Khei du sara, khei na vusa na lomalagi qa na vuravura, ia khei na tame rusa khei tlia na tikhi mei na vunau, me tara deevu kece ro na tata ni vunau.”¹⁹“Ina yaco khe makhi khia khei cebaria kha khia khia na tata mei na vunqu qa ra vakha vultakhi muni I vuravurg na tamata me ru cebaria na tatani vunaui iri na tamu rewatio na matanitu vakhomalogi. Ia kho khora eri maroroya qara vakhavuvutakhina ina ledru na matanitu vakalomalogi.”²⁰“Mequ na kwaya irekhemutou makhi lala mi mutu sivitia na tedru yalododonu nai vakharuvu qong Farisi, ina tamu rusuvia na matanitu vakhomalagii.”²¹“Sa rogocia idau leikwai ina gouna I mata, “Mutu khuwa ni dau labe”, o khoya khei dau laba ina vilewaitakhi.”²²“Ia mequ kwaya ve khemutou kho matai kece miti yalo cati tacimutou ina vilewaitake okhoya sa kwaya iva taciya, kho iko na tamata tamu yaga, ina lewai khoyoi na mataabase, ia kho khoya khei kway kho ikho na gaki, ina lutuci iko mai na mana udre mai Eli.”²³“Ia makhi sa lei taunia na lemui loloma ing vanua ni vakhacobori khe nai soro qo qei numia mai na lemuru viba qa tacimu,”²⁴“Mo denia tu na lemui bloma ina vanua ni vakha cobori khe na soro qa la ivoi tacimu. Mo lei vivinati rewa mai qa tacimu qoqei la mo lei vakhacobora na lemci soro.”²⁵“Mo vivinati rewa qei khoyoi kei vilewaitakhi ni ikho ni bere ni muru yaco yati ina matavilewai, makhi tikhai ina biuti ikho kho khoyam vug ba daybukewa qa qeu soli ikho kho khota iva nai vakhatawa ni gue ni vivesu qo na qei lei vakharusu”²⁶“Qi sa kkioaya ive khe ikho na kwa du inatamu sere mai me yacovia na lemu sa saumie devu nai devidevu ni sede kho dinautia.”²⁷“Kho sa vakhrogocia devu kha sa leikhwai, “Mo khuvoa ni dauvidavci.”²⁸“Ia mequ na kwaya I vekemutou kho khora kece iri tolavia boto khe khia na yalewa qo sa domonia sara okhoya kwe sa veidauci e yalo.”²⁹“Makhi sa vakhaleqa ni ikho mu mata ina sake sake matow, mo tikia dei reva mai tuba. Khei na vina cake me lei vakharusa khei khia mu tiki ni yago qa cakaca me lei vakharusai mu yago khege; Eli.”³⁰“Mahki sa vakhaleqa ni iko mu lima I matau, musikhia qo denia reva. Khei na vina cake me lei wakarusa reva khece mu yalo ; Eli”³¹“Kha sa lei kwai muni makhe kia khei sa videi qa welea me solia; vua na leg I vola ni visere.”³²“Ia mequ na khwaya vekhemutou makhi miti ng solia nai vola ni velsere iva welemu I ng vukhu ni lea, sa na vakhavunie me sa vidauci, ia o moyoe sa na mei no vata qei welemu sa na vakhavunia me sa vidauci.”³³“Kha tlia leqwa kha lei khwai ing gauna mai mata, “mo khuwa ni dau tatoi bubului, vakha rewoi ia mo tata bubului goi I vua na khalou.”³⁴“Ia qei sa kwaya I vekhe ikho, ‘Khua ni bubului vuara se khi loma lagi; nakhi no khe nai nomo ni khalbu”³⁵“Qu khuwa muni I vuravura, na I duredure ni e la, me kuwa muni khi Jerusalemi, na lea khoro na tui sa qwaqwa.”³⁶“Mo khiwa muni ni bubului I mu ulu baletia khei tamurewa mo vukhicia e tlia mu rau ni ulu me sesevu se me lolol.”³⁷“Mo khwaya ga na Io me io qa na tikhai me tikhai, makhi tlia na kwa leqwd mei na kwa sa leikwai rewa ia sa vu mai vua na nitu.”³⁸“Sa leikhwai devu mai sau ni mata na mata, qa sau ni batu na batu.”³⁹“Ia mequ sa khwaya I vekhe ikho mo kuwa ni bilarakhikia kei tlia khei tara khei khia na kwa cala ivedke ikho. Ia makhi tlia khei robakia mu balul I matau, solia leqwa mu balu mawi.”⁴⁰“Makhi sa khia khei sa lavata qei ikho ina vilewai qa mata livata qei ikho ina vilewai qa mata livatia na lemu I oro, solia muni vua na lemu.”⁴¹“Makhi tlia khei mata la qei ikho ina tlia na maile, la muni qei khoya inai kharua ni maile.”⁴²“Mo loma soli vua khei tlia khei kerevi ikho, khuwa ni yalobotia kei tlia kei mata dkerevi ikho.”⁴³“Sa varogocia devu sa lekwai. “mo lomonia na weka-mu qo cakgcattia na kemui meca.”⁴⁴“Ia mequ sa vecei ikho lomani khora na kemu meca qo masulake ni khora kheri tata vakhaca ca ni ikho.”⁴⁵“Me rewa khe mo na lluve ni kalou muni lomu lagi. Okhaya sa vakha drevia na mata ni siga ivuara na cacaco qanavina, qa vaka luvunia muni na uca I vura vura vaka tautau vata.”⁴⁶“Ia makhi soi lomani khora ga kho khora khei lomani

Chapter 5

ikho, na rava na kenow sau? Iri tamu dau tara na kwa vata kwe, khora na dau tigonia na' vakacava cava⁴⁷ Makhi sa tata ving ga iva tacimu, na viina mo qei vatakhea ivuara na tamata? Tamu nia kwe na kwa iri dau tara na khoi vimata nitu teni?⁴⁸ Okoya q1 sa dodonu mo vina sara me odaki sa vina sara na tamada vakhomalagi.

Chapter 6

¹Mo na qaraunia mo na khua ni dau vakharau dodonu e ra mata na tamata me vakharairai tu bofo, baletia khei na tikhai tlia na khea I sau mai vua na Tamamu vakhalomalagi ²A kwe I na gauna I sa soli kwa ni loloma khe mo na khua ni uria na davuir me baletik ho me odakhi e ri dau tara na dau vidabui i na buto ni sue ni soro qania muni i na visagata me rewa ni ru na dau vakhacaucautakhi? Khe mei vei kwora na tamata. Qi kiwaya vakhadu veikhemutou ni ru sa qaratia devu na khea i sau.³Ia na gauna i soli kwa ni loloma khe mo na khua ni vakhatara me na khilatia mu lima i mawi na kwa e solia mu lima i matau ⁴Me na rewa ni soli valchailo na lemu kwa ni toloma. Me na gei vathalougaatakhi ni ikho na Tamamu o khoya se dan tolavi Ikho no.⁵Ni o sa masu mo-chua ni kodhakhi takhi kho khora ha dau ni vivakhaisini ni ra dau vinatia me ra masu dure ga' masu tu i na sue ni sogoni vata ga na vei tutu ni salame ra remsa ni ! le i tolari mai vei Ichora na tamata. Qi kwaya valhadu veichematou ni ru sa garatia deru na khea i sau. ⁶Ia khe iko ni o sa masu mo na rusu i na lemu rumu tabu. Sogotia na mata ni sue go masu 1 vua na Tamamu o Khoya sa tamu rairail E na gei saumia na lemu masu na Tamamu o khay sa tami rairai. ⁷Nio sa masu khua ni o masu balavu ga tawayaga me khodakhi takhi o kuora na khoi matanifu teni do chei ri sa numia tu du ni na lei rogoci e na ruchu ni tata balavu⁸A gima mo mutu thua ni odakhi taki gima baletia na Tamamutou khei sa khilatia rewa tu na kwa i gadrevia tu ni si bere ni o hercher Kherekhere i vua. ⁹A gima mo na masu khodakhi takhi kwe : " Lemamu Ta me i lomalagi, me na valharokho rokhotakhi mu yaca: ¹⁰Me na la mai na lemu matanitu- Me tara yaco 1 vuravura na lemú lewa me odakhi khei tara no mai i lomalagi¹¹Solia mai velche mamu nikhua na mariti Khei yaga veche manc. the rosati Omane me ofatta HA lemamit sa vosAti kusora ¹²Mu khua ni yaloca ti mamu i na vulcha ni temama ; salavala ca me odakhi mami tamer yaloca ti kuora e ra d'au i valavala da 9 veche manus ¹³Mu khus ni mei mamu I na vere la mu vachacola ni mama mai # na i valavala ca.¹⁴I na gauna 1 ha - vosoti kwora the - 1 natamata the i ri valavala ca, na Tama nutou valchalo. thei na vosoti mu muni. ¹⁵Ia ma malas, mi 5 fammi reca ni vosoti kisara na famata the i ri valavala ca vei the mutou khai na famu rosoti- nutou muni na Tamamy- for vakhalomalagi.¹⁶Nio sa lolo khua ni mata vakhalomalomanicho tu me odakhi kho kuora na dau vivakhaisini khei ri dau mata tenitlia tu ra day khilatia? na tamata na ledra lolo. Qi' kwaya vakhadu veikhemutou kha ra garatia na khea i sau ¹⁷Ia khe iko ni o sa maar masu vathatabuya mu ulu go savatia mu mata, ¹⁸me ra na khua ni khilatia na tamata ni o lolo no, ia me ni choya ga na Tamamu sa tawa raira: ga na Tamamu o Khoya sa tola no mai ga tausa rairai e na saumi ikho.¹⁹Mo khua ni khumunia na i you baleti vuravura veikche ikho ni na vachacakhacacha nia na sarasara ga na vevelha ga ra na basuchia muni na dan de venalho qa ra venacho tia. ²⁰Mo na Khumunia ga vachalevu na i you me baleti lomalagi baletia chevi na tamu rewoa Oni na valchacachaca nia na sarasara ga na vevelha ga ra na tamu lei ²¹venalho tia muni yati na dan venalho 2 Ni na vania ga khei tau no khe na lemu ;- you e na no choto mouni no lhe mu yalo²²Na mata sa te cina ni- yago A gim ni sa vina mu mata;e na valhasinaiti. na rarama mi yago ²³Ia ni sa cachaca mu miata mu go yano e na 'sinai- e na sigilo. A gima kuba- khei na figilo tu na rarama velche ilo e kodakhissi warna nather leves. na gigilo! ²⁴A Tikhai thia chei recisa ni quaravia khiei rua na i liulin è ria flia ga na galina, baletia chei na ressa ni cachatia è tlia da lomania e flia legua ma chei tikhai chei ha resa ni du i mua thia ga titthai i luna Khei Hia leguia. Tamu rewa, ni o-na quaravia via Khalou ge i mai you.²⁵A gina gi sa kasaya veche ikho mo khua Uni legatachinia na lemu- cola,'na cara i khania se na cara i na somia - se baletia mit yago, na cava i na taga. Do khei tamu leva na magiti mai na cola qa na yago ma i na i-sulu?²⁶Tolaria ro na manumana i malino iva lala. Khei ri tamu feiteirakhi se tatamusuchi se khumunia i na ba ia na Tamamutou vakhalomalagi e vakhani kwora. 1 mu mi tamu biri calce mai vei kwora?²⁷O cei veikhemutou kie e na rewa ni valchu vaikhurinia legua na lea cola e na gauna thei nuigawagawa the!²⁸Na Ocava i sa rui nuigawagawa takhi the na khoa mo taga? Vakkasamatakhi ni kwora ro na vi senichai i na vikhaikhai ; na ledra tubu. Khei ri, tamu & cachacakha qa ra tamu talia vachatakhi ni kwora na ledra i sulu ²⁹Qi na kwaya, veikchemutor O Solomoni boto ro na Tui i no leya i ukhaukhu cecere there kha tami totokha sara na leva i sulu me odakhi takhi kho kwora Kol (30) Ma khei sa vakhaisulutakhinia na Khalou na yo nirvanua na yo kha ra cola³⁰lovo ikhua ga ra dei i na ovani e na siga i roaroa e na bara famu levu sara na leya khauwai ; na lemu cola è vukhu ni vakhabantia sewa- sewa boto khei sa tau rewa ni kwakhi. ³¹A gim no na khua ni nuigacoagawa & ga tarogia "Na cava manti na chania"??" se "Na cava manti na somia?" or "Na i sulu cava manti na taga ?"³²Ni kho káora ga na kwai matanitu teni e ri vachadania ma veikia there-kwe na tamamutou vakhalomalagi e i- khilatia tu ni mutu gadreria tu na kwa kwe. ³³Ia mu vachadania sila ró na lea matanitu gei nia na leya valo dodonu ga sa na gei, soli vei khe mu na weikwa khen kwe. ³⁴A gima mo na: khua ni te nuigawagawatakhi Ona kwa me baletia na siga Proaroa baletia i roaroa e na nuigawagawatakhi nia ga vakchatakhinia na veikwa me baleti koya Na vi siga ya flia sa duchu tau tu na khea vi siga cakhaca

Chapter 7

¹Mutu kuwa ni dau lelewa, lala mo mutu na qei lei lewai. ²Na lewa mutusa tara mutu na la i lewai muni khe, na i vakharau mutu vakharautakhinia, e na vakharautakhi muni ga vekhemutou. ³Na cava ro khi tolaria no khe na moqomoqo i e mata li wekamu qa qo tamu bau vakhawa ro na du ni khai i mu mata. ⁴Khi na kwaya rewa vakhacara i va wekhamu “ Me qu khau dei ro na moqomaqo i mu mata,” ri sa tau tu ro i mu mata na du ni khai. ⁵No davnivivakhaisini! Mo deinia, teiteimatar ro mai mu mata na dura ni khai kho na qei tolavia vina na moqomaqo mo deinia reva wai i e mata li wekhamu. ⁶Mutu khua sara ni solia na kwa tabu i vuara na tui, mutu khua muni ga niviritaki vuara na qo na lemutu mata ni civa, lala ma ga kha ra qei butuvalkhinia civo qa ra qei vukhi mai me ra basurakhi. Ni mutou vakhamatayasewa. ⁷Mutu cacau e na qai soli ve khemutou. Mutu vakhadhani, mutu vuralaunia. Mutu tukhitukhi e na qhei dolavi vekhemutou. ⁸Do kho khora khece kheri kheiekhere, e i na soli vuara; khora kheri vakhadania kheri na vuralaunia, qhei khoya muni ga khei tukhitukla, khei na dolavi i vai. ⁹Se khei tlia vekhemutou ni sa cacau madrai vua kho luvea, khei na solia yati vua na votu? ¹⁰Se ni sa kherevia ati va ikha, me na qhei solia i vua na gwata? ¹¹Kwa gi mutu sa khe rewa ni khilatia kho mutou na tamata cakha ca, mo mutu solia vuara na luvemoutou na i loloma vina, sa na qhei vica sara na kwa vina khei na solia na Tamamuttou vakalomalagi vuara kheri cacau i vua. ¹²Ma khe di vinoctia me ra tara i ve kheda na kwa vina kho khora na tamata, qo tara muni vuara, baletia kwe na i vunau qa na parofita. ¹³Mutu rusu i na matamata raba sewa. Do na matamata rabau levu, khei rabalevu muni ga na lehea calevu. E na cedre sara khi na rusa, sa le wara du e ri sa rusuvia tu. ¹⁴Ia na matamata raba sewa, kwa khei cedic khi na cola, khei dredre na khea calevu, khei ri vica du boto kheri so tolavia rewa. ¹⁵Mutu qaraukhatani mutou mai vuora parofita vakharekwa, kheri la mai vekhemXXX qa ra vakhaisulu tu mai me odhaki na ia kheri te oliva dauvikhakhata. ¹⁶Mutu na khilati khora i dra vua. Di na rewa nikhua ni betia na vua ni vaini mai na khai vakhavotovoto. Qha na lolo mai na soni? ¹⁷I na okhaki sara ga gima, na vunikhai vina khece ga khei na vuatakinia na nua vina qa nia na khai cakha ca i na vuatakhiaXXX na vua cakha ca. ¹⁸Na vunikhai vina khei tamu rewa ni vuatakhini na vua cakha ca, qa na khai cakha ca khei tamu rewa muni ni vuatakhinia na vua vina. ¹⁹Na khai vakhauaflia ga khei tamu rewa ni vautakhinia na vua vina, me sa tasi boto, qa dhei yati khi na quto. ²⁰Agi mutu na qhei khilati khorou. Ga i dra vua. ²¹E i tamu ni khora khece kheri kwaya vekhe au, “ Turaga, Tuaga,” me ra na rasu khi na matanitu vakhalomalagi, khi khora ga kheri tara na kwa khei vinatia ko Tamayau mei lomalagi. ²²E ri le wara e ri na qhei vecei au i na siga gima, “Turaga, Turaga”e i tamu ni mamu, mamu parefisai i mu yaca, qa mamu kharavia na tevoro i mu yaca, qa manu tara khei wara na kwa yalevu i mu yaca? ²³Qi sa na qhei vecei khora vina du, qi tamu khilati mutou! Mutu la reva i vekhe au, mutou na dautara na i valavola ca. ²⁴O khoya gi, kho khora vakhayatlia kheri varogocia na lequ tata qa ra takhucia kheri na odahi tu khei tlia na tamata vukhu khei tara na lea sue i na dela ni vatu. ²⁵E i luvu na uca qa qwaqwaa na vuto, qa na liwa ni cagi khei ravutia yati na sue; khei na tamu lutu baletia ni tara no i na dela ni vatu. ²⁶Ia kho khora vakhayatlia kheri varogocia na lequ tota qa ra tamu vakhatakhucia kheri na odh i na tamata khei tara na lea sue i sue na dela ni nukhu. ²⁷E i na luvu na uca qa qwaqwaa na vuto qa na liwa ni cagi khei na ravutia yati na sue, khei na soura, is sa na vakhacakhacania du vakhaca. ²⁸Ia ni sa qhei tinia na lea tata kho Jisu, a ra sa qorovia na lea i vakhavuvulXX kho khora na le wara kha ra, no khoto no i khe gima, baletia ni vakhavulici khora no me odhaki khei tlia khei nakli ivua na lewa a tamu odhaki na ledra I vakhavuvuli na vunivola.

Chapter 8

¹I na leya siro civo mei e dela,khora sa takhuci khoya mai kha tlia na i levu. ²Tolavia, kha tlia na vukhavukha kha sa la mai vua qa khoruva i e mata, qa kwaya, "Turaga, ma mu sa vinatia, mo mu vakhosasavatakhini au." ³Kha sa dodonia yati e lima kho Jisu derei khoya qa kwaya, "Qi sa vinatia, Mo savasava." Vakhasauri du boto kha sa savasava mei na leya vukhavukha.⁴Sa vecei khoya kho Jisu, "Tolavia vina mo khua du ni kwaya vua khei tlia. Mo la ga i na lemu i yaliyali, qo la'khi vakhatakhei ikho khi vua na bete. Mo vakhacaboria na i madrali kwa kwaya kho Mosese, me te i vakhadudu i vuara."⁵Ni sa rusuvi Khapenaumi yati kho Jisu, sa la mei vua khei tlia na turagani valu qa terevi khoya, ⁶qa kwaya, "Turaga, na lequ dauviquaravi khei dara no mei sue ni sa paralase tu qa sa tlia na kwa na lea mosi." ⁷Sa kwaya i vua kho Jisu, "qi na la yati mequ vakhacolani khoya.⁸Sa kwaya na turaga ni valu, "Turaga qhi tamu yaga ma mu rusu khina leqhu sue, mu kwaya boto na tata khei na cola na leqhu dhauviquaravi. ⁹Baletia kho yau boto muni qhu lei no tu ina tutu gima, meqhu teiteimata qhara tokhoto i qhu rukhu. Qhu kwaya vua khei tlia, na sotia me "la"qha na la yati, kho khoya i vua leqha khei tlia, "la mai "khei na la mai qha la mai, vua khei tlia na dauviquaravi, " tara kwe," khei na tara." ¹⁰Ia kho Jisu ni sa varogicia kwe, sa khurabui qa kwaya i vuara na takhuci khoya tu, "khei du qi sa kwaya i vekhemu, qu tamu bau tolavia. Khei tlia na tamata khei odakhi kwe na leya vakhabautia i Isireli.¹¹Qi sa kwaya i vekhemu levu i na la mai na tokhalau qa i na ra, kheri na mai tokhoto vata Avaraama, Aisake qa i Jekhove i na i nono vakhalou mei lomalagi. ¹²Ia na luve ni matanitu ni vakhalomalagi khei na viritakhi reva i na gigilo i tau dakhu i na vanua kheri na lei tagi qa vakhasequruquru bat khe. ¹³Sa vecei khoya na turaga ni valu kho Jisu, La me odakhi na lemu vakhabautia qa me yaco i vekhe ikho kha sa cola na leya dau viqwaravi ina yauwa ga gima.¹⁴Na leya mai kho Jisu i na Sue li Vita, Sa dani vuga i Vita sa dara no ina tauvimate takha. ¹⁵Sa dere e lima kho JIsu sa deini khoya khe na mate takha kha mata wei cakhe qa qwaravi khoya.¹⁶Ni sa lutu mai na yavyayi khora na tamata khara sa mei khora mai na lei curumi vua na Tevoro Sa kharavi khora reva na yalo ina tlia boto ga na tata qa vakhacola ni khora na Tauvimate. ¹⁷Ina sala kwe sa yaco khe ra kwa kha kwaya kho Aisea na Varovita, "kho khoya ga vakhai khoya kha khau reva na ledra tauvimate qa na ledra malumalumu.¹⁸Ina leya sa dani khora na lewe levu khara sa viribaiti khoya tu, sa qei kwaya me ra sa deidei qa la i vuara me i na tiliva ni toba kho khaleli. ¹⁹Kha sa la mai vua kha tlia na vunivola qa kwaya, "Vakhavuvuli qi na takhuciko i na vanua cava khi la khe. ²⁰Sa vecei khoya kho Jisu, " Khei vakhacolani na woliva na manumanu vukha ni lomalagi kheri vakhali khe e ulu.²¹Tlia leqwa i vekhe khoru na tisaipeli kha kwaya i vua, Turaga mo vakhadonua teiteimata ro me qu lai buluti tamayau. ²²Ia sa vecei khoya kho Jisu, mo takhuci yau qo denia na mate me bulutia ra ledra mate. ²³I na leya sa vodo khi waqa kho Jisu kha ra sa takhuci khoya na lea tisaipeli. ²⁴Dania sa qei tubu kha tlia na cava levu i wasawasa qa sa vodo khe na uwa yalevu i waqa ia sa moce kho Jisu. ²⁵Sa la mai na Tisaipeli vua qa ra vogonia qa ra kwaya, mu vakhacola ni da Turaga di sa vakhalekhe ni da mate. ²⁶Sa kwaya i vuara kho Jisu, "Na cava miti matakhuacia, kho mutou sa sewasewa na lemutu vakhabautia? "kha dure qa vakhacolani na cagi qa na wasawasa. Sa qei maravu mai. ²⁷Sa khusari khora na tamata qa ra kwaya . Sa bekhe tara vakhacola na tamata kwe khei talaiwarewa vua na cagi qa na wasawasa?²⁸Kha sa la mai na tilivagi kho Jisu i na khoro kho Kataranesi vua na tamata kha ru sota kha curumi khoru tu kha na tevoro kha ra sa la tu mai na bulubulu qa sa tlia na kwa na ledru wakharakhara qa sa tamu rewra muni i vekhe khora na taubale i ca levu me la i sivitria na calevu gima. ²⁹Dania kharu sa tatae qara kwaya, "Na caca me maru tara, kho mu Jisu na luve i Khalou? mu sa la ni khua me khei mo mu mei vakhacolani ni mamu. Ni si bere ni yaco mau na khea gauna.³⁰Sa tlia na lala levu na qo khara sa lei vakhana tamu bekhe yawa mei vuaru. ³¹Kha ra sa vakhacolani Jisu no ma ga na nitu qa ru kwaya, Mami sa cakhavi mamu vakhatalai mamu boto vuara na lala qo kwe. ³²Sa kwaya vuara kho Jisu, Mu la kha khora na nitu kha ra sa la mai qa ra la ci khora na qo, dania na lala levu na qo sa qei wavu sirosiro mai i e dela gima qa ra mate khece i wai.³³Kho khora na dau vakhana qo, khara wavu reva mai khe gi khi na buto ni khoro qa ra lakhi tukhunia khece na kwa khece e yaco i vekhe khoru na lei curumi tu mei mate. ³⁴Dania kha ra sa la khece na lewe ni khoro me ra lei warakhi ni Jisu, I na ledra sa tolavi khoya khara sa torovi khoya me sa deini na ledra vanua.

Chapter 9

¹Sa vodocia kho Jisu e khia na waga, sa takhoso khi tiliva qa sa la yati ina lea tauni. ²Kha sa lei mei mai vua e khia na tamata paralase ka sa daratu tu I na lea daradara, kha so tolavia kho Jisu na qwaqwa ni ledra vakha boutia qa kwaya iwa, “luve aul mo vakacegu, na lemu valavala ca sa bokho dei.³Qa se so vuara na vakhalesilesi ni lotu kha sa vitataki vakhai khora “Na tamata kwe e tata vokha rekha rekha. ⁴Sa khilatia kho Jisuna ledra vakhasama ga kwaya, “Na cava s vakhacamavakhacakaca khe mutu yalo? ⁵Na cava kei vina me lekwai”sa bokho dei na lemu vala vala ca”, se me lei kwai mo dure qo ali. ⁶Sa kea dodonu mo mu khilatia khe, saa nakhi na qwaqwa ivua na luve na tamata me bokhocia nai vala mala ca ni vura vura kwe. Sa kwaya kho khoya iva na paralase, “dure qa qaratio na lemu daradara qo layati ina lemu suwe.⁷Ka sa dure sara noi paralase qa sa la sara i lea sue. ⁸Ina gauna khara sa tolavia khe na tamata na kwa, sa yaco, khora se qoro qoro ka vokha vina vina ivua na khalou, khoya ia solia na qwaqwa ivuara na so na tamata. ⁹Sa deidei kho Jisu me sa la, sa tolavia kha khia e yara kho Maciu, kha sa gatule no ina suwe laca dau tiqoni khe nai vokha cava cava. Kha sa khwaya vua, ‘takuei you mai’, kha dure qa takuci khoya sara yati,¹⁰Sa gouna sa gatule khe kho Jisu I suwe me khonia na khiam sa lewe wara vuara na dau tiqoci vokha cava cava qei khora na tamata I vala vala ca khara sa la muni mai meri lmai khana qa Jisu qei khora na lea tsaveli. ¹¹Khara sa tolavia na Farisi na kwa sa yaco, khara sa tetei khoru na tsaveli, “I rewa vaka caa me khono vata khei khoa dau tiqoni vokha cava cava qei khora na vala vala ca kho Jisu;¹²Sa varogocia kho Jisu na ledra vitetei qa kwaya yati vuara, “Na tamata sa cola cocla vina sa tamu yaga vua no vuniwai, I vuara ga na tauvimate. ¹³Mu la mutu qei ki vakhatalavia na; bale bale ni lequ tata, “Ivekhe yau, I vina cake na loloma qa cakha ca na vakhacaboi soro”. ¹⁴Khara sa la mai vua na to tsaveli li Joni qaru tetei khoya “Na cava e vuni ledru tamu dau lolo kho khon na lemu tisai veli me odaki kho mamutou qei khora na Farisi. ¹⁵Sa kwaya kho Jisu I vuaru, “Iii na tagi na vunisuwe li tagwane vou ni no vata no qei khoru kho khoya se iri na marauno?”, sa vakhaleke no mai na siga me sa dedei khe na tagwane vou meru sa qei lolo.¹⁶Khei tamu rewa ni sema voda na sulu e matua qa nai vou na cebara vokha newarewq na khei sema sa qei levu sara du na kea cebara.¹⁷Khei tamurewa muni lni lei vakhatawa na waini matua I na kea tavaya taba ni manumanu vou, makhi khei tawa khe, ina cibate na taba ni manumanu qa na tasova yati na waini qa sa, vokha cakha cania na khea tavaya taba ni manumanu vakhavo ga me khei vakhatawa na waini vou ina khea tavaya taba ni manumanu vou qa maroroi tu.¹⁸Sa vakhamacala no kho Jisu I vuara, so qei la mai kha khia nai vakhalesi qa mei kharura I vua qa mei kherevia qa kwaya, “Sa qei mate no botorikei kwema na lequ vulau, mu la riki mai mo mu mei tabakie I mu lima me na rewa ni cola leqwa mai kho khoya. ¹⁹Kha sa dure kho Jisu qa sa takuci koya yati, qari sa takuci muni na lea; tsaveli.²⁰Kha sa tlia na vibulou kha sa tauvi turu ni dra balavu me tini karuq na yabake ka takucia mai e lobo ni Jisu, qa lei dere sara na lea I belebele ni sulu. ²¹Kha sa kwaya vakhai khoya na vibulou kwe, “makhi qi dere boto na lea sulu, qi sa na cola mei na make kwema.²²Kha sa vukhi lesu kho Jisu qa talavia na vibulou kwema qa kwaya vua, “vulalu mo cola qwaqwa sa vaka colani ikho na lemu vakhabautia,” kha sa vokha colai sara na vibulou kwema ina auwa no ga gima.²³Na lea soso yati ina lea suwe nai vakhalesilesi kho Jisu sa tolavia sara kha ra livia no na biukila qara kosa kosa no na tamata. ²⁴Kha sa kwaya I vuara kho khoya, “Mu la vakanikiliki ina vulau kwe khei tamu mate, oloya kei mace no boto,Kha ra sa vimalicaki qa vicoali takini koya.²⁵Khara sa la kece; tuba na tamata, sa qei rusu kho khoya ina lea buto ni rumu qa qulu e lima qa sa gatule sara kho vulalu. ²⁶Sa qei robotia tu na veivanua nai talanoa ni kwa khayaco kwe.²⁷Kha sa dedei kho Jisu me sa la tora sara yati, karu ruwa muni na matakabulu kharu takua tu muni. Koru tamu cegu na taevia no na turaga mo mu lomani maru riki mai na luvei tevita.²⁸Kha sa rusu yati khi suwe kho Jisu, kharu sa la mai vua khoni ata khabulu. Kha sa tetei khoru kho Jisu, “Miri vakaboautia qi rewa ni tara no kwa kwe? Kharu sa kwaya ivua, Eh riki turaga.²⁹Kha sa qei dere du mata ko Jisu qa kwaya, “Me yaco me odaki na leumurei vokha bautia.”³⁰Sa qei todola dru mata. Soi qei kwaya kho Jisu ivuaru, “tolana mi khuwa ni qei kilatia na kwa sa yaco vekemuru.³¹Ia na ledru la muni na rua kwema, karu lei qei lei talanoa take na kwa sa yace I ruaaru I vacara na tamata kece.³²Kharu sa la sara no yati kho khoru na rua, kha tlia na galu sa lei curumi kha lei mei mai iva Jisu.³³Ia na gauna ni lea sa lei cokari dei na yalo teni, sa qei tata rewa na galu Kohara sa tola qara kwaya na kwa kwe kha tamu bou yaco tu ina gauna I matamai Isireli.³⁴Ia kharu kwaya na Farisi, “I na qwaqwa ni ledra I liuliu na teroro, khei cokhari kwora no khe na teroro”.³⁵Kho Jisu kha sa qei la ciro no I na buto ni vi khoro turaga qa na vi khorokhoro Tomania no ga na lea vakhavuvuli I na vanua ni vivakhasoqoniveta vunautakhi nia no kosiveli ni matanitu ni khalou, qa vivakhacola no I na vi mataqali mate qa na vimataqali tauriniate.³⁶A sa lolomani kwora du na lewe vuqa I na vukhu ni ledra sa lomabibi qa ra sa yalosewasewa muni ga. IA ra sa odakhi na sivi khei tikhai na khea I vakhatawa.³⁷A sa vecei kwora na lea. Ltisaiveli, “Sa khoro tu na kwa me lei tamusukhi ia khei sewasewa no boto na tamata cakhacakha. ³⁸A kwe me da sa masutia na Turaga ni tatamusukhi, me na tamata cakhacakha me ra la khi tatamusukhi.

Chapter 10

¹Cori kworu mai na lea le tinikharua na tisaivel i kho Jisu qa solia I va kwora na dodonu me ra na dau kharavia dei na yalo ni teroroc vakhacola nia na tamata mai na vi mate cakhaco qei na vi mataqali tauvimato khece ga?²A kwe ru yaca khece na le tinikhavua na arositolo. Na I matai kho Saimoni “e dau lei covi muni khe kho vita” qei Adriu na taciya; ³? Jemesa na luvei Sevoke Sereti qe I Joni na tciya; Filipi qei ni Pacolomiu: Tomasi, qei ni Maciu na dau khumuni valchacavacava; Jemesa na luvei Alafasi qei ni Cateo ⁴Saimoni na gugumatu, qei ni Jutasa: Isikarioti, o khoya kha na qei vidabui takhi ni kwoya.⁵Kho kworu na le tinikharua kwe kha vakhatal ai khora yati kho Jisu qa vakharioti kwora qa kwaya, “Khua ni la khi na tlia na vanua khei ri no khe na kwai matanitu teni qa mutu na khua muni ni rusuvia khei tlia na mataqali na tauni vakha-Samaria. ⁶La ga I vuara na sivi kha ra sa reva tu I na mataqali na Isireli: ⁷I na hauna misa la no khe, vunau qo kwayam “NA MATANITU NI Khalou? Sa vakhalekhe.”⁸Vakhacola ni kwora na tauvimate, vakhature ni kwora na mate, vakhasavasavatakhi ni kwora na vukharuvukha qa cokhari kwora dei na tevoro. Tamu saumi na lemutu ciqomia, mutu solia sese beto muni yati me khua muni ni saumi. ⁹Mo mutu na khua ni tawania I na buto ni lemutu bausi na khoula, silira se kora ¹⁰Mo mufu khua ni khau leqwa khei tlia na khato ni yaya I na lemutu I yaliyali se tlia leqwa nakhote se I vava, se tlia na I titokho, ni sa dodonu me soli vua na tamata cakhacacha na khea magiti. ¹¹Na tauni se khoro cava go I rusuvia vakhadani na tamata du, qo nokhoto I khe gima me yacovia na gauna I deidei mar khe ¹²Ni sa rusu I na tlia na sue mo na kidavakhi nia. ¹³Ma khei yaga vekhe ikho na sue mo na vakhasobutia na vakhacegu. Ia kwa khei tamuyaga vua khe iko mo na vakhasukho takhilesiu vuakhe ikho na vakhacegu. ¹⁴I vuara na tamu ciqonikho se tamu vakharogicia ikho nio sa deidei mai I na suwe se tauni gima khuretia dei na dravo ni qwele mai mu la. ¹⁵Qi sa kwaya vakhadu va khe ikho, e I na sewasewa na cakhacakha ni vanua kho sotoma qei Khomora e na siga ni lewa qa na levu cakhe sara na vanua kwadhi. ¹⁶Dania qi vakhatalai ikho me khodakhi na sivi e na kedra malima na woliva mo na vukhu me khodakhi takhi na gwata qa yalo vina me khodakhi via ruve. ¹⁷Qarauni kwora na tamata! Khei ri na soli ikho yati I vuara na mata bose, qa ra na ravulakhi ni ikho I na buto ni ledra sue ni soqoni. ¹⁸Khei ri sa na qei mei ikho mai I vuara na vi liuliu qei ni khova na tui me baleti au. ¹⁹Ni ru sa mei ikho cakhe mo khua ni nuiqawaqawatakhi na kwa I na kwaya se I na kwaya vakhacava, baletia na kwa I na kwaya khei na soli vuakho e na gauna gima. ²⁰Do khi na tamu tata kho ikho, ia na balo ni Tamamu e na tata mai vekhe ikho. ²¹Khei ri ra dukhu soli tukhadra qei ni tacidra me ra vakhamate, qei ni tama kho luvea. Khora na yaluve khei ri na seqwati ledra I tubutubu qa ra na vakhavunia me ra na lei vakhamate. ²²I na lei duarakhi mai vei kwora na tamata baletia qu yaca. Ia kho khoya ga khei na vosotia me yacovia na I ddevudevu khei na cola. ²³Ni ru sa beitakhi ni iko I na buto ni tauni tuba khi na tlia leqwa na khoro turaga kwe qi sa vecei ikho vakhadu I na sibee ni butukhia khece na khoro turaga khece vakh Isireli, e sa na la mai na luve ni Tamata. ²⁴E I tamu levu mai vua na qasenivuli e tlia na tisaivel me kodakhi taki muni na dau ni viqwarari I vua na lea I liuliu. ²⁵E na rautia boto me na kodakhi takhi na lea I liuliu e tlia na dau ni viqwaroni qei niamuni qa na tisaireli me kodakhi na lea gasonivuli. Ma khei ri sa covia na qasenivali ni sue I Pielisepupi, sa na qai vica sara na yaca cakhaca khei ri na lei covi khe na lea vu ni suwe. ²⁶A gima mo na khua sara ni matakhu ci kwora, ni tikhai tlia ne kwa khei tabonakhi e na tamu cedre, qa tikhai tlia muni na kwa khei vunitakhi me na tamu lei khilati. ²⁷Na kwa qi vecei ikho I na gigilo, kwaya I na rarama, qei na kwa I vakhrogicia vakhasewa I mu taliga, khacivakhi nia val I na dela ni suwe. ²⁸Khua ni matakhu ktwor na rewa ni vakhamate nia na yago ia garu tamu rewa ni vakhamate ni na yalo. Ia, mo na matakhu karya ga kho khoya khei vewa ni na vakhamate ni kworu vuarua na yago qeina yalo mai yeli. ²⁹Eina bara tamu volitakhi khei rua na sivaro I na tlia na sede sewasewa? A gima ni na tikhaitlia vuaru khei na dara I na qwele qa na tamu khilatia na Tamamu. ³⁰Ia na rau ni ulu khece I mu ulu e lei kilati ut

³¹Khua ni matakhu. Kho ikho I uasivi cakhe mai vei kwora na sivaro. ³²A gima, kho kwora khece na dau tukhuni au I vuara na tamata, qe na dau tukhuni kwoya muni I vua na Tamaqu mai lomalagi ³³Ia kho khoya khei na maduatakhi ni au e ru matu na tamata qe na maduatalkhi ni kwoya muni e mata na Tamaqu sa no mai lomalagi.

³⁴Khua ni njmia ni qu la mai me qu khau mai na visaututakhi I vuravura Qu tamlu la mai me qu khau mai na visaututakhi ia na I sele wau. ³⁵Ni qu sa la mai me qu tara me ru na vi seqwati na tagwane qei ni tamaya, na vulau qei ni tinaya na yalewa vakhawati qei ni vugaya yalewa: ³⁶Na meca ni tamata ya tlia na leya lewe ni vu ni suwe.

³⁷O khoya ya tlia sa komani tamaya qa tinaya vathalevu mai veikhe au khei tamu du vakhe au do dhoya muni sa lomani luvea tagwane qa lureya yalewa vakhaleru, sa tamu du vakhe au. ³⁸O khoya sa tamu qulumia na leya khauvelatai qa takhu ei yau sa tamu du vakhe au ³⁹O khoya sa dania na lea cola e na vakharevania. Ia kho khoya ga sa vavakharevania na leya cola me baleti yau e na tolavia. ⁴⁰O khoya sa ciqomi ikho khei sa ciqomi au no muni, qei ni khoya sa ciqomi au sa ciqomia no muni kho khoya kha talai yau mai ⁴¹Kho khoya khei ciqomia na parofita baletia ga ni te parofita e na qulumia na I covi ni parofi tor qei ni khoya sa ciqomia na tamata cakhacakha

dodonu me baletia ga ni te tamata daci calchacakha dodonu e na qulumia na I covi ni tamata cakhacakha dodonu.⁴² O cei ga khei na solia vuara na luve yasewa kwe khei a tlia boto ro na bilo wai driwadriwa me somia baletia ni te tisaiveli qil kwaya vakhadu vei khe ikho, khei na tamu rewa vakha tlia ni na reva na khea I sau I na lea cola.

Chapter 11

¹Ia ni sa devu na leq vivakaroti kho Jisu vuara na lea tisaivelu le tmikarua a sa deidei mai khogi me laki vanua qa vakhatauvuvuli I na ledra vanua. ²Ni sa varogocia kho Joni mei na sue ni veivesu na lea cakhacakha li Jisu a sa qhei vakhatala khei so na lea tisaivelu me laki tetei khoya, ³Qa kwaya vua, “sa ni mu kho khaya sa la no mai se me mamu vakhadania leqwa khei tlia?”⁴A sa saumia ko Jisu qa kwaya vuaru ,”Mutu lakhi vakhadewatakhinia na Joni na kwa mutu sa tolavia qo mutu viarogocia. ⁵Kheri sa tola na mata khabulu, a ra sa yali na lokhilokhi, kha ra sa savasava na vukha-vukha sa varogo na dudu, a ra sa cola leqwa na mate, qa sa vunautakhi na I tukhutukhu vina vuara na dravudravua. ⁶Sa khalovgata kho khoya sa tamu vakhaleqai e yalo mai vekhe au.⁷Ia ni ru sa lesu leqwa na tamata qa gima,sa qai tata ko Jisu vuara na le wara me valeti Joni, “Na cava mutu lacia ki na vanua liwa me tolavia na sina sa lai yavalati e na cagi?” ⁸Ia na cava mutu la’khi tolavia – na tamata kha vakhaisulu I na I sulu malumu?⁹E I du ni kho khora e ri taqa na I sulu malumu kheri dau no khoto no I na ledra I sue na Tui. Na cava ga mutu la’khi tolavia – a parofita?E, qj kwaya vehemutou, o kheya khei uasivia no parofita. ¹⁰Sa ni khoya kwe kwa volai khe, “Tolavia qj sa vakhatab yati na lequi vakhavakhatala me teteimatatakhini ikho kho khoya khei na vakharaautakhinia na lemu calevu.¹¹E I du qj sa vecei mutou khei tikhai tlia khei sucu mai na yalewa me sivi Joni na Dauni vivavitaositakhi. Ia kho khoya khei sewa – sewa tatlia I na matanity vakhomalagi e I levu cake I vua.

¹²Ia mai na gauna li Jone na Dauvivavitaositakhi me yacovia nikhua na mataniti vakhomalagi sa lai rewati ga I na sasaga, o khora ga khei qwaqwa na ledra sasaga kheri na rewatio.¹³Do kho khora na parafita vata qaya na I vunau kheri sa parofisai no ga me yacovi Joni mai; ¹⁴Kwa mutu sa viviatia ma mutu ciqomia, sa ni khoya kho Ilaija o khoya kha dodonu no me la mai. ¹⁵O khoya khei vakhataliga me varogocia¹⁶Me vakhatautauvatatakhi ro qj na cava na I tabatamata kwe? Me odakhi ko khora na yaluve dauviseu I na makete, e ri gatule tu qa ra vicovi vakhai khora ¹⁷Qa ra kwaya, ‘mamu, vakhagaitakhinia na bitu ni valehatagi vekhemutou, qo mutu tamu kiu. Mamu rarawa no, qo mutu tamu tagi.¹⁸A sa la mei k0 Joni qa tamu khana madrai se somu waini, a ra sa kwaya, ‘E I tau no I vua na tevoro.’¹⁹A sa la mai na Luve ni Tamata a sa khana qa somu a ra sa kwaya, Tolavia khei tamata daukhana kha daumateni, na lea I lala kho khora na daulsoqonia na I vakha – cavacava qhei khora na I valavala ca! Ia na vukhu e na vakhadonui ga ni sa tara.²⁰Sa ghei tekshivu kho Jisu me vakhariati khora na vikhrokhor kha atara khe khei wara na lea cakhacakha mana, balelia ni ra sa tamu vivutuni. ²¹E I na cakha ca kho ikho Khorasini! I na cakha ca kho ikho Pecisaita? A sa khe tara mei Taia qa Saitoni na vikwa kha tara I vekhe muru, a ra sa khe vivutuni wasa I na I sulu tago a na ravu. ²²E na sewasewa na khea cakha ca vuaru ko Tara qa Saitoni I na siga ni lewa qa na levu cakhe vekhe muru.²³Kho ikho muni Khapenaumi, khi numia no mo lei vakhatetelagitakhi khi lomalagi? E I tikhai kho na dei civo khi Etesi. A sa khe tara I Sotoma na vikwa yalevu, kha tara I vekhe ikho, a sa khe nakhi no ga me yacovia nikhua. ²⁴Qj sa na vecei ikho, khei na sewasewa na khea cakha ca I va Sotoma, qa na levu cakhe I vekhe iko I na siga ni lewa.²⁵I na gauna gi sa kwaya kho Jisu, qj vakhavinavina vekhemu na Turaga mei lomalagi, na Tamayau, baletia ni mu vunia vuara na vukhu qa na yalomatua na vikwa kwe, qo mu vakhatakhea ga vuara na yaluve. ²⁶E, Tamoyau, do khei so vinal ga I mu mata me okhaki gima. ²⁷Na kkwa khece ga sa solia I vekhe au kho Tamayau, e i tikhai tlia e I khilati Luveya, kho Tamaya tatlia ga, qa tikhai tlia khei khilati Tamaya, kho Luveya ga qhei khoya muni ga khei digitakhinia na Luveya me vakhatakhea I vua.

²⁸Mu la mai I vekhe au, kho mu vakayatlia ga sa oca kha dagitia tu na I degidagi biri, qj na vakhaceguti mutou.

²⁹Mutu dagi na liqu I vua qo mutu vulicia vekhe au na yalomalua qa na yalomalumalumu, mutu na qhei vakhawa khe na vakhacegu I mutu yalo. ³⁰Khei rewarewa na lequ I vua qa taumama na lequ I dagidagi.

Chapter 12

¹Ina gauna gima sa la kho Jisu ina siga hX vakhacecegu ina buto ni visila Khara sa mata khana na tigaiveli ga sa tekhivu mera vitikhia na so ni mata ni e vua gara khania. ²Ia niru sa tolaXia na Farisi Xa kwa aimia, "Khara kwaya iva Jisu Tolavi khoru na lemu tisaiveli khei tama dodonu me tara ina siga ni vakhacecegu.³Ia sa kwaya ivuara kho Jisu, mutu si bere ni wilia na kwa kha tara kho Tevita, Ina gauna khasa mata khana khe qhei khoru na tokhoti qhei khoya? ⁴Kha rusu ina sue ni Khalou qha khania na madrai dau lei tolavi (madrai dau raici). Ia khei tamu dodonu ivua qhei khora na lei lab mera khania khei donu ga I vua na bete.⁵Mutu sa bau wilia na lawa me baletia na sig ani vakhacecegu ni sue ni lotu i no ledra tamu rokhovia na sigo ni vakhacecegu kwo kwora na befe. Ia kha ra tamu cala khe. ⁶Ia qia kwaya vekhemutou, khei tlia khei levu cakhe mei na sue ni lotu khei no khoto kwe.⁷Ma mi sa khilatia na i balebale ni kwa khei lei kwai kwe, Qi sa vinatia na yalo loloma qa tamu te vakhacaboisoro, mi tamu beitakhi ni kwora no na tamu cala. ⁸Nisa te turaga ni siga ni vakhacecegu nXX luve ni tamata.⁹Kha sa la dei mai khe gima kho Jisu qa la i na ledra sue ni lotu. ¹⁰Kha tlia ha tamata khei malumalumu e lima kho nakhoti no muni. Saqhai tetei Jisu kho khora na Farisi gha ra khaya, Khai dodonu vakhalawa me tara na vivakhacola ina siga ni vakhacececegu nira mata beitakhi ni khoya no.¹¹Sa kwaya i vuara kho Jisu, Kho cei vekhemutou ma khei lutu inai kheli khu tlia no boto naleya XXX na siga ni vakhacecegu Khei na tamu lei tuberia wei cakhe mai?¹²Sa qhei tlia na kwa na levu ni tamata mei na sipi. Okhoya maga kwe sa domX me tara na kwa vina ina sig ani vakhacecegu.¹³Sa qai kwaya uva na tamata kho Jisu, Dodonia XXX mu lima. Sa dodonia yati qa sa vina muni a lima gima me odhakhi na khei kharua.¹⁴Khara sa qhei rusu khe tuba na Farisi qara bose me vakhamatenia vakhacava.¹⁵Ia nisa khilatia kho Jisu na ledra numiasa la tani mei khegima. Khila nai wiliwili levu khara sa takhuci khoya qha ra lei vakhacola.¹⁶Khasa vecei khora mera khua ni kwai kho ya i vuara.¹⁷A kwe me tara khe na kwa kha kwaya me parofita kho Aisea:¹⁸Mutu dania la lequi Talatala o khoya kwe XX digia. Na lequ i tokho qisa dau vinatia vakhalevu i qui yaloga. Qu sa solia I vue qhu Yalo, Khei na tukhunia na lewa dodonu khina vi matanitu teni.¹⁹Khei na tamu visaqasaqa se me rogo levu a lia ina leya tagi. Khei XXX tikha tlia me varagocia e domo ina vi basoga ni sala.²⁰Khei na tamu musukhia khei tlia na tula Xi sina khei biri. Se me lovia na cina khei khobulu levu. Me yacovia sara ha gauna khei sa tetetimatatakhi nia khe Ona qwaqwa me teiteimata.²¹Khara sa ravi vua qa nuitkainua e yaca kho khor ana vimatanitu teni.²²Sa qei lei mei mai iva Jisu khei tlia na tamata Xatahabulu qha galu khei curumia tu na tevoro sa vakha cola ni khoya kho Jisu sa qhei tata qa tola muni.²³Khara sa khurabui kho khora na lewe ware qara kwaya, Okhoya kwe kho luvi Tevita?²⁴Ina ledra varogocia na Farisi na vivakhuriabuitakhi ni ley cakhacakha khara sa qhei kwaya, na tamata kwe khei tamurea ni kharavia na tevoro vakhavo ga ina qwaqwa li Peleisipupi na ledra turaga na nitu.²⁵Ia sa khilatia na ledra numia kho Jisu qa kwaya i vuara, na viliutakhi khei na visei vakhalkhora kheiri na vakharusai, na khoro se sue kheiri na vakharusai, na khoro se sue kheiri tata wasewase kheiri na tamu tu khata.²⁶Ma khei khariyi Setani kho Setani, sa qai visei vakhai khoya. Khei na qei dure vakha cava na leya mataratu.²⁷Ma qhi sa kharavi khara na tevoro ina qwaqwa iva Pielisupupi na qwaqwa cava kheiri vakhayagatakhinia kho XXXX u, Ina vukhu ni kwa kwe kheiri na vakhalewai muton khe.²⁸Ma ghi sa vakhatalai Khora reva na tevoro ina yalo ni kalou, ha matanitu ni kalou sa ahei yaco ma yekhemutou.²⁹Khei rewa vakhacava, me tlia me rusu ai qa venakho ina leva suwe khei tlia na tamata qwaqwa ma kizi si tamu sobetia sila ro qha vesui akhinia me qaratia khece mai na leya i yau na leya sue.³⁰Kho khoya khai tamu totakhi ni yau khei to teni. Ia kho khoya khei tamu sogonia vata nei vekheyau, khei teni teni nakhi khora.³¹O khoya magagi qhu kwaya khe i vekhemutou: Khei rewa ni lei vosoti kho khora valawah ca. Ia khei tamurewa ni lei vosoti khei tlie khei tata vakha cania na yalo tabu.³²Ia kho khoya khei tata cakhacakhania na luve ni tamata khei rewa me lei vosoti. Ia ma khei tlia khei tata vakhacakha cakhania na yalo tabu khei na tamu lei vosoti se ina vuravura kwe se ina vuravura khei teitakhu mai.³³Na khai vina khei na vuatakhnia na vua vina mei na khai cakhaca khei vuatakhi nia muniga na vua ca, khei lei khilati na khia mei e vua.³⁴Kho mutou na khawa ni gwata, miti na rowatia vakhacava mo mutu kwaya na kwa vina ni mutu tamata cakhaca. Dina dau kwaya ga na kwa khei oso tui du yaloga.³⁵Na tamata vina khei khau mai na kula nina mei na lea loma vina: na tamata cakhaca khei khau muni mai na kwa cakhaca mei e yaloga cakhaca.³⁶Qi sa kwaya i vekhemutou na tata cakhaca khece miti cavutia miti khei na lei tetei khe ina siga ni vilewaX.³⁷Ina lemu tata khina na lei vakhadonui khe: ina lemu tata khina lei wakharara muni khe.³⁸Khare sa qhei saumia na lea tata li Jisu kho khora na vunivola qhei khora na Farisi qhara kwaya, turaga mati vinatia khei so nai vakhatakhei mei vekhe ikho.³⁹Sa qhel saumiana ledra tata kho Jisau qha kwaya i vuara, nai tabatamata dau vakhatevoro qha dau cakahca: Ia khei na tamu soli nai vakhatakhlakhila, nai vakhatakhlakhila li Jona na parofita.⁴⁰Me odhaki na lea tokhoti kho Jona ina buto ni tlia na ikha levu me tolu na siga qa tolu na bogi sa okhaki muni maga khe na luve ni tamata me tolu na siga qha tolu na bogi ina buto ni qwele.⁴¹Kheiri na dure ina matavilewai na khoi Ninive mera vakhadudutakhi

Xa na ledra i valavala ca nai tabatamata kwe niru sa vivutuni ina leyai vunau li Joni Ja khei tlia kwe khei levu sara mei iva Jona.⁴² Na ranadi mei na Ceva khei na dure ina vilewai qhei khora qaya muni haitabatamata kwe mera vakhadudutakhi nia na ledra cala. Nisa la vakhayawa mai na vuaira ni vuravura me mai varogocia na tata ni vukhu iva Solomoni Ia khei tlia khei levu sara mei vaSolomoni kwe.⁴³ Ma khei sa la dhei mai na yalo velavela mei vua khei tlia na tamata khei na dau vilayakhi tu ina vanua dravuisiga ni tikhai tlia tu na vanua me tei vakhavakhacegu, ia khei tamu tolalau nia du.⁴⁴ Khei na Xhei kwaya, Qina lesu leqwa khina lequ sue qu la maei khe. Ina ley a lesu khei dania ni sa tavirakhqa samakhi vina tu qa vakhaiukhuukhutakhi tu.⁴⁵ Sa qhei la ha yalo kwe qa mea leqha mai kehi vitu kheiri sa qhei cakhaca du vakhalevu mei vua Kharu sa qhei rusuvia qharu tokhoto khe Khasi sewasewa mei mata, akwe sa cakhaca du vakhalevu. Khei na odhakhitakhi nai tabatamata cakhaca kwe.⁴⁶ Nisi tata no Jisu i vuara na lewelevu tolavia kho tinaya qhei khoru na taciyu kharu sa dure tu i tuba qharu matatata no muni ivua.⁴⁷ Kha Hia kha kwaya i vua, kho tinamu qhei khoru na tacimu kheiri dure tu mei tuba qharu vinatia meru tata i vekhe ikho.⁴⁸ Ia kho Jisu, kha kwaya i vua kha mei tukhunia nai tukhutukhu gima i Kho cei kho tinayu? Se kho cei kho khoru na taciyau?⁴⁹ Sa qhei dodonia e lima i vuara na tisaipeli qa kwaya, tolavia a dwe kho khora na tinayau qhei khora na ta ciyau.⁵⁰ Kho khoya ya Hia kheiri tara nae yaloga ni tamayau mei lomalagi sa ni khora kwe na taciyau, na gwaneyau qhei khora na tinayau.

Chapter 14

¹E ria gauna gima, kho Evoti na tui kha sa vakharogocia khe na I tukhutukhu baleti Jisu. ²Sa kwaya vuara na leya dau ni viqwaravi a kwe kho Joni na dau ni vivavitaisaakhi; kho khoya khei sa tucakhe leqwa mai I na mate. Khoya maga kwe khei sa yavala tu na khaikhai ginia I vua.³Ni kho Eroti kha vesukhi Joni vauci khoya, biuti khoya ki sue ni vivesu baleti Erotiasi na welei tacia kho Filipii. ⁴Ni sa vecci kwoya kho Joni, “e cala vakhalawa mo qulumi kwoya me ni welemu.” ⁵Kho Eroti kha sa vinatia du me vakhamate ni kwoya, a sa qei matakunci khora na tamata baletia kha ra vakhalive kwoya tu me tlia na parpfita. ⁶E na gauna kha tara khe na siga ni sucu li Eroti, kha sa qei khiu no khe na luvei Erorias na yalewa me vakhamarautakki ni Eroti no khe. ⁷J na lea taleitakhi nia, kha sa qei yalatakhi I na bubuluime na solia I vua na kwa ga khei terevia.⁸Devu na tata vua li tinaya, sa qei kwaya, “I na dela ni veleti kewemo na solia khe va khe, yau e ulu kho Joni na dau ni vivavitaositakhi. ⁹Sa tlia na kwa na rarawa li kwoya na tui I na vukhu ni kwa sa tereria na vulau, ia ni sa yalatakhinia devu I na bubului qei ni kwora muni gana gatule tu muni I na gauna ni vakhayakhan sa solia ga na leya tafa me tara.¹⁰A vakhatala a lei musu mai e ulu kho Joni I na suwe ni vivesu. ¹¹Sa qei biu mai e ulu I na dela ni veleti qa lakhi soli I va vulau qa sa qei khau sara va tinaya. ¹²A ru sa qeii la mai na lea tisaiveli, khau e yago, qa ra lei bulutia. Devu gims, a ru sa qei la khi kwaya va Jisu.¹³I na gauna sa vakharogocia khe kho Jisu, a deidei mai I na tlia na waqa me la I tlia na vanua lala. Ni ra sa vakharogocia na tamata kha ra sa dukhu taubale yati mai na vi khoro turaga. ¹⁴Ni sa la mai kho Jisu I va kwora, sa lomani kwora qa vakhacola ni kwora na tauvimate.¹⁵Ni sa te yavyiyavi, a ru sa la ci kwoya na tisaiveli qa ru kwaya I vua, “A kwe na vanua lala, qa sa te vakhiyavi mum. Vakhatalai kwora na tamata, me ra rewa ni la I na vikhorokhoro me ra la khi roli khedra magiti.¹⁶Ia sa qei kwaya vuaru kho Jisu, “E na tamu yaga me ra la dei, mutu solia vuara? Na kwa me ra khania.” ¹⁷A ra sa qei vecei, khoya, “E tau tu ga kwe vei khe mamutou e lima na I buli madrai qei nia e rua na ikha.”¹⁸Sa qei kwaya yati kho Jisu, “Khau mai khei vekhe yau.”¹⁹A sa qei vakhari kwora na lewe vuqa kho Jisu me ra gatule I na rve yoyo. Qaratia na lia na I buli madrai vata qa na rua na ikha Vakhananata khi lomalagi, vakhalougata takhinia qa mlusukhia na I buli madrai qa visoliyakhi nia yati I vuara na tisaivelig qa ra sa qei visoliyakhi nia yati na tisaiveli I vuara na tamata.²⁰A ra khana taucocko qa va vuse. Kha ra sa qei sogonia mai na vovo mai na musumusu ni magiti – Sinai leqwa khe kha tini kha rua na sova.²¹Kwora na khana khav ra lima na udolu na tagwane, tamu wili khe kho kwora na marama qei ne kwora na yaluve.²²Kha vakhasauri na leya vakhatalai kworu na tisaiveli me ra teiteimata I na waqa khi tai qa vakhatalai kwora na lewe vuqa me ra dukhu la.²³Ni sa vakhatalai kwora devu na lewe vuqa sa qei cava khi edela vakhai khoya me la khi mas. Ni vakhiyari mai, sa ni kwoya ta tlia ga.²⁴Ia na waqa kha sa yawa sara mai vanua, khuita- khi I na uwa, I na rukhu ni cagi kha sa liwavi kworu tu.²⁵I na I kha 4 ni gauna I na bogi sa la ci kworu yati kho Jisu qa taubale yatia I na dela ni wai dui.²⁶Ni ru sa tolavi kwoya mai na tisaivel a ru sa matakhu qa ru kwaya, “a gima na yalo”, qa qolou I na matakhu.²⁷Kha sa qei tata yati vuaru kho Jisu qa kwaya, “Mutu yalo die” Kho yau boto!²⁸Sai,oa yati kho ita qa kwaya, “Turagi ma khei ni mu I na dela ni wai?” Dwaya kho Jisu , “La mai”.²⁹Sa qei sovu mai kho vita mai na waqa qa taubole I na dela ni wai me la =I va Jisu.³⁰Ia ni sa tolavia kho vita na cagi sa tekhiu me matakhu. INi sa tekhiu me iutu dromu kha sa qei qobu qa kwaya, “Turaga vakhacola ni au!”³¹Dodonia vakhatotolo I yati e lima kho Jisu, quluni. Vita qa kwaya I vua, “Kho iko sa sewasewa na lemu vakaabautia na cava kho vakhatiqa takhi?”³²Ni ru sa rusu I na buto ni waqa kho Jisu qei ni vita a sa qei mudu na cagi.³³Kha ru sa qei cuva khece I va Jisu na tisaiveli I na buto ni waqa qa ra kwaya, “Sa du ga ni kho mu ga na Luve ni Khalou.”³⁴Ni vu sa takhoso yati khi tai, kha ru cava I na vanue ko kenisereti.³⁵Na gauna kha ru sa khilati Jisu mai khe kho kwora na tamata ni vanua gima, kha ra sa qei vi tukhutukhuni takhi yati I na vi vanua valchalekhetakhi khe gima, qa ra mei kwora mai na tamata tauvimate khece I vua.³⁶A ra cikhevi kwoya me ra dere boto na bele ni lea I sulu, e na levu ga ni ra dere kha ra cola.

Chapter 15

¹A so vuara na Farisi qa na vunivola mai Jerusalemi kha ra la mai va Jisu qa ru kwaya, ²“No cava ro kheri sa vakhayavalatia no khe na lemu tisaiveli na ledra I vakhavuvuli na tuqwaqwa? Kheri sa tamu vuluvulu me ra qhei khana.” ³A saumia vuara qa kwaya, “Ia, na cava e u mutu sa talaidredre khe khi na vunau ni Khalou I na lemtu I vakhavuvuli?”⁴Khei kwaya na Khalou, “vakharokorokotakhini khoru ko tamamu qa tinamu,” ga ni ‘khoya khei tata vakhacacatakhini khoru kho tamaya qa tinaya khei na mate vakhadu. ⁵Ia, mutu sa kwaya, o khoya sa verei tamaya qa tinaya, “no vivuke khece mei solia vekhe muru khei sa na tei loloma vua via Khalou.” ⁶Na tamata gima khei temu yaga me dokhai tamaya. E I tikhi kwe mutu sa vakhawaletakhinia khe na tata ni Khalou I na temtu I vakhavuvuli.⁷Na dauvivakhoisini ko mutou! Sa parofisaitakhini mutou vina du kho Aisea ni Kwaya,⁸“O khora na tamata kwe kheri vakharakhorokhetakhini au ga I dra tebe ni gusu, ia dra yalo sa yawa I vekhe au.⁹Sa tamu yoga ledra masuti au, ni na sa vakhatauvuvuli takhi na I vunau ni tamata me I vakhavuvuli.¹⁰A sa covi khora na lei wara khi vua ga lavaya Mutu varogocia qo mutu vakhasamatakhinia:¹¹E I tikhai tlia na kwa khei vusu ki na gusu ni tamata me vakhadukhadukhani khoya. Na lewa ga khei rusu mai e gusu, khei vakadukhadukhania na tamata.¹²A ru sa la mai va Jisu na tisaiveli, qa ru kwaya, “Mu sa khilatia ni ra sa yalo ca na Farisi ni ra varogocia na I tukhutukhu gi?”¹³A sa saumia kheJisu qa kwaya,Na khai yatlia khei tamu launia ka Tamayou vakhalomalagi khei na cavu dei.¹⁴Mutu deini khora tu, a khora kwakhi kheri te I liuliu mata khabulu. IKkwa khei tlia na mata khabulu khei teiteimatatakhinia no khei tlia na mata khabulu, kheri na lutu ruarua I na qwara.¹⁵Sa qei saumia ko Pita qa kwaya I va Jisu, “Mu vakhamacalatakhinia ro ha tata vakhatautauvata kwe vekhe mamu.”¹⁶Sa kwaya kho Jisu, “mutu si tamu khilatia no muni kho mutou?”¹⁷Mutu si tamu khilatia ni kwa khece khei rusu I no gusu, khei rusu I na khete qa la sara khi sue sewa?¹⁸Ia na kwa khei rusu mai na gusu khei la mei da yaloga. O khora gima na kwa khei vakhadukhadukhania na tamata.¹⁹Do khei la mei no yalo na numai cakha ca, na daulaba,, vividauci, na garogaro ca, no dauvenaka na vitatavui valavarekwa qa na dautata vakhacaca.²⁰O khora kwe na kwa khei vakhadukhania na tamata. Khei tamu vuvulu.²¹A sa qei deidei mai khegi ko Jisu me la khi Taia qa Saitoni.²²Ka sa tolavia kha tlia na yalewa ni khennnnani I na yasayasa gi. A so taevakhinia no I vua, “Mu lemoni au na Turaga na Luvei Tevita! Ko lequ vulau sa curumi tevora vakhalevu.”²³Kha sa tamu saumia na lea tata kho Jisu. A ru sa vakhamasuti khoya na lea tisaiveli qa tatae takhuci datou no.”²⁴A sa saumia kha Jisu qa vecei khoru, “qi tamu lai vakhatala no vuara na teni, vuara ga na luve ni Isireli kheri sa reva tu.²⁵Kha sa la ga mai qa karuva I e mata, qa kwaya, “Turaga mu vukhei au”²⁶A sa saumia ka kwaya, “Khei tamu dodonu me qara na kedra madrai na yaluve qa lai viritakhi vuara na lure ni tui.”²⁷“Sa kwaya na yalewa, “E riki, Turaga, o khora muni na luve ni tui kheri khania na vuruvuuru ni madrai khei ltu mai na teveli ni ledra turaga.”²⁸Kha saumia ko Jisu qa kwaya vua, “Yalewa sa kwa levu na lemu vakhabautia; me yaco ga vekhe ikho me odhaki na lemu gagadre.” I na auwa gima sa lai vakhacola khe ko lea vulau.²⁹A sa qei deidei mai khegi kho Jisu qa sa la vakhalel=Iketia yati na wasawasa va Khaleli. Kha sa cavatia e I tlia e dela qa sa gatule.³⁰Kho sa tlia na I lala tamata levu kha ra sa la yati vua. Kha ra sa mei khora tu yati e wara na tauvimate, na lokhilokhi, na matakhabulu, na galu, qei khoro na gera. A ra sa lai vakhono I e la li Jisu, qa sa vakhacolani khora khece.³¹A ra sa khurabuitakhia na I lala levu gima ni ru sa tata na galu, sa vakhocolai na gera, sa yali na lokhilakhi, qa ro sa tola no matakhabulu A ra sa vakhavinavinata khinia na Khalou ni Isireli.³²A sa covi khora yati ki vua na lea tisaiveli kho Jisu, qa veceikhoru, “Qi sa lamani khora du na tamata baleta ni sa devu kwe khei tolu na siga na ledra no vata qei au no, tikhai tlia na kwa kheri sa khania tu. Qi tamu vinatia mequ vakhatalai khora yati, lala qa ro lakhi lulu tu I na sala ni ra se tamu khona tu.”³³A ra sa kwoya, vua na tisaiveli “De na re wa ni khau mai vai na I buli madrai me viraaurau yaya na I lala tamata kwe ni te vanua lala?”³⁴A sa kwaya vuaru kho Jisu, “E vica na I buli madrai sa tau no vedhemutou?” Kharu sa kwaya, “Khei vitu qa vica na ikha yasewa.”³⁵A sa vakharioti khora na I lala levu gi kha Jisu me ro no I na qwele.³⁶A sa qulumia na vitu na I buli madrai qa na ikha, ni sa vakhavinavina takhinia devu, sa qhei ciqitia na vibuli madrai gima, qa solia yati vuaru na tisaiveli. A ru sa visoliyakhiania vuara na tamata.³⁷Kha ra sa khana khecei na tamata qa ra sa vuse. A ru sa torokia e I vitu na tabe dra cawa.³⁸O khora na khana gi, e ri le va na udolu na tagwave, tamu wili na yalulve qa na yalewa.³⁹Sa qhei vakhatalai khora yati na tamata kho Jisu, vodo I na waqa qa la yati I na yasayasa vakh Makitala.

Chapter 16

¹Khara sa qei lamai kha khora na Farisi qei khora nai tolchani I Setokhi meru mei vakkhatovelei khoya me vakhatakhe a I vuara khai so nai vkaha takhila khila a mei lomalagi. ²Ia kha saumia qa khwaya ivluara ina yavi yavi miti na kwaya khei siga vina bale tia na lomalagi khei damutia. ³Ia khei rowarowa khei na drakhi ca nikhua baletia ni lolo qa driu driucia na lomalagi. Kho mutou na dauvivakhai sini, mutu sa khilatia rewa na I rairai ni lomalagi; ia miti tamu khilatia rewa nai vakhatakhilakhila ni gauna kwe? ⁴Nai tabatamata cakhaca qa dau vidau ci mutu sa dau vakhadania nai vakhatakhilakhila ni gauna ia khei na tamu soli I vekhemutou vakhavo ga nai vakhatakhila Khila Jona “Sa deini khora kho Jisu qa la ateni. ⁵Khara sa yaco khi tiliva gi na tisaiveli kharu numi deinia meru bau khau tu yati khei so na madrai. ⁶Sa kwaya vuara klho Jisu, “Mutu qara uni mutou vina sara mei na ledra dau vakhaturu tata na Farisi qai khora na tokhani I Setoki. ⁷Kharu vitalanoa vakhai khoru natisai veli qaru kwaya, Baletia nikhua du ta mu khau tu mai khei tlia na madrai, ⁸Kho Jisu khasa khilatia na ledru vitalano a qa kwayam, Khei sa sewasewa na lemu tu vakhabautia. Na cava mutu ma vakanunaia khe nimutu tamu khau tu I ra madrai? ⁹Mutu tamu bau nunaia na lima nai but qa Kivuara na tima na udolu qa vica leqwa na sova mutu tawania khe? ¹⁰Sa na vitu nai vhara na vana udolu qa vica leqwa na sova mutu vakhasinaitia. ¹¹Khei sa tara vakhacava tu kwe miti sa tamu khilatia niqum tamu tata me baletia na madrai Mutu qarauni mutou vina mei na ledra vaki a tubu tata na Farisi qhei khora nai tokhan I Setokhi. ¹²Kharu sa qhei khilatia ni tamu tata no kho khoya me baletia na vakhaturu ina madrai Mei na ledra I vakhavuvuli ga na Farisi ghei khora nai tokhani I Setoki¹³Nisa layati ina yasyasa vakha Sisario Filipa kho Jisu. Sa tetei khoru na tisaveli qa kwaya na ava khara kwaya na tama ta se kho cei kho yau na luve ni tamata? ¹⁴Khara kwaya Khei so kheiri kwaya kho Joni na dau iipapitaiso takhi, so leqwa kho Ilaija qa so kho Jeremaia se khei tlia na parofita ¹⁵Sa kwaya I vuara “Ia kho cei miti kwaya nikha ou? ¹⁶Khe saumia kho Pita qa kwaya. “Kho mu na Karisito na luve ru kalou cola. ¹⁷Sa kwaya I vua kho Jisu, Isa kalougata Saimoni Pa Jona khi tamu vakhatakhea ina dra sa na Viciko, Ia kho Tamayau ga khei tokhoto no mei lomalagi. ¹⁸Qi sa kwayo muni kwe I vekhe ikho Pita, na dela ni vatu kwe qina tara khe na lequ I sozosoqo lotu. Na matamata mei Etesi Khei na tamu rewatio. ¹⁹Kho yau qina solia I vekhe ikho nai dola ni vatamitu vakhalomalagi. Na khece miti vaucia I vuravura khei na vauci mei lomalagi, Na kwa kece khe serekia I vuravura khei na serekia mei lema lagi. ²⁰Sa qhei kwaya I vuaru na tisaipeli khe Jisu me ru klauw a du ni kwaya khei tlia ni kho khoya na Karisito. ²¹Mei na gauna gima sa takhivu me kwaya I vuaru na tisaipeli nisa dodonu me la khe Jerusalemi qa mena vosotia na na Vikwa khece me dra lima nateiteimata ni lotu na bete levu na vunivola qa me mata=e sara khei ha qei lei vakhaduro weicakhe leqwa ina I katolu ni siga. ²²Sa qei mei khoya vakhatikhikhi kho Pita qa tekhivu me vunaucia qa kwaya “Me yawa du I vekhemu na turaga,, na kwa kwe khei na tamu yaco dui vekemu ²³Sa vukhi kho Jisu qa kwaya ia Pita. La reva I qu lobo Setani, kho ikho khi tei tata o I vedheyau, Nikho tamu kauwaitakhini a na kwa ni kalou na kwa ga ni tamata. ²⁴So qei kwaya I vuara na tisaipeli. “Ma khei tlia khei mata takhuciyau. Me khua ni takhucia e yaloga, ia me cukhuga na leya kauvelatai qa takhuciyau. ²⁵I vuara kheiri mata makkoroya naledra cola Kheiri na vakharevania, ia ivuara kheiri vakhareania na ledra cola me baleti yau kheiri na maroroya. ²⁶Ia na cava na kheya yaga I vua na tama ta ma khei rewati vura taucocko qa vakhare vania e yalo? Na cava khei tei sau ni e yalo? ²⁷Nina la mai na luve ni tamata ina leyai ukh ukhu li tamaya qhei khoa ria leya agil ose. Khei na qei saumi khora na tamatia me odhaki na ledra I valavalala khara tara ²⁸Khei du qisa kwaya I vekhe mutou, “Khei so kwe kheiri na tamlu mate kheiri na tolavia ro na luve ni tamata khei sa lamou na leya matanitu.

Chapter 17

¹Sa devu e ono na siga sai mei khoru kho Peter, Jemesa qei tacia kho Joni, kho Jisu i edela. ²Kha sa tavukhi e yalo e qu mata, kha sa serau e mata me odaki na mata ni siga, qa sa sesevu na lea i sulu me odaki na cece ni tlia na cino. ³Kharu sa tolavia na lea cedre mai li Mosese qo Ilaija qaru sa mei vitatakhi qei khoya. ⁴Kha sa qei tata kho Pita qa kwaya va Jisu, „Kho mu riki na turaga, sa vina du i vedkatou na ledru to khoto no kehi. Makhi vinatia, qi na rewa tikinia e tolu na suwe laca, me tlia na lemu, tlia na li Mosese qa tlia na lei Ilaija.“⁵Na gauna kha se tata no khe kho khaya, sa tlia no o sesevu sa vakha ruguti khoru, sa tlia na lio kho so rogo mai no o seseva khwema qa khwaya mai, „Sa nia khwe te kho luve yau qi dau lomoni mutu vakharorogo i vua.“ ⁶No gauna kharu sa vakharogocia khe ra tisaiveli na tata gima, kharu sa gaule qaru sa kharuva i na vakharokoroko ina levu ni ledru matakhu. ⁷Sa qei la mai kho Jisu qa mei derei khoru qa khwaya i vuaru, „Mutu dure, mutu khXXXa ni matakhu,“ ⁸Khoru sa tola yodi, kharu tamu tolavia leqwa e tlia, kho Jisu takhia.⁹Ina ledru sa lesu na mai edela, sa kwaya vuaru kho Jisu, „Mutu khu sara ni khway a i vua e tlia na kwa mutu sa tolavia, mutu waci me dure leqwa mai na mate na luve ni tamata.“ ¹⁰Sa tetei khoya kho khoru na ka tisaiveli, „Na cava e vu khara khwaya khe na vuni vola mekhe dodonu me tetei mata kho Ilaija.“¹¹Kha saumia kho Jisu qa kwaya, “Ina qei la vakadu mai kho Ilaija me vakalesunia leqa mai na kwa kece.“ ¹²Ia mequ khwaya i veke mutou kha sa la mai kho Ilaija qara tam kilati khoya. Khara sa tara ga I wa ra kwa kece aru vinatia i vua. Ina odaki muni gima na lea vakharawa talchi na luvenitamata I dra lima.” ¹³Khorei sagei khilatia na I tisaiveli na lea tata i vuaru me baleti Joni na dau vi vakhapapitaiso. ¹⁴No gauna aru sa yaco yati khe i vuara na lewe wara, soi la mai e tlia na togane qa khwaya I vua, ¹⁵“Kho mu riki na turaga, mu lomanio ro no ledu saravou, kho khoya qi touvimate no na lea voksama, qei dau vakararawa taki ni kyaho vakaleuu. Edau lutu vakaleuu e na buto ni quto makha qa dau lutu muni ina buto ni wai. ¹⁶Qu sa mei khaya devu I vuara na lea tisaiveli qaru tamu rewa ni vakhacolania.”¹⁷Qa sa kwaya kho Jisu, “Sa tikhai i va na taba tamata khwe na vakabautia qa sa naki tun a yalo teni. Me odaki ro ivai na balaw ni gauna mequ no vatoi no qei mutou? Me odaki vain a gauna me qu vosotia no ve mutou? Mutu mei khoya mai ikheX.” ¹⁸Kha sa cokhavia dei na yalo ni tevoro kho Jisu sa la reva mai i vua, qa so cola sara na sarovou gima ina youa gima.²¹¹⁹Kharu sagai la i vuwa na ledru tisaiveli qaru tetei khoya, “Na cava e XX I na lematu tamu cokhovia dei reva khe na yalo gima mai vua?” ²⁰Sa kwaya ko Jisu, “Baletia sa tikai na leumtu vakabautia. Qi sa khwaya vaka du ve mutou, khe sa nakhi no na vacabautia, me odaki na sewa sew ani gele ni mosita, miti na khwaya boto ivua X dela khwaki toso dei reva yati, I no rewa ni toso qa na tikhai tlia na kwa khe dredre I vekhemutou.²²Ira ledru to khoto mai kaleli sa khwaya i vuaru ra lea tisaiveli kho Jisu, “No soli yoti na luve ni tamata idra lima na tamata,²³Ina vakhamate nia, ia ira dure leqa mai ina katolu ni siga,“ kharu sa rarawa na lisaiveli.²⁴Ia na gauna aru so so yati khe i khapenaumi, a sa la mai ira Pita na taywane dau tigonia na soli ni vaka cava cava ni Xuwe ni khalo qa kwaya, “I tamu dau soli na lemutou vakavuilli i na soli ni suwe ni khalou?”²⁵Kha sa khwaya i vua, “E”, I na gauna sa rusu yati khe kho Pita, sa tata mai vua kho Jisu qa khwaya, “Na cava nXX lemu numia Saimoni? Khara sa khereria i va cei na soli kho khora na turaga ni vanua? I vuara na yaluve se wara na teni?”²⁶Na gauna kha kwaya yati khe, “I vuara na teni,” qa kwaya i vuara kho Jisu, “Sa gawalala mai khe kho khoru na yaluru.²⁷Du khuwa ni vakalegania na dau tigonia nai vakhacavacava, mo la boto yati i matacawa, qo viritaki na lemu cuka i wai, qo qulumi mai na matai ni ika kho yakhautia mo dolaria e gusu, i na tolavia e tlia nai lavo. Qulumi mai qo khau yati vua na dau tigoni vakhacavacava me ledaru soli.

Chapter 18

¹E na gauna vata gima axx la mai I va Jisu xxx kworu na tisaiveli qa ru kwaya, “Kho cei e tetelagi ta tlia I na matanitu vakha lomalagi. ²Kho Jisu kha sa qei covia mai kha tlia na luve sewa, vakha no ni kwoya e na khodru maliwa, qa sa qei kwaya, “Qi sa kwaya vakha itu vei the ikho, ma khi no tamu fewa ni o na khodakhi takhi khei tlia na luve sewa, I na tamu rewa vekhe ikho mo na xxx I na matanitu vakha lomalagi. ³⁴A gima xxx cei xx khei na vakhnialumalumu takhi ni khoya me bodakhi taki na luve kwe e na tetelagi I na matanitu vakhomalagi. ⁵O khoya vakha ya tlia khei na dau ciqomia e tlia na lulre sewa me kodakhi takhi dwe e na vukhu ni qu yaca e sa ciqomi au no. ⁶Ia o khoya ya tlia khei na vakhavunia me I valavala ca e tlia na luve sewa khei vakhabauti au, e na vina cakhe vua me na vesu I e domo na datu levu, qa me qei la khi vakha dromu bale I na buto ni sauloa. ⁷Na vuravura khei sa cakhacakha vakhalevu baleti kworu na malulmalumu na ledra vakhabautia ia e sa na qei cakhacakha vakhalevu kho kwora ra tamata saraga khei ri malumalumu no na ledra vakhabautia. ⁸Ma khei vakhavu nia no na lemu lotu mu lima se mu la, musukhia dei qo viritakhi vevo mai vei khe ikho. E na vina cakhe mo na rusu I na cola me sa reva ruarua tu mu lima qei nia mu la mai na lemu na la khi na rusa tawamudu q nakhi ruarua tu mu la qei nia mu lima. ⁹Ma khei vakhavunia no lemu lutu mu yaloka ni mata, leutia reva qo viritakhi reva mai vekhe ikho. E na vina cakhe mo va rusu I na cola me tlia tu ga mu mata mai va nakhi ruarua tu mu mata qo qei rusu I na rusa tawamudu. ¹⁰Mu mutu na khua ni becia khei tlia vuara na luve yasewa qa kwe Qi sa kwaya veikho ikho ni ledra agilos i kho I ri dau dania e mata li Tamayau o khoya sa no mai lomalagi. ^{11²}Cava lemu numia? Ma khei tlia e tlia na drau na leya siri, qa qei reva khei tlia, e I na tamu biuti kwora tu na ciwa sagalevu kha ciwa I na vi edela qa la khi vakhadania mai na tlia kha reva gima? ¹³Ma khei sa na dania, e na sivia sara na lea marautakhi nia mai na ciwa sagavulu khe ciwa kha ru tamu reva gima. ¹⁴Me kodakhi takhi muni ga, ni tamu lea I nakhi na Tamamu mai lomalagi, me na tlia vuara na luve gasewa me na rusa. ¹⁵Ma khei tlia na tacimu e tara kwa cakhacakha vei khe ikho, la qo la khi kwaya vua na lea cala, me na ni muru ruarua boto. Ma khei na vakharogocikho, I sa rewati tacimu leqwa mai. ¹⁶Ia kwa khei tamu vakharogocikho, mei kworu leqwa yati khei tlia se rua, me rewa ni vakhadudu takhi na ledru tata qa na qei kewa ni vakhamatatakhi qa muni. ¹⁷Ma khe I tamu mata vakharorogo I vuaru, kwaya na kwa khei yaco no I na I soqosoqo lotu? Ma khei tamu mata vakharorogo I na I soqosoqo lotu, dei ni kwoya tu yati me ni khoya tu na kholi matanitu teni qei nia na dau khumuni vakhacavacava. ¹⁸Qi sa kwaya vakhadu vei khe ikho, na kwa khece khi na vauci vata I vuravura khei na vauci mei lomalagi; na kwa I serekhia mai vuravura khei na serekhi mum mai lomalagi. ¹⁹Qi kwaya legwa vei khe ikho kwa mi ri lewe rua miri lomavata. Me I vuravura I na tlia na kwa miri khrevia, e na valhayaco nia khe Tamaqu o khoya sa no mai lomalagi. ²⁰I na vanua khe I ri soqoni vata khe khe I ri lewe rua se lewe tolu qu yaca qi no khoto no I no kedru malima. ²¹Xxxxx sa qei la mai khe vita qa vecei Jisu, “Turaga me na valavala ca vakharia vei khe au na wekhaqu qa me qu na vosoti khoya no? Me vakhari?” ²²Vecei khoya khe Jisu, “Qu tamu kwaya vei khe ikho me vakhavitu, ia me na vakhavitu sagavulu takhi na vitu. ²³Khoya kwe sa khodakitakhi na matamitu vakhomalagi qei nia e I so na tui khei vakhatarogi kwora na lea dau ni viqwaravi I na ledra dinu. ²⁴Ni sa tekivu no na lea vakhatarogia no baletia na lea dinu, a sa lei mei yati vua kha tlia na lea dau ni viqwaravi kha dinautakhi tu I raa e tini na udolu na taledi. Me khodakhi ni si tamu rewa ni sausaumi mai e na gauna gima sa qei vakhariot kwhora na dauniviqwxavi tu me ra na volitakhi ni kwoya, khe welea, o kwora na lulvea qei na kwa khece khei lea me na saumi khe na lea dinu. ^{25²⁶}Kha sa qei lutu qa kharuva e mata li kwoya na tui qa kwaya, “Turaga, mu solia leqwa khei vica na gauna, me qu rewa ni saumia khece”. ²⁷A sa qei tuburi khoya mai na loloma na turaga li khoya na dauniviqwaravi gima ga sa qei serekhi kwoya qa vosotia na lea dinu. ²⁸Ia khe khoya na dauniviqwaravi gima kha sa qei lakhsxx vakhadania e tlia leqwa na dau ni viqwaravi kha dinauti khoya tu I na tlia na drau na denari Qulumi khoya qa modrokha e domo qa kwaya, ‘solia leqwa veikhe, au khei vica leqwa na gauna me qu na saumia khece’. ²⁹Ia na I matai ni dau ni viqwaravi, kha tamu mata vakharogoci kwoya qa deini khoya I na sue ni vivesu me yacovia na lea sa na saumia khece na lea dinu I vua. ³⁰Ni ru sa tolavia na vo leqwa ni dau ni viqwaravi na kwa kha sa mai yaco sa tlia na kwa na ledra rarawa. A ra sa qei la I vua na ledra turaga me ra lakhi vakharaikhinia na kwa kha yaco. ³¹Asa qei covia leqwa mai na dauniviqwaravi gima na lea turaga, qa kwaya I vua, ‘Tamata vakhara cakhaca, qu vosotikho ina vukhu ni lemu dinu khea gima do khe sa mai vakhamasu du vekhe au. ³²A tamu rewa bato vekhe ikho mo rosotia muni na lemu I tokhani me kodakhi na lequ vosotikho? ³³Sa yalo ca vakhalevu na lea turaga qa soli khoya yati I vuara na dau ni vivakhararawatakhi me yaco sara ni sa no saumia devu khece na lea dinu. ³⁴“E na kodakhi takhi muni gima na Tamaqu vakhomalagi ma khe na tamu vosota na wekhamu mai mu vu ni yalo.”

Chapter 19

¹Ni sa kwaya divu na vitukhutukhu gi ka Jisu, a sa deini khaleli, qa sa cedre yati khi na yasayasa vakha Jutia, a gi I na tiliva ni vai na Joritani. ²Kha tlia na I lala levu kha ra takhuci khoya yati, a sa vakhacolani khora mai khe gi.³A ru sa la mai vua na farisi, qa vakho torelei khoya qa ru kwayam “Sa tara I vua khei tlia na atagwane me deini welea I na lea lewa ga. ⁴Kha saumia kho Jisu qa kwaya, “Mutu si tamu wilia, kho khoyo kha buli khoru mei na I vakhatekhivu, kha bulia ga na tagwane qa na yalewa.⁵A kwaya muni kho khoya kwa buli khoru, “I na vukhu ni kwa kwe, khei na deini tamaya qa tinaya kho tagwane qa khabiti welea, ni ru sa le tlia ga. ⁶Kwa gi kheri sa tamu le rua, ia kheri sa tlia ga. Na kwa sa semania nata na Khalou me khua ni tlia na tamata me wase.⁷A ru sa kwaya vua, “a cavo ga khei vakharoti da khe ko Mosese, me soli na I vola ni vi sere vua na yalewa qa qhei laivakhatala yati. ⁸A sa kwaya vuaru “I na vukhu ni lemutu yaloqwaqwa, sa vakhadeini mutou khe kha Mosese mo mutu serekhi welemutou, ia kha sa tamu odakhi mei na I vakhatekhivu. ⁹Qi sa kwaya vekhemutau, o khoya khei deini welea, kwa tamu violauci me ru laki vilewei qaya khei tlia leqwa, ei sa vidauci’qa na tagwane khei vilewe qaya na yalewa sa dei mai, e sa na vidauci muni.¹⁰A ru sa kwaya va Jisu na tisaivel, “ma khei sa odakhi gi na tewa vua na tagwane qai welea, sa na vina cakhe me khua na vakhawati.”¹¹A sa kwaya vuaru kho Jisu, “E I tamu rewa ni ra ciqomia khece na tamata na I vakhavuvuli kwe, kho khora ga khei na dodoni me ra ciqomia. ¹²Do khei ri khi no kheri dawai, ni ra sa odakhi gi mai nai khetei tinadra, so kheri dawai ni ra sa tara ga vuara na tamata, khei so kheri sa dawai ga I na vukhu ni matanitu vakhomalagi. O kheya sa rewa ni vakhabautia na I vakharuruli kwe, me vakhabautia ga.”¹³Kha sa qai laimeい mei vua khei so na yaluve yasewa, me dere dra ulu qa masulakhini khora, a ru qei vakharoti khora khoru na tisqveli. ¹⁴A qei kwaya kho Jisu. Deini khora na yaluve yasewa, mutu khua ni tarori khora me ra la mai vekhe au, do kho khora e ra odakhi na lewe ni matanitu vakha lamalagi. ¹⁵A sa derei khora na yaluve I e lima kho khoya qa qei deidei mai khe gima.¹⁶Tlavia, kha sa la mai kha tlia na tamata I va Jisu qa kwaya, “vakhavuvuli, na kwa vina cavoi ro qi rewa ni tara, mequ rewatio khe na colk tawa mudu?”¹⁷A sa kwaya I vua kho Jisu, na cava khi tetei au mai khe na kwa vina? E I tlia ga na kwa vina, kwa khi mata rusu khi na cola, ma maroroya na I vunau.¹⁸A sa kwaya vua na tamata gi, “Na I vunau cava?” Kha sa kwaya kho Jisu, “Khua ni laba, khua na vidauci, khua na venako, khua na vitatavui sese,¹⁹Dokhai khoru kho tamamu qa tinamu, qo lomani khora na na vakhalekliet iku me odakhi na lemu lomani iku vakhal iku”²⁰A sa kwaya vua na saravau gima, “Na kwa khece kwakhi qu sa tara, na cave so leqwa mequ tara?”²¹Kha sa kwaya vua kho Jisu, “Kwa khi sa nia mu yalo mo vina sara, mo la qo volitakhinia nai lemu kwa khece qo solia vuara na dravudrarua, qo la mai mei takhuci au, kho na qei vakhayau mei lomalagi.”²²Ia ni sa vakhargoia na saravou na kwa sa kwaya kho Jisu, a sa la mai khe gi I na yalo rarawa, baleta khei wara du na lea I yau.²³A sa kwaya kho Jisu vuaru na lea tisaweli, “E I du qi sa kwaya vekhemutou dhei sa dredre vua khei tlia na tamata vutuniyau me rusu khi na matanitu vakha lomalagi²⁴Qi na kwaya leqwa vekhemutau khei na rewarwea vua na kameli me rusuvia na matanicula, mai na lea rusu I na matanitu ni Khalou khei tlia na vutuniyau²⁵Ni ru sa varogocia kho khoru na tisaivel na kwa gima a sa khusari khoru, qa ru kwaya, o cei nikhua khei na rewa ni laivakhacola.²⁶A sa tolari khoru kho Jisu qa lewaya, na kwa kwe khei sa drdre du vuara na tamata, la khei sa rewarewoi vua na Khalou? Na kwai keega.²⁷Kha sa sauma na lea tata ko Pita qa kwaya, “Tolavia mamu sa deinie tu na temamy vikwa khece, me mamu mei takmuel mu. Na cava e na qai lemamu?”²⁸Sa kwaya vuaru ko Jisu, “Qi sa kwaya vakadu vedhemutou, I no gauna vou, ni na tokhoto na Live ni tamata I na lea I noho vakhaiukhuukhu vakhaturaga, o mu khece na dau,] takhuci au no, mu na gatulecia muni na I nono vakhaturaga e tinikharua, no mu lewai khora na yavusa tinikharua e Isireli.²⁹O khoya khei na deinie na lea sue, deini tacia qa gwanea, kho tamaya qa tinaya qai khoru na luvea qa na le avanua I qu ukhu, khei na yadrau e na rewatio, e na lea muni na cola tawa mudu.³⁰Kheri wara kha I ra teiteimata tu mai kheri na tei takhu, khora na tei takhu no mai kheri na teitei mata.

Chapter 20

¹Khei sa tautauvata na matanitu vakha lomalagi qei khoya nai taukhei ne qwela sa matarukhu ina qwataqwata me saumi khora khei so mera mei cakhacakha xxxx leya vi vaini. ²Khava sa vakhadonia I na ledra vikalanoa qei khora na tamata cakhacakha mxxxx xx tlia na pene tlia na siga me kedrai xxxxx xx qei vakhatalai khora ina leya vivaini.³Kha la leqwa in a I khatolu ni yaua ya dar khora khei so na tamata cakhacakha dure qara wele tu ina vanua ni vivoli. ⁴I vuara qha kwaya, “Mu la ina vivaini na kwa khece khai vina ghi na solia I vekhe utou. Qhara sa lai cakacaka.⁵Kha la leqwa yati ina I kha ono ni yauwa qha ina I khaciwa ni yauwa qha dhakhi tav no ga gi me tautau vata. ⁶Kha vakha tlia leqwa ina kha atinikhadua ni yauwa, telavi khora khei so kha dure tu boto. Kha kwaya I vuara, “Na cava na vuni lemutu dure tu boto odhakhi kwe iriatlia na siga atancokho?” Khara sa kwaya ivua.” ⁷Baletlia ni thikhai tlia me saumi mamu, “sa kwaya I vuara, Mutu la muni yati ina viva ini.⁸Nisa yaviyavi mai nai taukhei ni vivaini sa kwaya I vua na loya manidia.”Covi khora na tamata cakhacakha, qho saumi khora ina khedra I sau. Tekhivu mei vua nai devudevu khi vua nai matai. ⁹Ina ledra la mai na tamata cakhacakha khara tekhivu ina kha tinikhadua ni yauwa lena ya tlia na peni. ¹⁰Nisa la mai nai matai ni tamata calehacakha kharu numia niru na rewatia khei levu na keldru I sau, Ia kharu qulumia khece ga na ya tlia na pene.¹¹Ina ledra sa qulumia na bhedrai sau. Kha ra sa lai viba I riu nai haukhoi ni qwele. ¹²Khara kwaya. “Nai dovudovu ni tamata cakha cakha kha vakha yoga takhivia boto khei tlia na yauwa ina leya sakha cakha. Ia Kh o vakhatau lauvata ni khoru vei vekhomamu Kho mamu dho gi na buri qha na khatakha ta ni sica.¹³Ia nai taukhei ne qwele kha saumia qha kwaya, Leqhu I tau qhu tamu tara khei tlia na kwa cala. Mutu tamu vakha io takhi nia I veheyau mo mu ya tlia na pene. ¹⁴Qharatia ga na khei lemu qho la. Qhigitakhi nia mequ na solia I vua nai devudovu ni tamata cakhacakha me odhakhi takhi kho ikho;¹⁵Khei tamu nakhi no I vekheyau na dodonu mequ tarar na kwa khei baletia na kwa khei leqiyau? Se khei cakhacakha I vekhe ikho ni qu yalo vina? ¹⁶Saria nai devudevu khei na tei matai nai matai khei te I devudevu. ¹⁷Nisa la khi Jerusalomi kho Jisu Kha mei khora akhatikhi tikhi na lewe tinikherua ina sala sa kwaya ivuara. ¹⁸Mu dania di sa la cakha no kwe, I Jerusalemu na luve ni tamata khei na soli ivuara na bete levu qhei khora na vunivola. Kheiri na lewai khoya me mate. ¹⁹Kheri na qhei soli khoya mera vakhialalia ni a, mera ravulakhima khara qei vakhamate nia. Ia ina I kha tolu ni siga khei na qhei cola leqwa.²⁰Sa qhei la mai iva Jisu kho tinadru na luvi Sepete qhei khoru na luvea. Kha mei tikhi turu I vua qha tetea kha sao na kwa mei vua²¹Sakwaya I vua kho Jisu, “Na cava khi vinatia.” Sa kwaya I vua kho khoya, “Momu lewa mai baleti khoru na luveyau meru na tokhota imu sakhesakhe tlia ina I matau qha tlia ie saxxxxx he vokho ina lemu matanitu.²²Ia sa kwa vua kho Jisu “Kho ikho khitamu khilatia na kwa khi terevia. Mi rewa I somia na bilo qhi vakharaus somia kwe? Khara kwaya ivua “Mami rewa”²³Sa kwaya I vuara, “Na bilo kwe mi rewa ni somu khe. “Ia momu tokhoto iqhu lima I matause I qhu lima vokho khei tamu leqiy au mequ solia, Ia me ledra kho khora sa vakhardutakhi mei iva tamayau.²⁴Ina ledra varocia kha so leqwa na lewe tim na tisaiveli khara sa wakharakhara ti khoru na vitacini.²⁵Ia sa covi khora maiko Jisu qha kwaya, sa khilatia xxxx khora na matanitu khei lewa na kheya iliulia khei taratara ledra muni na tamata qwaqwa ivuara. ²⁶Ia khei na tamu odhaki kwe ivekhemutou Kho khora kheiri vinatia mera khalawaci mutou mera lumutu bobula. ²⁷Kho khora kheiri mata liutakhi ni mutou me ra lemutu dauvinqwaravi. ²⁸Me odhakhi na luve ni tamata kha la mai me lei qwaravi, ia me dau ni viqwaravi, me solia na leya cola me tei voliivuara²⁹Nira la teni mei Jeriko sa tlia na lala levu khara sa takhucia khoya. ³⁰Kha rua na tamata matakhabulu kharu gatule no ina bat sala. Ina ledra varogoci³¹Kho kora na lewe levu khara sa vakha roti khoru meru galu qha no vakhasew a, Ia sa toro cakhe ga na ledru tatae.” Tura na luvi Tevita, Mu lomani maru³²Sa qhei dure vakhatalia kho Jisu qha covi khoru qha kwaya, “Na cava miri meeqlu tara I vekhemuru:”³³Kharu sa kwaya I vua, Turaga mu dhola via maru mata. ³⁴Sa qhei toso yati I yalo toloma kho Jisu qha dere dru mata, Vakhasauri kharu sa qhei tola qharu sa takhuci khoya sara.

Chapter 21

¹Kharu sa vakhaleke yati i Jerusalemi qaru yaco yoti I Pefaki, ina vei e dela ni vei olive, sa hei vakatala khesi rua na i tisaveli va Jisu, ²Kha vecei khoru, “Muru la I na khora taravia, miri na tolavia e tlia na yasa sa vesu tu, sa no vata tu khei luvea. Muru serekia qa muru khau mai.” ³Makhi tlia ei tetei muru, muru khwaya, kheri sa yaga vua no turaga, eri ra qei soli khoru mai na tamata gimo. ⁴Khe yaco na na khwa kwe me gaco khwe na khwa sa kwaya devu na parofita, qa kwaya. ⁵“Mo khwaya i vuaru na luvei Sioni, tolavia, sa la mai iveke ikho na lemu tui, sa te yalo masima qa sa vodocia e tlia na yasa, qa na luvei ni yasa qa la vata tu mai na khea bui.” ⁶Qaru sa la na tisaiveli qaru lei tara na khwa sa lei vece yati ivuaru. ⁷Kharu sa lei mea mai na yasa qa na luve ni yasa, qa ubuiya no lobo ni yasa i na ledru sulu, kha sa qei vodocia yati kho Jisu. ⁸Kha wara vuaru na tamata khara onia na ledra sulu i na caleru qa so khara vitikhia mai na tulatula ni khai qara qei onia i na calevu. ⁹Kho khora sa tetei mata va Jisu qei khora sa takuci khoya no mai qaru sa taevia no, “Osana va na luve Tevita, sa Khalou gata kho khoya sa la mai ina yaca ni turaga, Osana i yata sara.” ¹⁰(missing verses) ¹¹Na gauna sa la rusuvi Jerusalemi khe kho Jisu kharu sa yaiavala kho khora khece e no tu i nakoro qara kwaya, “Ocei kwe?” Sa saumia yati kho khora na tamata, O kwe kho Jisi na parofita mai Nasareci mai Kaleli. ¹²Sa qei rusuvia Kho Jisu na suwe ni soro ni Khalou kha sa biuti khoru khece na tamata i tuba khara me volivolitaki tu ina suwe ni soro, vukhicakhinia na ledra teveli na dau vimau i lavo qa na ledra i noXo na voli taki ruve. ¹³Kha sa khwaya vuara kho khaya, “Sa volai, na lequ suwe na suwe ni masu, ia mutu sa vukicia na ledru suwe na dau vevenako.” ¹⁴Kha sa la mai vua kho khora na mata khabulu qei khor ana nai lokiloki i na suwe ni soro kha sa vakhacolani khora kece kho Jisu. ¹⁵Na gauna karu sa tolavia khe na bete levu qei khora na vuni vola na vi va kusari sa tara no kho koya, qara sa vakarogocia no muni na kwa qara tae takinia no na yaluve, Osana khi vu ana luvei Tevita, ¹⁶Ara sa kwa i vua, “Sa vakarogocia no na kwa eri kwaya no?” Sa kwaya kho Jisu, “Eh”, Mutu tamu wilia, “Mai dra gusu na yaluve qei ni khora na yaluve yasewa sa lei vakharaau taki khe na vakhavina vina?” ¹⁷Kha sa deni khora tu kho Jisu qa la yati ina koro o Pecani kha to khoto no mai khe me tlia na bogi. ¹⁸Sa vakh roaroa ka sa lesu leqwa X nakoro qa sa mata kana. ¹⁹Sa tolavia e tlia na vuni lolo i na batu ni calevu, a sa lacia yati qa tolavia qa tikai tu e vua qa naki tu boto e rau, kha sa kwaya i vua na vuni lolo, “I no tamu qei vua leqwa vaka tlia.’ Qa sa sama qaya vakasauri na vuni ldo.” ²⁰Ina ledra tolavia nai tisaiveli aru sa gorovia qaru kwaya, “Me rewa vakacava me sama tu odaki Xi na wni lolo?” ²¹A sa saumi yati kho Jisu, “Khei du qj sa kwaya i vekhe iko, makhi sa nakhi veke iko na vakabautia qa tikai na vakanitiqa ina tamu tara boto ga na kwa sa tara i vua no vuni lolo kwema, i kho kho, no kwaya vuwa na edela kwe mo caw tu qo biu i na wasawasa i no yaco.” ²²Na kwa kece i na terevia i na masu mo vakabautia, i na sovia. ²³Na gauna sa rusu ke ko Jisu i na sue ni soro sa tara vuli sara no qara saqeil a mai vua o khora na bete levu qei khora na vua o khora na bete levu qei khor ana tu qwaqwa ni vanu qara tetei kaya, “Kho cei kha solia I vekhi iko na dodonu mo tara na vi kwa kwe, ocei kha solia?” ²⁴Sa saumia kho Jisu qa kwaya, “Qi na tetei mu muni e tlia na kwa. Makhi miti na kwaya i veke yau, qj na kwaya muni i veke mutou se kho cei kha solia i veke yau na dodonu mequ tara na vi kwa kwe.” ²⁵Na vi vantaiso va Joni kha la mai vai? Mai lomalagi se mai vu ana tamata?“ Khora sa vi tataki qani khora qara kwaya, „Maki di kwaya mai lomalagi, kha na kwaya kho kaya, „I na cava e vu mutu tamu vakabautini yau khe?” ²⁶Ia makhi di na kwaya mai vua na tamata di sa matakuci khora na tamata, iri na vakanumia na parofita kho Joni. ²⁷Khara sa qei kwaya i veke Jisu, “Mamu tamu kilotia sa kwaya muni kho khoya, qj na tamu vecei mutou muni se kocei na lea lewa me tara khe na vi kwa kwe.” ²⁸Na cava miti sa kwa? Sa tlia na tamata sa rua na luvea tagwane, a sa la mai vua e tekani qa kwaya, “luvequ mo lai cakacaka nikau i na vi vaini.” ²⁹A sa kwaya i tukani, “Qi nai tamu la,” ia sa qei vivutuhi i takhei qa visau na lea i vaka sama qa sa qei la. ³⁰Qa sa qei la leqa na tamata kwe i wa ra i karua ni luvea qa kwaya i vua, “Na kwa vata ga qa vecei tukaia qa sa kwaya kho luvea qj na la,” ia qa qei tamu la. ³¹Ocei vuaru na yaluve kwe a tara na kwa ka khwaya kho tamadru? Khara sa kwaya, “O luvea tukhani.” Sa khwayo kho Jisu wara, e du qj sa kwaya i veke iko, na dau tqoni vakacava cava qei kora na dau tagwane iri na rusu i mata i na matanitu ni kalou ma i vekhe mutou. ³²Kho Joni kha la i vekhe mutou i na ca levu ni yolo dodonu, ia mutu tamu vakabauti khoya. Ia kho khaya na dau vakhatigonria na vakacava cava qei khora na dau tagwane ara vakabauti khoya, ia kho ikho kho tolavia na vi kwa kwe, qj tamu vei Xituni I takhu qj qei vakhabauti khoya. ³³Vakarogocia leqwo roh e tlia na tata vaka tautauvata. A tlia na tamata, a taukei ni qele, a launia na vi vaini qa sa baitia, kha sa khelia e tlia na qwara ni waini, kha sa tar ana lea i sue na kea i vakatawa qa lisi takhinia i vuara na vakatawa meru tawania qa qei la ina vanua teni. ³⁴I na gauna sa vakhaleke ke me sa matua na ke yabaki, ka sa vivakatala i vuara na lea tamata mera lei kau main a vua ni vaini. ³⁵Ara sa sobotia na lea tamata kho khora na vakhatawa ni vi vaini. Khora ravutia khora kho tlia qa lei vakamete e tlia qa lei vaka viri e tlia. ³⁶Sa lei vakh tala leqa e so na tamata kha sa le wara sara mai ivuara na lei vaka tala i mata, sa tara muni mai war ana kwa kha tara vuara na tetei mata. ³⁷Devu, sa qei vakhatala kho luvea i wara, qa kwaya, “Eri na rokovie na luvi yau.” ³⁸Ia kara sa

tolavi luvea na vakatawa ni vi vaini, kara kwaya i vakai kayo, sa ni koya kwe na qei lea na vanua kwe mai taku, du vaka matenia qa du qulu na vanua kwe me ledatou.³⁹Khara sobeti kaya, viritaki ni koya i tuba qara vakamatenia.⁴⁰Na gauna sa la mai ke na taukei ni vi vaini, na cava i na tara i wara na vakatawa ni vi vaini?⁴¹Khara sa kwaya vua, “I na vakarusani kora na tamata qa kwaki, qa qei lisi takinia leqwa na u vaini i wara e so leqa na dau lau vaini, kho khora naqeい solia wa na lea i wase wase ni vaini i na gauna sa matua ke.”⁴²Sa kwaya ke Jisu, “Mutu tabu wilia na kwa sa volai i na volatabu, na vatu khara denia rev ana dau tara suwe. Sa nia kwa sa mai vua na turaga qa sa vi vakakusari i da mata?”⁴³Sa nia kwe mequ kwaya i veke mutou, i na lei mei dei na matariu ni khalou mai vekhe mutou qa na soli yati i na matanitu teni kho khaya khei new ani wavyai vina.⁴⁴Ia kho khoya i tutu i na vatu kwe, i na dasila ke, ia ko khoya i na lutusia, i na qaqi lakini khaya me vuru me mea.⁴⁵Na gauna kharu vakaragocia khe na bete levu ga na farisi na tata vakatautauvata kwe, kharu sa kilatia sa vakaibalebale i Xa.⁴⁶Ia karu sa mata vakasobeti koya qiai ca matakci koya na lewe wara, qara sa vakasama sa parofita ko koya.

Chapter 22

¹A sa qei tata leqwa vuara kho Jisu a na I talanoa vakhatautauvata qa kway ²“Na matanitu vakhomalagi sa kodakhi takhi e tlia na tui kha vakharaulakhinia na magiti ni vakhawati me baleti luveya tagwane. ³A sa vakhatalai kwora na lea dau ni viqwaravi me ra lakhi covi kwora mai na vulagi sureti, ia kha ra tamu la mai. ⁴“A sa vakhatalai kwora leqwa e so na dau ni viqwaravi ra tu qa kwaya, “Kwaya vuara na sureti, “mu tolaria, qu sa valcharautakhinia tu na magiti. A vakhamate khe na bulumakhau urouro qei so leqwa na manumanu, qa sa vakhara kheu tu na kwa. Mu la mai?” na khana vata ni vakhawati. ⁵Ia kha ra tamu wewea qa ra teni la, tliakha la I na lea laulau tlia leqwa I na lea bibinisi. ⁶Kha so a ra vesukhi khora na lea daunivi qwaravi na tui vakhamadatakhi ni kwora qa ra lei vakhamaate. ⁷Sa yalo ca vakhalevu na tui qa vakhatala na lea sotia me ra lakhi vakha mate ni kwra na dau laba qa ra tavunia muni na ledra koro khee turaga. ⁸A sa qei kwaya vuara na lea dau ni viqwarari, “Sa vakhara tu na vakhamau, ia e I tamu ganitidru na sa sureti gima. ⁹Mo na ia I na vi saqata qo sureti kwora mai valchalevu na tamata I na khana vata ni vakhawati. ¹⁰A ra sa qei la yati I na visaqata na dau ni viqwaravi qa Khumuni khora vata mai kho kwora khece na tamata kha ra tolavia la vata ga na tamata vina qei kwora muni na atamata cakhacakha. A sa qei sinai na sue levu ni vakhamau mai vuara na vwagi. ¹¹Ia na gauna sa rutu mai khe I buto me tolavi kwora na vulagi, kha tolaria ni tlia vuara na vulagi gima kha tamu taqania tu na I sutu ni vakhamau. ¹²Sa qei kwaya I vua na tui, “Lequ I tau, kho la mai vakhacava I buto kwe ni o tamu taqa tu mai na I sulu ni vakhamau: Ia na tamata gima sa tamu tata rewa. ¹³A sa qei kwaya I vuara na dau ni viqwaravi na tui me ra, ‘vesukhia vata e lima vata qaya e la, qo mutu walatakhi ni khoya I tuba ina vanua gigilo, I na vanua ni tagi qei na khata bati. ¹⁴Ni sa leru na tamata khei ri lei covi, ia e sewasewa khei ri digitakhi. ¹⁵A ra sa qei la na Farisi me ra la kha bosea eso na sala me na rewa ni cokho khe kho Jisu e na vukhu ni so na tata khei carutia. ¹⁶A ra sa qei talai kwora na lea tisaiveli qei kwra na khawa vakha Eroti. Ra sa kwaya I va Jisu, ¹⁷Mo kwaya ro vekhe mamu, na cava na lemu numia? E I ddonu vakhala me saumi na I vakhacavacava I va Sisa se tikhai?” ¹⁸Ia kho Jisu sa khilatia vina tu du ne ledra lawakhi qa kwaya, “Baletia na cara mi vakhatorolei au no khe, yavyu tamata vidabui: ¹⁹Vakhalakhe mai vekhe au na sede ni vakhacavacava.” Kha ra sa qei khau mai vua e tlia na denari. ²⁰Sa qei kwaya vei kwora kho Jisu, “O cei na khea I taba qa e yaca kwe?” Ra kwaya I vua, “kho Sisa.” ²¹Sa qei kwaya k;ho Jisu I vuara “mo mu na solia ga I va siso na kwa sa lei Sisa qa mo mu na solia ga I vua na Khalou na kwa ga e lea na Khalou.” ²²Ni ra sa vakhrogocia gima kha ra tamu tala rewa. Kha ra sa qei dei ni khoya qa ra la teni. ²³Na siga vata ga gi kha so na khawa I Setokhi khoya kha ra kwaya ni tikhai na tucakhe leqwa mei na mate kha ra muni I vua. Ra tarogi kwoya ²⁴Ra kwaya “Vakhavuvuli, a kwaya kho Moses”²⁵ma khei mate khei tlia na tagwana qa tamu vakhalureni, kho taciya me na qulumi weleya qa me na vakhaluveni takhi ni khoya me baleti Yukhaya. ²⁶A tlia na vitacini tagwane Kha ru le vitu. Na I matai kha vakhawati qa qei mate. A tikhai tlia kha luveya qa sa dei ni weleya tu muni mai I va taciya. ²⁷A qei kodakhi takhi muuni gima I va khoya na I kha rua, kha tolu me yacovia bhoyoa sara na I kha vitu. ²⁸Ni ru sa devu khece kha sa qei mata na yaliwa. ²⁹I na gauna ni valchadure leqwa mai na mate, o cei vuaru na tagwane e vitu e na ni wele: “Me kodakhi ni ru a valchawati takhi ni kwoya khece.” ³⁰Ia kho sa qei saumia vuara kho Jisu qa dwaya, “Ko ikho I cala baletia I tamu khilatia na tikhi ni vola tabu se na qwaqwa ni Khalou. ³¹Baletia I na tucakhe leqwa khei ri na tamu vakhamau qa ra na tamu soli muni I na vakhawati. Ia, e ri sa na kodakhi ga na agilos I lomalagi ³²Ia na kwa me baletia na tucakhe leqwa kho kwora na tamata mutu tamu si wilicia na kwa kha tata khe vekhe mu na Kalou, kha kwaya, “O au na Khalou li Eparama na Kalou li Aisake, qa na Khalou li Jecope? ³³Na khalou e tamu ledra Khalou na mate, ia na ledra na cola.” ³⁴Ni ra sa vakhrogocia na tamata na kwa kwe, kha ra sa qoroqoro e na vukhu ni lea vakhavuvuli” ³⁵Ni ra sa vakhrogocia na Farisi ni sa vakhogalu lni kwora na khawa I Setokhi kho Jisu, kha ra sa qei vakhasoqoni kwora mai. ³⁶Tlia vuara na vu ni lawa, kha tetei khoya me vakhatoilei khoya ³⁷Vakhavuvuli, “na cava na I vakharo teteilagi tatlia I na lawa?” ³⁸A sa kwaya kho Jisu I vua, “Lomania na Turaga na lemu Khalou mei mu yaloga taucockho, qei nia mu yalo taucockho qei nia lemu vakhassama taucockho! ³⁹A kwe na I matai qei nia na vakharo teteilagi. ⁴⁰Nai kha rua ni vakharo e kodakhi kwe – “Lomania na wekhamu me kodakhi na lemu lomani ikho? ⁴¹I na I vakharo ruarua kwe e via vakhatau takhi khe na lawa khece qei ni kwora na parofita. ⁴²A kwe ni ra si soqoni vata khece tu na Farisi tarogi kwora kho Jisu I na atlia na taro. ⁴³A kwaya, “Na cava na lemutu numia me baletia na Kharisito? Luvei cei kho kwoya?” ⁴⁴A ra kwaya I vua, “Na luvei Tevita.” Kwaya kho Jisu vuara. “A qei covi khoya vakhacava kho Tevita I na yalo Tabu na Turaga, kha kwaya, ⁴⁵“Na Turaga kha kwaya I vua na lelqu Turaga, Gatule I qu sakhesakhe I matau me yacovia qi sa ara me ra te I butubutu ni mu la kho kwora na khemu meca”. ⁴⁶Ma khei sa covia na kharisito, “Turaga” kho Tevita, me ni a vakhacara ma luvei Tevita?” ⁴⁷Tikhai tlia kha rewa ni saumia na lea taro, qa tikhai tlia leqwa a bau torole me tetei khoya leqwa mai na siga gima.

Chapter 23

¹Sa qei tata vuarc na le wara, qei khora na lea tisaiveli kho Jisu. ²A sa kwaya, “kho khora na vunivola qei khora na Farisi kheri sa gatulecia no na lea I nono li Moses. ³Kwa gi, na kwa ga kheri vakharotia mo mutu tara, mutu tara qo mutu qai vakha dikevi khora no. Ia, mutu khua ni vakhatakhuci na ledra I valavala, do kheri dau tata bodo qa ra tamu tava. ⁴Kheri vakhadagitna na I colacola biri kwa sa dredre me laidag iti vuara na tamata, ia kho khora, kheri tamu mata vakhayava latia tu khei tlia dra titi ni lima me ra tara. ⁵Kwa ti na ledra cakhacakha khece, kheri tara ga me ra laitolavi mai khe vuara na tamata: kheri vakahaleunia na ledra khato ni vivakhanumi tabu, qa ra vakhalevunia na mua ni ledra I sulu. ⁶Kheri vinatia na I vinono tetelagi I na gauna ni khana magiti qa na vinono I yata I na visue ni lotu, ⁷Na visoraki I na vanuci ni vivoli me ra dau, laicovi khe vuara na tamata, “Vakhavuvuli”. ⁸Mo mukhua ni laicovi khi Vakhavuvuli do khel tlia ga na lemu qasenivuli, kho mu khece na vitacini. ⁹Mu khua ni covia khei tlia na tamata I na vuravura me ni tamamu, ni sa tlia ga ko Tamamu, khei no khoto no mai lomalagi. ¹⁰Mu khha muni ni laicovi khi ‘qasenivuli’ ni sa tlia ga na lemu qasenivuli, sa ni khoya na Karisita. ¹¹O khoya khei tetolagi tatlia vekhemu me te dauniviqwaravi. ¹²Do kho khoyo khei meimei khoya waicakhe khei na lai vakhmalumalumutakhi ia kho khoya khei vakhmalumalumutakhini khoya khei na lai vakhalevulevui. ¹³Mutu na cakha ca kho mutou na vunivola qa na Farisi, na dau vivakhoisini! Ni mutu sa sogotia na matanitu vakhomalagi vuara na tamata. Do mutu na tamu rusuvia ro kho mutou, qo mutu tamu vakhadeinia me ra rusu kho khora kheri mata usuvia. ¹⁴X ¹⁵Mutu na cakha kho mutou na vunivola qa na Farisi, na dau vivakhoisini, nimutu sa lacia na wasawasa qa na vivanua mo mutu visautakhinie khei tlia me lotu odhaki kho mutou; mutu sa qei tara me te luve ni eli, me vakhara takhi na lea cakha ca mai vekhemutou. ¹⁶Mutu na cakha ca kho mutou na teiteimata matakhabulu, kho mutu no, e I tikhai tlia na kwa na bubului I na sue ni lotu. Ia, kho khoya khei bubului khi na khoula ni sue ni lotu, khei na vauci khoya no na lea bubului. ¹⁷Mutu gavui matakhabulu na cava khei levu vuaru, na khoula se na sue ni lotu kwa khei vakhatabui khe na khoula? ¹⁸Qa tikhai tlia kwa na bubului I na cabocabo ni soro, ia kho khoya khei bubului I na I makdrali khei tau no khe, khei na vauci khoya. ¹⁹Mu yavu ni matakhabulu! Na cava khei levu, na modrali se na khea I cabocabo kwa vakh-vunia me tabu? ²⁰Kwa gi kho khoya khei sa bubului khi na I cabocabo ni soro khei bubului I khogi qa na na kwa khei tau no khe. ²¹O khoya khei sa bubului khi na sue ni lotu dhei bubului I khogi qei khoya khei nokhoto no khe. ²²Qei ni khoya khei sa bubului khi lomalagi, khei bubululi khi na I nono vakhaturaga qei khoya khei nokhoto no khe. ²³Mutu na cakha ca kho mutou na vunivola qa na Farisi, dau vivakhoisini! Ni mutu sa solia na I katini ni lemutu botebotekoio qa na I saluwakihi khei so, qo mutu tamu tara na kwa biri I na I vunau – na kwa dodonu, na loloma qa na vakhabautia. Na kwa kwe khei dodonu mo mutu tara muni qo mutu khua ni deinia tu. ²⁴Kho mutou na teiteimata matakhabulu, mutu vakhavulonia no na tauya, ia mutu modrotu no na khameli! ²⁵Mutu na cakha ca kho mutou na vunivola qa na Farisi dau vivakhoisini! Ni mutu sa masia na ataudaku ni bilo qa na veleti, ia I buto, khei sinai tu li na khoco qa na garogaro. ²⁶Na Farisi matakhaabulu! Masia I mata na buto ni bilo qa na veleti khei na qai savasava muni khe e daudakhu? ²⁷Mutu na cakha ca kho mutou na vunivola q na Farisi, dau vivakhoisini ni mutu sa odakhi na I bulubulu boro sesevu, kwa khei rairai vina e taudakhu, ia I e buto khei sa sinai tu I na tua ni tamata mate vata qaya na vikwa dukha khece. ²⁸Sa odakhi muni ga na khemutu I rairai e audakhu, vuara na tamata khei rairai dodonu, ia I e buto, mltu sa sinai I na vidabui qa na I valavala gigilo. ²⁹Mutu na cakha ca kho mutou na vunivola qa na Farisi dau vivakhoisini! Ni mutu sa vokhasuetakhiniq na tedra I bulubulu na parofita, qo mutu ukhutakhinia na ledra sue ni bulubulu na yalo dodonu. ³⁰Mutu sa kwaya, mamu sa khe cola no I na ledra gauna na lemamu tuqwaqwa, mamu sa khe tamu vakhaitavi qai khora I na khea vakhadarei ledra dra na parofita. ³¹Kwagi mutu sa tavuiti mutou ga, ni kho mutou na luvedra na vakhamateni khora na parofita. ³²Mutu sa vakasinaitia muni na ledra I vakhara kho khora na tamamu. ³³Kho mutou na gwata, na luve ni gwata lolo, mutu na tubarakhinia vakhacava na wakharakhara mai eli? ³⁴Kwa gi, tolavia, qj sa vakhatalai khora no yati khei so na parafita, na tamata vukhu qa I khora na vunivola. Khei so vuara mutu na vakhamatenia qo mutu vakhota khi na khauveilatai, khei so mutu na ravulakhinia I na lemutu visuenilotu qo mutu na vikharati khora mai na tlia na khoro leu khi na tlia leqwa. ³⁵Na I sau ni ledra dra na yalo dodonu kwa sa vakhadavei e vuravura khei na laci mutou, me tekhivu mai na lea dra ni Eveli na yalododonu me yacovia sara na dra li Sakaraia na lulve I Parakhaia, o khoya mutu vakhamatenia I na macoqwa ni e tikhi tabu nei sue ni lotu qa na I cabocabo ni soro. ³⁶Khei du qj sa kwaya vekhemutou, na kwa khece gi khei na laci mutou mai na I tabatamata kwe. ³⁷I Jerusalemi, I Jerusalemi, kho sa vakhamateni khora na parofita, qo vakhavirikhi khora kha ra laivakhatala mai vekhe ikho, sa vica na lequ vinatia me qu toroki khora vata na luvemu, me odakhi na tina ni to I na lea torokhi khora vata na luvea I e rukhu, ia qo mutu tamu vinatia. ³⁸Tolavia, sa qai dei tu na lemutu sue me

lala didi.³⁹ Ni qu sa kwaya, mutu na tamu tolavi au a kwe qa la yati, me yacovia ni mutu kwaya,"Sa khalougatakho khoya sa la mai I na yaca ni Turaga?"

Chapter 24

¹Kha sa la teni mei sue ni lotu kho Jisu qa sa la no ina leya I yaliyali. Kho khora na leya tisaipeli kha ra la mei vua qha mei dusi a vua na visuesue ina sue ni lotu. ²Ia kha saumia qha kwaya I vuara, “mu sa tolavia na kwa khece kwe? Khe du qhi sa kwaya I vekhemu khei na tamu vo khei tlia na vatu khei tuva tu kwe khei na talarakhi khece khi ra.” ³Asa mei tokhoto ma ulunivanua ni violive khara sa la vakhailo mei vua na tisaipeli qhara kwaya”, Kwaya mai na gauna cava khei na yaco khe na kwa kwe? Na cava nai vakhatakhilakhila ni lemu la mai qha nai devudevu ni gauna? ⁴Kha saumi kho Jisu qha kwaya I vuara

⁵Khei na levu kheiri na lai I qhu yaca. Kheiri na kwaya. “Kho yau kho Jisu,” qha ra ma vikhacalai vakhalevu. ⁶Mina varogocia nai valu qha na khea I rogorogo, Me khua ni khusari mu Khei dodonu me yaco na kwa khece kwe Ia nai devudevu khei se bere ga. ⁷Niru na vibole bolei na vanua kheirua nai nono vakhaturaga khi nai nono vakhaturaga kheiri visaqasaqa. Khei na la mai na dravuisiga qha na uneune ina vivanua khei so. ⁸Ia na kwa khece kwe nai thekitidhivu boto ni vikwa rarawa. ⁹Miti na qhei soli yati mo mutu vakhara – watakhi qho mu lei vakhamate sara. Mi na lei gagaci mei na vivanua I vu ni qhu yaco. ¹⁰Khei sa na qhei levu kheir tarabe na radhu qha na vigagaci. ¹¹Khei na levu na parofita rekwatakhi kho na tubu weicakhe mai qara na Theithe matatakhinia na vivakhaca lai I vuara khei levu. ¹²Ia mia khei sa tubu nai tovo lolovira. Khei sa qhei driwadriwa vakhalevu na ledra lolo xx ¹³Ia kho khoya, khei na sovia qha vo sotia me yaco khi nai devudevu khei na cola. ¹⁴Nai tukhutukhu vina ni cewacewa vakha turaga kheina lei vunautakhi mai, na vuravura khece metei vakhadudu khina vi vanua. Sa qhei la mai nai devudevu ni gauna. ¹⁵Mami sa dania na kwa ni vivakhacalai sue tabu, okhoya kha tata khe kho Tanisla ni dure tu ina tikhina tabu (momu khilatia balebale nikwa khei leikwai). ¹⁶Kho khora kheiri tokhoto I Jutia mera tube khi e dela. ¹⁷Me khua ni la civo mai ra kho khooya tokhoto mei bewa ni sue me mai khau yati khei tlia na kwa I buto ni sue ira. ¹⁸Kho khoya muni, khei thokoto no mei nai laulau me khua ni lesu mai me mai khau yati na le yai sulu. ¹⁹Ia khei na cakhaca vua khei tawa no khete qhei khora muni na vakhascu yaluve in a siga gima. ²⁰Mutu masu me khua ni yaco na yali ina gauna ni driwadriwa se na siga ni vakha cecegu. ²¹Khei na yaco na vivakhararawatatkni lev okhoya khasi tamu bau yaco mei nai tekhitteku vu khi vuravura qha yaco via vei kwe, khei thikhai, khei thikhai, khei thikhai khei na tamu yaco leqwa. ²²Makhei tamu vakhalekhelekhe takhi na na visiga gima khei na thikai tlia khei na colarewa. Ia me baleti khora boto na digitakhi na visiga gima khei sa vakhalekhelekho takhi. ²³Ma khei tlia khei kwaya I vekhe ikho, “dani a na Karisito kwe se na Karisito mei Khegima Khua ni vakhabautia. ²⁴Nina la mai na Karisito rekwatakhi qhei khora na parofita rekwatakhi kheiri na vakhatakhaya na rairai ni kwa yalevu qha na kwa man, Khei vivakhusari I vekheda. Khei so kheiri na lei rewai vakhauwasivi kho khora na digitakhi. ²⁵Dhania qhu sa kwaya rewa iverkhemutou ni sibee ni yaco. ²⁶Numia, ma kheiri sa kwaya I vekheikho Dania kho Khoya khei tokhoto mei na vikhaikhai khua I laikhegi. Se kho khoya khei tokhoto no mei buto ni sue khua ni vakhabautia. ²⁷Me odhakhi khei thibi mai na livaliva mei na vua I yata khei na yaco sara khi na vua-i-ra. Khei na odhalchi gima nai rairai ni leya la mai na luve ni kalou. ²⁸Kho kho ra na Ikheli kheiri na sosoqoni khece khina vanua na yago ni manumanu mate. ²⁹Ia ni sa devu yati na gauna ni rarawa khei sa qhei vakhagigilo takhi na matanisiga khei na tamu solia mini na khea rarama na vula, Khei lutu mai lomalagi na kalokalo ena khure takhi na vikwa qwaqwamei lomalagi. ³⁰Khei na qhei cedre mai nai rairai ni luve nitama ta mei lomalagi; kheiri na qhei tagi na viyavusa khece I vuravura. Kheiri na dania ni sa la mai na vi o ni lomalagi na luve ni tamata ina qwaqwaa qha na I ukhuukhu levu. ³¹Khei na vakhatalai khora na leya agilose kho khoya ina I rogorogo levu ni tavi qhara na soqholi khora vata na leya digitakhi mei na matam cagi khei va, mei na mua ni lomalagi khei tlia khi e mua leqwa khei tlia. ³²Vulicia nai vakhavuvuli ni vu ni lolo. Ma khe so colacola vina e tula khei na tubu mai e rau tu khilatia sa vakhalekhe na vula I mamaca. ³³A kwe ma mik sa tolavia na kwa khece kwe, mo na khilatia ni sa vakhalekhe duk khoya mei matanisue. ³⁴Khei du qhi sa kwaya I vekhe ikho khei na ta u reva na tabatamata kwe kheina yaco reu ro imata na kwa khece kwe. ³⁵Khei na thikwali kho lomalagi qhei vura ra, Ia na leqhu tata khei na tamu thikwali. ³⁶Ia na siga gima qha na kheya auwa khei thikhai tlia khei khilatia khora na agilos se kho luvea, la kho tamaya tatlia. ³⁷Me odhakhitakhi na siga I Noa khei na odhe muni na leya la mai na luve ni khalou. ³⁸Ina vi siga kha si bere na vuto levu I vu vura: Khara khana qhara somu khara lewe qhara vimusumusukhi me yacovia siga khala vodhol kha waqa kho Noa. ³⁹Khara tamu khilatia tu me yaco via ni sa lamai na vluto qha mei khora reva – Khe na odhakhi gi na leya la mai na luve ni tam ta. ⁴⁰Khei na rua na tamata mei nai laulau, khei lei mei reva khei tlia, qha tlia na dhei tu mai. ⁴¹Khei rua na vibulou kheiri na qhaqhi qhaqhi no, khei tlia khei na leime kha tlia khei na e ei tu. ⁴²Sa ma gi mo mutu yadrayadravakhi, ni mutu tamu khilatia na siga cava khei na lo mai khe na lemetu turaga. ⁴³Ia mo khilatia kwe nisa khilatia nai tauk ni sue ina gauna cava ina bogi khei na lamai khe na dauvenakho, khei na yadrayadravakhi no ni tamu vinatia me basu na le. ⁴⁴Sania gi mo mutu yadrayadravakhi no muni. Ni na lamai na luve ni tamata ina auwa miti tamu namakhinia. ⁴⁵Se kho cei

na dauvinqwaravi khei du qha vak habauti khei lesia na leya turaga me dani khora vina na vunisue mera khana ina kheya gauna donu? ⁴⁶Sa khalougata na dauvinqwaravi gi ni na lamai na leya qha dhania ni vinadu kho khoya. ⁴⁷Khei du qhisu kwaya na leya turaga khei na lesi khoya me lewa na kwa khece. ⁴⁸Ia ma khei na kwaya vakhailo na tamata cakhaca gi, “Na leqhu turaga sa berebere du mai.” ⁴⁹Sa qhei tekhivu ravulakhi ni leya I tau dauvinqwaravi qha khana qha sernu qhei khora a daumateni. ⁵⁰Sa qhei lamai na ledra truaga na dauvinqwa rai ma siga du khei tamu namakhinia qha na quwa khei tamu khilatia. ⁵¹Na lelya turaga khei na tasilakhinia vakha yasewa qha votai khoya I vuara na dauvii vakhaisini me dau tagi qha qhuruqhuru bati tu khe.

Chapter 25

¹Ina qe vakhatauvata takhi na matanitu vakha lomalogi, me odaki khei tini na wlau kharu khau na ledru cina meru bi wacia na tagwane sa qei vakhawati. ²Kharu lewe lima kharu sa lialia, lewe lima qaru sa vukhu. ³Kho khoru na lewe lima lialia kharu sa khau na ledru cina, ia kharu tamu khau qei khoru na waiwai. ⁴Kho khoru na vuku kharu na qei khoru na ledru tavaya waiwai.⁵Ia sa berebere no mai na tagwane vakawati, qaru sa mata moce, qaru moce qaya tu. ⁶Kha sa bogi levu na vanua kha sa rogo e tlia no domo ni coco sa rogo voqwa no mai, tolavia sa qei la mai na tagwane sa qei vakawati, mutu lai waci koya.⁷Kharu sa dure mai kho khoru khece na valua meru vakhavaukakinia na ledru cina. ⁸Kha sa qei kwaya kho khoru na lialia waru nav uku, "Mutu solia mai vekhe mamtou khei vica na lemute wai waiwai so lo na lematu cina." ⁹Sa kwaya o khoru na vukhu, "Me odaki na tamu rauti datou kece, khei vina cake mo mutu lei rolia mai i vuara na dau voli volitaki na lemutou."¹⁰Ina gauna kharu la tu ke i volivoli, sa yaco qaya mai na tagane sa qei vakawati, kho khora kece kharu sa vakharau tu kharu sa rusu vata qaya ina khana magiti ni vakawati, sa qei sogo na matanisue. ¹¹Kharu sa qei yaco muni mai kho khoru na yalewa kharu lei vivoli waiwai qaru qei coco yati, lequ turaga, lequ turaga, dolaria i vekhe mamtou.

¹²Kha qei kwaya kho khoya, "Na kwa du qi na qei vecei mutou, qi tamu kilati mutou. ¹³Mutu yadra yadra no, miti sa tamu kilatia na siga se na yauwa.¹⁴Khei odaki e tlia na tamata deidei me la leqwa yati ina tlia na vanua teni. Khei na covi khor ana lea tamata qa solia vuara na lea i yau. ¹⁵Sa tlia wara 8 kha solia khe khei lima, tlia leqwa kha soli vua e rua, qa tlia leqa e tlia. Xaru sa dakhi qulumia nai ledrai wasewase me odaki ga na ledra qwaqwa, qa sa qei la yati na tamata gima ina lea yaliyali. ¹⁶Kho khoya sa qulumia kha lima na taledi ka sa la yati qa lei vivolitakhi qa rewятия leqwa khe kha lima na taledi.¹⁷Me odakhi muni kho khoya kha sa qulumia e rua, kha rewятия mai khe kha nea. ¹⁸Ia kho khoya kha qulumia e tlia, kha sa la yati qa lei khelia e tlia na qwara qa lei maroroya khe na lea i lavo na lea na turaga.¹⁹Sa wasa na lea la tu na ledru turaga qa sa qei lesu leqwa ma qa mei tetei khora. ²⁰Na tamata kha qulu khe lima na taledi kha sa la mai qa khau tu mai e lima leqwa na taledi kha sa kwaya, "Turaga mu solia i vekhe yau kha lima na taledi, tolavia qu sa rewятия leqwa mai e lima leqwa na taledi."

²¹Kha sa kwaya vua no lea turaga, sa vina du, tamata vina tamata du. Isa dutia khe vica na khova. Qi sa na lesi mu mo mu kwa khei wara na khwa. Rusu ina marav ni lemu turaga.²²Na tamata kha qara kha rua na taledi kha sa la mai qa kyawa, "Turaga me soli i veke yau kha rua na taledi tolavia qu sa rewятия leqwa me e rua na taledi." ²³Kha sa kwaya vina na lea turaga, "Sa vina du, tamata vina qa tamata du," Isa du ina kwa khei via qo. Qi na sdia vekhe ikho mo lewa khei wara na khwa, mo rusu ma marau ni lemu turaga.²⁴Sa qei la mai vekhe khaya kho kyoya kha qulu khe tlia na taledi qa kwaya, "Iequ turaga, Qi sa khilati ma sara vakhavina, mi tamata lawakai dredre. Ma sa yautia na vua ni vanua in vanua mu tamu lau lau khe, qo mu tigonia wa mu tamu vibiutakhinia khe. ²⁵Qu sa qei matakhu, qu sa la mequ lei wnja ina qwele na lemu i taledi. Tolavia sa nia kwe na khwa sa lemu.²⁶Kha sa khwaya wa na lea turaga, Isa tamata caka-ca qo tamata vucesa, I Khilatia vina qi dau tigonia ina vanua qi tamu laulau.

²⁷Kha vina cake mo solia na lequi lavo vuara ra taukei ni boqe, meqezi qei lesu mai sa rewa mequ qulu leqwas na lequi law qa na kheci tubu.²⁸Mutuqaratio vua na lea taledi qo mutu solia wa kie tini na lea taledi. ²⁹Iveke khora kece sa nakhi no, e tlia na kwa, ina qei soli leqwa yati, sara na wara sara na lea, ia ko khoya sa tikhai wa khei tlia na kwa ina lei khau reva mai na kwa sa rakhi rewa tu ivua.³⁰Mutu viti khaya na tamata sa tamu yaga ina gigilo i tuba, ina dau togi keh qa khatobati ke.³¹Ina siga ina la mai khe na lufe ni tamata ina lea i serau qa na lea i agilsoi, ina mei tokoto ina lea i nono vaka turaga sa vakai serau.³²Ina tigoni vat aida mata ra lewe ni vi vanua khece, qa na wasei khora na tamata me odaki nai vakatawa ni siri ina lea wasei khor ana sivi mai vuara me.³³Ina naci khor ana sivi ina lea lima matau, qa naki khora na me e sake sake vokho.³⁴Sa na qei khwaya i vuara na tamata in no no sake sake matau na tui, mu la mu sa vakhalaugata taki tu mai vi tamada, mu rewятия na matanitu sa vakharau taki deni tu me lemutou mai nai vaka tekiX ni gauna.³⁵Qu sa mata khara, mu solia mai na magiti, qu karamaca, mu solia mai vekhe yau na wai mequ somia, qu vulogi yati, qo mu mei yau ina lemu suwe.³⁶Qi sa livai wale, qo mu vakaisulu taki yau, qu tauvimate, qo mu vimaroroi, qu vesu tu ina sue ni vivesu, qo mei visikho iveke yau.³⁷Ina qei khwaya na yolo dodonu, "Turaga ina gauna cava mu mata khora khe qa matu viva khora khe? Mu khara maca khe qa soli i vekhe mu na wai mo mu somia.³⁸Ina gauna cava mati tolavi mu khe me odaki na vulagi qa matu vimaroroi khe.³⁹Ina gauna cava matu tolavi mu khe mo mu tau vimate se mo mu rusu tu i na sue ni vi vesu me matu la yati khe?⁴⁰Ina qei kwaya na tui i wara qo sa khwaya vaka du i ve mutou, na kwa mata tara wa e tlia na taci yau khwe matu sa tara no i vekhe you.⁴¹Ina qei khwaya wara e sake sake voko, mutu la reva qu mata, mutu sa lei yalo cati, ina but oni mamaudre sa vakaroutaki tu me lea na tevoX qo na lea i agilasi.⁴²Qu mata khara tu, qo tamu bau solia i vekhe yau na magifi, que mata somu tu qo mu tamu solia veke yau mo somu.⁴³Qu la tu, qo tamu wewei yau mo vakarusunia yau i lemu sXX, qu livai wale tu qo mutu tam vakai sulu takhi yau, qu taurimate tu, qo tamu lei tolavi yau.⁴⁴Kherei na gai khaya, Turaga ni gica mo mutu kana khe qa mu mata somu

khe, se mo luuai wale khe, se mo taurimate khe, se mo vesu tu khe qa mi tamu qaravi mu khe? ⁴⁵Ina qei khwaya waru, “qi sa kwaya vakadu iveke mutau na kha mutu tamu tava i waru na tlia khwe mutu sa tamu tara i vekhe yau.” ⁴⁶Kora khwe kheri na la e na vi yolocati tawa mudu, ia kho khoru na yalo dodonu iri na la ina cola tawamudu.

Chapter 26

¹Kha sa vakhadevunia kho Jisu na lea tata khece, sa kwaya i vuaru na lea tisaveli ²Mutu sa khilatia no sa ro no e rua na siga me tara khe na khana vata ni la sivitia, me sa qei sdi yati khe na luve ni tamata me la khi vakho i na khauvetatai.³Kha ra sa qei tigonni vata na bete levu qei kwora na vu-ni-vola qei kwora na tuqwaqwa ni vanua i na lea sue na ete levu kho Kaiava. ⁴Kha ra sa bose me ru lawakhi ti Jisu me ru vesukhia qa ru vakhamate nia. ⁵Kha ra sa kwaya “me khua ni tara no i na khana vata, i ri na qei khilatia na tamata qa qei tubu khe na no yavavala.⁶Kha sa tokhoto kho Jisu mai Pecani ina sue ni Siamoni na vukhavukha. ⁷Kha sa to khoto no, sa rusu mai a tlia na vibulou kha sa la mai i vua qa khau no mai e tlia na tavaya, alipasita nai lumi bui vina qa sau levu, qa mai sava yati e ulu. ⁸Aru sa tolavia na lea tisaiveli qaru sa tatata meru kwaya, “Na cava e mei vakasabusabu taki tu khe odaki kwe? ⁹E vina cake me volitaki i na tlia na sau vaina a soli yati i vuara na dravu dravua.¹⁰A sa khilatia kho Jisu qa kwaya i vuaru, i ma Khuca mutu mei vasaqa khe na vibulaX kwe? Sa tlia na kwa vina sa tara no I vekhe yau. ¹¹Miti na to khoto no qa khoru na dravudravua e na visigi, ia matu na tamu no khoto khei yau ina visiga.¹²Ina lea lumutia no qa yago, khei sa tara no me lequ lumi ni vibulu. ¹³Qi sa kwaya i vekhe mutou, na vigauna kece ina dau lei vunau taki khe na tukhu tukhu vina ina vi vanua ina wra wra khei na dau lei khwai muni khe na khwa sa tara na veibulou khwe me keai vakhananumi.¹⁴A sa tlia waru na lewe tini kholi raa, o Jutas Isakhanoti, a la i vua na bete levu. ¹⁵Qa lei kwaya, “Na cava I miti na solia I veke yau, mequ soli khoya yati i vekhe mutou?” Kharu sa vakharau takinia e tolu sagavulu no mala ni siliva me lea. ¹⁶A sa vakha daniya kho khoya e tlia na gauna rewa rewa vina takhia me solia khoya yati khe i vuaru.¹⁷Nai matai ni sig ani khana madrai tamu vakaleveni, aru sa la mai vua na lea tisaiveli, qaru kwaya, “Na vanua cava mutu vinatia medu vakha yaga takhinia vata khe na khana magiti ni la sivia?”¹⁸A sa kwaya, “Mutu la i vu ana tamata i gima i nakoro,” matu vecei khoya, “A sa kwaya na nai vakavuvuli sa vaka leke na lea siga, qi mata vakayaga takinia na migiti ni la Xvia qa ni khora na lequ tisaiveli ina lemu sue.”¹⁹Aru sa tara na i tisaiveli na kwa kece a lei kwai vuaru. Kharu sa vakarau takinia na magiti ni la va sivia.²⁰Sa vakha i yavi na ya vanua, a sa to khoto qei khone na tisaiveli me khana. ²¹Ina ledru kana no qa kwaya, “Qu sa kwaya na kwa du, e tlia i vekhe mutou i na soli yau yati.”²²Aru sa rarawa du vaka levu, aru sa tetei khoya yati, „Lequ turaga i na marei ni ayu?”²³Qa saumia kho khoya, “Kho kyoya sa to khoto qei yau me maru khana vata i na veleti kwe sa ni khoya kwe i na soli yau.”²⁴Ina la yati na luve ni tamata me odaki sa volai, i na qei caka ca i vua sai soli khoya yati na luve ni tamata.²⁵Qai kwaya o Jutas, kho khoya a qei soli khaya yati, “E marei ni yau vakavauuli?” A sa kwaya i vua kho khoya, “O sa kwai ikho mai.”²⁶An sa khana no, sa qulu kho Jisu na madrai, tata vakhalaugata takhinia qa ciqitia, sa solia yati i vuaru na tisaiveli, “Qutu, kania, sa ni kwe qu yago.”²⁷A sa qulu na bilo qa vakhavina vina, qa solia yati vuaru, qa kwaya, mutu sanu kece.²⁸Sa ni kwe na lequ dra ni vi yala yalti, qa sa liviraki me baleti khora na lewe wara, me bokho khe nai vala vala ca.²⁹Qi sa kwaya i vekhe ikho, qi na tamu somu leqwa mai ino wa ni vaini kwe, me yacovia na siga qX na somia vou ke i nai matanitu ni tamai yau.³⁰A sa devu na ledru lagasere, aru sa la yati ina viedela ni vi olive.³¹A sa kwaya o Jisu I vuara “Miti na taurabe khece ena bogi nikua iqu vu, me odaki sa volai, qi na ravutia na i vakhatawa qaru na dukhu sesea na qe le ni sivi.”³²Qi na dure leqwa mai qa qu na teitei mata takhi ni mutou i qaleli.³³A sa kwaya kho Pita, “Kheri na taurabe khece kho khoru kwe iqu vu, o yau qi na tamu taurabe.”³⁴A sa kwaya kho Jisu, “Sa kwaya veke iko na kwa du, i na bogi nikua, ni bere ni tagi na to, i na caki taki ni yau vakanolu.”³⁵Sa kwaya kho Pita, „Maki lala mequ lai mate sara qei mu, qi na tamu caki taki ni mu. Asa toutauvata kece na kwa aru sa sa kwaya na i tisaiveli.”³⁶AnX sa la qei khoru nai tisaiveli kho Jisu i na vanua kho kheci saimani qa khwaya i vuara, “Mutu to khoto khei qi sa la mequ lai masu i sake sake gima.”³⁷A sa mei Pita qei khoru na rua na luvi sevete qei khoya, qa sa tekivu me luluvu sara.³⁸A sa kwaya i vuaru, “Sa rarawa vaka levu du qu yalo, me yocovia na mate. Mutu to khoto kei qo mutu yadra na qei yau.”³⁹A sa taso vaka sewa sewa, sa tekituru qa karuva cia e mata qa masu, qa kwaya, tamai yau, makhi rewa ni mu kau dei na bilo kwe veke yau.⁴⁰Kah sa la mai vuaru nai tisaiveli qa dani khoru qaru moce tu qa kwaya i va Pita, “Ma kuca mutu tamu rewa ni mata no qei you me tlia na yaua.”⁴¹Mutu yadra mo mutu masu ma muta ma khua ni rewai i na vi temakhi. Qei du sa gu na yalo, ia na yogo sa malumalumu.⁴²Sa lesu leqwa vaka vua qa lei mXsu, kha sa kwaya, „Tamai yau, makhi tamu rewa ni khau dei na bilo khwe mequ samia, me yaco no ga na lemu lewa.”⁴³Kha sa lesu leqwa mai qa deni khoru, kharu se moce no ga qa sa biri dru mata.⁴⁴Kha sa deni khoru tei qa lesu leqwa me masu mai khatolu ni gauna, kwaya na ga na kwa kha sa kwaya devu no mai.⁴⁵Kha sa lamai i vuaru nai tisaiveli kho Jisu qa khwaya, „Mutu si mata moce no ga qa mutu se mata vakacegu na ga?” Tolavia sa yaco mai na gauna me soli ke na luvi ni Tamata edra lima na tamata cak-ca.⁴⁶Mutu mata medu la yati. Tolavia, o khoya na soli yau yati sa vakaleke.⁴⁷Na gauna a se tata no ke, kha sa la mai kho Julasa, tlia waru na tini kanea kha sa wara khara sa la vata no mai qei khoya mai wara na bete levu qa nei khoya na tuqwaqwa ni vanua khara sa la mai qa ledrai wau qa na sele i wau.⁴⁸Khoya ei na soli khoya yati ina vaka mata ti khora qa kwaya, „O Khoya ga q

na yabotia sa ni khoya gi. Mutu sobeti khoya.⁴⁹ Kha sa la sara mai kho Jisu qa kwaya, „Mu cola vina vakavuvuli qa yaboita sara kho khoya.⁵⁰ Sa kwaya o Jisu i vua, “Lequ i tokhani mu tara ga na kwa mu mei tara.“ Ara sa la mai, qaru qulumia e lima li Jisu qaru sobeti koya.⁵¹ Tolavia, a tlia vuaru na tokoto kei Jisu a sa dodonia e lima dretia main a lea i sele wau qa drutakia e taliga qa tlia waru na lea tamata na bete levu.⁵² Sa kwaya o Jisu i vua, “Mo taunia leqwa na lemu sele wau i na kea i biubiu, kho khora khece kheri na qulu na ledra sele wau kheri na vakha rusai inai sele i wau.⁵³ Mutu sa numia mequ na tamu coco i va tamai yau, qa na vakatala mai ko koya, e sivia e tini karua na mataivalu agilasi?⁵⁴ Ei na rewa ni tara kece no vaka cava na tata ni vola maki sa yaco na kwa khwema?⁵⁵ Sa kwaya o Jisu i vuara na lewe wara, “Mu sa la mai I nai wau qa na i sele wau mo mutu sobeti yau me odaki na dau venakho? Qu vakha vuvuli no i na sue ni soro ina visiga qo mutu tamu sobeti yau.⁵⁶ Ia sa tar ana vi kwa khwema me yaco khe na ledra tata na parofita. Khoru sa deni khoya tu nai tisaiveli qara vi tuba yaki.⁵⁷ Kho khora na sobeti Jisu, khora sa mei khoya va Kaiava na bete levu kara sa tqoni no mai khe na vunivola qani khora na tui qwaqwa ni vanua.⁵⁸ Sa takhuci koya no vakha yawa o Pita i ti biri mi lea na bete levu. Kha rusu yati i buto qa lei qatule qei kora na yadra me mata varogocia na lea lewa na bete levu.⁵⁹ Khara sa vakhadania na bete levu qani kora na matabase me tlia na lea i lala o Jisu me rewa khe na lea vakamate.⁶⁰ Aru sat amu tolavia rewa kei tlia, khei du ara wara ara tauviti khoya vakha rekhwa khara no tu ara qei la mai aru rua,⁶¹ Qaru kwaya, “Na tamata kwe kha kwaya, qi na rewa ni vakarusuni a na sue ni soro ni kalou qaqu rewa ni vakadurunia leqwa ina but oni tolu na siga.”⁶² Asa dure na bete levu qu tetei koya, „Sa tikhai vekhe ikho na sau ni tetei? Na cava en sa kwaya me baleti iko?”⁶³ A sa galu tu ko Jisu sa kwaya i vu ana bete levu, “Qi sa vakaroti ikho ina yaca ni Kalou ei cola mo kwaya mai sa ni ikho na karisito na luve ni kalou.”⁶⁴ A sa kwaya o Jisu, “Osa kwaya mai vakatakhi ikho. Qi sa kwaya veke ikho, ina gauna kwe mo la yati ina tolavia na leive ni tamatoi sa gatule no e lima matau ni qwaqwa, qa na la mai i na dela ni o mai lomalagi.⁶⁵ A sa dresukia na na la mai i na bete levu qa kwaya, “Sa tata dresukia na lea i sulu na bete levu qa kwaya,” sa tata vakacaca kho khoya, na cava ro di si unatia no ga khe na vakha dina dina, tolaiva, mu sa vakarogocia no lea I tata vaka ca ca.⁶⁶ Na cava mutu sa numia? Ana sa kwaya kece, “Sa dodonu ga me mate.”⁶⁷ Khara sa qei khatasivi cia e mata qara ravulakhi ni khoya gura robalakini koya idra lima,⁶⁸ Qara kwaya, “Profisai mai vei kemam, kho ikho no karisito. Kho cei sa robakhi ni ikho?”⁶⁹ Kho sa gatule no kho Pita i tuba qa sa la mai vua e tlia na vulau cakha cakha qa khwaya, “Ikho muni sa to khoto mai qa Jisau i Kaleli.”⁷⁰ Ia qa vakha sakhi sakhi idra mata kece qa khwaya, ”qi tam khilatia na khwa mi khwaya no mai.”⁷¹ A sa rusu ina mata mata i tuba kho koya, a tlia leqwa na vulau ni viqaravi sa tolavi koya, qa kwaya, “ra tamata kwe kha to koto kei Jisu mai Nasarei.”⁷² Kha sa vakha saki saki leqwa kho koya, “Qi tamu kilatia na tamata waki.”⁷³ Tamu wasa vaka sewa sewa ara sa la mai kho kora na viadure tu ike gima kara kwaya i veke Pita, “O ikho vaka du e tlia i vuara, na lemu tata sa vaktakei ikho.”⁷⁴ Sa tekiw me susui qa tata vaka yalo ca, “Qi tamu kilatia na tamata wakhi,” qa sa tagi ga mai na to.⁷⁵ Sa vaka numia kho Pita na tata li Jisu, “Ni bere ni tagi na to, isa na saki taki ni yau vaka tolu.” Qa sa qei rusu i tuba qa lei tagi ina levu ni lea rarawa.

Chapter 27

¹Ni sa roaroa, a ra sa bose na bete levu qei khora na ledra tuqwaqwa na tamata me ra vakhamateni Jisu. ²A ra sa vesukhia qa ra mei khoya yati khi va Pailatona khovana. ³Ni sa tolavia kho Jutasa, o khoya kwa soli Jisu yati, ni sa lai vakhamate, a sa vivutuni, qa sa lakhi solia lesu leqwa na taolulsagavulu na mala ni siliva vuara na bete levu qei khora na tuqwaqwa. ⁴Qa kwaya. “Qi sa I valavalala ca ni qu sa solia yati khei tamu cala me mate.” Kha ra sa kwaya, “Me te cava I vekhe-mamutou kwakhi? Sa bale ga I vekhe ikho. ⁵A sa viritakhini khora civo na mala ni siliva I na sue ni lotu, me deidei qa rusu ki tuba me lakhi nasukhi khoya. ⁶A ra sa khau na bete levu na vimala ni siliva gi ni ra kwaya, “Khei cala me tau khi na khato ni I yau, baletia ni sa te i sau ni dra.” ⁷Kha ra sa qai base vata me ra volia I na I lavo gi na lea tikhi ni vanua na dautuli khuro, me ra bulu khe na vulagi. ⁸Kwa gi e vu sa lai vakhayaca khe na vanua gima me te “Vanua ni Dra” me yacovia nikhua (na siga nikhua/kwe)⁹Ia, sa qei yaco na kwa sa kwaya kho Jeremai na parofita, “A ra sa khau na tolusagavulu na mala ni siliva, na I sau kha ra sa nakhia na kholi Isireli me khea I sau. ¹⁰A ra sa solia me I sau ni lea tikhi ni anua na dautuli khuro me adakhi kwa sa kwaya I vekhe au na Turaga.” ¹¹A sa mai dure tu kho Jisu I e mata na khovana, qa sa tetei khoya mai na khovana, “Kho ikho na ledra Tui na Jiu?” Kha sa saumia vua kho Jisu, “Kho sa kwaya vakhadu mai.” ¹²Ia, ni ra sa tavuiti khoya no kho khora na bete levu qei khora na tuqwaqwa, kha sa galul. ¹³Kha sa qai kwaya vua kho Pailato, “Kho tamu varogocia na kwa khece khe sa lai tavui no khe?” ¹⁴A sa tamu saumia khei tlia leqwa du na tata, kha sa khurabui vakhalevu du khe na khovana. ¹⁵I na gauna ni khana vata sa dau lea I vakhara na khovana me serekhia khei tlia na khoivesu kheri digitakhinia no tamata. ¹⁶I no gauna gik, a vesu no khe, hhei tlia na dauvakhacaca levu, e yaca kho Parapa. ¹⁷Kwa gi ni ra sa soqoni vata, sa qai kwaya vuara kho Parapa, “O cei mutu vinatia mequ serekhia I ve khemutou? Ko Parapa se kho Jisu kho khoya khei lai vakhayaca no na Karisito?” ¹⁸Ni sa khilatia no kho khoya ni ra sa soli Jisu no yati I vua baletia na ledra vuvu-takhinia. ¹⁹Ni se gatule no ga I na I nono ni vilewai sa vivakhatala yati khe welea, qa kwaya, “Khua ni tara khei tlia na kwa vua na tamata dodonu kwakhi. Ni qu sa rarawa du vakhalevu nidhua baletia no lequ tadravi khoya. ²⁰Ia kho khora na bete levu qei khora na tuqwaqwa kha ra sa vecei khora no na tamata me ra kerevi Parapa, qa me lai vakhamate khe Jisu. ²¹Sa qai tetei khora na khovana, “O cei vuaru na vua mequ serekhia yati ve khemutou?” A ra sa kwaya, “Ko Parapa.” ²²A sa kwaya vuara khe Pailato, “Na ava mequ tara I va Jisu khe khoya sa lai vakhayaca no na Karisito?” Kha ra sa saumia, “Vakhotia khe na khaiveilatai.” ²³Kha sa kwaya, “Na cala cava khei tara? “Kha ra sa qai taevakhinia ga vakhalevu, “Vakhotia khe na khaiveilatai.” ²⁴Ia ni sa tolavia khe Pailato ni sa tamu qai tara rewa khei tlia na kwa qa sa tekhhiv na mauwe, a sa qaratia na wai, qa vuvulu I dra mata na tamata qa kwaya, “Qi sa tamu cala i na vukhu ni lea dra na tamata dodonu kwe. Sa na baleti mu ga.” ²⁵A ra sa qai kwaya khece na tamata, “Me sa qai baleti mamu qei khora na luvemamu na lea lea dra. ²⁶A qai serekhi Parapa vuara, ia sa qai ravula khini Jisu qa qei soli khkoya yati me vakhoti khe na khaiveilatai. ²⁷Ia kho khora na lea sotia na khovana a ra sa mei Jisu khe na I nono teiteimata ni maanitu qa ra sa torokhi khora na mata sotia khece. ²⁸Kha ra sa livatia na lea I sulu qa ra vakhataqani khoya I na tlia na I ubi driu. ²⁹Kha ra sa qei talia khei tlia na I sala I na khai laulau qa ra vakhataqania e ulu, ka vaqulunia e lima I matau khei tlia na I tokho. Kha ra sa tikhitur I e mata qa ra vakhagavitakhini khoya qa ra kwaya, “Sa loloma, na ledra Tui na Jiu!” ³⁰A ra sa qai khatasiviti khoya, qa ra qaratia na tokho me ra vkhri ravutia no khe e ulu. ³¹Ni ra sa vakhagavitakhini khoya devu, a ra sa livatia na I ubi qa ra vakhataqania na lea I sulu ga, qa ra mei khoya teni me sa lakhi vakhotia khe na khaiveilatai. ³²Ni ru sa la no yati, a ru sa tolavia khei tlia na kholi Kirini, e yaca khe saimoni, a ra sa vaqwaqwatakhinia me la vata qei ni khoru, me ma rewa ni dagitia na lea khaiveilatai. ³³Ia ni ru sa yaco yati khe na vanua khe Kholikhoca, na khea I balebale, “Na Vanua ni Qwavota.” ³⁴A ru sa solia vua na waini sa visola qaya na wai winiwi, ia ni sa tovele khe khoya, sa tamu mata somia. ³⁵Ni ru sa vakhoti khoya devu, kha ru sa wase na lea I sulu I na ledra vakhawiri madigi, ³⁶A ra sa gatule me ra yadravi khoya no. ³⁷A ra sa vakhotia donuya e ulu na kwa sa volai khe na kwa kha ra sa tavuiti khoya khe, “A kwe khe Jisu, na ledra Tui na Jiu.” ³⁸Kha ru sa vakhoti vata qaya kheri rua na vevenakho, e i tlia I na leai matau, kha tlia I e vokho. ³⁹O khora kha ra tausirivia na vanua gima kha ra sa khuretia dra ulu qa ra tata vakhacatakhinia. ⁴⁰Qa ra kwaya, “Kho ikho khe rewa ni talarakhinia na sue ni lotu qo qei tara leqwa I na tolu na siga, vakhacolani ikho! Sa khe ni ikho na Luve ni Khalou, qo siro civo mai na khaiveilatai!” ⁴¹Sa okakhi muni gi no ledra vagagaci khoya no no vunivola qei khora na tuqwaqwa, qa ra kwaya, ⁴²“Khei vakhacolani khora na teni, ia khei tamu vakhacolani khoya rewa vakhakhoya. O khoya na ledra Tui na kholi Isireli, me siro civo mai na khaiveilatai, mamu qai rewa ni vakhabuti lehoya.” ⁴³Sa dau vakharaaravi vua na Khalou khe khoya, deinia na Khalou me sa qai vakhacolani khoya, kwa khei vinatia me serekhi khoya. InI sa kwaya, “Kho I au na Luve ni Khalou.” ⁴⁴Sa odakhi muni gi khe khoru na vevenakho kha ru sa vakhoti vata goya, kha ru sa vagagaci khoya. ⁴⁵Sa qai gigilo no vanua taucocko gima mai na I kha ono khe na I kha ciwa ni auwa. ⁴⁶I na I kha ciwa ni auwa sa tagi

kho Jisu I na domo levu qa kwaya, “Ilai, Ilai lama sapakicani?” na khea I balebale, “Lequ Khalou. Lequ Khalou, mu ma deini au tu?”⁴⁷ Ia kha so vuara na no khoto no I khegi ni ro sa varogocia, a ra sa kwaya, “khei sa cori Ilaija no kho khoya.”⁴⁸ Tamu bere ni sa kivi khei tlia vuara, a sa qaratia khei tlia na I vutovuto, qa luvuya I na wai winiwini, kha sa taunia I na tlia na sina, qa sa solia yati ki vua me somia.⁴⁹ Kha ra sa kwaya na khea vo, Deini khoya ro. Me da tolavia ro, khei na la mai kho Ilaija me na vakhacolani khoya.⁵⁰ Ia, kho Jisu kha sa tae vakhalevu leqwa, kha sa qai solia yati e yalo.⁵¹ Kha sa cebara rua na I latilati ni sue ni lotu mai yata khi ra qei soa yavavala na qwele kha ra sa tatamalamala na vivatu.⁵² A ra sa takolo na I vibulubulu qa sa lai vakhadure dra yago na tamata yalododonu kwa ra moce no.⁵³ Kha ra sa rusu mai na vibulubulu kho khora ni sa dure leqwa mai kho khoya, qa ra sa cedrevi vakhatakhes khora yati na le wara.⁵⁴ Ia ni sa tolavia na turaga ni valu qai khora na saravia Jisu no, na kwa sa yaco, kha ra sa matakhu qa ra kwaya, Sa du ga ni sa te Luve ni Khalou kho khoya kwe.⁵⁵ Kho khora na yalewa kha ra takhuci Jisu no mal Khaleli, ni ra dauqwaravakhoya, kha ra sa vakhatola tu muni mai vakhayawa.⁵⁶ Khei tlia vuara kho Meri Makhilalena, kho Meri na tinadru kho Jemesa qa Josefa, qai tinadru na luvei Sepete.⁵⁷ Ni sa yaviyavi, a sa la mai kha tlia na tamata vutuniyau mai Arimacia, e yaca kho Josefa, kha te tisaiveli muneli Jisu.⁵⁸ Kha sa laci Pailato kho khoya qa kerevia e yago li Jisu. A sa vakharotia kho Pailato me soli khi vua.⁵⁹ A sa khau e yago kho Josefa, qa olonia I na tlia na I sulu lineni savasava.⁶⁰ qQa sa lakhi vakhadarania I na lea I bululbulu mou kwo kha atesia I na votu.⁶¹ A ru sa gatule no muni kho Meri Mahitalena qei Meri tlia leqwa vidonui qaya ha I bulubulu.⁶² Ia na siga kha taravia, kwagi ni devu na siga ni Vakhavakharau, a ru sa soqoni vata kho khoro na bete levu qei khora na Farisi I va Pailato.⁶³ A ru sa kwoya, “Ratu”, mamu numia no, I na gauna si cola no khe na dauvivakhacalai gima, a sa kwaya no “Qi na dure leqwa devu khei tolu na siga.”⁶⁴ Kwa gi mo mu lewa ro me sogo vaqwaqwa na I bulubulu me devu ro na I kha tolu ni bogi, lala ma ga kha ra qai mai venakhoti khoya na lea tisaiveli, qa ra kwaya vuara na tamata, “Sa dure mai na mate kho khoya,” sa na qei cakha ca vakhalevu na vivakhacalai I takhu mai ne khea i mata.⁶⁵ A sa kwaya vuara kho Pailato, “Mutu mea tlia na yadra. Mutu lakhi tara vaqwaqwa me odakhi mutu vinatia.”⁶⁶ Kha ra sa qei la qa ra vaqwaqwataklinia na I sogo ni bulubulu I na ledra dregatia na datu qa ra lesia na yadra me yadravia no.

Chapter 28

¹Nisa dhevua na sigani vakhaceceau qhasa tekhi vu me cedre mai nai nai matai ni siga ni ni macawa,Meri Makhitabna qhai Mari leqw ta khei tlia kharu la maru lei tolavia na bulubulu. ²Tolavia sa tlia na uneune levu, ru sa tlia na agilose ni turaga la civo mei lomalagi qha mei vakhaqhiqhi nia vakhatikhitikhi na vatu qha gatule no kne.³Na kheya rairai khei odhakhi na mamaudre yasiyasi qha leyai sulu kha sesevu me odhakhi na ucacevata. ⁴Kho khora na yadra khara sa saqhatureture ina matakhu qha va sa odhakhi na tamata mate.⁵Sa kwaa vuwaru na yalewa na agilos, ini khuwa ni matakhu, qhi sa khilatia min sa vakha ceva ti Jisu, kho khoya kha lei vakhotikhona khaivelatai. ⁶Sa tikhai reva khei kho khoya, sa cola dure leqwa me odhokhi na kwa kha kwaya. Kamai mei tolavia na vanua kha lei vakhadara khe na tu muni mei tolavia na vanua kha lei vakhadara khe na turaga. ⁷Kharu sa vaguagu qha lakhi tukhutukhu ledru na leya tisaiapel. Sa cola leqwa mei na ma te tolavia sa tei teimatakhi ni mutou khi Kaleli Mutu na tolavi khoya I khe gima, Dania qu sa kwaya I vekhe mutu.⁸Sa deidei vakhatotolo mei nai bullubulu ina matakhu qha na marau levu meru lei kwaya vuara na tisaipel. ⁹Tolavia khe Jisu kha sota qhai khoru qha kwaya "muru cola".Khoru na vibulou kharu sa mei mokhotia e la qharu vakhamolimoli vua. ¹⁰Sa qhei kwaya I vuaru khe Jisu, "Muru khua ni matalkhu. Muru tukhutukhu ledra na wekhayau meru dheidhei mei Kaleli. Kheiri na tolaviuai mei khegi"¹¹Ina ledru sa la no na vibulou dania kha so nayadra kha la ina khoru qha kwaya I vuara bete livu na kwa khece sa mei yaco. ¹²Na bete niru sa sota qhai khora na tuqulaqqa kharu sa qhei solia Kha tlia nai lavo levu ivua ra na sotia. ¹³Quara kwaya I vuara, "mu kwaya ivuara khora na leya tisaipel li Jisu khara la mai vakhi bogi qhara mei vehakhotia e yago ni mathu si moce tu."¹⁴Ma khei yacovia na Kovana nai tukhutukhu kwa mati na qhei vakhaloma vina takhini khoya khei na qhei maroroi mjutou khokhoya. ¹⁵Kharu sa qhulumia nai lavo na sotia qharu thara na kwa kha lekwai ivuarui meru tara.¹⁶Ia na tinikha tlia na tisaipel khara la khe Kaleli ina ulunivanua kha vecei khora khe Jisu. ¹⁷Na ledra tolavi khoya, kha ra sa vakhamo limoli ia khei so kheiri tamu vakhabautia.¹⁸Kho Jisu sa lamei qha tata I vuara qha kwaya "Na lewa sa soli mai vekheyau mei lomalagi qhai vuravura. ¹⁹Mutu la yati qha vi vakhalotutakhi khina vivanua khece, papitaiso takhi ni khora ie yaca ni tamaya, qhei luveya qhana yalo tabu.²⁰Vakhavulici khora mera vakhabautia na vikwa khece qhu sa vunauci mutou khe. Tolavia qhina tokhoto qhai mutou ina vigauna khece me yacovia nai devudevu ni gauna. EMENI

Mark

Chapter 1

¹Sa nia kwe na i tautauyavu ni lea i tukhutukhu vina ko Jisu Kharisito na luve ni Khalou. ²Me odakhi ka volai no i na i vola i Aisea na parofita "Tolavia, qia sa vakhatala no yati na lequ i vakhatala me teiteimata takhi ni iko yati. O khoya khei na vakharaautakinia na lem sala. ³E i tlia na domo sa cocovakhi no i na vanua lala, 'Vakharaautakinia na lea calevu na Turaga, Tara me dodonu na lea calevu".⁴A sa la mai khe Joni kha sa mei vivavaitasotakhi no i na buto ni vanua lala, ni sa vunautakhinia no na vavitaiso ni vivutuni qa na khea vivasavasavatakhi ni valvala ca. ⁵A ra sa la yati vekhe khoya na lewe i Jutia qei khora khece na lewe i Jerusalemi. A sa vavitaisotakhi ni khora khece vakhatalia i na tuba ni wai na Joritani, i na ledra sa devu na ledra i valavalca. ⁶A taqqa voli khe Joni na i sulu taba ni khameli qa vesu tu e gau na beleti, ka sa khea magiti voli na vodre qa na oni ni vikhaikhai.⁷A sa vunau voli khe khoya qa kwaya, e i tlia i na takhuci au no mai, i tetelagi sara vekhe au na lea wawa ni vava, sa dredre mequ na serekhia. ⁸Qia na vavitaisotakhi ni mutou i na wai, ia khe khoya i na qei vavitaisotakhi ni mutou i na YaloTabu.⁹I na gauna gi a sa lamai ko Jisu na Khoi Nasareci me mai vakhavavaitaiso takhi ni Joni i na batiniwai mai Joritani. ¹⁰Na gauna kha cava mai wai ko Jisu, kha qei tolavia kha wase rua na lomalagi. ¹¹Qia tia na tata sa rogo mai "ha waki na lequ luve ni tokho qia dau numia vakalevu."¹²A sa qei mei khoya na YaloTabu i na vanua vagwalala. ¹³A sa qei lei no tu i na vikaikai me rautia e vasagavulu na siga, me yacovia ka temakhi ni khoya khe khe khora na manumanu raukhawa qa qei qwaravi khoya tu na agilos.¹⁴Gauna sa vesu khe ko Joni, Jisu sa la tu i Kaleli. Vakhatekhivu me vunautakhi na i tukhutukhu vina ni Khalou. ¹⁵Sa valekhe na matanitu ni Khalou. Vivutuni vakabautia na tata ni Khalou.¹⁶Gauna kha taubale no khe Jisu i na sakhesakne ni drano khe Kaleli. Sa tolavi khora sara na vitacini ko Saimoni, Adriu sa tekhivu me soro na lawa i wai. Baleti khora ga na dau qoli. ¹⁷Sa kwaya khe Jisu i vuaru, 'Mutu la mai, qia na qisi mutou mo mutu gonedau ni tamata.¹⁸Vakasauri aru sa deinia na lawa qar u takhuci Jisu.¹⁹Sa toso vakasewasewa khe Jisu sa tolavi Jemesa na luvei Sepete na taci Joni, aru sa no khoto no i na waqa me vakavinatakinia na lawa.²⁰Sa covi khora khe Jisu sa dei tu ko Sepete ko tamadru i na waqa qa ru

takhuci Jisu.²¹A ru sa la Kapenaumi i na siga ni vakhacecegu, sa rusu o Jisu khi na suwe ni Lotu kha mei vakhavuvuli.²²E ru sa khurabuitakhi nia na lea i vakhavuvuli o khora na vakharorogo no. Ni sa vakhatavuvuli o khodakhi kia tau no vei kei khoya na Lewa kha tam dakhi khora na daunilewa.²³Sa qei rusu yati khei tlia kei rusuvi khoya na Yalo ni gavui.²⁴Qa kwaya vekhe koya, I Jisu na koi Nasareci na cava okhi vinatia mo mu tara vekhemamu. O au qi sa khilati mu sa ni mu na Yalosavasava ni Khalou.²⁵E qei vakharotia na Yalo kha Jisu kha kwaya mo galu. Mo la mai va khoya wakhi.²⁶E sa khurelakhi ni khoya vaqwaqwa sara na tamata gi na yalo velavela. A ri talai rewarewa i na lea tata.²⁷Ri khurabui o khora kha ru vitarotarogi takhi nia na cava ti kwe. Ni o khora na yalo velavela e ri talai rewarewa khina lea tata.²⁸Qa sa tete vakhia na rorogo khei Jisu ki na viyasana coko e volekhe khi Khalili.²⁹Ni ru sa lesu mai na sue ni lotu a ru lakhi rusu sara na ledru sue, kho Saimoni qa Adriu vata qei khoru kha Jemesa qha Joni.³⁰A dara tu kha vugai Saimoni i na vuku ni tauvimate, qa ru sa vecei Jisu sara me baleti koya.³¹A se qei layati kha khoya, qulumia e lima vakhadure ni khoya qa sa tekivu me viqwaravi leqwa yati vuaru.³²Na yaviyavi ni siga gi ni se dromu na mata ni siga a ra mei khora khece mai na tauvimate qa na curumi tevoro.³³Kha ra osotia yati na mata ni sue na lewe ni koro.³⁴A sa vakhacola ni khora e lewe wara na tamata qei na vimataqali mate kha ra khau tu mai qa tuci khora reva e levu sara na tevoro, ia khei tamu vakhatarra ga me ra tata na tevoro baletia khei ri sa kilati khoya vina tu.³⁵Si roaroa qa sa mata , me odhakhi ni si gilo na vanua, qa sa deidei o khoya vakhatkhitikhi i na khia na vnuia me lai masu.³⁶Kho Saimoni qei khora na lea i lala khara sa vatolavi koya.³⁷Khara sa tolavi khoya qara sa kwaya vua, sa ra vakhatalavi ikho no kha khora na tamata.³⁸Sa kwaya sara kha khoya , "Me du leqwa in khia na vanua khina vikhorokhoro mequ lei vunau khe.³⁹Kharu la rusu via na vanua kha Khaleli i na khea vunautakhi na tata ni Khalou qa vivakhacola vuara na leicurumi i na tevoro.⁴⁰Khasa la mai vua na lokhilokhi, qa terevi khoya khasa tekhituru qa kwaya i vua, Ma khei rewa mo vakhasavasavataki ni au.⁴¹Mo toso i na lea loloma ,khasa dodonia e lima qa derei khoya qa kwaya qi sa vinatia mo savasava.⁴²Vakhasauri du boto sa deini khoya na lokhilokhi qa sa vakhasavasavatakhi.⁴³Khasa vakhasavasavatakhi nia qa vakhatalai khoya yati.⁴⁴Sa kwaya vua mo qaraunia mo khua du ni lei kwaya vua khei tlia, ia mo lai vakhatakhei ikho vua na i talatala me odakhi nai vunau i Moses, me tei vakhadudu⁴⁵Ia khasa la qa lei talanoatakhinia qa vakadewatakhinia nai tukutuku ni lea vakhasavasavatakhi. Sa vuni lea tamu rusuvia tu khe kha Jisu nai nono gima qa qei teni tokhoto tu khe. Ia khara sa la tumaga yati khi vua na tamata.

Chapter 2

¹Sa lesu mai kho Jisu mei Kapenaumi ni devu na vica na siga . Sa varogocia kho khora na tamata na lea sa tokhoto i na lea sue. ²Sa ra osotia yati na tamata ne lea sue, tikhai leqwa na vanua khei lala. Sa tekhivu sara no na lea vunau kho Jisu vuara na tamata.³Kharu lewe va na tamata kharu mea no muni mai kha khia na tamata paralase. ⁴Kharu sa tamu yaco rewa munni i va Jisu, kharu qei cakhevia na bewa ni suwe qaru bhasukhia na bewa ni suwe eru vakharusunia kha na paralase.⁵Sa tolavia kho Jisu na levu ni vakhabautia qa kwaya sara yati vua na tamata paralase,"Luvei au sa bokhoci na lemu i valavala ca. ⁶Vakhatataro dra yalo i na vuku ni kwa kha kwaya kho Jisu. ⁷"I rewa vakhacava me tata vakhacacania na Kalou na tamata kwe?⁸Sa khilatia sara e yalo kho Jisu na na ledra vakasama na tamata. Sa qei kwaya vuara," Na cava mu sa vakhangananu khe odakhi kwe mu yalo?. Na cava khei vina mequ kwaya vua na Tamata paralase," Sa bokhoci lemu i valavala ca se "Mo dure , qulu lemu daradara qo la".¹⁰Ia mo mukhilatia ni sa rewatio na luveni tamata e vuravura me bhokocia nai valavala ca. ¹¹"Qu sa kwaya veke iko, mo dure , qulu lemu daradara, qo la yati lemu suwe". ¹²Kha sa dure kho khoya, qulu lea daradara qa layati i lea suwe dramata khece na tamata kha vivakhusari na kwa sa yaco qara sa vakhavinavina ga vua na Khalou qara kwaya kece," Mamu sa qei tolavia vakhakhia na kwa sa yaco kwe"¹³A sa qei lesu leqwa kho Jisu khi na matacawa, qa ra qei osoti khoya yati na lewelevu qai vakhavulici khora kho khoya. ¹⁴Na gauna kha sa takhoso khe qai tolavi Levi na luvei Alifio kha gatule tu i na lea suwe laca na dauniyau qa nasaumi vakhacacava, a qai kwaya vua kho Jisu, "Dure qo takhuci au mai, qa dure ko Livai me takhuci khoya.¹⁵A khana no kho Jisu i na butonisuwe lei Livai, qai khora na dau vakhasoqoni vacacava, khora muni na tamata i valavala ca, khoru na tisaiveli qeni khora muni na le wara ra takhuci khoya tu yati. ¹⁶A ra sa tolavi Jisu,khora na Daunilawa se Farisi na lea kana vata tu qani khora na tamata i valavala ca, qani khora muni na dau soqoni vacacava, a ra qai tetei koru lea tisaiveli, Na cava na vuni lea lai kana vata khe qani khora na tamata i valavala ca se qani khora na dau vakhumuni cavacava kho khoya.¹⁷Na gauna kha varogocia khe kho Jisu, a qai kwaya vuara, "Na vuniwai khei tam yaga vuara na tamata cola vina, io khei yaga vuara na tauvimate, qu tam la mai mequ mei khora na tamata Yalododonu io, mequ mai vakhacolai khora na tamata valavala ca.¹⁸Na gauna kha ru lolo no khe na lea tisaiveli i Joni qai khoru na Farisi qa ra la sara mai kheiso na tamata qa ra kwaya, Kheri ma lolo na lea tisaiveli i Joni qai koru na Farisi qa ru tamu lolo na lemu tisaiveli. ¹⁹A sa qei kwaya vuara ko Jisu ma khei rewa ni ra lolo na weka ni tagwane vou baletia ni ra si tokoto no ga qai khora na tagwane vou.²⁰Khei na yaco mai na gauna me na la khe kho khoya na tagwane vakamau na gauna gi e ri qei rewa ni lolo khe kho khoru na lewe ni vakhama. ²¹Khia leqwa na tata vakatautauvata kha kwaya tamu khia na tamata e rewa ni culatia vata na gauna kei na cebara khe nai suluvou mai nasulu makawa e na qei khia sara na cebara levu.²²Kia leqwa na tata vakatautauvata a qei kwaya kei tamu rewa ni khia na tamata me tawania na waini makawa khina tavaya ni waini vou khei lala qa qei cibote qa qei vakhacacania na waini qa na kea tavaya kei dodonu ga me tawa na waini vou khina khea tavaya vou²³I na siga ni vakhacecegu a ru la rauni no i na buto ni visila kho Jisu qei khoru na tisaiveli ru tomi sila no mai na tisaiveli. ²⁴A ru qei kwaya yati na Farisi ni cala na kwa kha ru tara no na tisaiveli ni ru sa basukhia no na lewa ni vakhatatabu i na siga ni vakhacecegu.²⁵Sa qei kwaya yati kho Jisu mutu sa bau wilia na i vola khei Tevita ni a rusuvia na sue ni soro qai ni khora na lea i lala. ²⁶A ru khania na madrai tabu kha dodonu ga i va Ipeteia na Bete me dere ni odakhi ni a Bete no i na gauna gi.²⁷Kwaya muni kho Jisu ni siga ni vakhacecegu a buli me baletia na tamata qa tamu buli na tamata me baletia na siga ni vakhacecegu. ²⁸Sa odakhi muni ni se te Turaga na siga ni vakhacecegu na luve ni Khalou

Chapter 3

¹Ni rusu leqwa yati khi sue ni lotu kho khoya, sa no khoto no mai, khei tlia sa malumalumu e lima. ²A so vuara na no khoto I khegi, kha ra sa vakhadolavi khoya vakhavina no, ni ra vinatia me ra tavuiti khoya, ma khei vivakhacola kho khoya I na Siga ni Vakhacecegu. ³A sa kwaya I vua sa malumalumu e lima kho Jisu, “Dure I dra macaqwa na tamata.” ⁴Sa qei tetei khora na tamata, “Khei dodonu me tara na kwa vina I na siga ni Vakhacecegu se na kwa cakha ca, na vivakhacoln se na vivakhamate?” A ra sa tamu tata. ⁵Kha sa vitolayakhi I na yalo ca, ni sa bekhe rarawatakhinia na ledra yaloqwaqwa, sa qei kwaya I vua na tamata gi, “donia mai mu lima.” A qei dodonia mai e lima, qa sa lei vakhacola. ⁶A ra sa vagugu yati na farisi vuara na lea tamata li Eroti, me ra lawacia vata se me ra na vakhamateni khoya vakhacava. ⁷A ra sa la yati khi matacawa kho Jisu qei khora na lea tisaiveli, qa ra sa takhuci Khoru yati na lewe ni vanua kha ra la mei Khaleli, qei khora mei Jutia. ⁸Kho khora mei Jerusalemi, mei Itumea, na vanua sivi Joritani, na vanua vakhalekheti Taia qa Saitoni. INi ra sa varogocia na vikwa khei sa tara, sa wara kheri sa la mei vua. ⁹Sa terevi khoru na lea tisaiveli me ru vakharaутakhinia khei tlia na waqa sewa me vodocia, me rewa ni gwalala vica vo mei vuara na tamata ni ra sa bekhe wara du. ¹⁰Do khei sa vakhacolani khora khei wara, me rewa muni vudra na mavoa dra yalo me ra toso vakhalekheti khoya yati me ra derei khoya. ¹¹I na vigauna khece ga kheri tolavi Jisu khe na yalo teni, kheri sa kharuva I vua, qa ra kwaya, “Sa ni mu ga na luve ni Khalou.” ¹²A sa vecei khora vakhabiri me ra khua sara ni vakhatakhei khoya. ¹³A sa cavatia e dela, qa sa covi khoru mai khei sa vinatia, qa ru sa la mei vua. ¹⁴Kha sa lesi khoru na tinikhouda “Sa vakhayacani khoru me I aositola) me ma rewa ni ru no qei khoya qa na qei vakhatalai khour yati me ru vunautakhi na I tukhutukhuhu, ¹⁵Me tau muni vuaru na qwaqwa me ru kharavi khora na nitu. ¹⁶Sa qei lesi khoru na tinikhuarda: Samoni, o khoya sa vakhoyacania me kho Pita; ¹⁷Jemesa, na luvi Sevete qei Joni na taci Jemesa kha vokhayaconi khoru I na yaca Poanaji, a gi, na lulve ni khurukhuru: ¹⁸Qei Adriu, kho filipi, Pacolomiu, Maciu, Tomasi qai Jemesa na luni Alivio, kKho Cateo, kho Saimomni na gumatua, ¹⁹Qei Jiutaso Ioikharioti, kwa qei lawakhiti khoya. ²⁰Ni sa lesu yati khi sue, kha ra sa torokhi vata leqwa mai na tamata, qa ra sa tamu rewa bato ro ni khana madrai. ²¹Ni ru sa varogocia na kwa kwe kho khoru na lea vunisue, a ru sa mei mea vaqwoqwa ni ru sa kwaya, “Sa gavui no kho khoya.” ²²Ia, kho khora na vunivola kha ra a mei Jerusalemi, a ru sa kwaya, “Sa curumi khoya no kho Pealisipupi” I na lea qwaqwa na ledra turaga na nitu, sa kharavi khora khe na nitu. ²³A sa covi khora yati khi vua kho Jisu kha kwaya vuara I na tata vakhatautauvata, khei rewa vakhacava I va Setani me kharavi Setani? ²⁴Ma khei tlia na matanitu khei sa tawase tu, khei na tamu dure rewa na matanitu gima. ²⁵Ma khei sa tawase tu khei tlia na vunisue khei na tamu dure rewa. ²⁶Ma khei sa vivala vakha I khoya kho Setani qa sa tawase, sa na tamu rewa ni qai dure, ia khei sa na devu I vua. ²⁷Khei tamu rewa me lairusuvi na sue ni tlia na tamata qwaqwa qa laivenakho na lea I yaya, vakhavo me laisobeti na tamata qwaqwa qa qei rewa ni laiqarati na lea I yaya. ²⁸Qi sa kwaya na du ve khemutou, sa rewa ni lai vasoti na ledra I valavala co na luve ni tamata khece qa na tata vakhacaca khece kheri cavutia, ²⁹Ia kho khoya khei tata vakhacacanina na Yalo Tabu sa na tamu lai vosoti, qa sa na tau tu ga na lea i valavala ca me tawamudu.” ³⁰A sa kwaya gima kho Jisu baletia kheri sa kwaya no, “Khei tau no I vua khei tlia na yalo teni” ³¹A ru sa qei la mai kho tinaya qei khoru na taciyqa qa ru mei dure tu i tuba. A ru sa vivakhatala me la’khi la mai ³²Kha sa wara kha ru sa volitia tu qa ru kwaya i vua, “Kheri sa no tu i tuba kho tinamu qei khoru na tacim me ru mei vakhacevati ikho. ³³A sa saumia vuara, “Kho cei kho tina yau se kho cei kho khoru na taciyau?” ³⁴A sa vakhadolavi khora no gatule voliti khoya tu qa kwaya, Tolavia kho khora kwe na tinayau qa na taciyau! ³⁵O khoya ga khei tara no lewa ni Khalou na tamata gi, sa ni taciyau, qa ni gwane au, qa ni tinayau.

Chapter 4

¹A sa teklivu leqwa kho khoya me vivahavuli i matacawa qa sa tlia na i wiliwili levu kha ra sa torokhi yati i vua. A sa vodo i na tlia na waqa i waidui, qa laki gatule khe. A ra sa nokhoto mei matacawa na le wara gima. ²Sa vakhavulicia vuara khei wara na kwa i na tata vakhatautauvata, qa sa kwayo vuara kwe i na lea vivakhavuli, ³“Varogo, sa la yati na daulaulau me ceburakhinia na lea matanilau. ⁴I na lea cebuceburakhi no, kha so e qele kha lutu i claevu, kha ra la mai na manumanu vukha qa ra khania. ⁵Khei so leqwa kha ra tutu i na vanua vivatu, khei tamu levu khe na qwele. Sa totolo na khea tubu baletia ni tamu vavakhu na khea qwele. ⁶Ni sa dra na suga, a ra sa malai na i lau, iani se tikhai tu dra wakha, kha ra sa sama. ⁷Sa so leqwa kha lutu i na vio kharokharo, na vio kharokharo kha ra tubu mai qa ra vakharugutia, a ra sa tamu vua. ⁸Na khea vo kkha ra lutu i na qwele vina kha ra tubu waicakhe qa ra vuavuai, qa ra vuatakhinia, khei tolusagavulu, onosagavulu, qa yayadrau sara.” ⁹Kha sa qei kwaya “O khoya ga khei vakhataliga, me varogocia sara!”¹⁰ Ia ni sa nokhoto tatlia no kha Jisu, a ru sa qei tetei khoya kho khoru na dau vakhalekheti khoya qei khoru na tinikharua me baletia na tata vakhatautauvata. ¹¹A sa kwaya vuara, “i vekhe mu, sa soli mo mu tu khilatia na kwa vuni ni matanitu ni Khalou, ia vuara mei tuba, matanitu ni hhalou, ia vuara mei tuba, na kwa khece i na tata vakhatautauvata. ¹²Kheri tola tu, io kheri tamu tolavia, kheri varogocia tu qa ra tamu khilatia, ma khei lala qa ra vukhi, khei na vosoti khora na khalou.”¹³ A sa tetei khora, “Mutu si tamu qulumia no ga, na tata vakhatautauvata kwe? Mutu na qei khilatia rewa vakhacava na vo ni tata makhatautauvata?

¹⁴ Na dau laulau kwa cabu no na mata ni i lau gima, sa ni khoya khei cabu no no tata. ¹⁵O khora kwe na lutu i na boti ni caleru, na vanua khei cabu khe na tata, ni ra sa varogocia, sa qei la mai kho Setani qa khau dei na tata sa lau tu i dra yaloga. ¹⁶A kwe kwa khei lau i na vanua vivatu, o khora kheri varogacia na tata, qa ra sa sovia totolo du i na marau. ¹⁷Kha si tamu ti dra wakha si lekhelekhe du boto na ledra vasotia no, qa sa yaco mai na vivakhararawatakhi qa na vivakhatotogitakhi i na vukhu ni tata, a sa totolo na ledra oba. ¹⁸Khei so kha ra lau i dra macaqwa na vio kharokharo Kha ra sa varogocia na tata, ¹⁹Ia na lomaocaoca ni kwa ni vuravura na i yau khei dau vivakhacalai, qa na dau garovia na vikwa leqwa khei so, khei rusu mai qa vakharugutia na tata, qa tamu vua sara. ²⁰Ia kho khora kheri lau i na qwelevina, sa ni khora na varogocia na tata, qa ra vakhabautia, qa ra sa vuatakhinia na vua khei tolusagavulu qa vuavua i drau na kwa khei lau.”²¹ A sa kwaya vuara kha Jisu, “Qania mutu sa khau mai khi buto ni sue na cina mutu na mei taunia no i rukhu ni sova se i na rukhu ni vata? Khi na khau ga mai qo na mei nakhia ga i na khea i nakhinakhi. ²²Do khei tikhai tlia na kwa tara vakhailo me na tamu laikhilati, qa tikhai tlia na kwa m=vuni me na tamu laitolavi cece. ²³Kwa khei tlia khei vakhataliga, me varogocia!”²⁴ A sa kwaya vuara, “mutu numia vina na kwa mutu sa varogocia, do na i vakhara mutu vakharaутакhinia e na vakharaутакхи qa vakhalkhuritakhi vekhemutou. ²⁵Kho khora khei sa tau no i vuara khei na vakhalkhuritakhi leqwa yati, ia kho khora khei tikhai vuara, khei na khau teni leqwa mai na kwa vicavica i sa bau tau no i vuara.”²⁶ A sa kwaya muni, “Na matanitu ni Khalou khei odakhi na lea cabu i na qwele no matanilau khei tlia na tamata. ²⁷Kha moce i na bbogi, qa mata i na siga, sa cibote qa tubu na i lau, kha tamu khilatia se kha tara vakhacava?”²⁸ Sa vua vakhai khoya ga na qwele, khei matai e rau, qa e se, qei tubu mei khe e vua. ²⁹Ni sa dreu e vua sa lei vakhatalatakhi vakhatalato na i sele takhelo, baletia ni sa te gauna ni tatasukhi.³⁰ A sa kwaya leqwa, “na cava e di rewa ni vakhatautauvata qaya na matanitu ni Khalou, se na tata vakhatautauvata cava khei rewa ni vakhamaclatakhinia?”³¹ E i okakhi na qele ni masita, ni sa lau, khei sewasewa tatlia vuara na mata ni i lau i vuravura. ³²Ia ni sa lau, khei tubu me la’ki siviti khora na vivunikhai i na i laulau, khei lakhi yalevu e tulatula, qa ra vakhasova i e rukhu kha khora na manumanu vukha.³³ Sa wara na tata vakhatautauvata odakhitakhi kwe sa kwaya vuara, ni rewarewa na ledra khilatia, ³⁴Kha sa tata no ga i vuara i na tata vakhatautauvata. Ni sa nokhoto tatlia no, sa qei vakhamaclatakhinia khece vuara na lea tisaivel. ³⁵I na siga gima ni sa yaviyavi mai, a sa kwaya i vuara, “Me du sa la ro khi tiliva.”³⁶ A ru sa deini khora no mai na le wara, qa ru mei Jisu yati me odakhi sa no rewa tu i na waqa. Kha so muni na waqa kheri sa la vata qaya no ³⁷A qei tubu vakhasauri mai khei tlia na cagi qwaqwa qa sa vodo sara na ua i na buto ni waqa me vakhalekhe du ni sinai na waqa i na wai.³⁸ Ia kho Jisu kha sa moce qa vakhali no i dreke. A ru sa vogonia qa ru vecei khoya, “Vakhavuvuli, mu tamu bau khauwai ni du sa vakhalekhe ni mate?”³⁹ Kha dure qa vakharatia na cagi qa kwaya khi na wasawasa, “Mo tu vakhia tlia, qo maravu mai!” Kha sa ruru na cagi, qa sa maravu vakhalevu du.⁴⁰ A sa qei kwaya vuara, “Na cava na vuni lemetu matakhu Khei si tikhai ga vekhemutou na vakhabautia?”⁴¹ A ru sa vataku vakhalevu, qa ra sa kwaya vokhaikhora, “O cei ro kwe, ni sa bau talairewarewa muni I vua na cagi qa na wasawasa?”

Chapter 5

¹A ru sa la mai ki na tiliva ni waidui I na yasayasa vakha Kheresoni. ²Na gauna kha si qei sovutakhi no khe kho Jisu, sa la ci kwoya yati kha tlia na tagwane kha lei curumi tu kha rusu tu mai na vi bulubulu. ³Kho kwoya e sa dau no tu ga mai I nai bulubulu qa sa tamurewa muni vua khei tlia me sobeti kwoya rewa, qa tamu rewa boto ro I na se ni codo. ⁴Tikhai tlia na tamata kha rewati kwoya. Ni dau drutalakhinia khece na se ni codo vata qa na khea I vakhadre e na levu na gauna khei dau vesurakhi khe. ⁵I na vi siga qa na vi bogi e dau tagi tu mai I na buto ni ri bulubulu mei e dela ni sa dau tavarakhi ni kwoya tu I na vanu gare. ⁶Mai na vanua yawa, na gauna sa tolavi Jisu yati khe, a qei wavu yati qa lakhi kharuva. ⁷Kha tagi e na domo levu, “na cava me qu na tara ve khe mu, Jisu, na luve ni Khalou levu? Qi tereri mu, e na vukhu ni Khalou vakhatakhini kwoya mo mu na khua ni totogi takhi ni au”> ⁸Ni a kwaya no I vua “la dai mai vua na tagwane khe ikho na yalo velavela.” ⁹Kha sa qei tetei kwoya, “Kho cei mu yaca”. Saumia yati khe kwoya, “qu yaca khe vavakhoso qa mamu wara.” ¹⁰A sa qei tereri kwoya no ga me na khua ni vakhatalai kwo ya teni mai na yasayasa gima. ¹¹Khi e dela, kha ra khana tu khe kha wara na qo, qa ra sa qei terevi kwoya, “mu vakhatalai mamu boto me mamu rusuvi kwora na yalo ni qo.” ¹²Kha sa qei vakhatar me deini kwora na yalo velavela qa la khi rusuvi kwora yati na qo. ¹³Kha ra sa qei vitau wavu civo I e dela na qo khece gima, kha rautia ni rua na udolu, qa ra la khi cidromu kheu tu yati khi na buto ni wai dul. ¹⁴Kho kwora na vakhana qo no kha ru sa dukhu tuba qa ra la khi tukhunia ati mara khei so leqwa na tamata I na buto ni vi tauni yalevu qa na yasa khece ni vikhorokhoro e na buto ni vanua qa sa tekivu la yati na tamata me ra la khi tolavia na kwa kha yaco. ¹⁵A ra sa qei la mai va Jisu qa ra sa mei tolaria muni na tamata kha curumia tu khe vavakoso ni sa gatule tu, vakhaisulu vina tu, kha ra sa qei matakhu. ¹⁶Kho kwora na tolavia na kwa kha yaco vua na tagwane curumi yalo velavela gima, kha ra sa qei talanoatakhi vakha vina vata na kwa muni kha yaco vuara na qo. Kha ra sa qei tereri ¹⁷Kwoya, me sa la dai mai na vanua gima. ¹⁸Na gauna sa vodo no khe I na waqa, sa terevi kwoya yati na tamata curumi yalo velavela, me la vata qei kwoya. ¹⁹Ia kha tamu vakhatar khe Jisu, qa vecei kwoya me, “la I leu sue, vuara na wekhamu, qo vecei kwoya na kwa kha sa tara I na lemu cola na Turaga qei na lea loloma I va khe ikho. ²⁰Kha sa qei kwaya rauni yati I na buto ni vikhorokhoro yalevu na kwa kha sa mai tara I na lea cola khe Jisu, kha ra sa qorogoro tu boto na tamata. ²¹Na gauna kha sa takhoso leqwa khe khi tiliva khe Jisu I na waqa, sa mici osori kwoya yati na tamata I na matacawa. ²²Kha sa qei tlia na teiteimata ni sue ni lotu, e yaca kwo Jairo, kha mai kharuva vua qa terevi kwoya qa kwaya, ²³“na lequ vulau, khe I sa vakhalekhe tu du ni ciba qe terevi mu, mo mu mai derei kwoya boto me ma rewa ni cola vina. ²⁴A sa qei la vata qei ni kwoya, qa ra osori khoya yati. ²⁵A no khoto no muni mai khe gima kha tlia na yalewa kha la ci kwoya tu na dra me rautia e tinikharua na yabakhi. ²⁶Vakhalusinia tu e levu sara na lea I yau, e na lea dau la khi tolavi vakhavuniwai. ²⁷Na gauna sa vakhrogocia khe na I tukhutukhu baleti Jisu, a la mai e lobo li Jisu qa dere boto na bele ni sulu li Jisu, ²⁸Kha qei kwaya kwo kwoya, “O au ma qe na dere boto na lea I sulu, qe na cola.” ²⁹Na gauna ga kha dere I kwoya khe kha mudu vakhasauri na dra kha la ci kwoya tu qa vakhilatia muni na taumama ni e yago qa sa cola muni mai nai vesu, ³⁰Vakhilatia muni khe Jisu ni reva vakhasauri vua e tlia na qwaqwa vuki vuara na tamata qa kwaya “Kho cei kha dere na lequ I sulu,” ³¹A ru kwaya vua na tisaivelu, “tolavia ro na wara ni tamata khai ri oso ti mu tu kwe, qo qei kwaya tu, “kho cei kha derei au”. ³²Ia, kha vi tolawayaki khe Jisu me dania se khe cei ro kha derei kwoya. ³³Ni sa khilatia na yalewa gima, na kwe=a khe yacori kwoya, a sa qei matakhu, qa la yati kha rura I vua qa kwaya vua na kwa du. ³⁴Vecei kwoya, “lequ vulau, sa vakhacola ni ikho na lemu vakhabautia. I sa cola mai I na I vesu qa mo la I na vakhacegu.” ³⁵Gauna kha tata no khe kha sa qei so vuara na teiteimata ni sue ni lotu, kha ra la mai qa ra vecei kwoya, “kho luvemu sa ciba, na cava I vakhosoos takhi ni vakhavuvuli leqwa no khe.” ³⁶Ia na gauna kha vakhrogocia khe khe Jisu na kwa kha ru sa vakways no, sa qei vecei kwora na teiteimata ni sue ni lotu, mutu khua ni matakhu, mutu vakhabautia boto.” ³⁷Kha tamu tlia vata khe kwoya me tlia leqwa me la vata qei ni kwoya, ia ko vita boto Jemesa, qei ni Joni na taci Jemesa. ³⁸A ru la I na sue li khoya na teiteimata ni sue ni lotu, qa ru vakhrogociadra lio I na ledra vitagicakhi tu. ³⁹Ni sa rusu yati I buto ni sue, sa vecei kwora, “na cava mi ti rarawa takhi na cava mi ti tagicakhinia”? Na luve waki khei tamu ciba, ia e I moce bo boto. ⁴⁰Tekhivu me ra vakhalewai kwoya. Kha sa qei biuti kwora khe tuba, qa mei kworu ga na I tubutubu li vulau qe I ni kworu lea I lala qa ru la khe rusu khe na vanua kha dara no khe khe vulau. ⁴¹A qulumia e lima na luve qa vecei kwoya, “Talica”, na khea I balebale, “vulau sewa:, qe sa kwaya ve khe iko, “mo dure”. ⁴²Vakhasauri na lea dure na vulau sewa (ni sa yabakhi tinikharua no) qa taubale. Kha ra sa qorogoro qa ra khurabui e na kwa kha sa mai yaco ⁴³Kha sa terevi kwora du vakh biri, me na khua leqwa ni tlia me na khilatia na kwa kha yaco. Qa vecei kwora me ra solia vua na magiti me khana.

Chapter 6

¹Kha sa deidei kha khoya xx xx xx i lea kham qa ni takhuci khoya xx muni na lea tismivoli. ²Kho xx vivakhavuli kha khoya I na xxxx ni lotu I na siga ni xxxxxxxxxxxx. Kha xx xxxxxxxxx na lewe xxxx I na ledra xxxxxxxxxxxx na lea vivakhovouli qa ra xxxxxx, “Kkha xxxx vini mi kho khoya na kha khai vivakhavuli xxxxx xx, na vukhu mai vai kho soli I vua kho xx vai vai na vi kwx xxxx x xxxx xx kho kwoya”? ³“Tamu ni kwoya xxxx kwa na matai na luvi Mari, na xxxxxxxx ko Jemesa, Josose, Jiutaso qa saimani”? Tamu ni kworu na gwanea kharu na khato no qai ni da kwe?: Khodakhi taki me xxxx tamu vakhabautia na kwa kha tara kho Jisu. (iva yaca na Jasxxx e I lei khilati muni I via Maciu 27:56 me ni Josefa. Na yaca na Josefa kha la mai I na tata va Iperiu. Ia vakha Kiriki na Joseso)⁴A sa qei kwaya kho Jisu I vuara, “sa tamu yaga me lei dokhai na Parofita I na lea vanua, se I vuara na wekhaya qa x na lea vunisuwe. ⁵Sa tamu qei rewa muni I vua me tara e tlia leqwa na kwa biri. A sa tabakhi khora boto na vica na tauvimate me ra cola. ⁶Tamu vakhabautia rewa kho kwoya me odakhi sara du gi na ledra vakhatitiqa. Kha sa qei deidei kho khoya me vivakhavuli rauni I na buto khoro.⁷Sa vivakhatalai kho kwoya me ra la yarurua na lea tisaivelqi solia vuara na qwaqwa me ru vakhamalumalumu takhinia na yalo teni se na yalo vakhatevoro. ⁸Kha kwaya I vuara me khua ni tlia me khau no tlia na kwa I na ledra yaliyali, na titokho ta tlia na kwa I na ledra yaliyali, na titokho ta tlia boto ga. Me khua na madrai, na tabe qa na I law. ⁹Na I vava boto ga ni vakhabautia me ra taqa, qa khua muni ni lei taqami na khote. ¹⁰A vocei kwora, “na sue ga miti rusuvia mutu na vakha tlia no kho, me yacovia ga na gauna mo mutu deidei. ¹¹Ma ki sa tlia na khom sa tamu savia na lemudu la yati, se khe ri tamu mata vakharogocia na kwa miti mata wase, mutu deidei mai qo mutu tavirakhinia dei na dukha I mutu la me tei vakhavuvuli I vekhe khora. ¹²Kha ra yati qa ra sa vunautakhinia I vuara na tamata ni dodonu me ra vivutuni. ¹³Kha ra cokhavi kwora dei na yalo ni tevoro vuara na la I curumi tu, lumi kwora na tauvimate I na I lumi qa ra cola. ¹⁴Kha lei vakharogocia muni mai na tui kho Eroti na I talanoa baleti Jisu, me odakhi ni sa le I khilati levu mai e yaca. Kho so kha kwaya, “saa ma rei cola leqwa mai kho Joni na dau ni vivakhapapitaiso, qa sa nakhi vua na qwaqwa ni tara na vi kwa mana. ¹⁵Kha so kha ra kwaya me ni Ilaija, qa so ka ra kwaya me ni kwoya na parofita ni gauna matua. ¹⁶Ia na lea vakharogocia kho Eroti, kho Joni o khoya qu musukia e ullu sa cola leqwa?” ¹⁷Kho Eroti kha vivakhatala me sobe mai kho Joni qa biu I na sue ni vivesu, baletia na vi kwa ka baleti Erotiasa (na welei? Vitive na tacia kha ru sa mai vileeew). ¹⁸A kwa I va Eroti kho Joni, “e I na tamu dodonu me muru na mai no vata no qa welei tacimu”. ¹⁹Ia kho erotiasa, sa vosovosotia dredre no na lea yalo ca, qa vina tia no me vakhamatenia ia kha tamu rewa no ²⁰Sa dau matakhu ci Joni kho Eroti, sa khilatia tu na lea yalo dodonu, qa na lea yalo vakhalou, qa sa qei daci maroroi kwoya no vakhaviha. Dau vakharogo khi vua kha du ga kha dau leqa e yalo la kha dau vina tu I vua me dau vakharorogo xxxx khi vua. ²¹Sa tlia na gauna vina I va Eroti me soqoni kwora khe na lea tamata cakhacakha, na lea turaga ni valu qei kwora na vakhaitutu yalevu mai Kaleli khi na khana magiti ni lea siga ni sucu. ²²Kha mei vivakhama rautakhi no qa mei khiu no na vulau na luvei Erotiasa e mata na Tui kha Eroti qei kwora na vulagi sureti. Qa sa vecei vulau kho Eroti, “qi na solia vekhe ikho na kwa ga I terevia vekhe au, qi na solia vekhe ikho.” ²³Kha sa yalatakhinia I vua, “na kwa ga I terevia vekhe au, qi na solia, ma khai vimana takhi nia sara na lequ I yau, qi na solia ga. ²⁴Kha sa la me lei tetei tinaya kho vulau, ²⁵A lesu vakhatotolo leqwa I va na Tui qa vecei kwoya, “mo solia mai ve khe au na qwarota ei Joni na dau ni vivavitaiso, boto kwe I na dela ni tlia na veleti khai”. ²⁶Kha dere sara vakhabiri e yalo na Tui na tukhutukhu gima, ia sa tamu rewa ni vakhasukha nia na lea tetere baletia sa devu na lea tata ni yalayala. Dra mata muni ga na vulagi sureti. ²⁷Sa qei vivakhatala vua na lea sotia a yadra no me lei khau mai e qwarota li Joni. Sa qei la na yadra I na suwe ni vivesu me lei drutavia mai e qwarota. ²⁸A taunia mai I na dela ni veleti khai, qa solia mai I va vulau, a solia sara kho vulau I va tinaya. ²⁹A ru vakharogocia na tisaivelqi solia na kwa sa yaco, kha ru qei la me ru lei mea mai e yago, qaru me I vakhataria nia I na bulubulu. ³⁰Kharu sa la vata mai na Arositolo I va Jisu me ru mai wase na kwa khece a ru la khi tara qa na kwa kharu la khi vakhavuli takhi. ³¹Sa qei kwaya khe kwoya I vuaru, “mutu la vakhatikhitikh I tlia na vanua gwalala mo mutu la khi vakhacegu khe,”baletia khei ri sa le wara e ri la ni mai qa ra leslul leqwa no, kha tikhai na I vuaru na gauna me ru khana khe. ³²Kharu sa vodocia a tliana waqa me ru la I na tlia na vanua lala me ru le I no koto khe vakhai kworu. ³³A so kha ra tolaria na ledur sa deidei a ra qei khilati khoru, kharu wawu ci kworu I na vanua kharu mata la no khe, qa ra teiteimata leqwa yati vuaru. ³⁴A ru sa yaco yati I mata cawa, sa tolavi kwora na lewe wara kha ru sa osotia tu na matacawa sa lomani kwora vakhalevu kho khoya valetia kha ra odakhi tu na siri, tikhai tu na khea I vakhatawa. Sa tekivu me vivakhavuli kho khoya I vuara. ³⁵Sa yaco via mai na I devudevu ni auwa a ru sa la na lea tisaivelqi solia I vua qa vu kwaya, “qi no khoto no kwe I na tlia na vanua lala, qa sa vakhalekhe muni me du yacovia na gauna me devu khe na ledu auwa”³⁶“Vakhasukha ni kwora me ra yati I na visuvesuwe qa na khoro I vakhalekhe vuara, me ru la I volia khe na khedra”. ³⁷Qa saumia leqwa yati vuadru, “mutu solia vuara e so na magiti me va khana khe”. Aru kwaya I vua, “mati rewa ni la

khi volia mai me vautia e rua na drau na denani na levu ni madrai me soli vuava me ra khana khe? ³⁸Tei tei khora kho khoya, "mutu tolavia ro khei vica na I buli madrai sa nakhi no, a ru sa tolavia na khea levu, qa ru kwoya I vua, "Khei lima na I buli madrai, qa rua na ika". ³⁹So kwaya I vuara kho kwoya me ra gatule vakaiwasewase I na vi yoyo drokhodnkho. ⁴⁰A ra sa wasewase qa ra gatule vakhayadrau qa vakhava sagavulu. ⁴¹Kha qulumia e lima na I buli madrai qa na vua na ikha qa tola weicakhe kho lomalgei, qa tata vakhabugata takhi nia qa solia vuaru na tisaiveli me ru wase yaxx vuara na tamata. Kha wase muni na rua na ikha I vuara tauwkho na tamata. ⁴²Kha ra khana qa ra vuse khece. ⁴³Qa ru soqonia leqwa na vo ni madrai qa na ikha qa sinai leqwa khe a tinikharua na tabe ni magiti. ⁴⁴Kha lima na udolu khece na I wiliwili ni tamata kha ra khona. ⁴⁵Kha ra sa vakhavodo ni kwora na lea tisaiveli I na waqa e vakhateiteimada ni kworu I tiliva khi Peciasaita, qa sa qei vakhatalai kkwora mluni na lewe wara me va sa dukhu sukha lesu. ⁴⁶Sa vakhatalai kwora devu, sa qei cavatia na e dela me la khi masu. ⁴⁷Sa yariyari na vanua, qa sa lei khele sara no na waqa I na buto ni wasawasa qa sa mai no ta tlia no kho khoya I vovo. ⁴⁸Sa tolavi kworu no yati I no dredre ni ledru vocetakhi nia no na waqa I na vukhu ni cagi qwaqwa kha ru sotavia no. Sa la khi kha va ni yauwa ni bogi, sa la yati kho khoya I vuaru I na lea taubale no yati I na dela ni wai qa mata tausirivi kworu. ⁴⁹Ina gauna kha ru sa tolavi kwoya khe, kha ru numia me tlia na nitu qa ru qei tataye I na ledru vatakhu. ⁵⁰Kharu sa tolavi kwoya qa la vata I dredre a ru sotavia no qa sa qei tata no kworu yati,"mutu yalo vakhacegu, kho qu boto kwe, mutu khua ni matakhu". ⁵¹Kha sa vodo sara yati I vuadru I na buto ni waqa qa sa malumu sara na cagi, a ru sa qorovia na kwa sa yaco. ⁵²Khoru tamu qulumia rewa na I balebale ni madrai baletia ni qwaqwa tu dru yalo. ⁵³Kha ru sa yaco yati I tiliva I na vanua vakho Kenisareti qa ra sa biutia khe na ledru I khelekhele ni waqa. ⁵⁴I na gauna kha ru sa vakhasavulakhi no khe sa kilati khoya sara mai kho kwora na tamata. ⁵⁵Kha ra qei wavu yati I na vi vanua kece qa ra mei kwora mai na tauvimate qa na ledra I daradara I ra vanua kha ra vargocia kha no khoto no khe. ⁵⁶Na vi vanua khece kha la khe, I na buto ni kworo yasewa qa na khoro yalevu, na vanua vagwalala, a ra dau vakhadara n9 kwora na tauvimate I na vunua ni vivoli qa ra dau kherevia me ra dau dere boto na leya I sulu, kha wara kha ra sa dere na lea I sulu, a ra sa cola mai na ledra tauvimate.

Chapter 7

¹Aru sa soqoni vata yati i vua kho khoru na XXXX qei so na vunivola kha ra la mai Jerusalei.²A ru tolavia ni so vuaru na lea tisaivel, a ra XXXX na kedru madiai ni dukha tu ga dru lima, bahlia ni ru Tamu vuvulu!³(Do kho khora na farisi qei khora na Jiu kheri tamu dau khana, vakavo sara XXXX sa savatia vakavina dra limq, baletia ni ra si vako vino no ga na ledra i vakarau na taqwaqwe)⁴Ni ra lesu ro mai na farisi mai na vanua ni vivoli kheiri khana rho. Me ra viasili devu. O khoa gi XXXX so na i vokavinoli ni ledra vakabauria me ra mei tore me odhaki na ‘sava bilo, ina, khuro, na i yaya khova qu yaco saro i no ledra i nono ni khana.⁵A ru tetei Jisu no farisi qhei khora un XXXX Na cava no kheri tamu takhu in khe na lemu tisaivel, na ledro i vakarau na turqweqwqa qa ru khania no go na kodru madini qa si duka tu dru lima?⁶Sa qei vecci khora ko kaya, ko mutou na dauvivagavuitakli, sa parofisaitakini muto vii du ko Nisea na parofita me odhaki ka vola pa, kho khora na tamata a kwe, kheri vakararakorokotani au no boto i dra tebenigusu ia dra yolo khei sa yawa du mai i bekhe au.⁷E i sa tamu yaga du na dedra masuti au ni ra sa rakavuvulilakhinia no na i vunau ni tamata qara sa vakotenitakhinin no no I vakavuvuli.⁸Mutu sa deinia na i vakavuvuli ni Khalou, qa mutu sa qulumia i na i vakavuvuli ni tamata.⁹Sa qhei vecei khora leqwa, sa tlia na kwa na lemutu duarakhinia na i vunau ni Khalou qo mutu vakabautia no ga na i vakhavuvuli ni tamata.¹⁰Ni sa kwaya ko Mosese; vakararakorokotakhini khoru ko tamamu qa tinamu; ia kho koya khei tata vakhacakhan ci khoru khe tamaya qa tinaya sa na dodonu ga me mate.¹¹Ia miti sa kwaya, kwa khei tlia khei vecei tamaya se ko tinaya ni vivuke khece sara khei solia vuaru khei “Koripani”, (na khea i balebale khei te i loloma).¹²(Me sa khua ni vakatarai ko meca gima) me tara khei tlia na vivukhe i va tamaya se i va tinaya.¹³Na lemutu i vakhavuvuli mutu sa tara qo mutu sa vakatakhacia no kwakhi khei sa vakatawayagatakhinia no na lea tata na Khalou.¹⁴Sa qhei covi khora leqwa, na tamata khara soqoni vata tu i khe gima qa vecei khora, Mu vakagoci ciu khece mai, mo mu khilatia.¹⁵E I tikhai tlia na kwa khei la mai taudoku vua khei tlia na tamata, me vakhadukhadukha takhini khoya, na kwa ga khei rusu mei vua khei vakadukhadukhani khoya.¹⁶O khoya khei tau no e taliga me varogocia vina na i tukhutukhu kwe.¹⁷Ni sa dhoini khora na leive wara ko Jisu, ba sa rusi yati ki sue, a vu sa tetei khoya sara na lea tisaivel i na tata vakatautauvata gimo.¹⁸A sa swaya sara ko Jisu, “O mutou miti si tamu khilatia no muni?” ni kwa khei la yati ki buto vua khei tlia na tamata kheee tam vakatukhadukhani khoya.¹⁹Baletia khei tamu yaco sara i e yalo khei rusu boto i e khete, qei la sara yati ki tuba me te sau. “E I vakaibalebaleta I na tukhutukhu gima ko Jisu ni magiti khece kheci savasava.²⁰Sa qei kwaya “na kiva khei la mai khi tuba sa ila na lwa khei vakadukhauia i na tamata.²¹Do na kwa khece khei la mai na yato tamata, na munia caka ca, na garogaro ca, na XXXX ha daulaba,²²No vidavidauci, na daukhocokhoco, na i yokarau gigilo, na daulawakhi, na domonia vakailo, na veivuvutakhi no dautata vakhacaca, na dokhadokha, na i valavala gavui.²³Na vikwa cakha ca khese ga kive kheri la mai buto, khe ri vakadukhania tu no tamata.²⁴A sa deidei mai i khegi kho khoya me so la yati ki na yasayasa vakha Taia qa Saiteni. A sa leiki rusu sara i na tlia na suwe, ni tamu vinatin no me laikilati no vanun khai no khoto no khe, ia sa dredic du me lei vakacu.²⁵Si tamu wasa dubota na lea no , sa varogocia khei tlia na yalewa khe lai curami to ka lea bulau sewa no lea nokhoto no, a sa la mai qa mai kharuvacia e la.²⁶Ia na yalewa kwe, e khoi Kirisi, khei kawa tikhetikla vaka Sairofinisia. Sa terevi khoya me kaiavia dei na tevoro gima mai va lea vulou.²⁷Sa kwaye i vua, “Me ra lai vakhowa sila i mata nayaluve. E i tamu daitonu me qara no kedra madici na yaluve qa viritakhi vuara na tui.²⁸Sa saumia no lea tata no yalewa kwe qa kwoya vua, “E rikhi Turaga o khara mini na tui kheri no khoto mo I no rkhu ni teveli e ri khawa muni dra cawa no yaluve.²⁹Sa kwaya i bua na yalewa gi, “baletia du botu no tato kho sa kwaya mai, no gai la yati i na givalala ni sa la reva na tovoro mai vo lemu vulau.³⁰Sa lesu leqwa yeti ki suwe, qa sa tolavi lea vulau sara ni dara no i na dela ni XXXX qa sa reva i vua na tevoro.³¹Ni sa deidei leqwa mai na yasayasa vako Taia, sa la rusuvi Saitoni me khaki yamatavia yati na wasawasa vakha Khaleli me yacovio yati na yawayasa ni vikhoro yalevu.³²A ra sa mea mai vua khei tlia khei dudu tu qa tatao tu na lea i tatata qa tenevi khoya me me deri koya’ ro.³³A sa mea vakataitai mei vuara na le wara gi, a vakarusuya e titi ni luna khi e taliga marua, na tam gi, devu a qhei katasivi qa dore e me,³⁴Sa qai tola waicake ki lomalagi, I

³⁵I no guana vara ga gi, a sa tadola e taliga, qa sa tasere na wa ni e me, qa sa matakwa sara XX XX na lea tata.³⁶A sa vecei khora ko Jiso me ra kua sara kwai koya bua khei tlia. Ia na levu XXXX lea vecei khora, na levu muni ga ni ledro qai vakadewatakhiaia na khea i tukuluku.³⁷Sa tlia na kwa na ledra gorovia, qa ra sa kwaya, tara vina du na kwa kheco ko khoya, sa vakroyo i ra dudu, qa sa tota na gala.

Chapter 8

¹I na visiga gima kha ra sa mici wara leqwa yati, qa sa tikhai na kwa me ra khania. Sa covi khora na lea tisaiveli kho Jisu qa kwaya I vuara. ²Qi sa numi khora du na le wara kwe baletia xx ra takhoto qhei au, sa devu kwe khei tolu na siga qa tikhai tu na kwa me ra khania. ³Ma qi na vakhatalai khora I ledra visuesue qa ra tamu khana tu, kheri na lutu se malumalumu I na calevu. Khei so I vuara kha ra la varayawa mai. ⁴A ru sa qhei vecei khoya na lea tisaiveli, “di khau mei vai na I wiliwili ni buli madrai me rauti khora kwe ni te vanua lola.”⁵Kho tete khoru, “Khei vica na I buti madrai khei nakhi no vekhemutou?” Kharu kwaya, ‘khei vitu’. ⁶Sa vakaroti khora na tamata me ra gatule civo I na qwele. Sa qulumia na vitu na I buli madrai qa vakhamolimoli, qa ciqitia. Kha solia I vuara na tisaiveli, me ra solisoli yati I vuara na tamata.⁷Nakhi na muni kha vica na ikha yasewa I vuaru. Devu na lea vakhamolimolitakhinia sa vecei khoru na lea tisaiveli me ru wase yati. ⁸Kha ra sa khana qa ra vuse, qa ra sa tomia na I vovo ni magiti me vitu na sova yalevu. ⁹Tluburai va no na udolu na tamata. XXXXX vakhatalai khora me ra dukhu la. ¹⁰Devu boto gi sa vodo khi waqa kho qhei khoru na lea tisaiveli qa ru xx na yasayasa vakha – Talimunuca.¹¹Sa qhei lei mai vua kha khoru na xxxx qa ra tokhivu viba qoya. Kha ra sa zxei vakhatalavia no khei so na I XXXXX khei mei lomalagi me ru vokhotaxxx khoya khe. ¹²Sa diro na lea tola qa kwoya “ra cava kheri ma vinatia khe no I vokhotaxxx khila na I taba tamata kwe? s

¹³Sa deini khora, qa vodo leqwa ki wago me la khi tiliwa gima.¹⁴Khoru na tisaiveli a ru numideinia tu me ru kau tu muni khei so na I buli madrai, Tamu tlia ro na madrai me nakhi tu I waqa. ¹⁵Sa kwaya I vuaru, mutu yadra no, qa qaraunia na ledra I vakharaus na farisi, qa na lea I vakharaus li Eroti.¹⁶Kho khoru na tisaiveli a ru sa viba vakha I khoru, ni sa tikhai no na madrai. ¹⁷Ni sa khilatia kwe, sa tetei kworu “na cava ro miti ma viba no khe, na tikhai ni madrai? Miti sa tamu dania no ga se, mo mutu khilalin? Miti sa vaqwa qwatakinia tu ma ga mutu yaloga?¹⁸Miti vakhamata, qa mi ti tamu tola no ga? Nakhi tu mutu taliga qa mi ti tamu vakhargog no ga? Mutu sa tamu numia?¹⁹I na gauna, qu ciqitia no kha na liva nai buli madrai I vuara na lima na udolu, kha vica na sora kha sinai I na I voro ni madrai mutu soponia leqwa? Khoru kwoya, e tinikarua.²⁰I na lequ wase no na vitu na I buli I vuara na va na udolu, kha vica na sova kha tawa mei khe na I vovo ni magiti mutu soplonia? Kharu kwaya, khei vitu.²¹Sa lwaua, mi ti si tamu khilatia no ma ga?²²Khara sa la mai I Pecisaita, khora na tamata, kha ra sa qei mea mai ma na mata khabulu, qa ra terevi Jisu me derei kwoya.²³Sa qulumia e lima na na mata khabulu khe Jisu, qa mei kwoya teni me I na khoro. I na lea khatasivitiae mata, derei kwoya, qa tetei khoya, kha sa bau tolavia khei tlia na kwa?²⁴Kha yamatavi khoya qa kwaya, qi tolavia na taata khei odhakhi na vu ni khai khei ri vi layakhi tu. ²⁵Sa donia leqwa e lima kha e mata, qa sa dolavia e mata ni tamata gima, sa qei tolavia vina na kwa khece baletia sa qei vakhalesui mai vua na lega tola.²⁶Kho Jisu kha sa qei vakhatalai khoya I xx lea suwe qa vecei khoya, “mmo khua ni rusuvia leqwa na khoro.”²⁷Sa qei la vata qei ni kworu na tisaiseveli khe Jisu, I na khoro kha Sisaria qe I ni Filipai. I calevu, sa qei tetei kworu na tisaiveli, “Na ava e ri kwaya na tamata, se kha cei kha yau? ²⁸Kha ru sa qei saumia na leya tetei qa ru kwaya, “kho Joni na dau ni vivavitaiso. So leqwo e ri kwaya, ko Ilajia, so leqwa, tlia vuara na parofita”.²⁹Kha tetei khoru. “Na cava mi ti kwaya se kha ceo ti kha yau? Sa kwaya kha vita kha vua, “Kho mu na Kharisitoo”. ³⁰Sa vakhlasa kha Jisu I vekhekhoru me ru khua ni kwaya vua khei tlia na kwa me baleti kwoya.³¹Sa qei tekhhivu me vakhavulici khora ni dodonu me vosotia khei levu na kwa na luve ni tamata. Kheri na deini kwoya kha khora na tuqwaqwa ni lotu qei khora muni na bete levu ei kwora muni na vu ni vola qa ra rewua ni lei vakhamate qa me na qei dure leqwa I na I kha tolu ni siga.³²Kha sa kwaya yati na I tukutuku I vuara, sa qei mei khoya vakhatalikhi kha Pita qa tedhhivu me vunaucia.³³Sa vukhi yati I vuara na lea tisaiveli qa vunauci vita qa kwaya, “la reva I qu lobo setani”. Kho ikho I tamu bau vakhnumia tu na kwa va Khalou, na kwa ga vakhayago.³⁴Sa qei covi khora na tisaiveli qei khora na lewe levu qa kwaya I mara, “ma khei tlia khei mata takhucx yau, me na khua ni tekhetakhini khoya, ia, me dagi na lea khaavelatai qa takhuci yau.³⁵Se kha cei ga e na vinatiya me na maroroya na leya cola, khei na vakharevania, se kha cei ga e na vakharevania na leya cola me baleti ya qa na I tukhutukhu vina, khei na maroroi.³⁶Na cava e bete vua khei tlia, ma khei rewati vuravura khese qa vakharevania leya cola?³⁷Na cava khei na solia me tei sau ni leya cola.³⁸Kho cei qa khei ri na maduatakhi ni yau qa na lequ tata I na taba tamata vidavidauci qa dau valavala ca kwe, na luve ni taata, khei na maduatakhi ni khoya muni I na leya lesu mai I na ukuuku li tamaya qe khora na agilosyalo savasava.

Chapter 9

¹A sa kwaya i vuaru, “qi sa khwaya na khwa du, ei so i vekhe mutou miti dun no khwe miti na tamu mate, miti na tolavia na lea la mai na matanitu ni khalou qa na lea qwaqwa. ²Sa devu e ono na siqa sa mei khoru kho Pita, Joni qa Jemesa kho Jisu i e dela, kho khoru vakhai khoru ga. Kha sa teni tlia ti khoru e yago ³Sa sesevu qa serau na lea i sulu, sesevu sara du mai i na sovu ni sava ta tlia i vura khwe. ⁴Kharu sa cedrevi khoru mai kho Ilijah qa Moses, kharu sa mei vitatakhi qa Jisu ⁵Sa khwaya kho Pita i va Jisu, “vakha vuvuli i vina va kemamutou me medu to khoto no ga i khei medu tikhinia e tolu na sue la ca me tlia me lemu, me tlia me li Mosese, me tlia me li Ilijah ⁶Kha sa tamu vakhilatia na khwa me kwaya ina levu ni ledra matak. ⁷Kha sa vakha ruguti khoru a tlia na o. Sa voqwa ma e tlia na domo e butu ni o, “A khwe na lequ luve tokho, mutu vakha rorogo vua.” ⁸Ara sa vitolayaki qara sa tamu tolavia leqwa a tlia, o Jisu ta tlia. ⁹Ina ledru sa lesu no mai i edela, sa khwaya vuaru kho khoya meru khuwa ni kwaya vua e tlia na khowa aru tolavia me yacovia na le dure leqwa mai na mata na Luve ni Tamata. ¹⁰Kharu sa nakhia lo go i vuaru na khwa gi iakharu vi tetetei vakai khoru se na cava na i bale ni dure leqwa mai na mate.

¹¹Kharu sa tetei khoya, “na cava e vu khara khwaya khe na vuni vola, kha dodonu me tetei mata mai kho Ilijah?

¹²Kha sa kwaya i vuaru kho khoya, “kho Ilijah sa tetei mata mai me tigonja lesu mai na khwa sa reva. Qa khuca kha volai khe ina la rusuvia na luve ni tamata na vi khwa rarawa qa na vi vakha madua takhi?” ¹³Qu sa khwaya leqwa i vekhe mutou a la vaka du mai kho Ilijah, qara tara ga na kwa ira vinatia i vua me odaki ga sa volai devu tu me baleti khoya. ¹⁴Kharu sa sosou mai vuaru na tisaiveli qaru tolavi khora na lewe wara khara via dure tu qara to khoto tu, qara vi ba tu qei khora na vunivola. ¹⁵Ina ledru tolavi Jisu, sa kwa levu na ledra marau qaru wavuci khoya yati qaru vakha cola vua. ¹⁶A tetei khora na tisaiveli, “na cava mutu sa vibataki qei khoru. ¹⁷A sa e tlia vuaru na lotu i khe gima, “vakavuvuli qu mei lequ saravou mai i vei mu. E tlia na yalo teni sa lei curumi tu ke sa vakhavunia me galu ¹⁸Khei sobeti khoya qa viritakhini khoya i ra, a vuso vuso e gusu, khati khati e batia qiba yati. Qu terevi khoru na lemu tisaiveli meru cokavia dei, qaru tamu rewa. ¹⁹Kha sa kwaya kho khoya, “sa tlia na taba tamata sa tikhia na lea vabautia, me odaki ivai na balaw ni lequ to khoto qei mutou? Me odaki vai na balavu ni lequ vosotia qei mutou? Mutu mea mai i vekhe yau. ²⁰Aru sa mea mai na saravou i vua, Na gauna sa talavi Jisu khe na yalo teni, sa tau gatule sara vakha ca ira. Kha sa dara ira qa vuso vuso mai e gusu. ²¹Sa tetei tamaya kho Jisu, “kha odaki vai na balavu ni gauna kha odaki no ma khwe? “kha kwaya kho tamaya, “kha si luve sewa”

²²Levu na gauna i dau lutucia na quto makha dau lutu muni i wai me madi vakha leqwa ni khoya makhi rewa ni tara khei tlia na khwa, mu lomomi maru mai qo mu vukhei maru. ²³Sa khwaya o Jisu i vuaru, “Makhi i rewa? khei rawarawa du na kwa kece i vua khei rakhi na lea i vakhbautia. ²⁴Sa tagi na tamani lure qa khwaya, “Qi vakhbautia “Vuke na lequ tamu vabautia ²⁵Sa tolavia na lewe wara kho Jisu khara sa wavuci khoya, khora sa vunaucia na yalo teni qa kwaya, “Kho ikho na yalo ni galu qa na yalo ni duduvara, qia qia vakharoti ni ikho la reva mai i vua, qo khuwa ni rusuvi khoya leqwa.” ²⁶Qa sa tatao qa khure lakhinia na saravou qa qei rusu i tuka. Sa odakhi leqwa tu na mate na khea i rairai na saravou. Kha wara khora sa khwaya, “Okoya sa mate” ²⁷Sa qulumia e lima kho Jisu qa vakadurenia qa sa dure sara na sarovou. ²⁸Kha sa rusu mai i sue kho Jisu qa sa tetei vakhalo kho korus nai tisaiveli, “na cava matu tamurewa ni cokavia khe na yalo teni gima? ²⁹Kha sa kwaya i vuara kho Jisu, “kho khora kwe kheri rawa tia ga na masu” ³⁰Kharu sa deidei mai qaru sa larusuvi khaleli. Kha tamu vinatia me lai khilati na vanua aru to khoto no khe. ³¹Kha vi vakha vuli no i vuara na tisaiveli kha khwaya i vuaru, “Na soli yati na Luve ni Tamata idra lima na tamata in na vakhamate nia, ia na gaune sa mate khe, ina dure leqwa ina tolu na siga”. ³²Kharu sa tamu khilatia na i balebale ni khwa kha khwaya, qia qia matakhu na tetei khoya. ³³Kharu sa yaco mai i Kapanouni kha sa rusu i sue qa tetei khoru, “Na cava mutu sa ³⁴Khoru sa tamu tata. Khoru sa veibbeitakhi no mai Calewlevu se kho cei khei qwaqwa levu takhia i vuara. ³⁵Kha sa gatule no, kha sa covi khora na lewe tini kharua qa kwaya, “make tlia e vinatia me matai, khei dodoru kho khoya me tei takhia vei khoru na tamata kece. ³⁶Kha vakha durenia e tlia na luve sewa i buto donu. A qulu e lima qa kwaya i vuara, ³⁷kho khoya khei sovia na luve sewa kwe i qu yaca, sa sovi yau, kho khoya khei sovi yau e tamu sovi yau boto qei sovi kaya du khei vi vakhatala ma.” ³⁸Sa kwaya i vua kho Joni, “vakawwli matu tolavia a tlia a cokavia no na tevoro i mu yaca qa matu sa tarovia baletia kho khoya qei tamu takuci datou no.” ³⁹Sa kwaya kho Jisu i vua.” mutu kuwa n i tarovia.” Qei tikhia tlia e rewa ni tara na vi khwa mana qa tata vakacaca takini yau. ⁴⁰Kho khoya khei tamu khei du meca di to vata no. ⁴¹Kho khoya khei solia e tlia na bilo wai veke ikho mo somia iqu yaca baletia kho ikho sa li Karisito. Qi kwaya na kwa du, ina tamu vakarevania na lea i sau ⁴²Kho khaya khei vivakacalai ivuara na yasewa khwe khara vakabauti yau khei na vinai me vesuraki ie domo e tlia na datu qaqi qa biu yati i wasawasa ⁴³Makhi vakhacalani ikho mu lima, druto khia dei ei vina mo rusu ina cola tawamudu qa caka ca me naki ruarua tu mu lima qo rusu tu khi eli i e buto ni mamaudre kho khoya khei tamu lo rewa ⁴⁴⁴⁵Makhi vakhacalani ikho mo la, dutakhia reva, khei vina mo rusu i na colame tlia no ga mu la qa caka ca mo rusu takhi ruwa ruwa tu mula i eli.

⁴⁶⁴⁷Makhi vakhacalani ikho mu mata, dresukhia reva mai. Khei vina mo rusu ina cola me tlia no ga mu mata qa caka ca me nakhi rua rua tu mu mata qo rusu tu khi eli,⁴⁸na vanua e tamu mate khe na khea baya,qa tamu lo rewa muni khe na khea buto makha.⁴⁹Khei na vakha masima takhi na tamata kece ina quto makha.⁵⁰Sa vina na masima, ia makhi sa reva na khea i khana khara, ina tara vakha cava me vakhai khana khana leqwa? me nakhi i vekhe mutou na masima qo mutu vi lomori vakhai mutou.

Chapter 10

¹Kha sa deidei kho Jisu me la yati ina vanua vakha Jutia qa sintia yati na wai kho Joritani, khara sa la mai vua khora na lewe wara. Kha sa vakhavu'vuli leqwa no i wara me odaki ga na khea nakhi me tara. ²Khara sa la mai vua no Farisi qa ram ai vakhatetei khaya me ra vakhatovole qa vakhatetei khoya, "Khei rewa vaka cava me visere qa welea na tagwane?" ³Kha saumia qa khwaya, "Na cava kha khwaya na vunau li Moses vekhe mu?" ⁴Kharu sa khwaya, "Kha vakadonua kho Moses me solia na vola ni visere kho tagane iva welea qa lei vakhatala me la." ⁵"Me baletia na lemutu yalo goaqwa kha vola khe kho Moses na lawa khwe," kha khwaya ivuara kho Jisu. ⁶Mei na vakhotekivu ni buli na varavura, "Kha buli khoru na txgwane qa na yalewa na khalou." Sa nia khwe e vu me na deni tamaya qa tinaya na tagwane meru lai vakhawati qa welea. ⁸Khoru na rua khen na yaco meru tlia ga na yago. Kheri sa tamu lewe rua, kheri sa tlia ga na yago. ⁹Na khawa sa semanio na khalou me khuwa ni tlia e dresukia. ¹⁰Na gauna aru to khota no khe i sue, sa tetei khoya leqwa nai tisaiveli me baletia na khwa khwe. ¹¹A sa kwaya, "Kho khoya khei visere qa walea qa lei vilewX leqwa qa tlia leqwa no yalewa sad au yalewa." ¹²Makhi visere qa welea qa lei vilewe leqwa qa tlia na tagwane sa dau tagwane." ¹³Khara sa mei lvedra mai me mai tabakia kho khoya, ara sa tarovi khora khoru nai tisaiveli. ¹⁴Sa khilatio kho Jisu, sa tubu na lea khata khata qa kwaya i vuaru, "Mutu deni khora na yaluve mera la mai veke yau, sa tedra no matanitu ni Khalou." ¹⁵Qi sa kway ana kwa du i vekhe mutou, okhoya e tomu sovia na Matanita ni Khalou adaki na luve khwe ina tamu rusu khe." ¹⁶Kha sa qulumi khorana yaluve i e lima qa tata vakhalaugata takhi ni khora. ¹⁷Sa tekivu me sa la sa kivi maf vua a tlia na tagware qa tekiduru e mata qa tetere i wa, "Nai vakavuruli vina, no cara mequ tara mequ rusu khe ina cola tawamudu?" ¹⁸A sa kwaya o Jisu, "Na cava khe covi yau khe i vina e tikhai tlia e vina, na Khalou ta tlia." ¹⁹Sa khilatia na vunau, "Mo khua ni laba, me khua na vidauci, me khua na venakho, me khua na vakha dunia na rekhwa, me khuwa na lawaki, rokhovi khoru na tamamu q ana tinamu." ²⁰A sa kwaya khe khoya, "Vakha vuvuli, na khwa kece khwe qu dau talai rewa rewa khe na gauna ni lequ saravou." ²¹Sa tolavi khoya khe Jisu qa sa lomani khoya, khasa khwaya i vua, "Kha tlia na khwa sa vo i Xekhe ikho, mo volitakhi nia ra lemu yau khece qo solia I vuaru na dravudravua, I na lemu nai yau mai lomalagi. Qo la mai mo mei takhuci au." ²²Ina tata boto gima sa narawa takhi du ga sa la yati in ana bin ni yalo baletia sa wara du na khwa khi taukkenia tu. ²³Sa vitolaykhi khe Jisu ga khwaya vuaru na lea tisaiveli, "Sa dre dre du i vuaru na vutuniyau meru rusu ina mataritu ni Khalou!" ²⁴Kha khusari khoru na lea tata khe Jisu. Kha sa kywaya leqwa waru khe Jisu, "Mutou na yaluve sa dre dre du na rusu ina matanitu ni Khalou." ²⁵Sa rewa rewa ivua na kameli me rusu na mata ni cula qa dre dre ivua na vutniyau me rusu ina matanitu ni Khalou." ²⁶Sa khusari khon vakha levu du qaru veitetei vakhai khoru, "Ocei ina qai cola rewa?" ²⁷Sa tolari khon khe Jisu qa khwaya i waru, "Sa dredre ivua na tamata i a ivua na Khalou khe tikhai. Khei rewa rewa i vua na Khalou nav uku khece qa." ²⁸Sa kwaya khe Pita i vua, "Tolavia, mamu sa deni a tu mai na vuku kece ga, qa mamu sa mei takhuci mu." ²⁹Qi sa khwaya vakha du ivkhe iko, "Khe tikhai tlia khe deinia na suwe, se na lea vitacini, se khe gwannea, se khe tinaya se ko tamay, se khe luvea se na vanua i qu vu, q ana vu ni Kosipeli. ³⁰Mu na tamu saumi, mu na yadrau takhi, mu na yadrau takhi ina cola khwe, na vunisuwe, na vitacini, na vi gwaneni, na vi tamari, na yaluve qa na vanua, qa na vi vakha cacani, ia no youna. ³¹Kho khor ana teteimata kheri na teitakhu, na teitakhu kha na tetei mata." ³²Kharu sa la toto yati khi Jerusalemi, kha sa tetimata sara khe Jisu, sa khusari khora garu sa matakhu na takhuci no mai idru lobo. Kha sa mei khora vakhatkhi tikhi na lewe tinikarua fo khe Jisu qa kywaya i vuaru na khwa na yaco ivua. ³³"Tolavia di sa la no yati i Jerusalemi, sa na soli no yati na Luve ni Tamata ivuaru na bete levu qana vunivola, khei na lewa me mate qa na soli khaya yati i wara na matanitu teni." ³⁴Kheri na vakha gavui takhi ni khoya, khatasivi takhi ni khoya, khuwitakha takhinia, qara na vakhamate ni khoya. Ia khei devu legwa na kha toly ni siga ei na dure leqwa na Luve ni Tamata. ³⁵Kharu sa la mai ivua khe Jemesa qei Joni na luvi Serete qaru khywaya, „Vakhavuvuli, maru teriva mo mu tara i va maru na khwa maru na khorevia ikekhe mu." ³⁶Kha sa khwaya ivuarau, „Na cava miri sa vinatia me qu tara i va muru?" ³⁷Qa kwaya, "Mu solia ikekhe maru me maru latokhofo qei mu inai lemu i serau, me tlia ima lima matau qa tlia ima lima mawi." ³⁸Qa khwaya I vuaru khe Jisu, "Muru sa tetea mai na kha muru sa tamu khilatia. Miri na rewa ni somu na bxto qi na somu khe, se miri na rewa ni varitaiso khe na varitaiso qi na vavitiae khe?" ³⁹Aru sa kwaya i vua, "Io mari rewa," sa kywaya ivuaru khe Jisu, "Na bilo au na somu khe miri no somu muni khe, na varitaiso qi na varitaiso khe miri na varitaiso muni khe." ⁴⁰"Ia khe khe khe na gatule iqu lima matau se qu lima mawi khe tamu ni yau qi na solia, khei na Ledra ga khe khoru kheri vakha rau takhi mai vuara." ⁴¹Kharu sa vakhargo khe khoru na tini nai tisaiveli na vi khwa kheve, khara tekhiru mera sa yalocatakhini Jemesa qei Joni. ⁴²Kha sa covi khon khe Jisu qa khwaya ivuaru, "Mutu sa khilatia khe na lewai na khoru na vimatanitu khe khoru na ledra turaga, kha sa ledra na lewa khe khoru sa ledra na qwaqwa." ⁴³Ia khei na tamu odakhi ikekhe mutou, khe khe khe vinyatia me qwaqwa kehi dodonu mo viyaravi. ⁴⁴Khe khe khe vinyatia me tetei matatakhini mutu khei

dodonu me dau ni viqaravi ivekhe khora.⁴⁵Kha tamu la mai na Luve ni Tamata me qwaravi, e la mai me dau ni viqaravi qa solia na lea i cola me cola khe kho khor ana lewe wara.⁴⁶Khara sa yaco mai Jerikho, kha sa deni Jerikho qa khom na lea tisaiveli qa khora na lewe wara, kha sa gatule caleru ma tlia na matakhabulu kho Patimio na luve Timeo.⁴⁷Verse missing⁴⁸Khara wara khara yalocatia na matakhabulu me galu, Ia sa qei coco vakhalew du e domo i yata, “Na luvi Tevita mu lomani you mai.”⁴⁹Kha sa dur vakhatlia kho Jisu qa vivakhatala me mei mai, kharu sa covia na mota khabulu, mo vakhacegu mo dure i yata, sa covi mu kho khoya.⁵⁰Kha sa viritakhi rev ana lea khote, qa sa dure yati qa la mai iva Jisu.⁵¹Sa tetei khoya kho Jisu, „Na cava mu vinatia mequ tara ivekhe mu?” Kha sa kway ana mata khabulu, “Kho mu na turaga gequ tolo rewa.”⁵²Kha sa kwaya kho Jisu, “Mo la, sa vakhabulai ikho na lemu vakhabautia,” kha sa tola rewa sara kho khoya qa sa takhuci Jisu yati ina calew.

Chapter 11

¹Ni ru sa la yati ki Jerusalemi, a ru sa vakaleketi Pecifaki qei Pecani, a gi moi ulunivanua ni violive, sa qhei vakatala khei rua na lea tisaiveli ko Jisu ²Qa kwaya vuaru, “Muru la yati ki na koro khei doncX muru. Ni muru rusuvia yati mru na tolavia sara kehi tlia na luve ni asa se bera ni bau lai vodokhi akatlia. Muru serekhia qo muru bhau mai vvekla au. ³Ma khei tlia khei tetei muru, na cava e vu muru sa serekhia khe? qo muru kwaya, sa yoga i vua na Turaga ia khei na vakhalesui vakatlia leqwa mai.”⁴A ru sa la yati qa ru tolavia sara khei tlia ra luve ni as ani sa vesu tu i na tlia na matanisue donuya na calevu, a ru sa serekhia sara mai. ⁵Ia khei so kha ra dura tu i khegima, kha ru sa tetei khoru mai, “Na cava mu tu sa serekhia khe na luve ni asX.” ⁶A ru sa kwaya ga na kwa sa vecci khoru rewa ko Jisu, qa ra sa vakadeini khoru ga ma nu la.⁷Kha ru sa mXa mai na luve ni asa i va Jisu, qa ru tauniya e dela na ledru i sulu, sa qei vodo me nocia o khoya na i sulu. ⁸O khora muni na nokhoto no i khe gi kha ra sa tevukhia na ledra i sulu I na ca levu qa so kheri taunia main ai tulatula ni khai kha ra musukhia rewa mei na were. ⁹O khora na teiteimatatakhi khoya qei khora e ru takhucia yati kha ra sa taevakhinia no, “Osana, sa kalougata kho khoya sa la mai e na yaca ni Turaga.” ¹⁰Sa khalougata leXo khoya sa la mei na lea matanitu li Tevita na tomada, osana khi ata sara,¹¹A qei laX sara yati khi Jerusalemi kho Jisu rusu i na sur ni lotu, qa vakhatolia tyuh kwa khoce i buto, ia ni sa rui bere vakXeleve na goura kha ru nokhoto no khe, a ru sa la qhei khoru na lea tisaiveli khi Pecani. ¹²I na siga khei taravia ni ru sa seini Pecani mai, a sa mata khana,¹³A tola vakayarXXania sara tu mai khei tlia ha vu ni lolo sa leni vina tu e racX, qa lacia yati me rewa ni bau tolavia e so e vua, ia ni sa yacovia yati qa tikhai tlia e vua khei tolavia rewa, baletia ni tamu khea gauna ni vua, ¹⁴Kha tatania na vu ni lolo, “E na tikhai tlia leqwa me na khania mu vua.” A ru sa va rogo tu na lea tisaivel.¹⁵Kha ru yaco yati khi Jerusalemi, a rusuvia sara ke khoya na sue ni lotu, qa vakatekhivu me kharavi khora na dauvivoli tu i khegi. A vukhicia na ledra teveli na visautakhi i lavo no qa na ledra i nono na dauvolitakhi saqe (ruve). ¹⁶A tamu vakhadeinia khei tlia me khau yati khei tlia na lewa khei rewa ni volitaki e bato gima.¹⁷Kha sa vakhavulici khora qa kwaya, “Khei tamu volai no ni lequ sue e na nia, e yaea na sue ni masumasu ni vimatanitu? A kwe mu sa tara me ledra qwara no dauvenako.” ¹⁸A ra sa varogocia na bete levu qhei khora na vunivola na kwa sa kwaya tu, qa ra sa vakatola ca levu me na lai vakhamate khe. A ra sa matakhuuci khoya no, baleti khora na lewe ni vanua kheri sa taleitakhinia no na lea I vakhavuvuli. ¹⁹Ni sa lutu ra yavyari, a ru sa deidei mai na koro levu.²⁰Ni ru sa lesuvia leqwa no na calevu gi vakhi roaroa, ‘a ru sa tolavia sara ni malai tu na vu ni lolo me yaco sara i e wakha. ²¹A numia mai ko Pita qa kwaya “Rapai” mu tolavia ro na vunilolo mu tatania e sa malai tu.²²A saumia vu aru ko Jisu, “Vakabautia ra Kahlou.” ²³Qi sa kwaya du vekhemutau kwe, kwa khei tlia khei na kwaya ki e dela kwe, “Dure mo dheini ikho yati ki waidui, qat amu vakhastiqa e yalo, ia khei vakhabeutia ni na yaco na kwa khei kwaya, ra Khalou khei na tara me yaco ra kwa khi vakhabautia.²⁴Qi sa kwaya vekhemutou, na vikwa khece mu tu kherevia sa masutia, mutu vakhaboutia ni mata sa rewятия, e na qei soli vekhemutou. ²⁵Kwa matu sa dure mo mutu masu, mutu vosotia na vikwa cala khece khei tara tuX mei baleti mutou, me ma rewa i va Tamamutou sa nokhotio mai lomalagi me vosotia na lemutu i valavalca.²⁶Kwa imiti tamu vivosoti khei na tamu vosoti mutou muni na Tamamutou sa nokhoto na mai lomalagi.²⁷A ru sa la leqwa mei Jerusalemi. Ia ni sa la nXX I na buto ni sue ni lotu ko Jisu, kharu sa la yati vua na bete levu, na vunivola qhei khora na tuqwawa.²⁸A ru sa vecei khoya, “Na qwaqwa cava sa tau no i vekhe ikho mo sa tara khece tu khe na vikiva kwe, o cei qaya mun isa solia i vekhe ikho na khea qwaqwa?”²⁹A sa vecei khora ko Jisa, “Qi na tetXi mutou ro. Mutu saumia Xo mai, qi na qhei kwaya yati na qwaqwa cava qi so tara no khe no kwa.³⁰Na vavitaiso li Joni, e i kwo vakhomalologi so khei kwa vakhamatata? Mutu saumia ro mai.”³¹Kha ru sa vitalaXoa vakhai khoru qha ru kwaya, “Kwo di vecei khoya, ‘Mai lomalagi, e na qhet kwaya,’ na cava miti tamu vakhabuti khoya no khe?”³²Ia, kwa di sa kwaya, “e i kwa vakhamatata,” kheri sa matakhuuci khora tu an tamata, do kho khora kheri sa vakabautia no nit e parofita kho Joni.³³A ru sa qhei saumia Xa lea tota li Jisu qa Xu kwaya, “Mamu sat amu khilatia.” Sa qhei vecei khoru ko Jisu, “Qi na XXXX kwaya muni se na qwaqwa cava qi sa XXXX khece no khe na kwa.”

Chapter 12

¹Sa qei tetavu vakhavuliu khoya kho Jisu ina tata. Vakhaibale bale, Qa Kwaya. Tlia na tamata kha launia na leya vivaini Kha viribaitia du vakhaina qa khalia muni khaso na tuba ni wai me vakhalulu mia in nu laulau taia muni khaso na sue me ledra na yadrayadravaki no deidei qa la ma leua I yaliyali vagade. ²Sa vakhatalai khoya mai na laya tamata cukhacakha ma khoya gauna donu me mai soqoma yati khu so na vua nu khai ma lau' ³Ia khara qei mei khoya qara ravulakhi nia qara vakhatala khoya yati me lima lala tu yati⁴Kha vakhatalai khoya leqwa khei tlia na leya tamata cakhacakha khara vakha ma voatakhivXX e ulu qa tava I vua na valavala khei vakhamatua ⁵Kha si tei mici vakhatala leqwa khei tlia, Kho Khoya k'we khara vakhamatena nai vukhivukhi kwe khara tara vuara leqwa khei so khara vavulakhi qa vakhamat. ⁶Isi ro no vua khei Hia me vakhatalai khoya kho luvea khei dau lomania. Sania kwe nai devudevu me vakhatalai khoya ivuara Qa kwaya "Kheiri na rokhovi luveyau". ⁷Ia kho khora na dau lau vaini khara vita lanoa vakhaihora Kho Khoya kwe ei na te i taukhei ni laulau kwe mei takhu, du vakhamatema, nai laulau kwe khei sana ledhatou. ⁸Khara Sobeia, vakhamatena qa viritakhi ni khoya tu ina dakhu ni vivaini gima. ⁹Ina vukhu ni kwa gima, na cava khei na tara nai taukhei ni (laulau) vivaini na khea i taukhei? Khei na la mai qa vakha rushani khora na dau lau vaini qa solia leqwa vua khei tlia na leya vivaine. ¹⁰Khosa bau wilia na tikhi ni vola kwe? Na vatu khara sa dau deinia via matai ni sue, sa qei vua me dau qulumia na cu ni sue. ¹¹Sama kwe na cakhacakha mei vua na Turaga. Ia nida tolavia ida matakhei vivakurabuitakhi. ¹²Sa devu kwa sa qei vakadama khei so na calavu kho khora na Jiu mera vesu khi Jisu khe. Kheiri khilatia ni tata no vakhibilebale me baleti khora. Ia khara sa khubucaki ni khoXX tuwa tamata, Kha sa ma 'dei mi khya tu qara la. ¹³Sa qei lei vakhatala khei so na Farisi qei khora na i lala XXXX ru. XXX kho so na tata me khoya dai. ¹⁴Nir u sa la mai kharu kwaya i vua, Yakhavuvuti cava khei numia na tamata khei cala kho mu mi du mi mu tamu dokha khei tlia. Mi vunau takhima vakhadodomi na cakvu vakhalou Khei dodonu medu saunu vaka cavacava iva Sica se tikhai? Me du saumi vakacavacava se khua? ¹⁵Ia kho Jisu sa khilatia na ledra i lawakhi qa kwaya ivuava Na cava miti ma cakhatovelei yau khe? Mutu khau mai khei tlia na pene mequ tolavia. ¹⁶Khara Khau mei kha tlia iva Jisa, Sa kwaya ivuara Kho cei na kheya I yaloyalo qa na keiya i rairai kwa? Khara kwaya "Sisa" ¹⁷Sa kwaya i vuara kho Jisu, "Solia iva Sisa na kwa khei li Sisa khu vua na kabu na kwa khei lea na kaou. Khara sa khurabui Khece du. ¹⁸Khora na lala li Setokhi, khara kwaya ni tikai na dure leqwa mei na mate khara la mei bua qara tetei khoya. ¹⁹Vakhavuvuli, Kha vola i vekhemamu kho Masese, Ma khei sa mato khei tlia na tamata qa dei ni leya yalewa tu mai qa tikhai tu kho luvea. Kho tacia khei rewa ni qulumi (leya dhaklau) me ma rewa khe ni vakhawa khe me baleti tikhaya. ²⁰Kharu le Vitu na vitacini: nai teteimata kha qulumi yalewa qa mato tamu vakhawa. ²¹Qulom yalowa na khei kharua qa mate temu vakhawa odakhi muni gima na kheya i khatolu, ²²Kha thikai tlia vekha khoru na le vita me vakhawa. Se devu sa mate muni kho khoya na vibulou. ²³Ina dure (tucakhe) leqwa mei na mate nuvu sa dure kheca. Kho cei 'vekhekhoru khei sa ni weleya niru qulumi khoya khece mew weledru kho khora na vitu na vitacini. ²⁴Sa kwaya kho Jisu, Sa ni a kwe na vuni lemutu sosoraurau baletra miti tamu khilatia na tata ni khalou qa in leya qwaqwa ²⁵Ina ledra tucakhe leqwa mei na mate kheiri na tamu vakhawati khei tikhai na vilewe Keiri na odhakhi na agilosni lomalagi. ²⁶Ia nira dure leqwa na mata, mutu tamu wilia ina vola li Mosese Nisa tata na kalou mei na XXXX khai qa kwaya i vua, Kho yau na Khalou i Apardama, Na kalou li Aisakhe qa ra khalou li Jekopa. ²⁷Khei tamu te ledra khalou na mate, ledra khalou na XXXX sa qhei sose dukho vakhalau. ²⁸Tlia na Farisi kha la mai qa varogocia na ledra kwa qa na XXX sa vira na ledra tetie, kha tetu khoya Na cava nai vu au levu tatlia vekhekhera na Vunau? ²⁹Saumia kho Jisu Na vunau levu tatlia mu varogacia ne Isire! Naloda kaku na kalou kha tlia ga. ³⁰Mo mu lomama na kalou mu yala taucokho mu yalogu lemu XXXX khaXX qa lemu qwaqwakhece du ³¹Na khei kharua ni vunau sa wa kwa, liu lamau khora na bina viyaben me odhake na lemu lomaru ikho. Khei tikhai tlia nai XXXX mo sivia nai vurau kwe. ³²Khara sa kwaya na vunivola; "Sa vina, vakhavuvuli mu sa kwoya vakhadodenu ni Kalou Khei Hia ga qa tikhai Hia leqwa na na kalou meru le run qawa ³³Mo mu lo mania imu yalo qana lemu numia qa na lemu qwa qua khece qai wekhamu muni me odhakhi na lemu lomane nikha akwe khei sivitia nai soro qa nai madralikhe vakha cabori. ³⁴Sa dama kho Jisu ru sa saumia vina na ledra tata sa kwaya i vua, Khisa tamu yawa mai na mataninutu ni kalou Devu gima tikhai leqwa du me ban tetu leqwa i Jisu. ³⁵Ina leya vivakhavuli no kho Jisu ma mata ni sue ne sovo. Sa kwaya Kheiri ma kwaye, ta na Farisi ni Karisito kho luvi Tevita? ³⁶Kho Tevita ina yalo tabu kha kwaya Na kalou kha kwaya vua na lequ kalou. Tokhoto iqu lima i matau me yacovia qi vakhagatule ri khora na khemu meca imu rukhu ni la. ³⁷Kho Tevita kha covi khoya Turaga, Ia khama to luvi Tevita tu na Karisito? Khara sa varogoci Khoya ru tamata ma leuaitukhutukhu ³⁸Ina leya i vakhavuvuti kwaya kho Jisu, Mutu qaraum khora na Farisis Khori yali tu ma ledra i sulu balavu mera dokha no khe ma vanua vu volivoltakhi sa na makhato. ³⁹Qare lei qatulo mai yata na i nono (cekacaka) vakhaturaga na nano ni lutu qana soqo kheiri lei tokhato qa me i yata. ⁴⁰Khara vohakhotu na ledra XXXX na yada, Kheiri day

masu bahvu mera tolavia na tamala Okora na tamata kue kheri na sovia na wakharakhara levu.⁴¹ Sa qu gatule kho Jisu me doni ya na khato ni soli mu buto ni sai ni lotu, kha vakhatolavi khora na Famata qa na ledra nakua no na ledra i lavo (soli) khina khato. Lovu natamata vakhai lavo kha levu muni ga na kwa khora nakhua. ⁴² Sa qei tliana yada tamu vakhayau kha lamai qa mai solia khei rua na sede yasewa du khei rautia ni rua na veni. (penny)⁴³ Kha cori khora na leya tisaiveli qa kwa i vuara Sa du sara qhi sa kwaya I vekhemutou, Na yada vakhaloloma kwe kha levu na kwa kha solia mei vuara na soli kwa khato ni soli ⁴⁴ Nira sa solia kho khora kwo mei na levu ni ledra rewa kwa. Ia na yada kwe khei vakhaloloma tu boto mei na leya dravudravua kha solia khece na kwa khei nakhi tu vua.

Chapter 13

¹Ia kha sa deidei mai na sue ni lotu kho Jisu, sa kwaya I vua kha tlia na lea tisaiveli, “tolavia ro na khea mata vina na matu qa na visuwesuwe”. ²Sa kwaya I vua kho Jisu “Sa tolavi kwora no na visuesue yalevu kwema, I na tamu vo khei tlia na vatu me tamu vakhalu I ra.”³Ia sa mei gatule I na dela ni violive, vidonui qa no na sue ni lotu, kha ru sa tetei kwoya kho Pita, Jemesa, Joni qa Adriu. ⁴“Kwaya ro mai, I na gauna cava sa na dedere mei khe na vikwa kwe? Na cava soro na I vakhatakhei nikhea vakharaud dedere mai?”⁵Sa tekivu me vecei kwor ko Jisu, “Mutu qaqarauni, me khua ni tlia me mei mutou teni. ⁶Iri na wara na layati I qu yaca qa ra kwaya, “ko au ko kwoya, qa ra na qei mei mu teni”.⁷Na gauna mi ti vakhrogocia khe na I valu, mu atu khua ni matakhu, na kwa khece kwe khei dodonu me yaco, Ia khei si bere no ni yaco mai na I devudeuu ni siga. ⁸Na visivisivi torowaicake I na yaco mai vuara na vi vanua qa na vi matanitu. Na yaco na uneune I na vivanua qa na vivunisuwe. A kwe na I tekhitedhivu ni vi kwa rarawa.⁹Mo qaqarauni vakhavina. I ri na soli ikho yati I vuara na matabase, I na lei ravulakhi I na sue ni lotu. I na vilewaitakhi dra mata na turaga tui me ledra I vakhadinadina. ¹⁰Ia me devu ro na khea vunautakhi na kospeli I na vuravura taucokho.¹¹Na gauna I sa na vesu khe qa sa soli ikho yati mo khua ni leqatakhi na kwa khei na kwaya. I na gauna kwaki e I na soli vekhe ikho na kwa mo kwaya, na tamu ni ikho, na yalo Tobi. ¹²Kho tukhani I na soli taciya me mate , kho ta I va luvea, iri na tata vadhaiavialeu na yaluve I va Ta qa Nau qa na vakhavu nia me ru mate. ¹³I ri na gagaci ikho na tamata me baletia qu yaca. Kho kwoya ga I vosotia me yacovia na I devudevu I na cola. ¹⁴“Ma ki sa tolavia na kwe vakhasisila e vakhavuia na vivakharusai qa sa lei no khoto I na vanua khei tawa dodonu me nokhoto khe, “kho kwoya khece na no koto no I Jiuta me ra tuba khi I dela. ¹⁵Me khua leqwa ni lico me I buto ni suwe me mei khau khei tlia na kwa kho khoya sa nokhoto mei na bewa ni suwe. ¹⁶Me khua ni lesuvia leqwa na lea I sulu o kwoya sa nokhoto mei na laulau.¹⁷Sa khia na gauna rarawa vuara na yalewa bukhete qei ni khora na tina ni yalure na siga gima. ¹⁸Masulakhinia no me na khua ni yaco no I na gauna ni driwadriwa. ¹⁹Ina khia na gauna ni vivakhararawatakhi levu na gauna gima. Kha tamu yaco I na gauna ni lea vibuli na Khalou, se ina gauna kwe, se ina gauna mai takhu. ²⁰Vakhavo me na vakhalekhelekhenia na siga na Turaga, na tamu ei khia khei na cola. Ia, I na vukha boto ni so khe I na digitakhi ni kwora, I na vakhaleke leketakhinia na khea siga.²¹Ma khei khia khei kwaya vekhe ikho, “Tolavia a kwe na Karisito se tolavia a gi kho kwoya khua ni vakhabautia. ²²Khora na Karisito rekwatakhi qei kwora nd Parofta rekwatakhi kheri na la yati qa ra na vakhatakhea na I vakhatakhei khei so me ra rewati da khe, me yaco muni I vuara na diditakhi. ²³Mo dure khata, qi sa kwaya rewa no yati kwe me odakhi ni si bere no mai na khea gauna.²⁴Ia ni sa divu na vivakhararawatakhi levu kwe I na gauna gima, na gilo mai na siga, na vula khei na tamu solia na khea cece, ²⁵Na lutu mai na khalokhalo mei na maliwa lala qa na khureitakhi khece na viqwaqwa khei nakhi tu mai yata. ²⁶Sa na qei lei tolavi na luve ni tamata ni la no mai I na vi o qa na la no mai qa na lea qwaqwa qa na lea lagilagi. ²⁷Na vakhatalai khora na lea agilos qna soqoni khora vata na lea digitakhi I na mata ni cagi e va, mai na mua ni vuravura khi na mua ni lomalagi.²⁸Vulicia khei khia na lesoni mai na vu ni lolo. Na gauna khei cedre mai khe e tula vou qa sa cedre sara e rau, sa vakhatakhei sa vakhalekhe na vula I khatakhat. ²⁹Me odakhi muni na lemu tolavia na yaco ni vikwa kwe, sa khea I vakhatakhei sa vakhalekhe kho khoya I na matamat. ³⁰Me qu kwaya leqwa, I na tamu reva na I taba tamata kwe qa sa yaco mei na vi kwa kwe. ³¹Kho lomalagi qei vuravura I ra ina reva, Ia na liqu tata khei na tamu reva. ³²Ia me baletia na siga se na auwa, tikai tlia e khilatia, kwora boto muni ro na agilose mei lomalagi, kho Luvea muni, Ia kho Tamaya ga.³³Mutu qaqarauni! Yadrayadravaki, baletia miti tamu khilatia na khea siga. ³⁴Me odakhi khei khia na tamata khei vakharaud no me la I na khia na I yaliyali balavu. Sa deinia tu na lea suwe me ru tolavia tu na lea tamata cakhacakha me ra qwaravia tu na ledru cakhacakha, qa sa vavakharoti muni vua na I vakhatawa ni matanisuwe me yadra no.³⁵O kwoya gi ma mo yadrayadra no baletia I tamu kilatia na lea lesu mai na taukhei ni suwe’ I na rewa ni te vakhiyavi, se I na buto ni bogi levu, ni na tagi na to, se I na tutu ni roaroa³⁶Ma khi sa lesu vakhasauri mei me khua tolavi mutou ni mutu si moce lutu tu. ³⁷Na kwa qi sa kwaya no I vekhemutou qi sa kwaya no muni I vuara na tamata khece: “Mutu yadra:”

Chapter 14

¹Sa mai vo no kha rua na siga me sa te khana vata ni la sivitia ei na soqo ni madrai tamu vakhaturubu takkhi. Kha ra sa vakhadania no muni kwo kwora na I talatala yalevu qai kwora muni na qase ni lotu e I so na vakhasawa vakhamataka me na vesu khe kho Jisu. ²Kharu sa kwaya no, “me khua ni te gauna ni soqo baletia, e na rewa ni yaco khe na yavavala vei kwora na tamata.”³A tokhoto no mai kho Jisu mai Pecani, I na lea sue kwo Saimoni ni vukhavukha. I na lea vakhacegu no I na teveli, a rusu yati vua a tlia na vibulou qa khau no yati I vua kha tlia no taraya I lumi sau levu na alapasita. Khoya du a si tamu viwakhi leqwa qei tlia na I lumi. Kha vakhamatama nia na taveya, qa tekhiwu sora e ulu. ⁴Ia, a so kha ra wakharakhara qa ra sa tata vakhaworka qa ra kwaya, “I ei, na ava ro khei mai vakhasabusabutakhi tu khe na I lumi sau levu kwe. ⁵Na I lumi kwe sa rewa ni volitakhi me khea I sau e siria e tolu na drau na denari qa soli vuara na dravudravua. Kha ra sa yalo ca ti kwoya.”⁶A sa qei vecei kwora kho Jisu, me ra vakhadeini kwoya, se na cava e ra vakhasagai kwoya no khe ni a sa mai tara kho kwoya e tlia na kwa vina vakhe au. ⁷Kwora na dravudravua, meiti no qai kwora tu ga qa rewa muni ni mu tara kwa vina vuara e na veigauna, ia kho au, qi na tamu no vakhalevu qei ni mu. ⁸Na yalewa gima kha sa mai tara na kwa kha sa rewatio, a gima kha mei lumitio qu yago, me na lakhi bulu. ⁹Qi sa vecei mu, na viyasa ni vuravura khei na lei vunautakhi khe nai tukhutukhu vina, khei na dau lei kwai khe na kwa vina kha tara na yalewa kwe, me na dau khea I vakhananumi.¹⁰Kha sa tlia vai kwora na tisaivelio Jutasa Isikarioti, a sa la ci kwora na I talatala yalevu me mata soli kwoya vuara. ¹¹Ni ra sa vakhrogocia na vi talatala yalevu na I tukhutukhu gima, sa tlia na kwa na ledra marau, qa ra sa yalatekhinia muni vua ni re na saumi kwkoya vakha I laro. Kha sa qei vakhadania e so na I walewale me rewa ni soli kwoya yati khe vuara.¹²Na I matai ni siga ni khana madrai tamu vakhaleveni qa lei cabori muni khe na lami ni la sivitia, kha ra vecei kwoya muni ga khe na lea tisaivelio, “I vei na vanua me mamu na la khi vakharaутakhinia khe na magiti ni la siritia, me na rea ni mu na mai vakhayagatakhi. ¹³Kha sa qei vakhatalatakhi e I rua na lea tisaivelio qa vecei kworu, “muru la I na khoro turaga khei na tlia na turago miri na sotavia kha na dagi no mai na saqa wai. Mu ru takhuci kwoya. ¹⁴Khei na lakhi rusu I na tlia na buto ni suwe muru rusu I buto ni sue gima qa recei kwoya na I tauukhei ni suwe. “a kwaya mai na I vakhavuvuli, I vei na rumu ni vulogi e na mei khana magiti ni la sivitia khe qei kworu na tisaivelio”¹⁵E na vakhatakhe vekhe muru khei tlia na rumu I na taba sue I yata kha sa vakharaутakhinia me baletod.¹⁶A ru la yati I na khoro turaga khe kworu na tisaivelio, qa ru satavia kheu du na kwa kha ru la ki vece mai khe qe ru sa la khi vakharaутakhinia muni ga na magiti ni la sivitia.¹⁷Ni sa te yariyari, sa qei la vafa qei ni kworu na le tinikharua?¹⁸Na gauna kharu sa knana daradara no khe I na teveli, sa qei kwaya kho Jisu, “qi sa kwaya vakhadu vekhe mutou, khei na tlia boto vekhe mutou na khana no qei ni au kwe, e I na liumuri ti au.¹⁹A ru sa rarawa du, qa ru kwaya ya tlia vua, “qi du saraga khei tamu ni au”.²⁰A sa qei saumi Jisu qa vecei kworu,” e na tlia ga mei na lewe tinikharua khei toni madrai no kwe qei ni au I na buto ni bilo”.²¹Me khodakhi ni sa volai ni na la na lure ni tamata. Ia sa na tlia na kwa na khea na cakhaca vi khoya na tamata khei na solia na lulve ni tamata. A vina cakhe ga me a si khe khua ga ni succu mai”.²²Na gauna kha ru sa khana no khe, sa qulumia kho Jisu na madrai, vakhalougata takhinia qa ciqitia. A sa qei solia vuara qa kwaya, “qulu a kwe qu yago”.²³A gulumia na bilo vakhavininatakhi qa solia vuara me ra somu kece mai khe. ²⁴Sa qei kwaya vuera, “A kwe qu dra ni viyalayalati na dra kha sovarakhi me baleti kwora na lewe wara?”²⁵Khei du qe sa recei iko, qe na tamu somu leqwa mai na vu ni vaini kwe, me yacovia sara na gauna, qe na lakhi somia vou khe I na matanitu ni Khalou.²⁶A ru la yati khi na ulunivanua ni vi Olive qa ru la khi laga sere.²⁷Kha sa qei kwaya vi kwora kho Jisu, “O mu khece kwe, mi na riba teni, ni kha sa volai rewa tu, ni qu na samutia na I vakhatawa qa ra dukhu sesea na siri.²⁸Ia, ni qu na cola leqwa mai, qe sa na teiteimata khe khaleli. ²⁹Vecei khoya kho Vita ma khei ri na riba teni, khe au khei na tikkai.³⁰Vecei kwoya kho Jisu, “qi kwaya vakhadu vekhe ikho, nikhua ga, I na bogi saraga kwe ni si bere ni tagi vakhadu na to I sa na cakhitakhi ni au vakhatalo”.³¹Kha qei vecei khoya kho Vita e na yalo ni loloma, “ma khei dodonu me qu na mate qei ni mu qe na tamu cakhitakhi ni mu ga”. A ra sa qei kwaya khece na yalayala gima.³²Kha ra sa qei la yati I na tlia na vanua e yaca kho Khecisemanic qa vecei kwora na tisaivelio kho Jisu, “mi na gatule no ga khei, qe se la ro me qu la khi masu”.³³A la vata qei ni Vita Jemesa qei Joni qe sa vakhatekhivi muni me sa rarawa qa leqa sara vakhalevu.³⁴A sa vecei kworu, qe yaloga khei sa rui rarawa vakhalevu, me odakhi du me qu na mate. No khoto khei qe vakhatawa.³⁵Tauball vakhasesewa yati khe mata, lutu I na qwele kho Jisu qa masulakhinia ma khei rewa ni la sivit kwoya na yauwa gima.³⁶A sa kwaya, “Apa na tama yau na kwa khece khei rewarewa I va khe mu. Mu khau dei na bilo kwe vekhe au. Ia me na khua ni vakhatau vuakhe au, vuakhe mu ga.”³⁸Yadra mo masu me na rewa ni o na rewai.” “Sa gu na yalo ia na yago sa malumalumu.³⁹A sa la leqwa me la khi masu, qa vakhayagatakhi no ga na mala ni tata gima.³⁷Ni sa lesu mai kha tolavi kworu ni ru moce tu, qa vecei Vita, “Saimoni, I ma moce no, tamu rewa mo yadra no me tlia na yauwa?”⁴⁰Ni sa lesu mai a tolari kworu ni ru si moce no ga, ni biri tu du e ru mata. A

ru sa tamu khilatia na kwa me ru vecei kwoya.⁴¹ A la ma I na I kha tolu ni gauna qa vecei kworu mi ti si moce qa vakhacegu no ga? Rautia! Sa la mai na yauwa. Tolavia na luve ni tamata sa na idabuitakhi mai vei kwora na I valavala ca.⁴² Dure me du sa la. Tolavia na tamata khei na vidabuitakhi ni au sa vakhalekhe mai kwe".⁴³ Ni si tata no ga sa yaco qaya mai kho Jiutasa kha tlia vuaru na tisaiveli hei ni kwora leqwa e wara na tamata kha ra qulu I sele hei na I wau tu mai. Mai vei kwora na bete yalevu, na vu ni vola qai kwora na qase ni lotu.⁴⁴ A kwe, kho kwoya kha na vidabui takhi ni khoya, kha sa solia a tlia na vakhatakhei, kha kwaya, "kho khoya ga qi na yabotia, sa ni kwoya saraga gima. Sobeti khoya, mei khoya teni sara qa me na lakhi yadrari.⁴⁵ Ni sa yaco yati kho Jiutasa, a la sara va Jisu qa vecei kwaya, "Vakhavuvuli" qa yaboti khoya.⁴⁶ A sa hei lei qulomi qa sobeti kwoya.⁴⁷ A sa hei tlia na tamata kha dure tu muni khe gima, kha hei wacunia qaya mai na lea I sele qa ravutia khe kha tlia na lea tamata na bete levu qa drutakhia qa muni e taligo.⁴⁸ A sa hei vecei kwora kho Jisu, sa odaki du mo mu la cia no vai khei tlia na dau venakho, I na lemu I sele hei na I wau mo mu mai sobeti au.⁴⁹ Na vi gauna qa na vi siga qu dau no vata qa vakhavuvuli no khe I va mu khece mai sue ni lotu, mu tamu bau sobeti au. Ia e sa na tara ga me na yaco khe ne kwa kha sa kwaya rewa tu na I Vola Tabu.⁵⁰ Kha ra sa tuba kho kwora kheu ne no tu hei ni Jisu.⁵¹ A tlia na saravou sewa ka taqa tu e tlia na I sulu lineni, khoya me ubi khoya tu boto yati khe, kha vakhatakhi Jisu no muni. INa gauna kha vesu muni yati khe,⁵² A hei deinia qaya tu na I sulu lineni qa wavu livawale yati.⁵³ Kha ra sa hei mei Jisu I na vanua kha ra sa soqoni vata tu mai khe kho kwora na bete levu, na qase hei ni kwora na dau I vola I tukhutukhu.⁵⁴ Kho Vita a sa hei takhi kwoya tu mai vakhayawa, yaco sara I na vanua ni vilewai ni bete levu. A lei gatule sara tu I na kedra macaqwa na dau me vakhatakha tu muni yati I na quto kha udre tu.⁵⁵ Kha ra sa hei vakhadania tu kho kwora na bete yalevu hei ni kwora taucocko na mata bose vakha Jiu me so me ra mai tukhunia na kwa me na rewa ni beitakhi khe kho Jisu qa me na rewa muni ni ru na hei vakhamate ni khoyo.⁵⁶ Kha levu kha ra mai kwaya na I tukhutukhu rekhatkhi baleti kwoyo, ia na ledra I tukhutukhu taucoqo kha atamu beitakhi rewa khe.⁵⁷ A so kha ra dure, qa ra kwaya na I tukhutukhu rekwa ni a kwaya kho khoya,⁵⁸ "qi na talarakhinia na suwee ni lotu kwe kha tara I na lima, qa qu na hei vakhadure nia leqwa khei tlia o khoya khe I na tamu tara I na lima, I na buto beto ni tolu na siga.⁵⁹ Ia na I tukhutukhu boto ro muni gima, kha ru tamu rewa ni beitakhi ni kwoya khe.⁶⁰ A ra sa hei dure na bete qa ra tetei Jisu, "tikhai tlia na kwa I rewa ni kwaya I na vi kwa I sa mai beitakhi tu khe mai vei kwora na tamata"?⁶¹ Ia, kha galu tu ma ga qa tamu kwaya e tlia na kwa. A ra tetei kwoya leqwa na bete levu, "kho ikho na Kharisito na luwei khoya sa tetelagi"?⁶² "O yau", sa kwaya kho Jisu, "mi na hei tolavia na luve ni tamata I na lea sa na gatule I na lima matau ni viliiutakhi qa sa na hei la mai I na O ni lomalagi".⁶³ A ra sa hei dresukhia na lea I sulu kho kwora na bete levu qa ra kwaya, "e I dodonu me na so leqwa na I vakhadinadina?"⁶⁴ Mi sa na vakhargocia khea tu du na vivakhacacani. Na cava sa lemu numia"? A ra sa kwaya khece ga ni dodonu ga me sa vakhamate.⁶⁵ A so kha ra sa khatasivici kwoya, ubia e mata qa ra vuculakhi ni kwoya qa ra kwaya I vua, "Parofisaiii". A ra sa hei mei kwoya na dau ni viqwarari qa ra la kha ravulakhi ni kwoya.⁶⁶ Na gauna kha no khoto no khe kho vita I na buto ni sue ni vilewau, kha hei la ci kwoya yati kha tlia na yalewa dau ni viqwarari vuara na bete yaliru.⁶⁷ Tolari Vita ni vakhatakha no muni I na quto, vakhalekheti khoya du yati qa vecei kwoya, "kho ikho muni na dau no vata hei ni Jisu, Nasarini"?⁶⁸ Kha cakhitakhinia qa kwaya, "o au qi tamu khilatia qa qu sesetia na kwa I kwaya no mai". A sa hei tagi na to.⁶⁹ A tolavi khoya leqwa yati na vulau dau ni viqwarari gima qa kwaya vuara na dure tu khe gima, "kho khoya na tagwane kwe, khei tlia du vuara".⁷⁰ Ia kha hei cakhitakhinia leqwa. Devu vakhasesewa, kha ra sa hei vecei Vita na dure tu khe gi, "Kho ikho vakhadu khei tlia vuara, baletia kho ikho na kwai khaleli.⁷¹ A sa vakhatekhivu me susui qa tata beci, "o au qi tamu mai khilati kwoya na tamata mi kwaya no mai kwaki.⁷² Tagi ma vakhara na to kha sa hei numia mai kho vita na kwa kha vecei kwoya kho Jisu. "Ni bere ni na tagi vakhara na to, I sa na cakhitakhinia ni au vakh tolu" a derei kwoya saraga vakhabiri qa sa hei taagi qaya.

Chapter 15

¹Ni si roaroa cakha ca sara, a ra sa bose vata no bete levu, na vuniivola, na tuqwaqa qhei khora khece na matabose I vaka-Jiu. A ra sa sobeti Jisu ka ra sa mei khoya yati I va Vailato. ²A sa tetei khoya ko Vailato, "Sa ni ikho kwe na ledra tui na Jiu?" A sa saumia yati I vua, Ko sa kwaya mai. ³Sa wara na kwa ra sa tavuiti khoya tu khe ko khora na bete levu⁴A sa tetei khoya leqwa xxxVailato, "Ko sa tamu saumia? Tolavia ro na lexi ni kwa kho sa laitavui tu khe!" ⁵Ia ka Jisu kha sa tamu qhei saumia leqwa na lea tetei li Vailato, qa sa kuia bui kho kha khoya.⁶I na gauma ni ledra solevu, sa dau lea I valavala no li Vailato, me sarelehia yoti vuara khei tlia na khaivesu kheri dau kherevia. ⁷Kha nokhoto no I sue ni vivesu khei tlia na daulaba vata qhei khora na lea I lola dau vakavuni na no vakhaca e yaca kho Parapa. ⁸A ra sa la mai va vailato na tamata qa ra kerevi khoya me tara leqwa na kwa ga khei dau tora vuara I mata.⁹A sa kwaya yati vuara, "Mu vinatia mequ serekhis yati ve khemu na ledra Tui na Jiu?" ¹⁰Ni sa khilatia no ni baletia du boto na ledra vuvu na bete levu, kia ra sa soli Jisu yati khe I vua. ¹¹Ia kho khora na bete levu a ra sa vakhauqeti khora na tomata me ra toevakhinia no ni dodonu me lai serekhi ko Paropa.¹²A saumia leqwa yati vuara kho Paropa qa kwaya, "Na cava ro mequ na qhei taea I vua no ledin Jui na Jiu?" ¹³Kha ra sa taevakhia yati, "Vakhotia khi na khouveilatai.¹⁴A sa tetei khora kho Vailoto, "Na cala cava whei sa tara kho khoya?" Kha ra sa tarvxxxxx nia vakhalevu ga yati, "Vakhotia ki na khauveilalxx¹⁵ A sa vinatia kho Vailato me vakhalon xxx xxxx ni khora no tamata, qa sa serekhi ara[x yati vuara. Sa qhei rubicakhini Jisu qa qhei soli khoya yati me laki laivakho.¹⁶A ra sa mei khoya yati na sotia khi buto ni bo (na I noo teiteimata ni matanitu) me ra laicavi khece du mai na mata satia I khe gima. ¹⁷A xu sa vakhataqani Jisu I na tlia na khote lokholokha, qa vu sa talia vata na wa vakhovoto qa iu vakatoqania me lea I sola. ¹⁸A ra sa vakhatekivu me ra kidavakhinia qa xx xxxx "Sa cola, na ledra Tui na Jiu!"¹⁹Kho ra sa ravulakhinia e ulu I na sina qa na khotasivitia. A ra qhei tikhinia olra turu qha ra kharuva I e mata. ²⁰Ni ra sa vagagacici rewa, kha ra sa qhei livatis dei na lea khote lokhalokha, qa ra vakhataqani koya leqwa I na lea I sulu ga, a ra sa qhei mei khoya yati me laivakho. ²¹Kha tlia na kholo Kirini e yaca ko Samani (Khe ni tamadiu ko Alekiseda qa Rufo) kha si qhei la no boto mei na vanua gima, sa mei lei vaqwaqwa takhi sara me dagi na lea khauveilatai.²²A ra sa soso sara yati na sostia kha ra mei Jisu no yati khi Kholikhoca (khei vakhoyaco no me te Vanua ni Qwavota)²³ A ra sa solia I vua na waini kha vixola atu qa na mura, qa sa tamu mata somia kho khoya.²⁴Ni ra sa vakhoti khoya devu, a ra sa qhei wase na lea I sulu mei na ledra vakawiri madigi me laikhilati khe se e tikhi cova khori na dukhu khau na sotia.²⁵A sa yacovia no na I kha tolu ni nuwa I na gauna kha ra sa vakheti khoya khe. ²⁶A ra sa vola no I vua na kwa sa laitavui tu khe, "Na ledra Tui na Jiu". ²⁷A ru sa laivakho vata qaya khei rua na vevonok khei tlia e yasa I matau qa tlia I e yasa vokho. ²⁸Sa yaco khe na tata ni Vola Tubu ni kwaya, Kho sa wili vota qhei khora na tamata I valavala ca.²⁹O khora kheri lacia tu yati ba vanua gima, kheri khuretia tu dra ulu qa na tata becia tu, qa ra kwaya, "Oi, kho ikho khei rewa mo basukia na sue ni lotu qo qhei vakhadureuia leqwa I na tolu na siga.³⁰Valhacolani ikho qo siro civo mou na khauveilata.³¹A ra sa vivagagaci no muni vakhai khora na bete levu qhei khora na vunivola, qa ra kwaya na, kho khoya kha dau vakhacolani khora na tamata, qa tamu rowa ni vakhacolani khoya. ³²A ru sa tata vakhacakhacania muni na laivaklu vata qaya tu, qa ru kwaya, me siro civo ro mei na khauveilatai na Karisito na ledra Tui na Isireli me da ma rewa ni tolavia qa da vakabautia.³³Mei na I kha ono khi na I kha ciwa ni xxxx kha sa lutucia tu na gigilo na vanua xxxx gima.³⁴I na I kha oiwa ni auwa a sa tagi ko Jisu qa sa rogo levu e lio ni sa kwaya, "Ilai, I la Kalou, Lequ Kalou, na cava mu sa deini au khxx³⁵Kha sa vuara na dure tu khara varogocia na lea tata, a ra sa kwaya, Tolavia, sa xxx Ilaija kho khoya.³⁶Sa qei kivi khei tlia, qa luvuya yati lei xx waini winiwini na I vutovuto, q tauniya yati lei na gasau qa solia yati ki vua me somxxx. A sa kwaya na tamata gima, "Me da tolavia no, se khei na la mai kho Ilaija me xxx mai khi ra, se khei tamu rewa."³⁷A sa lai varogo levu e lio li Jisu ni sa tae, sa qhei mate.³⁸A sa cebara I rua na I latilati ni sue ni lotu mai ata khi ra.³⁹Ni sa tolavia khei tlia na I liuliu ni mataivalu kha dure xxxxmatavi Jisu tu ni sa odakhi gi na lea I matemate, a sa kwaya, "Sa du go xx sa te Luve ni Khalou na tamata kwe.⁴⁰A ru so muni na yalewa a ru tola vakhayawa no mai, a solei khoru no kho Meri Makitalen qhei Meri kho tinadru ko Jemesa qa Jasese vata qa Salome.⁴¹O khora gima na dau vakhatakbuci khoya qa ra dau qwaravi khoya tu ni se no khoto no mei Khaleli. Kha ra wara muni na yalewa kha ra la vata sara qhei khoya khi Jerusalemi.⁴²Ni sa yaviyavi ni siga ni vakhavakharau, a gi na siga ni se bere na siga ni Vakacecegu,⁴³Sa la mai khei tlia na tamata lei dokhai I na matabose, e yaca kho Joseva na kholo Arimacea. O khoya khei sa wacia no muni na matanitolonia I na I sulu lu ni Khalou. Sa la vakhadodonu tu boto I va Vailato qa lakhi kherevia mai e yago li Jisu.⁴⁴A sa khusari Vailato ni sa totolo nanilea mate li Jisu, qa qhei covia mai na turaga ni valu me mai tetei khoya.⁴⁵Ni sa qhei vakhadeitakhinia mei vua na turaga ni valu ni sa mate kho Jisu, qat sa qhei solia e yago I va Joseva.⁴⁶A sa volia rewa no mai khei tlia na I sulu lineni kho Joseva. Sa qhei khau mar khi ra e yago qa qhei olonia I na I sulu lineni, qa vakhadarani khoya I na I bulubulu kha tasi mei na vatu. Sa qhei bilio mai khei tlia na vatu me sogotia na khea

I rusurusu.⁴⁷ Kho Meri Makitalena qhei Meri na tinai Josesa kha ru sa tolavia rewa na vanua kha sa bulu no khe kho Jisu.

Chapter 16

¹Khasa mei devu na siga ni vakhacecegu, Meri Makhitalena Meri kho tinai Jemesa qhai salome kharu khau mai na lumi meru mai lulmitia khe e yago ni Jisu. ²Khasi quataqwata cakhaca inai matai ni siga ni buto ni macovi khara la mai bulubulu ina gauna sa dra mei khe na siga.³Kharu sa vitatakhi vakhai khoru, “Kho su vekho la ma valcha qiqinia na vatu mai na matanisue ni bulubulu?” ⁴Ina ledru tola yati kharu sa dania ni sa teni toqi tu na vatu ni sa bekho levu du.⁵Khoru vusu I buto ni bulubulu qharu dania khei tlia na savavau kha vekhasulu sesevu qa gatule no ie sakhesakhe matau khani sa matakhu. ⁶Sa kwaya I vekhekhori mutu khuua ni matakhu Miti vakhadani Jisu na kholi Nasareci kho khoya kha lei vakho, Kho khoya sa dure tucakhe! Sa tamu nokhoto no khei. Mutu tolavia na vanua khara vakhadara nia khe! ⁷Ia mutu la kwaya yati I vuara na tisaiveli qai vita. Sa tetaiA takhinimutou khoya khi Khaleli Mutu na lei dani khoya khe me adhakhi sa kwaya I vekhemutou⁸Kharu sa wawu teni mei nai bulubulu; qaru saqatureture ma ledru khurabu Kharu tamu kauyh duivua khei baletia na levu nitru matakhu.⁹I nai matai ni siga ma bito ni macawa. Khei si te rowarowa cakha ca du Meri Makhetalena, okhoya kwe kha lei kharavi ten vaei vua na vitu na yalo ca. ¹⁰Kha sa la kho Meri qa lakhi titchutukhu ledra na tokho a qei khoya, ina ledra si vakhalulokhu qa tagi no. ¹¹Khara sa varogocia ni sa cola leqwa ni sa tolavi khoya khe Meri ia khara tamu vakhabautia ga.¹²Sa devu na vikwa khace kwe sa qei cedrevi leqwa kharu le riu ledru taubale no I calevuqaivukhici khoya tu ¹³Kharu lesu leqwa qa bi tukhutukhu ledra na kheya vo ia khara tamu vakhabautia ga.¹⁴Kha cedrevi khora leqa khe Jisu na le tinikhaduo khara si vioso oso ina ledra dela ni reveli, vakharoti ma ledra tamuvakhakautia qa na qw qwa ni dra yaloga. Baletia niru vakhabautia khoru na cola eqwa mei na mato qei khoru kharu dania na leya sa cola leqwa. ¹⁵Sa kwaya I vuara “Mutu layati khe Vuravura khece qa vunautakhi nia na Kosipeli khece. ¹⁶Kho khoya khei vakhabautia qa papitaiso khei na cola khei na rusa ga khe khoya khwi tamu vakhabautia.¹⁷Na vakhatakhilakhila kwe khei sala takhukhora na vakhabautia. Kheiri na colkavi khora na nitu iqu yaca. Na tata vou kheiri na tatatakhi. ¹⁸Kheiri tomia qa lavetia weicakhe na gwata idra lima. Ma kheiri so mia na kwa gaga khei na tamu cakhaca vi khora Kheiri na tabakhi khora na tauvimate qa cola.¹⁹Devu vinadu na leya tata I vuara, kha sa qa khau weicakha me tokhoto ina e lima matau na khalou. ²⁰Sa deidei na tisaipeli qara lai vunau ina vivanua khece. Mei na gauna kha tokhoto qei khoru kha vakhakhe no na tata qa na kheya I vakhatakhei nisa nakhi I vuara.

Luke

Chapter 1

¹Khara lewe wara khara sa bole meru vakharaутakhinia na tukhu tukhu na vikhwa sa vakhadudu tuki i vekhe da. ²Ari odakhi na vikhwa sa lei khwai iverke da mai vuara khara tolavia dru mata qara qwaravia na tata ina khea i tekhivu. ³Sa vina muni iverke yau, ina lequ vakhateeta no na vikhwa i nai vakhatekhi vu, mequ turania vina na i vola i vekhe mu Ceofilo na turaga. ⁴Mo khilatia khe na khea du na vikhwa mu sa vakhakhe vuli khe.⁵Ina gauna li Ereti na Tui Jutia, sa tlia na bete levu khe Sakharai a yaca, mai na vunisuwe vakhakhe bete li Epai, Kha ni welea khe Ilisapeci kha tlia vuara na luvi Eroni. ⁶Kharu sa dodonu ie mata na khalou, kharu sa takhacia khece no no vunau qa na vi vakharo ni turaga qaru tamu cala. ⁷Kharu sa tamu vakhaluveni, kha sa yara khe Ilisepeci, kharu sa tuqwaqwa ruarua muni.⁸Kha sa to khoto no khe Sakharai a ina mata ni khalou qa qwaravia no na lea i tavi vakhakhe bete ina vu ni lea vunisuwe vakhakhe bete. ⁹Me odakhi na i valavalna ni tavi vakhakhe, sa lea i tavi me bulania na khwa biu vina ina gauna khei vusu khe na suwe ni soro ni turaga. ¹⁰Kha sa lewe wara khara sa masu i tuba ina aua kha bula khe na khisa bui vina.¹¹Kha sa la mai na agilosni turaga kha sa mei dure ie sakasaki matau ni kwa ni cacabo ni soro. ¹²Kha sa khwaya ivua Sakharai a ina lea tolavia, qa sa lutuvi khoya na matakhan. ¹³Kha sa khwaya ivua na agilosni, “Khuwo ni matakhu, Sakharai a leivarogo na lemu masu. Ina bukete takhi khe weleme khe Ilisapeci, na lure mu na tagwane. Mo covi khoya, e yaca khe Joni.¹⁴Ina marau takhi qa na wara muni kheri na marau takinia na lea sucu. ¹⁵Ina levu khe khoya ie mata na turaga. Ina tamu somia na waini se tlia na somu qwaqwa, ina Sinai ina yalo tabu ie khete ni tinaya.¹⁶Khei na wara na luvi Isireli ina mea Kho Khoya ivua na turaga na ledra Khalou. ¹⁷Ina tetei mata takhini khoya na yalo li Ilaijah qa na lea i qwaqwa me visautakhi dra yalo na qase ivuaru na luredra, dra yalo na talaidredre ina yalomatua qa yalo dodonu, qa vakharaутakhinia na tamata me lea na turaga.¹⁸Kha sa kwaya khe Sakharai ivua na agilosni, “Qi na kilatia vakhakhe cava na kwa kwe? Qi sa tuqwaqwa qa sa tuqwaqwa muni o welei yau. ¹⁹Kha sa kwaya na agilosni ivua, “Kho yau khe Keprieli qi dau to khoto ie mata na Khalou, qi lei vakhatala mai meu mai tata iverke ikho mequ khwaya iverke ikho mai tukhu tukhu una khwe.” ²⁰Tolavia, ina galu ga, Ina tamu tata rewa, me yaco no mai na kheya siga me yaco khe na vikhwa

khwe, isa tamu vakhabautia na lequ tata, ina yaco ga na khea gauna.”²¹Khara sa waci khoya no na tamata kha sa vivakhusari, Sa vivakhusan na lea wasa no mai ina suwe ni soro.²²Kha sa rusu mai tuba qa sa tamu tata rewa ivuara. Khara sa khilatia sa votu ivua kha tlia na tola ina lea tokoto no mai buto ni sue ni soro.Kha sa galu ga kha sa qai vakhomata no.²³Kha sa vakhalekhe na leai siga ni viqwaravi, kha sa la yati ina lea sue.²⁴Kha sa devu khei vica na siga, kha sa bukete kho welea kho Ilisapeci me lima na vula qa sa so lo no ga. Kha sa khwaya.²⁵“A khwe na khwa kha sa tara na Khalou ivekhe yau ina lea tolari yau ina yalololoma me khau dei na lequ madua dra mata na tamata.²⁶Sa khwa ono ni vula, na agilos i kho Keperieli sa lei vakhatala mai vua na Khalou me la ina tlia na khoromai Khale li e yala kho Nasareti,²⁷Khi vua na tlia na vulau kha sa lei tatakhi devu tu mai me li welei Josefa. Kha mataqali vata khei Tevita ia na vulau e yaca kho Meri.²⁸Kha sa la ivua qa khwaya, “Sa loloma kho ikho sa dau lomani, sa to khoto no qei ikho na Khalou.²⁹Kha sa vileca yakhi kho koya ina lea varogocia na lea tata qa sa khwaya Io, na mataqali tata vakhacava e rogo gima?³⁰Kha sa kwaya iwa na agilos, “Mo khua ni matakhu Meri, sa lomani ikho na Khalou.³¹Tolavia, Ina bukete qo na vakasucumia khei tlia na tagwane, Mo taunia e yaca qa mo taunia e yaca meni, “Jisu”.³²Khei na tetei kho khoya, na lei khwai me luvicia okhoya se tetelagi sara, Ina solia vua na Khalou nai nono vakaturaga ni tamaya kho Tevita.³³Ina lewa kho khoya na mataqoli li Jekope me tawamudu qa na tawa mudu na lea matanitu.³⁴Khei sa khwaya ivua na agilos i kho Meri, “Ina rewa vakhaca na khwa khwe me odakhi qi sa tamu no qei na tagwane?”³⁵Kha sa khwaya na agilos ivua, “Ina cerumi ina yalotabu qa na la muni mai na lea qwaqwa kho khoya sa teteilagi sara ivekhe ikho. Me sucu khe kho khoya sa vakhatabui me te lure ni Khalou.³⁶Tolavi Ilisapeci na lemu dave sa khune khune takhi muni khei tlia na tagwane ina yabaki ni cola vakhya tuqwaqwa. Sa yacovia mai na khea kwa ono ni vula, kho khoya sa lei numi tu me yara.³⁷Khe tikhai tlia na khwa sa dredre vua na Khalou.³⁸Kha sa kwaya kho Meri, “Tolaria kho yau na nada ni Turaga, me yaco ivekhe yau me odaki na lemu i tata.” Khe sa qei deidei na agilos.³⁹Kha sa deidei kho Meri ina siga gima me la yati ina khorokho Jutia-⁴⁰Kha sa la ina suwe ni Sakaraia qa lei tolavi Ilisapeci.⁴¹Kha sa varogocia kho Ilisapeci na lea tata ni vimarautakhi mai va Meri, sa rido na lure ie kete, kha sa no qei Ilisapeci na yalo tabu.⁴²Kha sa kwaya kho khoya vaka domo levu, “Sa khalaugata kho ikho mai vuara ra vibulou khece, sa khalaugata muni na vua ni mu kete.”⁴³Na cava evu kha yaco khe na kwa kwe me latu mai na tina ni lequ turaga ivekhe au?⁴⁴Sa dania, na lequ vakharogocia na lemu vakhacola mai, kha sa rido na luve iqu kete ina marau.⁴⁵Sa khalaugata kho khoya dau vabautia khei na yaco me du na vi khwa sa lei khwai deru ivua mai vua na Turaga?⁴⁶Kha sa khwaya kho Meri, “Sa vakhavinavina ivua na Turaga qu yalo.⁴⁷Kha sa cegu qu yalo ivua na Khalou na lequ vakhacola.⁴⁸Kha sa tolavi Meri qa sa lomania na yada dravudravua. Tolavia, nikhua qa la yati kheri na kwaya na taba tamata kece ni qu sa khalaugata.⁴⁹Kho khoya sa teteilagi sara na kwa levu kwe ivekhe yau, Kha dokai e yaca.⁵⁰Khei tawamudu na lea yalololoma mai na vi taba tamata khece kho khora khei matakhu ci khaya.⁵¹Sa vatakea na qwaqwa ni e lima, sa vakha vi sevisekhi takhi ni khora na viavialevu ina vukhu ni vakanananu i dra yalo.⁵²Kha sa lei vintakhi mai ina ledru nono kho khora sa qwaqwa qa sa vilaveti ivuara na tamata yasewa.⁵³Kha vakha vuse ni khora na mata khana ina vi khwa vina qa sa vakhalalani khora qa vakhatei khora na tamata vutuniyau.⁵⁴Kha sa vukei khora na tamata ni Isireli, ina lea vakhnumia na loloma⁵⁵(Me odakhi na khwa khwaya ivuara na tubui mamu) iva Aparama qa khora na lea khawa me tawamudu.⁵⁶Kha sa to khoto no kho Meri iva Ilisapeci me rautia e tolu na vula qa qei lesu ina lea suwe.⁵⁷Sa yaco mai na siga ni lea vakhasucu khe kho Ilisapeci kha sa vakasucumia na luve khe te tagwane.⁵⁸Khara sa vakharogocia kho khora na no vakhalekhe no vua qei khora na wekhaia, na lea lomani khoya vakhalevu. Khara sa qei marau qei khoya.⁵⁹Ina walu na siga khara sa la mai meri sa mei yati na luve khara sa vinatia na luve me viqacoroki qa “Sakaraia” na tamana.⁶⁰Qa tamu tlia vata khe kho Ilisapeci qa kwaya, “Khei tlia na lemu vunisuwe khe nia e yaca na yaca kwakhi.”⁶¹Kha sa khwaya ivua, “Khei tikhai tlia na lemu vunisuwe khe nia e yaca na yaca kwaki.”⁶²Kha sa vaka tataba iva tamaya na yaca cava khei vinatia me sa nia e yaca.⁶³Kha kherevia kho tamaya khei na vatu ni volavola qa vola, “E yaca kho Jhoni,” khara khusari khora na tukhutuku khwe. Vakhasausi kha sa tata qa vakavina vina ivua na Khalou.⁶⁴x⁶⁵Khara sa matakhu kece na tamata. Na khwa khwe sa robotia tu na vanua kho Jutia.⁶⁶Kho khece era vakharogocia khara sa nakhi dra yalo, qara khwaya, “khei na odakhi vai na lea cola na luve khwe?” Kha sa no vata qei khoya na liga ni Khalou.⁶⁷Kha sa sinai kho Sakaraia ina yalo tabu qa sa parofisai.⁶⁸“Me lemu na vakha vina vina ni Turaga, na ledra Khalou na Isireli, mu ma la mai mo mu mei vakhacolai ni Khora na lemu tamata.⁶⁹Kha sa vakhacola ni da me odakhi na khaukamea, Ina mataqali li Tevita na lea tamata.⁷⁰(Me odakhi kha kwaya mai dra gusu na parofita yalosavasava mai na gauna i mata).⁷¹Na vivakhacolai mai ivuara na keda meca qa dra lima kho khora khei catida.⁷²Ina tara me vatakhe na lea loloma ivua na ledra tuqwaqa qa vakhnumia na lea vivakha yala yati tabu.⁷³Na tata bubului kha khwaya iva Aparama na tamada.⁷⁴Kha bulubulutakhi me solia vekhe da, na vivakhacolai mai dra lima na khedu meca, medu qwaravi khoya na yalo khi tamu matakhu.⁷⁵Ina yalo savasava qa na tara na khwadodonu ie mata ina visiga kece ni ledra cola.⁷⁶Eh, kho ikho, na luve, ina lei covi na parofita lei khoya sa teteilagi sara, I na la ie mata na Turaga mo vakharaitakhinia na calevu, me varautakhi na tamata ina lea la mai,⁷⁷Me soli

ivuara na tamata na kwa meru cola khe ina roko ni ledra valavala ca.⁷⁸Ina yaco na kwa na kwa khwe me baletia na lea yalololoma ni leda Khalou, ina la mai na cece mai yata mi mei vukhe i da.⁷⁹Me vakhacece takhi kho khora khei la khoto ina vanua gigilo qa na yalo yalo ni mate. Ina tuberia da la ina vanua ni vivinati ni vakacegu⁸⁰Kha sa tubu na luve kha sa qwaqwa, tokhoto no mai vikhaikhai me yaco no na siga me na lei vakhatakhea khe ivuara na Isireli.

Chapter 2

¹I na gaum gi, sa taucia na leya levia kho Sisa Okhosito, kha vakharotia me wili na I wiliwili ni tamata khece kha ra cola tu I vuravura. ²A kwe me khea I sevu ni wili lewenivanua me tara I na gauna ni lea Khovana mai Siria kho Kirinio. ³Kha ra sa qei la na tamata ya tlia khi na ledra dukhu vanua me ra lakhi volai e na vukhu ni wili lewenivanua. ⁴A sa la cakhe muni mei na khoro kho Nasareci, e Khaleli kho Josefa khi Jutia khi na khoro li Tevita, kha nia e yaca kho Peceliema, baletia ni kho khoya khei khawa mei na lea vunisue li Tevita. ⁵A ru sa la vata qa Meri, kho khoya khei sa semati tu me ni welea, qa sa bukhete no, me lakhi volai dru yaca. ⁶Kho so yaco ni ru si no khoto mai khogi, sa lea gauna ni vakhlasucu. ⁷A sa vakhlasuncia khei tlia na luve tagwane, na lea ulumatua, qa sa olorakhinia I na mala ni sulu balavu, qa vakhadarania I na ledra I daradara na manumanu, ni sa tikhia tlia na vanua khei lala me ru no khe I na bure ni vulagi. ⁸A ra so noklioti I na vanua gi khei so na I vakhatawa ni sipi, me ra vakhatawania no na ledra sipi I na bogi. ⁹Kho sa cedrevi khora yati na agilasi ni turaga, a sa roboti khora na lea I serau, kha sa yacovi khora khei tlia na matokhu levu. ¹⁰So kwayo vuaru na agilasi, "Mutu khua ni mataku ni qu sa khau no mai na I tukbutukhu vina khei na khau mai na marau vuara na tamata khece. ¹¹Nikhua khei sa sucu no vedhemu I na khoro I Tevita na I Vakhacola, o khoya na Kharisito na Turaga. ¹²A kwe na khea I vakhatakhei vekhemutou. Mutu na tolivia khei tlia na luve khei olorakhi I na I sulu qa dara no I na sue ni manumanu." ¹³Vakhosauri du boto qa ra so no qaya tu na agilos gima khei tlia na mataivalu levu vakhomalagi kha ra vakhavinavinkhinia no Khalou qa ra kwaya, ¹⁴"Me lai rokhovi na Kalou mai ata sara, me yaco na vivinati vuara na khoi vuravura, kha ra lai lomani mei vua." ¹⁵Ni ra sa lesu leqwa khi lomalagi no agilos kha ra sa vitukhutukhu vakho I khora na I vakhatawa ni sipi, "Du sa la ro khi Peceliema, me du laki tolivia ro na kwa sa vakhatakhea vekhedatou na Turoga. ¹⁶A ru sa vagugu yati qa ru tolavi Josefa qa Meri, qaya na lluve kha dara tu I na sue ni manumanu. ¹⁷Ni ru sa tolovi khoya rewa, a ru sa qei vakhatakhea na kwa sa laikwai devu vuaru me baletia na luve gi. ¹⁸A ra sa khurabui khece na varogocia na kwa kheri sa kwaya vuara na I vakhatawa ni sipi. ¹⁹Ia kho Meri sa vakhnumia na kwa khece sa varogocia, qa sa qullumia tu I e yaloga. ²⁰A ra sa lesu leqwa na I vakhatawa ni sipi qa ra sa rokhovia qa ra vakhavinavinkhinia na Khalou I na vikwa khece kha ra sa varogocia qa ra tolavia, me odakhi ga kha laikwai vuara. ²¹Ni sa devu khei walu na siga, kha sa sili rewa, sa tokho sara e yace=a kho Jisu, na yaca ga sa solia na agilos I na gauna ni lea khunekhunetakhi. ²²Ia ni sa devu yati na I wiliwili ni siga ni ledru vakhavasavaseivatakhi, me odakhi na vunau li Mose, a ru sa qei mei khoya yati khi sue ni vitavakhi mai Jerusalemi kho Josefa qei Meri me ru cab I khoya vua na Turaga. ²³Do khei volai tu I na I Vunau ni Turaga, "Na luve tagwane khece khei ulumatua khei na tawasei me lea na Turaga." ²⁴A ru sa cabu na I madrali me odakhi khei laikwai I na I vunau ni Turaga, "khei visa na vuve, se khei rua na luve ni soqe. ²⁵Ia, kha tlia na tamata yalo dodonu qa daulotu mai Jerusalemi e yaca kho Simione. A sa wacia no kho khoya na ledra lai vakhacegutu na Isireli, ni sa no qai khoya no na Yalo Tabu. ²⁶A sa vakhatakhea rewa I vua no Yalo Tabu ni si bere ni mate sa na tolo=avia rewa no Kharisito ni Turaga. ²⁷A sa teiteimatatakhini Simione yati na Yalo Tabau, qa sa sasa yati khi sue ni vitavakhi. Ni ru sa mea yati no luve kho Jisu, na lea I tubutubu, me tara I vua na I valavala khei odhab na ledra lawa, ²⁸A roqotia I e lima qa vakhavinavinkhinia no Khalou qa kwaya, ²⁹"Mo mu qai deinia na lemu tamata me la I na vakhacegu me odakhi na lemu tata. ³⁰Ni sa qei tolavia qu mata na vu ni cola sa mai vedhemu. ³²A cece me vakhacecetakhini khora na khoi vimatanitu teni qa vakhaiukhukhutakhini khora khe na lemu tamata na Isireli." ³¹O khoya mu sa vakhautakhinia I dro mata na tamata khece: ³³A ru sa khurabui kho tamaya qa tinaya I na vikwa sa laikwai me baleti khoya. ³⁴A sa tata vakhalougatatakhini khoru kho Simione qa qei kwaya I va Meri kho tinaya, "Tolavia, na luve kwe sa laidigitakhi no me baletia na ledra lutu civo se na ledra tubu cakhe khei wara e Isireli qa no khea I vakhatakhei ni na tamu laisovi ³⁵Ia khei na gacobocadravia mu yaloga na I seleiwau-me na laitolavi khe na numia khei tau tu I dra yalo khei wara. ³⁷A dau qwaravia na lolo qa na masu I na siga qa na bogi, qa tamu bau deinia vakhatalia na sue ni lotu. ³⁸I na auwa vata ga gima, a toso vakhalekheti khoru yati, qa sa tekhivu me vakhavinavina I vua na Khalou, qa sa kwaya vuara khece na sa wacia no na I Vakhacola e Jerusalemi na kwa me baletia na luve. ³⁶A sa nokhoto no khei tlia na parofita yalewa, kho Ana na luve I Fanueli I na mataqali I Aseri. A sa tuqwaqwa sara. A ru cola vata qa welea ni se qai vulau me yacovia khei vitu na yabakhi kha sa qei yada me walusagavulukhava na yabakhi. ³⁹Ni ru sa devucia na vikwa khece khei dodonu me ru tara me odakhi na I vunau ni turaga, a ru sa lesu leqwa khi Khaleli khi na ledru khoro khio Nasareci. ⁴⁰Sa tubu na luve kha sa qwaqwa qa sinai e na yalomatua, qa sa nakhi tu I ua na loloma ni Khalou. ⁴¹A ru sa dau la khi na khana vata ni Lasiitio I na viyabakhi na lea I tubutubu khi Jerusalemi. ⁴²Ni sa yabakhi tinikharua kho khoyoa a ru sa la leqwa khi Jerusalemi me odhaki no khea I valavala I na khanavata. ⁴³Ni ru sa devucia vina na I wiliwili ni siga I na ledru nokhoto I no khonavata, a ru soa qei lesu leqwa. Ia na luve tagwane kho Jisu kha nokhoto yati mei Jerusalemi qa ru tamu khilatia tu na lea I tubutubu. ⁴⁴Ni sa devu khei tlia na siga na ledra la tovo, a ru numia ga ni sa nokhoto

no kho khoya I na I lala kha ro la qaya no. Kha ru sa qei tekhivu me vokhatolavi khoya vuara na ledru I tokhani.
⁴⁵Ni ru sa tamu tolavi khoya, a ru sa qei lesu leqwa khi Jerusalemi me ru lakhi vakhacevati khoya khe. ⁴⁶Sa devu khei tolu na siga, a ru sa qei la'khi tolavi khoya I na sue ni lotu, kha no tu I dra macaqwa na I vakhavuvuli, me varogoci khora no qa vakhatetei khora tu ⁴⁷O khora khece na varogoci khoya no sa tlia na kwa na ledra khurabui I na lea khila kwa qa na lea saumia no na tetei.⁴⁸Ia ni ru sa tolavia, a ru sa khurabui. A sa kwaya vua kho tinaya, "Luvequ, e I khuca mo dakli tara tu kwe ve khemaru? Varogo, sa tlia na kwa na lemaru vakhatolavi ikho tu qa tamamu." ⁴⁹A sa vecei khoru, "Na cava ro muru vakhatolavi au khe? Muru tamu khilatia ni qu tara no na lea cakhacakha li tama ou.⁵⁰Ia kha ru tamu qulumia na I balebale ni lea tata,⁵¹A ru sa la vata khi sue khi Nasareci qa sa dauatalairewarewa vuaru. A sa maroroya vakhailo tu kho tinaya na kwa khece gima.⁵²A sa tubu cakhe no ga kho Jisu I na vukhu, qaya e yago muni, qa tubu cakhe na lea laivinati mei vua na Khalou, qei khora na tamata.

Chapter 3

¹Na I kha tinikhalkima ni yabakhi ni viliutakhi li Tiveriu sisa kha khovana no kho Vonitio Vailato khi Jutia, Eroti kha turaga no khi Kaleli. Kho taciya kho Filipin kha turaga no na buto ni vanua kho Ituria qa na vanua vakha Tirakoniti qei Laisenia kha aturaga no khi Avilini. ²Na gauna kha bete levu kho Anasa qa ni Kaiava, na tata ni khalou sa qai la mai va Joni na luvi Sakaraia mai na vanua lala.³Kha sa la khina vivanua vakhalekhe khina Joritani, vurautakhi nia na vivakha papitaisotakhi ni vivutuni me bokhoci khe na I valavalala ca.⁴Medakhi sa volai nai vola li Aisea na parofita tlia na domo sa coco mai na buto ni vanua "Vakharautakhi nia na lea ca levu na turaga, vakhadodonutakhi nia na lea ca levu."⁵Na vibuca khei na tawa mai qa na talarakhi mai e dela qa na vanua tete lagi khece, na calevu khei tamu dodonu khei na vakhadodonutakhi qa na vanua khei tamu vina na vakhavinatakhi na khea ca levu. ⁶Na qei tolavia na tamata khece no lea vivakhacola na khalou.⁷Sa qei kwaya kho Joni khi vuaara Khara sa la mai me mai papitaisotakhi ni khora."Mutou sa luveni gata! Kho ceisa vecei mutou ma mutu tubarakhi ni a mai na lea yalo ca sa la no moi?⁸Khoya kwe mo vuatakhi nia na vur kho khoya me viraurau qana vivutuni, kho khua ni kwaya vakhai ikho vakhailo sa tamada kho Eparama mequ kwaya rekkha ikho ni khalou khei rewa ni vakhatulourio me so me luve I Eparama mai na vatu kwe.⁹Ia ni khua na khia sa vakharautakhi me baletia na wakha ni vunikhai. Na vuni kha khece e tabu vuatakhinia na vuanikhou vina sa na lai tasi qa viritakhi dei me bula.¹⁰Qara si vakhatetei khoyoi no ga kho khora, ra Kwaya, na cavame momu qei tara?¹¹Sa qei saumia qa kwaya vuara, khoyo khei nakhi vua khei ru a na lea khote, me wasea vua sa tikhai na lea, Qani khoya khei nakhi na khea me wase muni na khea.¹²Sa la muni mai na dau tiqonia nai vakhacaracava me mai papitaisotakh qa ra qei kwaya khi vua "Vakhavuvuli no cava me mamu tara?"¹³Sa qei kwaya khi vuara, khua ni tiqonia khei levu nai lavo mai na kwa ga kho lai vakharioti mo tiqonia.¹⁴So na sotia khara tetei khoya, ra kwaya "Qa ni mamu? Na cava me mamu tara? Sa khei kwaya khi vuara, khua ni vakhasaurarania e tlia me soli lavo vekhe ikho qa mo khua ni tavui tlia vakharekha khe tlia mo marautakhi ni a na khemu I sau.¹⁵Na gauna ra namakhinia no na tamata na lea cedre yati na kharisito kha ra sa vakanumia tu I dra yalo ni kho Joni na kharisito.¹⁶Sa qei saumia ledra taro kho Joni me kwaya khi vuara "kho au qu papitaisotaki ni mu khina wai, Ia tlia leqwa khei la no mai khei qwaqwa sara mai ve keau qa tamu viraurau mequ seretia na I bukhu ni lea vava. Na qei mei papitaisotakhi ni mu I a yalo Tabu qa na mamaudre.¹⁷Sa qulumia e lima na lea siri ni sila qa sa lai sivitia na lea laulau me tiqonia mai na sila khina khea sue. Qa ra qei bula nia sa sau ni sila khi na mamaudre tamu lo rewa.¹⁸Sa sp leqwa na kwa sa wase kho Joni na lea vunautakhiia no na lea kospeli vuara na tamata.¹⁹Na gauna sa vakhadudutakhi khe na turaga levu kho Eroti ni kha vakhawatitakhi ni Erotiasha no welei tacia qa na vikwa cakha ca khece ga kha tara kho Eroti.²⁰Na khea I eoqoni khece me vesu kho Joni khi sue ni reivesu.²¹Sa qei yaco me ra papitaisotakhi devu na tamata khece ga sa qei papitaiso takhi muni kho Jisu. Na gauna sa vasu no khe sa tadla kho lomalagi.²²Na lalo Tabu sa qei la vakhya yago mai dakhi na ruve, sa qei rogo mai lomollagi tlia na domo. "Kho I Kho Kho luveiau qi dau lomania qa qu dau taleitakhinia vakhalevu."²³Na gauna sa tekhivutakhinia kho Jieu na lea soqo soqo, kha si qei tabakhi tolulsagavulu kho khoya kha luri Josefa na luvi ili.²⁴Na lulvi I ll I na luvi macati, kha luvi Livai, kha luvi meliki kha lulvi Janai kha luvi Josefa.²⁵Kho Josefa kha luvi Mataceia, kha lulvi Emosi, kha luvi Meumi khaluvi Eoili, kha luvi Nake.²⁶Kha luvi Maci kha luvi Mataceia kha luvi Semei kha luvi Josefa kha luvi Juta.²⁷Kho Juta na luvi Joana Kha luvi Risa kha luvi Serupepel kha luvi Salacieli kha luvi Niri.²⁸Kha luvi Meliki kha luri Ati kha luvi kosami kha lulvi Elimotani kha luri Eri.²⁹Kha luri Josua kha luri Eliesa kha luri Gorima kha luri macati kha luvi Liva.³⁰Kho Livai na luvi Simioni kha luvi Jiutasa kha luvi Josefa kha luvi Johami kha luri Elia kimi.³¹Kha lulvi melea kha luvi menani kha luvi Mataca kha luvi Mecani kha luvi Tevita.³²Dha lulvi Jese kha luvi Oveti kha luri Poasa kha luvi Salimoni kha luvi Nasoni.³³Kho Nasoni na luvi Amena Tave na luvi Atamini na luri Ani kha luvi Esiromi kha luvi Peresi kha luri Juta.³⁴Kha luvi Jekope kha luri Aisake kha luvi Eparama kha luri Tira kha luvi Neori.³⁵Kha lulri Seruke kha luri Reu kha luvi Peleki kha luri Iperi kha luri Sela.³⁶Kho Sela na luvi Keinana kha luvi Afakisadi kha luvi Semi kha luvi Noa kha luvi Lemeki.³⁷Kha luri Metuisela kha luri Inoki kha luri Jareti kha luri Malelili kha luv Keinana.³⁸Kha lun Inosi kha luvi Seci kha luvi Atama, kho khoya na luveni khalou.

Chapter 4

¹Ia kho Jisu, kha sa lei vakhasinati i na Yalo Tabu, kha sa lesu leqwa mai i na tuba ni wai na Joritaru, qa sa qei meya na Yalo Tabu i na vikhaikhai, ²Kha sa lei vakhatovelei khoya khe na teroro me vasagavulu na siga. Kha sa tamu khania kha tlia na kwa i na visiga khece gi, qa devu na gauna gi kha sa mata khana. ³Kha sa kwaya vua na tevoro, "Khoya khei te Luve ni Khalou, vukhicia na vatu kwe me madrai." ⁴Kha sa saumia vua kho Jisu, "Sa volai, 'Khei tamu cola na tamata i na madrai tatlia ga." ⁵Sa qei mei Jisu i dela tetelagi na tevoro qa vakhatakhe vua na vimatanitu khece i vuravura i na tlia ga na gauna lekhelekhe. ⁶Qa sa kwaya vua na tevoro, qi na solia khece ve khe ikho na lewa qa na kheya lagilagi, baletia kha sa soli devu tu vakhe au, qa rewa mequ solia vua khei tlia ga qe vinatia. ⁷Mo kharuva boto qo qwaravi au, khei na lemu khece. ⁸Ia kha ca saumia kho Jisu qa kwaya vua, "Ni sa volai, 'Mo qwaravia na Turaga na lemu Khalou, ia mo qwaravi khoya tatlia ga." ⁹Sa devu sa qei mei Jisu na tevoro i Jerusalemi qa deini khoya i na taba sue ni lotu tetelagi tatlia qa kwaya vua, "Khoya mo te Luve ni Klalou, viritakhi ni ikho civo khei. ¹⁰Me odakhi sa volai, kha khoya khei na vakhatalai khora mai na leya agilos, me ra mai maroroi ikho." ¹¹Qa ra na qei roqotikho waicakhe i dra lima, me ma khua ni lautia mu la na vatu. ¹²Kha sa saumia leya tata kha Jisu qa kwaya, Ni sa lekwai devu tu, "Mo khua ni vakhatoile na Turaga na lemu Khalou." ¹³Na gauna kha sa vakhatoilei Jisu devu khe na tevoro, kha sa la teni mai vua me yacovia khei tlia leqwa na gauna. ¹⁴Sa qei lesu leqwa i Kalili kha Jisu i na qwaqwa ni Yalo Tabu, qa sa tete na kheya i tukhutukhu i na vivanua khece kha volekhetia. ¹⁵Kha sa qei vakhatekivu me vivakhavuli i na vi sue ni lotu qa sa lei rokhovi vuara khece na tamata. ¹⁶Sa gei la mai i Nasareci, i na vanua kha susu mai khe, i na kheya i vakharaug ga, kha sa rusuvia na sue ni lotu i na Siga ni vakhacecegu qa dure i yata me wiliwili vakhalevu. ¹⁷Kha sa soli vua na i vola li Aisea na Parofita. Kha sa cevele na i vola qa tolavia na vanua kha volai no khe, ¹⁸Sa no qei au na Yalo ni Turoga, baletia sa lumiti au mequ vunautakhi na i tukhutukhu vina vuara na dravudravua. Mequ vunautakhinia na viserekhi vuara na bobula, qa na tola leqwa vuara na matakabulu, me ra vagwalalatakhi kha khora eri vesurakhi tu, ¹⁹Me qu vunautakhi na yabakhi ni vivakharautakhi ni Turaga. ²⁰Sa qei vivia lesu na i vola, qa solia lesu vua na i vakhatawa ni sue ni lotu qa qatule. Na mata ni tamata khece i na buto ni sue ni lotu kha sa vakhadolivi khoya tu. ²¹Sa qei tekhhivu kha khoya me tata vuara, "Nikhua sa qei yaco khei na tikhi ni vola Tabu mutu sa varogocia." ²²Khora khece na no tu i khe gi kha ra tata vinatakhi ni khoya qa sa vivakhusari na tata ni loloma kha la no mai e gusu, qa ra vakhatarogia, "Tamu ni khoya ga kwe na Luvei Josefa?" ²³Kha sa kwaya vuara kha khoya, "Eidu mutu na kwaya na tata vakhreibale kwe vakhe au, 'Vuniwai, vakhacola ni ikho. Na vikwa mamutu vakhrogocia kha tara mai Kapenaumi, mo tara ro muni i na lemu vanua.' ²⁴Ia sa kwaya kha khoya, "Qu sa kwaya vakhadu va khe mutou, khei tamu tlia na Parofita khei lei sovi i na leya vanua. ²⁵Ia na du me qu kwaya vekhe mutou ni kha tia na kwa na levu ni dawai i Isireli i na gauna li Ilaija, i na gauna kha tasogo tu khe na Lomalagi me tolu vimama na yabakhi qa sa yaco ina vanua gi kha tlia na dausiga levu. ²⁶Ia kha sa tamu lei vakhatala va tllia vuara kha Ilaija, vua ga kha tlia na yada mai Sarepita mai Saitoni. ²⁷Kha sa tlia na kwa na levu ni vukhavukha i Isireli i na gauna li Ilaisa na parofita, ia kha tikhai tlia vuara kha lei vakhacola, vakhavo ga ko Neman na kholi Siria." ²⁸A ra sa yolo vakhalevu kha khora khece na tamata kha ra no tu i sue ni lotu i na ledra vakhrogocia na vikwa kwe. ²⁹Kha ra dure qa ra bilia i na i bili ni khoro qa ra meya i e dela, i na vanua kha tara no khe na ledra khoro me ra lei viritakhinia i na bari ni savu. ³⁰Ia kha tiva boto i dra macaqwa qa la i na tlia leqwa na vanua. ³¹Kha sa qei la civo i Kapenaumi, ei tlia na khoro mai Kalili, qa sa vakhatekivu me vakhavulici khora i na siga ni vakhacecegu. ³²Kha sa vivakhusari vuara na leya vivakhavuli baletia kha tata tu kha khoya i na leya qwaqwa va khai khoya. ³³Kha sa tlia na tamata i na sue ni lotu kha sa curumia tu kha tlia na yalo velavela, qa sa tagi lagalaga tu, ³⁴"Oilei! Na cava me mamutu tara ve khe ikho, Jisu na kholi Nasareci? I sa la no mai kwaki mo mai vakhaleqa ni mamu? Au qe khilatia ikho no, na leya le tlia yalosavasava na khalou!" ³⁵A sa vakhrotia na yalo velavela, qa kwaya, "Mo khua ni tata! Mo la reva mai vua!" Sa qei la reva mai vua na tamata gi na tevoro i dru macaqwa, qa tamu vakhmavoatakhi ni khoya. ³⁶Kha sa khusari khora khece na tamata, qa ra sa dukhu vikwayakhinia vakhai khora qa ra kwaya, "Na mataqali tata vakhacava kwe? Kha vakhrotia na yalo velavela i na leya qwaqwa vakhai khoya qa la reva mai i tuba." ³⁷Kha sa vakhatekivu me tete na kheya i tukhutukhu i na vi sakhesakhe volekhetiya. ³⁸Sa qei deinia na sue ni lotu kha Jisu qa rusu i na sue li Saimoni. I na gauna gi kha tauvi vugai Samisoni na yalewa tu na khatakhata, qa ru sa kherekhere vua me baleti khoya. ³⁹Kha sa dure qa vakhrotia na khatakhata, qa sa deinie khoya. Kha sa dure sara kha khoya qa qwaravi khoru. ⁴⁰Na gauna sa dromu khe na siga, kha sa mei khora mai na tauvi khora tu na vimataqali mate kha khora na tamata va Jisu. Kha sa derei khora ya tlia qa vakhacola ni khora. ⁴¹Kha wara muni kha la dei mai vuara na Yala velavela, a ra tagi qa ra kwaya, "Kha ikho na luve ni Khalou! A sa vakhroti khora na yalo velavela qa kwaya me ra khua ni tata, baletia kha ra khilatia ni kha khoya na Kharisito." ⁴²Ia ni sa cece mai na vanua, kha sa la kha khoya i na vanua lala. Kha ra le wara na tamata a ra sa vakhadani khoya tu qa

ra la mai na vanua kha no tu khe, Kha ra saga me ra maroroi khoya me khua ni la reva mai vuara.⁴³Kha qei kwaya vuara kho khoya, "khei dodonu mequ vunautakhi muni nai tukhutukhu vina ni matanitu ni Khalou i na so leqwa na vi khor, baletia kwe na i nakhi levu ni lequ lei vakhatala mai."⁴⁴Kha sa qei tamania na leya vunau i na vi sue nilotu khece vakha-Jutia.

Chapter 5

¹Kha yaco, I na gauna kha dure no khe kwo Jisu I na yasa ni drano kho Kenesareti qa ra osovkv kwoya no yati na tamata I na ledra vakharogo tata ni Khalou no. ²A tolavia sara khei rua na waqa kha ru khele yati I na tutu ni drano gima Kha ru sovutakhi mai kho kwora na dauqoli qa va mai saa lawa no. ³Vodo sara kho Jisu I na tlia na waqa kha lei Saimoni qa khorevi kwoya me biutia yati khi wai me vakhalekhe no boto I vanua. Kha sa qei gatule I buto ni waqa qa vakhavuvuli no vei kwora na tamata.⁴Ni sa devu na lea tata, kha sa qei vecei Sainioni, “Mea yati na waqa I nuu qo viri yati na lemu lawa me so mai na ikha”. ⁵Sauma kho Saimoni qa kwaya, “Vakhavuvuli, mamtu qoli tu I na bogi taucokho qa tikhai cau du na kwa mamece rewa, ia I na lemu I vakharo ga, qis sa na vivitakhi wai na lawa? ⁶Ni ru sa tara na vi kwa gi, sa tlia na kwa na levu ni ika kha ru rewa, qa cecebarabara leqwa na ledru lawa. ⁷Kha’ru sa qei yalovi kwora ledru I tokhani I na tlia leqwa na waqa me ra la mai me ra mai vivukhe. A ru la mai qa ru mai tawania ruarua na waqa qa sa tekhivu luvu qaya na waqa.⁸Ia ni sa tolavia kho Saimoni Pita, kharuva I e la li Jisu, qa kwaya, “La dai mai vedhe yau, ni qu te tamata I valavala ca, Turaga”. ⁹Ni sa rui khurabui vata qei ni kwora kha ra no tu qei kwoya, e na levu ni ikha kha ra rewa qa ra khau. ¹⁰Kha ru wili no muni khe kho Jemesa qei ni Joni kwo kworu na luvei sepeti, ni ru I lala li Saimoni. Kwaya kho Jisu I va Samoni, “Khua ni matakhu baletia tekhivu kwe I sa na rewa yalo ni tamata. ¹¹Ni ru sa mea khecemai na ledra waqa I vovo, a ru deinia khece tu na kwa qa ra takhuci kwoya. ¹²E na lea no khoto no I na buto ni tlia na khoro turaga a tlia na tamata tauri vukhavukha kha no khoto no muni khe gima. Na gauna sa tolari Jisu yati khe, a sa qei kharuva I na qwele qa tereri kwoya, qa kasaye, “Turaga, wa thei rewa I vekhemu, mu vakhasamasamataakhi ni au. ¹³A sa qei dodonia yatai e lima kho Jisu qa derei kwoya, qa kwaya, “Qi rewa, Mo savasava.” Vakhasauri na deini kwoya na vukhavukha.¹⁴A vakharoti kwoya me khua ni tukhunia leqwa vua khei tlia ia kha vecei kwoya, “Mo la I vua na tete qo vakhatakhei ikho I vua qo vakhacabonia lemu vakhavinavina e na vukhu ni lemu sa savasava, me odakhi taki na I vakharo li Mosese, qa te I tukhuni yalo I vuaru”.¹⁵Ia na I tukhutukhu baleti kwoya kha sa tete sara yati vakhayawa, kha ra sa qei levu sara na tamata kha va la ci kwoya yati me ra lakhi vakharogoci kwoya ni vivakhavuli no qa ni a muni me ra lei vakhacola mai na I vau ni mate. ¹⁶Ia khei dau vakhalatu lo mai kho khoya me la I na vikhaikhai me masu.¹⁷Tlia na gauna gima kha vakhavuvuli no kha va no khoto no muni na Farisi qei ni kwora na dau ni vunau mai na vikhorokhoro I na buto ni vanua vakha Kalili qei Jutia, qei nia muni mei Jerusalemi. Kha tau tu I vua na qwaqwa ni Turaga me vivakocola khe.¹⁸Kharu la mai kha so na turaga, qa ru cukhutia no mai kha tlia na tamata paralase I na lea loga, qa ru sa qei vakhadania e tlia na sala me ru rewa ni mei kwoyoa khe I buto I e mata savaga li Jisu. ¹⁹A ru tamu dania rewa e tlia na sala me ru na mei kwoya khe I buto do sa bekhe oso du, kha vakhayali nia mai na lea I daradara I na macaqwa ni bewa ni sueve ina kedra macaqwa na tamata donuya tu du I e mata li Jisu.²⁰Ni sa tolavia na ledru vakhabautia kwaya kho Jisu, “Kho mu, sa bokhoci na lemu I valavala ca”.²¹Kha ra sa qei vakhatarogia na kwa kwema o kwora na dau ni vola lawa qei kwora na va=risi, qa ra kwaya, “Kho ce a kwe kha sa tata baletia tu na Khalou? No Khalou tatlia ga khei bokhacia na I valavala ca, se kho cei leqwa?”²²Ia ko Jisu, ni sa khidavia na kwa kha ra sa numia tu kha saumia qa vecei kwora, “Na cava sa lomatarotaro the mutu yalo? ²³I vai khei totolo me lei kwai, ‘Sa bokhoci na lemu I valavalaca’ se me lei kwai ‘Tu civo qo taubale?’²⁴A gima mo mutu na kilatia no ni na Luve ni Tamata khei tau vua na qwaqwa me na vosotia na I valavala ca I na,” – a kwaya I vua na tamata varalase–“Pi vecei ikho tu cake, qaratia lemu loga qo la I lemu sue.”²⁵A tu vakhasauri e ru mata qa calumia cakhe na lea loga kha daracia no. Kha sa qei la I na lea sue qa vakhacaucautakhinia no na Khalou.²⁶Tamata khece kha ra khurabui qa ra sa vakhacaucautakhinia ga na Khalou Rusuvi kwora na matakhu, qa ra kwaya, Mamu sa tolavia tu ni khua na kwa vivakhurabuitakhi.”²⁷Ni sa yaco devu na kwa kwema, a sa la dai mai khe gima kho Jisu qa tolaavia sara kha tlia na dau khumuni vakhacavacava ko Livai kha gatule no I na buto ni vakhaturuloa ni dau khumuni vakhacavacava. A kwaya I vua, “Takhuci au ma.”²⁸Kha dure kho Livai qa takhuci kwoya yati, qa deinia khece tu yati na kwa.²⁹Kha qei vakharautakhinia kha tlia na khana magiti levu kha baleti Jisu. Kha ra no koto no muni ka levu sara na dau khumuni vakhacavacava qa so leqwa na tamata kha ra dara taro tu mei na teveli me ra khana no qei ni kworu.³⁰Ia kwo kwora na Varisi qei kwora na dau vola lawa kha ra tata khudrukhudru no yati I vuara na lea tisaivel, qa va kwaya, “Na cava I khana qo somu vata no qei kwora na dauni khumuni vakhacavacava qei kwora na I valavalaca?³¹Saumia vuara kha Jisu qa kwaya, “Na vuniwai, khei tamu yaga du I vuara na cola ina; I vuara ga sa taurimate.³²Qu tamu la maime qu mai co vi kwora na tamata dodonu, ia kha kwora na I valavala ca khi na vivutuni.”³³Kha ra vecei kwoya, “Na tisaivel li Joni khei ri dau lolo qa ra masa, qa ni kwora n=muni na tisaivel ni Varisi khe I ri dau tara muni dakhi gima Ia na lem tisaivel khei ri khana qa ra somu.”³⁴Kwaya vuara kha Jisu, “Rewa ni tlia e vakharantakhini tagwane vou mai vakhatotolo ni ni no vata no ga mai qei ni kwora?³⁵Ia e na yaco mei na siga ni na lei mei dei mai vuaru na Tagwane vou, agima na siga khei ri sa na qei lolo khe?³⁶Kho Jisu kha sa

qeitoda vakhaibalebale I vuara. “Tikhai tlia khei na dresukhia mai khei tlia na tikhi ni sulu mei na I sulu vou me na botanikia khe na I sulu makhawa Ma khei tara gima, khei na dresukhia mai na tikhi ni sulu mei na isulu vou, qa ru na tamu viraurau vata na I sulu vou qa na I sulu makhawa.³⁷ Tikhai tlia khei dau tawania na waini vou I na buto ni tavaya waini khuli ni manumanu makhawa. Ma khei na tara, khei na cebara via na tavaya kuli ni manumanu, qa na tasova na waini, qa sa na cakhaca na taraya ni waini khuli ni manumanu.³⁸ Ia na waini vou me na sova ga I na vuto ni tavaya waini kuli ni manumanu vou. ³⁹Tikhai tlia na tamata me sa somia na waini makhawa me na qei vinatia leqwa na waini vou, ni na kwaya, “E vina cakhe e makhawa.”

Chapter 6

¹Kha sa yaco ina siga ni vakacegu ina lea yali voli kho Jisu ina vi laulau ni sila qei khora na lea lisaiveli kharu sa vutia no na sila qaru qiliraknia no idru lima meru kana ²Kha so vuara na Farisi aru kwaya, "Ima khuca mutu tara no khe na kwa khei tamu dodonu me tara ina siga ni ni vakha cegu?"³Sa kwaya kho Jisu wara, "ma mutu tamu wilikia na khwa kha tara kho Tevita ina gauna kha mata khana khe okhoya qei khoru no so kharu takoso qaya no?" ⁴Kha la kho khoya in suwe ni Khalou qa qaratia mai na madrai sa lei vakhacabori devu qa khania qa qei solia muni vuara na no qei khora meru khana muni. Kha du ga ni kha nakhi takhi tlia ga me khana ⁵Kha sa qei khwaya wara, "Sa turaga na luve ni tamata ina siga ni vakhacecegu.⁶Kha tlia leqwa na siga ni vakhacecegu kha la toko yati o khoya ina sue ni soro me lai tara vuli vuara na tamata, sa gatule tu muni mai khe kha tlia sa mate tu e lima matau. ⁷Kho khora nai vakavuvuli qei khora na Farisi kharu sa vakhadolavi khoya no khe na vivaka cola khe khoya ina siga ni vakacecegu meru rewa ni khaya khe. ⁸Kha sa khilatia tu kho khoya no kwa khara sa numia tu qa vecei khoya na tamata sa mate tu e lima, ⁹"Mo tu i yata qo dure i buto donu idru macaqwa na tamata," Kha sa dure sara na tamata kwe ina vanua a khwai me dure khe.¹⁰Kha sa khwaya vuara kho Jisu, " Qi ' na tetei mu, khei vina me tara na kwa vina ina siga ni vakacecegu, se vina me tara na kwa cakaca, me tara na vivakacola se tara na vivakharusai?" ¹¹Kha sa vakhadolavi khora qa kwaya i vua na tamata sa mate e lima matau, "Mo dokhia mai mu lima," kha sa dodonia qa sa cola sara e lima. ¹²Kha sa sinai dra yalo ina yalo ca qara sa tata vakhai khora na khwa me tara iva Jisu. ¹³Ena gauna gi sa la kho khoya i edela me lei masu kha sa masu no ivua na khalou me khia coko na bogi. ¹⁴Qa sa cibote na cece qa sa covi khoru na tisaiveli kha sa digitakhinia e lewe tinikarua khe covi khora me lea avositolo. ¹⁵Sa nia kwe dnu yaca na avositolo, khe Saimoni dau lei covi muni me o Pita, qei tacia khe Adriu, Jemesa, Joni, Filipe, Pacolomiu qei, ¹⁶Maciu, Tomasi, Jemesa na luvi Alifio, Saimoni dau lei covi na mama loku. ¹⁷Jutasu nu luvei Jemesa qei Jutasu Isikarioti kha sa yaco me soli khoya yati. ¹⁸Sa qei lico leqwa mai khe Jisu mai i edela qei khoru qaru mei dure ina vanua vakhatautau vata qei khoru kece na takhuci khoya no, sa lewe wara muni mai na khai Jutia, Jerusalemi qei khora na khoi taya qei sitoni. ¹⁹Khora sa la mai qara mei vakhedorogo ivua qara vinaitia na vakhvi na vakhacolai mai na ledra lauvimate kece. Khe khora sa lei curumi tu na yalo teni khara sa cola muni. ²⁰Khe khora khece na lewe wara khara sa tovole no ga mera derei khoya baletia na qwaqwa ni vivakhacola sa la no mai ivua, qa sa vivakha cola khe khoya i vuara kece. ²¹Kha sa tolavi khoru na lea tisaiveli qe khwaya, "Sa kalaugata khe mu sa dravudravua, sa lemu na matanitu ni Kalou". ²²"Sa kalaugata khe mu na mata khana mi na lei vakhavuse, Sa kalaugata khe mu na tagi mu na qei mali." ²³"Sa kalaugata khe mu sa cakhati qa mu lei biliraki qa mu lei khwailakhi qa lei tata vakhvi cakha ca takhini mu me baletia na lure ni tamata". ²⁴"Miti na cegu na siga gi qa mutu na via ri do ina marau baletia na levu sara na kea sau miti na sovia mai lomalagi, khe khora na ledra tuqwaqwa qara tara muni odaki i kwe ivuara na parofita."²⁵"Sa cakha ca khe mu sa vutuniyau rewa tu, mu sa nakhi tu ina vakhacegu." ²⁶"Sa cakha ca khe mu na vuse rewa tu mu na qei mata khana. Sa cakha ca khe mu na mali no, mi na qei tagi qa rarawa mai takhu." ²⁷"Sa cakha ca khe mu sa lei vakhatekhe tekhei me odaki na ledra tara na ledra tuqwaqwa ivuara na parofita rekwa rekwa." ²⁸"Ia mequ vecei mutou na vakarogo, lomani khora na kemutu meca qo mutu tara vina ivuara na cakhacati mutou. ²⁹Tata vakhalaugata takhi ni khora sa yalo cati mutou, qa masulakhini khora na tamato e dau tamu tara vina vekhemudou. ³⁰Okhoya sa robakhiah mu balu, solia leqwa mu balu khe tlia. Makhi tlia khe Mata khav na lemu khote solia leqwa vua na lemu i oro me khau. ³¹Solia ivuara sa khorevi ikho makhi khe Mata khia na lemu khwa sa khau khei tlia mo khuwa ni tetea lesu denia me khau. ³²Mo tara ivuara na tamata na khwa i vinatia mera tara i vekhe ikho. ³³Na cava na kena yaga i vekhe ikho mo lomani khora ga khe khora khei lomani ikho? Sa dau tara muni odaki kwe khe khora nai vala ca. ³⁴Na cava na khea yaga i vekhe ikho mo tara vino ga ivuara kheri tara vina ga i vekhe ikho? Odaki muni khwe na kha khara dau tara na vala vala ca. ³⁵Maki solia na dinau vua khei vina khei tlia khe Mata khilatia ina rewa ni saumia leqwa i vekhe ikho na cava na khea yaga i vekhe ikho? Khe khora muni nai vala vala ca kheri solia muni na dinau vua nai vala vala ca qa saumi leqwa i vuan. ³⁶Mo lomani na khemu meca qa tara vina ivuara. Mo solia ia mo khua ni nama khinia na khea saumi leqwa, mai, ia naqelevu na khemui sau, Ina na qei luvea na tui sa tetelagi, me odaki okoya na tamudau vakhvi vina vina khe na tamata vala vala cakha ca. ³⁷Mo dau yalo loloma me odaki na tama mutou so dau yolo loloma. ³⁸Khwa ni dau vakhvi lelewa ina tamu vakhalewai, khuwa ni dau tata vakhvi cakha ca takhini tlia khe na tamu tata vaka caka ca takhi muni. ³⁹Solia ina qei soli i vekhe ikho viai vakharauna lei toni civo lei khuretakhi vata qa lei vuase yati, ina na lei sovaraki yati imu mata. Nai vakharauna ga i vakharauna takhi i na vakharauna takhi muni i vekhe ikho. ⁴⁰Kha sa qei tata i vuara ina tata vakhia bale, "Ina rewa vua khei tlia na matakhabulu me tuberia leqwa takhei tlia na matakhabulu? Maki sa odaki gima iri na tamu lutu ruarua ina buto ni qwara?" ⁴¹Na tisaiveli khei tamu rewa ni sivitia na lea qase nivuli, ia makhi sa lei vakhvi vuli vina, iri sa qei tautauvata. ⁴²Na cava khei lei vakhadolavia khe na tikhitiki ni

khai i e mata ni lemu vitacini qo tamu khilatia ni nakhi tu muni khei tlia e tikhi levu i mu mata? ⁴²Mo kwaya rewa tu vakhacava i vua na lemu vitacini, "Mequ khau dei ro na tiki tikhi ni khai mai mu mata." Kho ikho ro vakhai ikho khei tamu tolavia tu e tikhi levu khei nakhi tu mu mata? kho ikho na dau vivakhaisini? Mo khau dei ro mai mu mata na tikhi ni khai mo tola rewa vakhavina i mata, mo qei khau dei mai i takhu na tikhi ni khai me vina na lemu vitacini.⁴³Khe tikai e tlia na vunikhai vina me vuatakhinia na vua caka ca, se me tlia na vunikai caka ca me vuatakhinia na vua vina. ⁴⁴Ia sa lei khilati ga na khai mei i vua, Sa tamu vuti na lolo mei na vuni khai vakha voto, se vuti na vuni vaini me na i o codro codro.⁴⁵Na tamata vina sa khau mai na khwa vina mei na lolo vina ni e yaloga, qa na tamata cakha ca mei na lolo cakha ca ni e yaloga. Sa tata takhi e gusu na kwa sa sinai tu e yaloga. ⁴⁶Ma kuca, mutu sa covi khe, "Turaga, Turaga," ia miti tamu tara no na kwa qu sa kwaya. ⁴⁷Kho khora kece sa la mai i veke yau qa vaka cogocia na lequ tata qa takucia, qi na kwaya i veke mutou na tamata sa tautauvata qaya. ⁴⁸O khoya sa odaki tlia na tamata sa tikhinia na lea sue, kha sa khelia dina na kea qwara ina qele qa tikhinia ina dela ni vatu me kea yavu, kha sa yaco mai na vuto,sa qwa qwa na kea dedere, ia ka tamu yavalatia na suwe baletia kha dure tu ina dela ni vatu.⁴⁹Ia kho khora na vakarogocia na lequ tata qaru tamu vakatakucia, sa odaki na tamata sa tikhinia na lea suwe i na dele ni qwele, khei tikhai na kea yavu. Sa la mai na vuto qa sa oba sa kwa levu na kea lei vakha cakha ca takhi na suwe gima.

Chapter 7

¹Na gauna sa tata dievu khe kho Jisu ki vuara na tamata kha va vakharorogo tu,kha sa rusu khi Kapenaumi.²Kha sa tlia na turaga ni valu, kha l=tlia no na leya tamata cakhacakha kha dau lomonio vakholevu, kha tauvimate no qa sa volekhe tu du ni mate. ³Na gauna kha vakharogoci Jisu khe na turaga ri vdu, kha sa vakhatalai khora na tuqwaqwa ni Jiu khi vua, me ra laiterevi khoya me mai vakhacolania na leya tamata cakhacakha. ⁴Kho va sa la mai va Jisu, qa ru sa mai vakhamasutia, qa ra kwaya, “Khei dadonu mo tava na ke=we vua,⁵Baletia khe khoya khei lamaria na led a matanitu, khe khoya qa muni kha tlia kha tava na led a sue ni lotu.”⁶Kho so qei la vata qei khora khe Jisu. Ia leha sa vakhalekhe I na leya sue, kha sa vakhatalai khora mai na leya I taurakhi khe khoya na Turaga ni valul me ra mei kwaya vua, “Turaga, mu khuwa ni vakhaoa ni mu, baletia khei tam viraurau qei mu mo mu rusuvia mai na lequ sue. ⁷A kwe na vu ni khea tam viraurau qei au mequ laci mi yati, ia mo mu tata go qa na cola na lequ tamata cakhacakha. ⁸Do khe au qu te tamata varorogo no na sotia ina lequ viliutakhi. Qi kwaya vua e I tlia, ‘la,’ qa la khe khoya, qa vua khei tlia lequa, ‘la mai,’ qa la mai, qa vua muni lequ tomata cakhacakha, ‘tara kwe,’ qa tara.”⁹Kha qorovia khe Jisu na kwa kha vakharogocia, qa vukhi vuara na le wara kha ra takhuci tu mai qa kwaya, “Qu sa kwaya ve khe mu, qu si tamu bau tolavia vakhatlia, Isireli na mataqali vakhabautia odakhi kwe.¹⁰Na gauna khe ra sa lesu mai khe khe khora na lei vakhatola, lego ra tolavia ni so colo tu na tamata cokha cakha.¹¹Kho devu gi, kharu sa la qei Jisu khe khoro na tisopeli qai khoroa na le wara I na tliana khoro ei nia no e aca khe Neini.¹²Ia na lea sa voleke mo na matamata ni khoro, kha sa tolavia kha tlia na tagwane kha sa lei dagiti moi tubo, do khe sa mate tu, a te luvi tinaya tatlia (kha sa dawai tu), qui khora no le wara mai na khoro gi.¹³No gauna kha sa tolavi khoya khe na Turaga, kha sa lomonia du vakhalevu qa kwaya vua, “khuna ni tagi”.¹⁴Kha qei lo vua qa dere ra vata kha lei dagiti ro mai khe e yago, qa ra dure tu vokho tlia tu no dogi no mai. Qa kwaya, “Saravou, qu so kwaya ve khe ikho, dure mai”.¹⁵Kha so gatule na saravou kha mate tu, qa tekhev me tota, qa sa soli khoya ko Jisu va tinaya.¹⁶A ra sa matakhu vakhalevu, qa ra Sa lavetia no ga no Khalou, qa ro kwaya, “Khei tlia na Parofita levu dei sa tubu vata no “qa so tolavi do no moi na khalou”.¹⁷Na I tukhutukhu kwe baleti Jisu ka raboti Jutia cakho qa na vanua khece kha vakhalekhetia.¹⁸Kha kwaya na vikwa kece kwe vua khe khora na tisaipeli.¹⁹Ka qei covia khe rua na lea tisaipeli khe Johi qa votaloi khoro vua no Turoga meru lei kwaya, “Sa ni mu no khe dodonu me la mai se me mamu so vakhadania leqwo khei tlia?”²⁰Na gauna kha ru sa vakhaleke moi khe vo Jisu, a ru sa kwaya vua,” Kho Joni no dauvipapitaisotakhi khe vatalai mamutou mal me mamutu mai tetea ve khe mu, ‘Sa ni ikho khe dodonu mo la mai, se me mamutu sa vakhadania leqwa khei tlia?’²¹Ia na auwa gi kha wara du na tauvimate, na rarawa, qa sa kha curumi teroro kha vakhacolania kha khaya, qa levu muni na matakhabulu kha ra tola.²²Kha saumia ledru tata khe Jisu qa kwaya vuara, “Na lemutu sa lesu kwaki, tukhunia va Joni na kwa mutu sa tolavia qa vakhagogocia. Sa tola na vatakhabulu, sa yali na malumallumu, sa lei vakhasavasavatakhi na vukhavukha, e ri sa varogo na dudu, e ri sa cola leqwa na tamata kha ra sa mate tu, qa sa vunautakhi na I tukhutukhu vina vuara na dravudrania.²³Sa khalougata nei tamata khei tamu legu na valehabauti au baletia na lequ cakhacakha.²⁴Kha sa tekhev me kwaya vuara khe Jisu na I tukhutukhu me baleti Joni I na gauna a ru sa lesu khe na I vakhatala li Joni, “Na cava mutu lacia na varua dravuisiga mo mutu lei tolavia? Na acagi kha yavalatia na sina?”²⁵Se na cava khe lei tolavia? Na tagwane e I vakhaisulu tu na I sulu maluin?²⁶Tulavia, khe khora e ri taqa na I sulu saulevu qai khora e ri no vina e ri tokhoto I na sue vakhauti.²⁷Se na cava khe lei tolavia? Na parofita? Io, me qu kwaya ve khe ikho, khei tetelugi mai I vua na parofita.²⁸Ni sa odakhi na keyo volavolai, “Tolavia, qu sa vatala yati na lequ I talatala, me teteimatatakhi ni ikho, khei na samakhinia na leinu sala ve khe ikho.²⁹Qu sa kwaya ve kheikhom, khei tikhai tlia ei sucu moi vuara na vibulou me levu mai va Joni. Khe khora e ri vakhasewasewa ni khora I na matanitu ni Khalou e I tetelogi sara mai vua.³⁰(Kha ra sa vakhaiogocia cokhe na tamata, qai khora mni na dau tigonia na I vakhacavacova, kha ra sa kwaya ni dodonu na khalou.³¹Ia khe khora ra Farisi qa ni khora e ri keya dau I na lawa vaka – Jiu kha ra sa duarakinia na I tuvatuvu ni khalou vuara, baletia a ru si tamu vavitasotakhi I va Joni.)³²Me qu vakhatautauvatakhi I na cava a I tabatamata kwe? Khei ri odakhi tu na cava?³³Khei vi odakhi tu na yaluve e vi viseu no ina vanua ni vivoli, khei ri via no tu qa ra vicou vakhai khora qa ra kwaya, mamu uvia tu na I vakhatogi ve khe ikho, qo tamu kiu. Mamu lagatia na sere ni vibulu, qo tamu tagi?³⁴Khe khora na madrai qa tamu somia na waini khe Jisu, qo mutu kwaya, “e I takhoto qai khoya na nitu.³⁵Na luve ni tamata kha mai khana qa somu, qo mutu kwaya, “Tolavia, khei tamata khana levu qa dau mateni, khei vitaurakhi qai khora na dau tigonia nai vakhacavacava qai khora na I valavala ca!”³⁶Ia na vukhu khe vakhodudutakhi vuara na luvea.³⁷Kha sa tlia vuara na Farisi khe sureti Jisu meru lai khana. Kha sa vusu I na leya sue ra Farisi, qa sa gatule me lehana.³⁸Tolavia, klha sa tlia na vibulou valavala a leba sa tokhoto no I buto ni khoro. Na gauna sa varagocia khe na vibulou kwe ni sa gatule no khe khoya me khana I na leya sue na Farisi, kha sa khau mai khe tlia na tavaya alapasita na I lumu bui vina.³⁹Kha sa dure tu e

lobo vakhalekhetia e la, qa tagi, kha sa tekhivu me khusirakhinia e la ia e rau oi ulu, qa yabotia e la, qa lumitia I na I lumi bui vina.³⁹Na gauna kha sa tolavia khe na Farisi na vikwa sa tara va isu, kha sa vakhasamatakhinia vokhai khoya, qa kwaya, a khe te parofita na tamata kwe, a khe khilatia se kha te mataqali vibulou vakhacava kha devei khoya tu, ni te vibulou valavala ca.”⁴⁰Kha sa kwaya vua kho Jisu, “Saimoni, khei tlia na kwa qi mata kwaya ve khe ikho.” Kha kwaya kho khoya, “Kwaya mai, vakhavuvuli!⁴¹Kha sa kwaya kho Jisu, “Kha tlia na dau soli dinau kha rua kha dinau vua. Kha tlia kha dinautia kha lima na drau na vene, qa tlia leqwa kha limasogavulu.⁴²Na gaura kha ru sa tamu saumia rewa khe vua, kha vosoti khoru vuaru. Ia, kho cei vuaru khei na lomani khoya vakhalevu?”⁴³Kha sa saumia leya tata kho saimoni qa kwaya, “Qi vakhabautia kho khoya kha lei vosoti vakhalevu. “Kha sa kwaya vua kho Jisu, “Kho sa lewa vakhadodonu.”⁴⁴Kha sa vukhi vua na vibulou khe Jisu qa kwaya va Saimoni, “O sa tp;avoa na vibulou kwe. Au qu vusu mai lemu sue, kho ikho kho tam bau solia mai na wai me sava qu la, ia khe khoya kha vakhalulunia qu la I na wai ni e mata qa khusia qu la I e rau ni ulu.⁴⁵Kho tamu yaboti au ro, la na gauna qu rusu mai khe kha tamu bau cegu clu na yabotia qu la.⁴⁶Kho tomu lumitia ro qu ulu na I lumu, ia na vibulou kwe kha lumitia qu la I na I lumi bui vina.⁴⁷Khoya kwe qu ma kwaya ve khe ikha, na leya I valavala ca khece, sa vosoti – baletia kho khoya kha levu leya loloma, Kho khoya kha vosoti vica boto, kha sewasewa leya loloma.”⁴⁸Kha sa qei kwaya kho khoya vua, “sa vosoti lemu I valavala ca.”⁴⁹Kho khora a ra tokhoto vakhai khora, kha ra sa vakhatekhivu me ra kwaya vakhai khora, “Ko cei kwe khei vosotia muni na I valavala ca?”⁵⁰Kha sa qei kwaya kho Jisu vua na vibulou, sa vakhacola ni ikho na lemu vakhabautia. La no vakhacegu.”

Chapter 8

¹Kha yaco ei kia na gauna mai taku na lea vilayaki ena vi koro yalevu qana vi koro yasewa ko Jisu me vunautakinia nai tukutuku vina ni matanitu ni kalou; A sa la vata no muni ko koya qei ni koru na lewe tinikarua na lea tisaivel. ²Kha sa la vata no muni qei ni koya,khei so na yalewa kha ra sa lai vakacola muni mai na curumi tevoro qani kora na tauvimate; Kha sa lai vakacola muni mai ko Meri ka lei kilati muni na makitalena mai na vitu na tevoro kha curumi koya tu. ³Kho Joana na welei Kusa na manidia li Eroti, qei ni Susana ; qei ni kora leqwa na tamata , ka ra sa mai qwaravi kora ina ledru I yau. ⁴Khara sa vakasoqoni vata mai na tamata mai na vi korokoro ya levu, qa sa mai taucia ko koya na lea tata vakatautauvata: ⁵“Kha sa la na dau laulau me lei ceburakinia e qele ni sila. Ena gauna ni lea lai ceburakinia, kha so e qele ni sila ka lutu e sakesake ni sala, ka sa buturaki, qa ra kania na manumanu vuka ⁶Khei so kara lutu kina vatu, qa sama sara ena gauna kei tubu mai kwe baletia ka tamu vakalulutaki.⁷Khei so kara lutu kina so na kai vakawa-garegare; qa sa tubu vata qei na wa-garegare qa vakarugutia na kea tubu. ⁸Khei so kara lutu kina qwele vina, qa sa tubu qa vuatanikia ei drau kei vua” A sa kwaya ko Jisu vekhe kora, “O koya khei vakataliga me vakarogocia, ia me vakarogocia vina sara”⁹Kha tarogi koya ko kora na lea tisaiveli na kea I balebale ni lea tata vakatautauvata. ¹⁰A sa kwaya ko koya, “A sa soli vekemutou na kwa vuni ni matanitu ni kalou, Ia qī na tata vakatautauvata veke kora na kea vo, baleti kora na tola mera kua ni tolavia, qana vakarorogo mera kua ni kilatia. ¹¹Sa nia kwe na kea I balebale ni tata vakatautauvata; na qele ni sila ei tata ni kalou. ¹²O Khora ka lutu ina sala, ko khora gi kara vakarogocia na tata; ka la mai na tevoro qa kau teni na tata mai dra yalo, me ra kua ni vakabautia qa lai vakacola. ¹³O kora ka lutu ina vatu, ko kora ka vakarogocia na tata, qa ra vakabautia ena marau: Sa tikai tu e waka; vakabautia boto vakasewasewa, qara lutu reva ena gauna ni veivakatovolei.¹⁴O khora ka lutu ina buto ni wa-garegare, o kora na tamata ka ra vakarogocia na tata, qa lauti kora nai dagidagi qei na marau ni vuravura kwe, kha sa tamu matua e i vua. ¹⁵Ia e qele ka lutu ina qwele vina, a kwe o kora ka ra vakarogocia na tata ena yalo du qei na yalo vina, qulumia kata qa vuatakinia vaka vina sara. ¹⁶Ei tamukia kei tutunia na cina qa ubia kina bilo se kina ruku ni daradara. Ei sa na tau ga ena kea I tutu, mera tolavia na kea cece ko kora na rusu mai. ¹⁷Ei tamu kia na kwa ei na vunitaki rewa mena tamu lai kilati ena vanua cece. ¹⁸O koya mo mutu qei vakarogo vina sara, ni ko koya na tamata ei naki vua na kwa, ei na soli vua; ko koya kei tamu naki tu vua ei kia na kwa, ei na qara teni mai veke koya me tamu kia na kwa me vo vua”¹⁹Aru sa tamu vakaleketaki ni koru rewa yati veke koya ko tinaya qei ni koru na taciya baletia na lewara ni tamata. ²⁰Aru sa vecei koya kei so, aru sa dure tu I tuba ko tinamu qei ni kora na tacimu, aru sa mata tolavi iko. ²¹A Sa saumia ko Jisu qa kwaya I veke koru, “Sa ni kora keira vakarogocia na lequ tata qa tara, sa ni kora kwe na tinaqu qa na taci au”²²Kha sa vodo ko koya ina waqa qei ni khora na lea tisaivel qd kwaya, “Me du la yati ki tiliva ni toba” qa ru sa soko ki tiliva. ²³Kha sa moce ko koya ena gauna aru soko no kwe. Kha sa la main a cagilaba kina toba qa sa sinai na wai kina waqa qa sa vakaleke ni koru.²⁴Aru sa qai la mai na lea tisaivel vua qa vogoni koya qaru kwaya “Turaga! Turaga! Di sa vakarau mate!” kha sa mata mai na moce ko koya qa vakarotia na cagi qa na ua voravora me Vakacegu, qa sa maravu mai. ²⁵A sa vecei kora ko koya, “Sa I vai na lemuto vakabautia?” qa ra sa matak. Ena levu ni ledra matakua qd la vata tu na ledra qoroqoro, kha ra duku viteteivakai kora, “Ko cei no ro kwe, a vakarotia tu na cagi qa na wai , qa ra sa talairewarewa vua”²⁶Qa ra sa soko kina tikina ko katara me donumaki Kaleli ²⁷Ena lea sa sovu ko Jisu kina vanua vovo, sa sotavia ei kia na tamata mai na koro, qa sa curumi koya tun a tevoro. Sa balavu na gauna na lea tamu dau vakaisulu, tamu dau no I sue, qa dau no vali ga ina i bulubulu.²⁸Ka sa tekiduru qa taevakania ena lea sota qei ni Jisu qa kwaya; “Na cava ko iko mona tara veke au, Jisu na lufe ni kalou levu? Qi sa kerevi iko , kua ni vakararawataki ni au”²⁹Kha sa vakarotia ko Jisu na yalocakacakaka me la dei mai vua, Ka sad au curumi tu vakalevu qa sad au vesu tu ina senidodo qana tali me sobeti koya no kwe. Khasa dau musukis na kea is vesu qa dau la vata qei ni kora na tevoro ena buto ni vikaikai.³⁰Kha sa tarogi koya ko Jisu, “Kho cei mu yaca?” a saumia qa kwaya, “ ko vavakoso”; do kei sa wara na tevoro ei curumi koya tu. ³¹Khara sa terevi koya nai vavakoso yalo ca mera kua ni lei vakatala dei khi nai bulubulu³²A sa kia na qele ni qd khara kana no ina sakesake ni e dela. Khara sa terevi koya nai vavakoso ni tevoro me ru sa curumi kora na qd, qa sa vakadonuya ko koya. ³³Kha sa la dei mai na tevoro mai veke koya na tamata qa curumi koro na qele ni qd, ka ra sa lico mai ki e dela qara sa lutu yati kina drano , qara sa cidromu kece.³⁴Khara sa lai talanoataki na kwa kece kei yaco kina koro yalevu qa na koro yasewa ko kora na i vakatawa ni qd³⁵Kha ra sa la yati na tamata va Jisu mera lakhi tolavia na kwa kei sa yaco qara sa sotavia na tamata ka curumi koya tu na Tevoro. Sa gatule tu ena ruku ni e la I Jisu, vakasisulu vina qa sa naki tu na lea vakasama; Kha ra sa matak.³⁶Kha ra sa vitalanoataki na tamata na lea s alai vakacola na tamata ka curumi koya tu na tevoro. ³⁷Kha ra sa matakua vakalevu na tamata mai Katara qa sa kerevi koya me sa deinia na ledra vanua me la. Kha sa vodo kina waqa ko koya, qa sa lesu leqwa yati.³⁸A sa kerevia ko koya na tamata koya ka curumi koya na teviro me ru la vata, a sa lai vakatala ni koya dei ko Jisu qa

kwaya vua; ³⁹"La ina lemu suwe qa tukunia na vi kwa yalevu sa tara veke iko na Kalou".Kha sa la ko koya qa sa tukunia na vi kwa kece sa tara veke koya ko Jisu veke kora kece na no tu I nakoro.⁴⁰Kha ra namakinia na lea lesu yati ko Jisu qara sa marautakinia vakalevu. ⁴¹Kha sa kia na tamata e yaca ko Jairo, qa sa tei liuliu ni lotu, kha sa mai tekituru e la ni Jisu qa kerevi koya me ru la ina lea sue. ⁴²Baleti ko luvea yalewa khei tia no ga, khei yabaki tinikarua, e isa mate no. Kha sa qiliti Jisu kho kora na tamata.⁴³Kha sa kia na yalewa ka sa tauvimate turi dra balavu me yabaki tinikarua kha sa vakayagatakinia na lea I lavo qa si tamu cola rewa ga. ⁴⁴Kha sa la mai e lobo ni Jisu qa dere na lea I sulu, qa dere n alea I sulu qa tasogo na dra nai veke koya.⁴⁵Kha taro kho Jisu qa kwaya, Ko cei ka derei au, kha sa vakasese kece, qa kwaya ko Pita, "Vakavuvuli ei risa qiliti iko na tamata, qo si tarogia ga? Ko cei ka derei au"⁴⁶A sa kwaya ko Jisu, "ka kia ka derei au vaka du, Baletia sa reva dei veke au na qwaqwa"⁴⁷Kha sa kilatia na yalewa ni sa tikai na vanua me cu rewa ke, qa sa la mai ena levu ni lea matakua qarava veke koya, Ka sa tusalakinia e dra mata na tamata ni ka dere nai sulu li Jisu qa sa cola. ⁴⁸A Sa vecei koya ko Jisu "Luvequ, sa vakacola ni ikon a lemu vakabautia, mo la ina Vakacegu"⁴⁹Ka sa la mai veke koya e khia nai liuliu ni lotu ena gauna ka tata no kwe qa kwaya "Ko luvemu yalewa sa mate, kua ni vakaocania nai vakavuvuli" ⁵⁰Kha sa vakarogocia ko Jisu qa sa kway ava Jairo, Mo kua ni matakua, vakabautia, ena cola ko koya.⁵¹Ena lea la main a lea sue, ka tamu vakadomi kora na tamata mera rusu mai ina butyo ni sue, kha rusu ga mai ko Pita, Jone, Jemesa qei nia na tam ani luve qei na tinaya. ⁵²Kha ra sa tagicakinia na luve qa kwaya ko Jisu, "Kua ni tagi;khei tamu mate ko koya;kei moce no boto" ⁵³Kha ra sa malicaki ni koya , do er isa kilatia ni sa mate. ⁵⁴Kha sa qolumia e lima n aluve ko Jisu qa covia yati , "Na luve, dure mai"⁵⁵Kha sa lesu leqwa e yalo n aluve qa sa dure vakasauri mai. A sa kwaya vu waru me kau mai eso na kwa me kania. ⁵⁶Aru sa kurabui na lea I tubutubu qa vecei khoro meru kua ni talanoataki na kwa sa yaco.

Chapter 9

¹Ko Khoya kha covia e le tinikarua kece qa solia vekhoru na qwaqwa qa na vakhatilewa, me vhu kharavia dhe na velavela qha rhu vivakacola tauvimate. ²Kho Khoya kha qhai vakhatalai khoru mai meru vunau takhi nia na lea matanitu ni Khalou qha vivakacola tauvimate. ³Kho khoya kha kwaya vekhe, khoru "khua ni khau khia na kwa ina lemutu yaliyali me odaki na i yaya, na baosi, na madrai, na sede qa mo mutu khua muni khau khei khia na lemutu kote (se na i oro). ⁴Me odhaki miti rusu via khia na sue no koto no khe gi me yacovia na lemutu deidei mai. ⁵Ia ma khei ri tamu vakhadonui lkho, na gauna ga i deidei mai tauni, kuretia dhei na dhuka i mutu la, me odaki na tiki ni volatabu mo denia yati vekhora". ⁶A ru sa la yati qaru rusu via yati na vikorokoro se vunautaki na i tukutuku vina qa vivakacola i na vina vanua khece. ⁷Ia kwe kho Eroti na i iliuli kha varogocia na kwa kece khei yaco no, qha lomalomataro no, baletia kha so kha ra mai kwaya ni kuo Joni kha mai dure leqwa mai na mate.

⁸Qania muni khei so i ri kwaya ni kuo Ilaija kha cedre muni mai, qa so khei ri kwaya ni khia na parofita kha lamoi na gauna gi kha dhure laqwa maaai na mate. ⁹A kwaya kuo Eroti "kuo au qu musukia dhei e ulu li Joni. Kuo cei gi me baletia khoya qi varogocia mai khei so na kwa baletia khoya?" "Qa sasaga sara kuo khoya me tolavi khoya muni. ¹⁰Na gauna kharu lesu mai khe na avisitolo, a ru kwaya kece vekhe khoya na kwa a ru tara. A qai mei khoru mai kuo khoya qa ru la sara yati vakailo ina tauni kuo Pecisaita. ¹¹Ia na gauna kha ra varogocia na lewe wara me baleti khoya, kha ra qai takuci khoya, kuo khoya kha sovi khora qa tata vuara me baletia na matanitu ni Khalou qa vivakhacola ni khora khei ra vinatia na cola. ¹²A kwe sa vakharau lamai na i devudevu ni gauna, qa ru lamai na tinikarua vekhe khoya qa kwaya, "Vakhatalai khora yati i na so na khoro se i na so na i laulau me ra laki vakhadania magiti khe baletia i di no tu kwe ina vanualala. ¹³Ia kha kwaya kuo khoya vekhora, "Mutu solia so na kwa mera bau sivia no na lima na buli madrai qa rhua no boto kea ika-ke tikhai me mamtou sa lei voli magiti bodo mai vekhora." ¹⁴Kha voleketia e lima na udolu na i wiliwili kece ni tagane kha kwaya vekhe khora na tisaiveli," Vakhagatulenya ni khora me va ale liwa - sa'gavulu khia nai wasewase. ¹⁵Kha ra qai tara me ra no kece na lew wara. ¹⁶Kha khau mai na lima nai buli madrai qana rua na ika kuo khoya, qa tola i yata i lomalagi, kha vakhalougata takhi nia kuo khoya qha musumusulaki nia vakayasewa qa solia vekhoruma tisaiveli me visoliyaki vekhora na lewe wara. ¹⁷Khara khana kece qara vuse, ia na vovo ni khedra kha qai tawa kece i na basikete kha bau timi karua kece na kea wara. ¹⁸Tamu yawa vakasewa na ledru no kota no, qa sa masu sara vakhakhoya kuo Jisu, Kuo khoru na tisaiveli a ru no qa ya, qai khoya. Kha tarogi khoru kuo khoya, qa kwaya, "Na cava ro ledra numvia kuo khora na le wara kwe se kuo cei kuo Au?". ¹⁹A ru kwaya me ni khoya "Joni na daunivitaiso. Ia qai so khei ra kwaya me ni llaija, qha so leqwa iri kwaya me khia na parofita mai na gauna gi sa la leqwa mai?". ²⁰A qai kwaya kuo khoya vekhe khoru? Ia na cava na lemutu numia kuo cei kuo Au?" Qa saumi, yati kuo vita "Na Karisito mai na vua na Khalou". ²¹Ia kha vakhacmasu kuo khoya vekhoru me se khua ni khia khei khilatia. ²²Kha kwaya muni kuo vekhoru i "Na luve ni tamata e na vakararawa taici se na tamu vakhadonui taki ni khoya kuo khora na tu na tu qwaqwa yalevu qa ni khora na bete yalevu qania muni. Kuo khora na qasemvuli ni bete vakalawa, kuo khora na vaksmani ni khoya, ia na i katolu ni siga khei na dure leqwa mai," ²³A qai kwaya kuo khoya vekhora, kece, "Ma khei kia mata takhuci 'Au', kuo khoya khei dodonu me numi dunia na kwa kece baleti khoya, qa cukutia na lea Kauvelatai i na visiga qa takhuci 'Au'. ²⁴Kuo khoya ga khei mararoya na lea cola khei na vakarevania ia kuo khoya ga khei vakarevania mai na cola vekhe au qi na vakacola nia. ²⁵Na cava khea yaga me khia na tamata me rewatio na vuravura, qa vakarevania na lea cola? ²⁶Kuo cei ga khei madua takhi mi au qa na leqhu tata, ia khei na maduataki ni khoya muni na luve ni Tamata e ina lama, qena lea i ukuuku tetelagi qai tamaya, qai khora qaya muni na agilosni kalou. ²⁷Ia qhi sa khoya vekhe mutou na kwa du, khei so khei ri dure tu kwe ni khua khei ra na sibere ni mate khei ri na tolavia na "matanitu ni Khalou" ²⁸A kwe volekhe ni walu na siga na lea wasea no na lea tata gi, kha mei khoru kuo Pita, Joni qani Jemesa khi e dela me laki masu khe. ²⁹Ia na gauna kha masu no khe, kha qai visau na khea rairai ni lea i sulu me sesevu du. ³⁰Mutu tolavia, khei rua na tamata iri vitalanoa no qai khoya kuo Mosese qani Ilaija. ³¹A ru cedie mai ina, i uku-uku, a ru khoya vua na lea mai mata kuo khoya i Jerusalemi. ³²Ia kuo Pita qhai khoru na le rua a ru sa biriti khoru du moce, ia na ledru yadra vina mai na moce, a ru tolavia na i uiu-uku se nai serau qani khoru muni na rua a ru dure vata no qai khoya. ³³Ia na gauna a ru sa la dei mai kuo khoru vekhoya, a qai kwaya kuo Pita vekhe khoya "Vakaruvuli, sa vina du vekhedatou khe kwe, Me du tara ro khei tolu na sue laca, me khia me lemu, me khia na li Mosese. qha khia me Ii Ilaija. "O koya kha tamu khilatia na kwa khei khoya tu). ³⁴Ia na gauna ga sa tata no, kha qai lamai khei khia na 'O' me ru vakaruru tu khe, a ru sa mata ku du ni sa ubi khoru yati na 'o'. ³⁵A qai khia na domo kha rogo mai, ina o qa kwaya, "A kwe kuo Luve Au, qu sa digi taki ni koya tu, mutu varogoci khoya." ³⁶Ia ni sa tata devu, kha qai lai tokvi kha khia kuo 'Jisu'. A ru vagalu nia qaru tamu khoya vakha khia khena kwa a ru tolavia na siga gima. ³⁷Ia na siga taravia, na gauna a ru sa siro leqwa mai edela, a qai waraki ni khoya tu na lewe wara. ³⁸Mutu dania, a khia kuo

tae mai ina vanua khei ra oso tu khe na le wara, qa kwaya "Vakavuvuli, qi sa vamamasu du vekhemu, mu mai tolavia luve au, khei khia no ga kho luve au.³⁹ Mutu tolovia, khia na yalo khei curumi khoya no qai dau vakasauri me tatae, khei vakhavunia vekhoya me manumanu soni qa vuso mai e gusu, khei sagai dredre me la dei vakhoya na mate gi qa dau vakamavoataki ni koya du vakaca.⁴⁰ Qu kere vi khoru du na lemu tisaiveli me lai tuba qaru tamu rewa tia.⁴¹ Kha saumia kho Jisu qa kwaya, "kho mutou na tabatamata no gauna kwe klei tikhai na vakabautia qana yalodu, me vica tu na balavu ni lequ no tu qai mutou qa vosoti mutou no? "Mei luvemu mai vekhe au."⁴² Na gauna sa la mai na saravou gi, na nitu a qai viritaki ni khoya ira a qai kurelaki ni khoya qa ciba. Ia a qai tata qa vakarusania dei na yalo velavela qa vakacoknia na saravou, qa qai soli leqwa vatamaya.⁴³ A ra qai kurabui taki nia na cakacaka mana ni kalou. Ia na gauna kha ra si kwakwai koya no na kwa kece kha tara, a qai kwaya vekhoru na tisaiveli kho khoya,⁴⁴ Denia sara na tata kwe me lutu yati mutu taliga. Na Luve ni Tamata kwe sa vakarau (nakica) soli yati dra lima na tamata."⁴⁵ Ia kara tamu khulatia na i balebale ni lea tata, ia khei vunitaki no vekhoya, me ra khua ni khilatia na khei balebale, ia qai matakucia me ra tarogia na cava e vu.⁴⁶ A qai tubu khia na viba levu ra kedru vimama gi, se ko cei khei levu kha khia vekhora yakhia.⁴⁷ Ia kho Jisu, khei khilatia vinadu kho khoya na ledra numia mai buto, qa roqotia khia na luve qa vakhano ni khoya e sakesake (tiki).⁴⁸ Qa kwaya vekhora, "Ko cei ga khei ciqomia na luve kwe e na vuku ni qu yaca, khei ciqomi au, qa kho cei ga khei ciqomi khoya, Khei na ciqomi muni mai vekhoya kha vakhatalai a mai. O khoya kha tetelagi kha khia vekhemutou kho khoya kha mei khoya mai ra me mai viciqoni.⁴⁹ Kha kwaya kho Joni, "Turaga, mamti tolavia khei khia khei kharavia no na yalo velavela qa cavutia no mu yaca, qa mamtou tarovi khoya, baletia o khoya khei tamu la vata no qai datou.⁵⁰ Khua mi tarovi koya, "a kwaya kho Jisu, baletia kho khoya khei tamu kedu maca, o datou vata.⁵¹ Ia ni sa yaco no mai na kea gauna ni lea mai leime, o daki me sa votu mai e mata me la i Jerusalemi.⁵² Kha vakatalania kha so me ra teiteimata vekhoya, kha ra la qara lai rusu ina koro kho samaria me ru vakarautakinia rewa na kwa kece me baleti koya.⁵³ Ia kho khora na tamata khe gi ka ra tamu mata ciqomi khoya, baletia kho khoya khei si numia no ga na lea i yaliyali ki Jerusalemi.⁵⁴ Na ledru tolavia kho khoru na tisaiveli kho Jemesa qeni Joni, a ru qai kwaya vua, "Turaga mu sa venatia me mamtou vunau taki nia me lamai na mamaudre mai lomalagi vne mai vakarusai khora?⁵⁵ "Ia kha vuki kho khoya qai vunauci khoru."⁵⁶ A ru qai la leqwa ina khia leqwa na khoro.⁵⁷ Na ledru sa la no yati i na sala, a qai khia kha tata mai vekhe khoya, "Qi na takuci iko, na vanua ga i la khe,"⁵⁸ A kwaya kho Jisu vekhoya, "kho khora na vokisi khei ra vakaqwara, na manumanu vuka ina maliwa lala khei na vakasova, Ia na luve ni Tamata khei tikhai khia na vanua me vakadara nia khe e ulu.⁵⁹ A qai kwaya kho khoya vakhia leqwa, "Takuci Au Mai." Kha qai khawaya kho khoya, "Turaga, matai ro mu deni au me qu lai bulut tamayau ro.⁶⁰ A qai kwaya kho khoya vua, "Denia na mate me bulutia na ledra mate. Ia kho iko mo la qo lai vunautakinia na matanitu ni Khalou."⁶¹ Qai khia leqwa kha kwaya, "Qi na takuci mu, Turaga, ia matai me qu lai vakamoce ni khoru rewa mai na lequ vunisue.⁶² A qai saumia yati kho Jisu vekhoya", "khei tikhai khia me qulu na siviyara me qai tola i taku, khei tamu ganiti khoya na "matanitu ni kalou."

Chapter 10

¹Ni devu na vikiva gi, sa qei digitakhinia na khala aru lewe vitusagayulu qa vakhatalai khoru yarua meru temata qa sikovi khora na vikhorokhoro qa na vivanua kha vakharau no muni me la khe kho khoya. ² Sa qei kwaya vuara kho khoya, "sa vakharau na tamatusu khi levu, ia aru vica ga na tamata cakhacakha. Kha devu, sa qei vakhatalai khora na tamata cakhacakha na khalou me ra lai tamatusukhi mai.³Mutu la, tolavia qu sa vakhatalai mutou yati me odakhi na lami i dra macaqwa na wolifa. ⁴Mutu khua ni khau na taga i lavo, se na khato ni vilayakhi, se na vava qa odakhi muni ga mo mutu khua ni tata se mo mutu vakha cola vua khei tlia ina calevu.⁵Se na sue cava ga mutu rusuvia, mutu kwaya i mata, me sovu na vakhacegu i buto ni sue kwe. ⁶Ma khei tlia na tamata khei sovi mutou i khe gi, na yaco vua na lemudu vivakhacegui, ma khei tikhai, ei na lesu leqwa mai ve khe mutou. ⁷Mo tokhoto na ga i sue gi, mo khania qo mutu somia na kwa sa vakharaautakhi, qa dodonu me soli i vuara na tamata cakhacakha na khedra i sau. Mutu khua ni rusu i visuesue.⁸Na khoro ga i sa rusuvia, qa ra sa visovi ve khe ikho, khania na vikiwa sa tau mu mata. ⁹Qo vakhacola ni khora na tauvimate tu i khe gi.Kwaya vuara, "Na matanitu ni Khalou sa vo lekhe ti mu."¹⁰Na vigauna khece i rusuvia khei tlia na khoro qa ra tamu sovi ikho, mo la i na khea visaqata qo kwaya. ¹¹"Ia na dukha ni lemudu khoro sa tauvia tu mamu la, mamu saquwatia vekhe mu! ia mo mu khilatia na matanitu ni Khalou sa volekhe sara. ¹²Qi sa kwaya vekhe ikho, ina siga ni vilewai ei na cakhaca vakhalevu sara mai rva Sotoma na lemudu khoro.¹³E i na cakhaca vekhe ikho, Koresini ! E cakhaca ve khe ikho, Peciseita! Kha sa khe tara mai Taia qei Saitoni na cahacahamana kha tara ve ke muru, a ru sa khe vivutuni wasa, aru sakhe vakhaisulu taga qaru garule i na ravu. ¹⁴Ia e ri na cakhaca vakhasesewa kho Taia qai Saitoni i na vilewai, ia kho muru, miri na cakhaca vakhalevu. ¹⁵Kho ikko muni, Kapenaumi, kho sa lei laveti cakhe i Lomalagi? i na biu civo i Etesi.¹⁶Kho khoya khei sa vakhargoci mutou, sa vakhargoci au; ia kho khoya sa beci mutou sa beci au; ia kho khoya sa beci au, sa beci khoya qa muni kha vakhatalai au mai.¹⁷Khara sa soso mai kho khora na le vitusagavulu qa ra mamarau, qa ra kwaya, kha mu na Turaga, i mu yaca boto, kha ra soro vekhemamu na tevoro. ¹⁸Kha sa kwaya vuara kho khoya, oau qu tolavi Setani ni lutu civo mai Lomalagi me odakhi na livaliva. ¹⁹Tolavia, qu sa solia ve khe mutou na qwaqwa mo mutu butukhi khora khe na gwata qa na batibasaga qa na vimataqali viqwaqwa khece ni meca, e na tikhai tlia na kwa me na vakhacakha ni ikho. ²⁰Ia, me khua ni vakhamarautakhi ni mutou na vi kwa kwe, ni ra sa soro i vekhe mutou na vi yalo; mo mutu marau ga, ni sa volai mutu yaca mai Lomalagi.²¹I na tikhi ni gauna vata gi, sa marau kho Jisu i na Yalo Tabu qa kwaya, qai sa vakhavinavina du re khe mu, Tama au, na Turaga ni Lomalagi qai vuravura, na lemu vunitakhia i vuara na vukhu qa na yalomata na vikwa kwe, mu sa vakhatakhe ga ivuara na yaluve: sa odakhi kwe,Tama-au, khoya khei sa vina i mu mata, ia me yaco.²²Sa solia mai vakhe au kho Tama-au na kwa khece; ia khei tikhai tlia khei khilatia na Luveya, kho Tamaya ga, qa tikhai tlia muni ei khilati Tamaya, kho Luveya ga qei khora khei digitakhinia kho Luveya me vakhatakhe vua.²³Kha sa qei vukhi vuara na tisaipeli qa sausauvara ti khora, "Sa kha lougata kho khora e ri tolavia na kwa miti sa tolavia tu. ²⁴Qu sa kwaya ve khe mutou, kha ra wara na parofita qai. Khora na tui kha ra vinatia me tolavia na kwa mutu sa tolavia tu, qa ra tamu tolaria rew, kha ra vinatia muni me ra vakhargocia na kwa mutu sa vakhargoua tu, qa ra tamu vakhargocia rew."²⁵Tolavia, a tlia na qasenivuli ni lawa vaka-Jiu kha dure me vakhato velei khoya, qa kwaya, "Vakhavuvuli, na cava ro mequ tara mequ rewatio khe na cola tawa mudu?"²⁶Kha sa kwaya vua kho Jisu, "Na cava khei volai no i na i vunau? I dau wilia vakhacava?"²⁷Kha sa qei saumia kho khoya qa kwaya, "Mo lomania na lemu Khalou i mu yalo qa mu yaloga khece, lemu qwaqwa khece, qa na lemu numia khece, lomania na wekha-mu me odakhi na lemu lomani ikho."²⁸Kha sa kwaya vua kho Jisu, "Kho sa saumia donu. Mo tara, i na qei cola."²⁹Ia na qasenivuli, i na lea mata vakhadonu ni khoya vakai khoya, kha kwaya va Jisu, "Kho cei na wekha-au?"³⁰Kha saumia kho Jisu qa kwaya, "Kha tlia na tagwane kha deini Jerusalemi me la no i Jeriko. Kha sobeti khoya kha khora na daurenakho, qa ra venakhotia na leya i yaya, qa ra ravulakhinia, qa ra deinia tu ni sa volekhe ni mate.³¹Kha sa tlia na bete kha takhucia no muni na calevu gi, kha sa tolavi qa tiva i na tlia leqwa e sakhesakhe.³²Odakhi muni gi kha tlia na Livai, kha sa soso mai i na vanua gi qa tolavia, kha sa tiva muni e sakhesakhe.³³Ia kha tlia na khoi Samaria, i na leya sa la no, kha sa soso mai i na vanua kha dara tu khe. Na gauna sa tolavia khe, kha sa lomania vakhalevu.³⁴Kha sa la vua qa vesurakhinia na leya mavoa, kha sa lumitiae i na i lumi qa na waini. Kha sa vakhavodonu mai i na leya manumanu qa meya i na tlia na sue, qa mai qwaravia.³⁵I na siga kha taravia kha qulumia kha rua na veni, qa solia vua na i taukhei ni sue, qa kwaya, "Mo qwaravi khoya no, qi na qei mai Saumia na vikwa e i so leqwa i na vakhayagatakhinia vua i na lequ lesu mai?³⁶Kho cei vuaru na tolu kwe i numia ni a te wekhaya na tamata kha lei venakho?"³⁷Kha sa kwaya na qasenivuli, "kho khoya vuaru kha lomania." Kha sa kwaya vua kho Jisu, "La qo lai tara muni na vikwa khei tautauvata."³⁸I na ledru sa la no, kharu sa rusu i na tlia na khoro, kha sa tlia na vibulou e yaca kha Marica kha visorakhi qei khoru qa mei khoru i na leya sue.³⁹Kha tlia na kho taciya e

yaca kho Meri, kha sa gatule no ga i e la na Turaga qa varogocia no leya tata.⁴⁰Ia kho Marica kha sa osooso no vakhalevu i na vakhavakharau magiti kha sa la mai va Jisu qa kwaya, "Turaga, mi tamu weweya tu ni deini au tu kho taciyau me qu vakhavakharau tatlia? Mo mu kwaya vua me vukhei au." ⁴¹Ia sa qei saumia na Turaga qa kwaya vua, "Marica, Marica, i sa bekhe lomaocaocatakhi e i levu na kwa.⁴²Ia khei tlia na kwa khei yaga vakhalevu. Kho Meri khei digitakhinia na kwa vina tatlia, khei na tamu khau dei reva mai vua."

Chapter 11

¹A masu no ko Jisu i na kia na vanua. Tlia na tisepeli ma qei kwaya ivua, Turago mu vokha vulici mamu. Me mamu qei masu me o dhaki ko Joni sa qei kwa ya ko Jisu i vaura me du qei masu me o dhaki kwe.²Tomada me lagiti mu yaca me yaco mai na lemu matanitu.³Mu vosotia na lemamu i valavalala ca, me o dhaki qi vosoti khora eri valavalala ve khe mamu.⁴Mu kua ni mei mamu vakateni.⁵Sa khaya vuara ko Jisu, kho cei va khe mu tou khe nakhi no ko wekhaya, qa qei la mai in a b'ogilevu. Qa qei kwa ya i vua na wekhaya, mo Solia mai vakha au e tolu nai buli madrai.⁶Sa qei yaco no mai kwe i tlia na wekhada. Tlia khei la no mai na sala, e tikai tu na kwa me qu solia ivua.⁷Sa qei kwa ya kho khoya e no mai i buto ni sue, mo kua ni vakha oca ni au, na matam sue Sa sogo. Yaluve eri sa dara vata qei au Sa tamu rewa me qu dure yati me qu qai solia vakha ikho na madrai.⁸Qi kwa ya vake ikho. Ma kei tlia e tamu dure me solia na madrai vake i kho, me du tamu cegu na cauria no ga ena qei dure kho khoya e na qei solia vakhe i kho na buli madrai kho sa vinatia.⁹Qi sa kwaya no yati vekhemulou, mutu tetere qa na soli mai ve khe mutou, mutu vakhadoni, mutu na qei tola launia. Ma khei du tukhitukuhi, e I na dola ve khe mutou.¹⁰Ei na vewatia e i tlia sa dau tetere, qa na tolalaunia kho khora e i vakhadani, qa dola vuara kheiri tukhitukhi.¹¹Kho cei ve khe mutou na tama, ma khei terevia leho luvea na ikha, qa qei solia vua na gwota, me te i sosomi ni ika?¹²Ma khei tlia eterevia na yalokha, i na soli vua na bati basaga?¹³Makhei khilatia ni mutu sa tamata cakhaca qo solia na kwa vina i vuara na luvemutou qa qei du khei na solia vakhalevu na Tama-da vakhalomagi i vua na Yalo Tabu, na kwa e di terevia vua.¹⁴Kha sa kharavia kho Jisu e i tlia na tevoro mai bua na galu, sa reva na tevoro kha qei tata na galu.¹⁵Sa qei kwa ya i vuara. Pielisipupi na ledra i liuliu na tevoro i tuba.¹⁶Kei so leqwa kheri vakha tovoi. Koya ka ru qai tarogia e tlia na vakhatakei mai lomalogi.¹⁷Kho Jisu khilatia na ledra numia qei kwaya vuara, kho khoya vakha tlia na matanitu ni vivala qei khoyaeri na rusu, I sue sa vivala vakhai khora eri na dara.¹⁸Ma khei sa vivala vakha khora na tevoro khe na dure vakhacava na lea matanitu?¹⁹Ma kei di vakhatalai khora na tevoro ena qwaqwa. Pielisipupi e na qwaqwa li cei mutu cokavi khorano kew? Baletia na kwa kwe mytu na vilewai taki kwe.²⁰Ma kei cokhavi khora na tevto ina lea titi ni e lima na kalou sa qei iyaco vakhe mu na matanitu ni kalou.²¹Tlia na tamata qwaqwa, ka vakhayaragi taki ni koya tu sa vakha sinaitia na lea sue. Ka sa naku vina na lea iyaya.²²Tlia na leqwa na tamata qwaqwa mai vua, koya kau reva mai vua na lea yaragi ni valu. Ma qai sa qulu kece na leya i yau.²³Kho khoya sa tamu no vata qai au, khoya sa tamu to vata qei au. Kho khoya sa tamu tiqonia qei au e na dukutautau.²⁴Gauna sa dheidhei mai khe na yalo teni mai vua e tlia na tamata la voli ina vanua dravuisiga, me vakhadania na vakacegu, khoya sa qei dania, sa qei kwaya me qu lesu, I lequ sue qu sa lareva no mai khe.²⁵Sa yaco yati, sa tolavia na sue sa savasava qa sa ukutaki tu.²⁶Sa lesu leqwa lei mei khora mai e le vitu leqwa ina yalo sa qwaqwa sa maivua, Asa la meru lai no vata i vua, ka sa qei yaco i vua na tamata kwe sa caklaca sara mai vakhalevu na lea cola.²⁷A qei kwa yana kwa qei yaco sa qei yaco me kwaya tlia na vi bulou. Sa khalougata na kete mu sucu mai khe qai na sucu ko somumai khe.²⁸A sa kha ya o kho khoya sa kalougato vakaleuu kho khora sa vakarogocia na tata ni kalou ka vakhabautia.²⁹Sa tiqoni vata na tamata ka sa vi qiqilia sa takitekiru me khaya ko Jisu tlia na tabatamataca. E qei dania na vakhatakilaklia i Jona parofita.³⁰Koya me dhaki muni kea vakatakei, na leveni tamata i na tabatamata ni kug.³¹Na Ranadi mai na ceva ina dure mo vakhadudutaki na ledru cala na tabatamata kho, ina vilewai, kho khora na la mai ina viyasana vakhayawa sara i vuravura me vakharcia na vuku i solomon. Mutu tolavia khe itlia kew tetelagi, va somomi.³²Na kholi Ninive eri na dure me vilewai qei khora na tabatama eri cala khora sa veivutuni i na vunu li Jona kho kho khoya e tetelagi sara va Jona sa tokoto kwe.³³Tamu tlia na tamata, me tunia na cina mo taunia na ruku ni teveli; se vuku ni basikete khoya me tau no ga ina kea nono, I na qau, tolavia rewa kwe na cece khora sa rusu mai.³⁴Na cina ni mu yago, mu mata ma khei vina mu mata, sa cece mu yago taucoko. mai ke cakaca mumata so gigilo mu yago taucoko.³⁵Mo qaraunia vina na cece me tau nego vakhe khua na gigilo.³⁶Ma kei cece mu yago coco qei tamu tlia na tiki ni mu yago e gigilo mu yago sa lei cina qa sa cece vina sara.³⁷A sa qai devu vina na lea tata, sa qei sureti koya e tlia na Farisi. Me ru lai kna vata i lea sue. Sa qei la ko Jisu meru lai kana vata.³⁸Sa kusari koya na Farisi na lea tolavi Jisu ni tamu vuvulu rewa qa qei kann.³⁹Khaya vua na kalou, kho mutou no Farisi mutu dau vakhasavasava taki nia, na bilo qei na Veleti Mutu yalogia e sinai tu khe na dauvenako qa na valavalaca.⁴⁰Ko mutou na yollowai mutu tam u khlatia ocei tara I tuba, o khoya muni kha tara I buto?⁴¹Solia vuara na dravudravua na c va kho tau no i nuto kho kece gi ena vakha savasava takhi ni ikho.⁴²Khe na Cakaca kho mutou na Farisi baletia ni mutou solia na katini ina Botebote qa na vimataqlia o, eri cola tu ina laulau. Ka dhaki mutu so dhania na lea, lewa dodonu qa na lea lololoma na kalou khei dodenu mo Tara na lewa qana lea loloma. Mo qai dheimia na kwa kece.⁴³Sa cakaca mutou na Farisi miti sa day vinatia oa Tutu tetelagi i na i nono si sue vaua ni vivoli.⁴⁴Sa cakaca kho mutou, mutu o dhaki nai bulubulu ke tamu lai dhani sa taubale no na tamata my dela, mutu tamu vakhakilatia.⁴⁵Tilia vuara na douni lawa a qei kaya; Vakabubuli, Mu sa kwaya my sa tata beeji mamumuni⁴⁶Sa qei khaya ko Jisu, sa ca kho mutou na

daunilawa. Ni mutu taunia e lea vatuвату na tamata na dagidagi, biri tamu rewa ni dagi kho tamu bau yavalatia mu titi ni lim a mo dere na lea dagidagi.⁴⁷ Sa cakava ko mutou sa tara na sue ni bulubuly ni prefita ko kora no lemutu tu qwaqawa ke vakamate ni kora.⁴⁸ Motou sa tukuni mutou mo mutu vina Sara mai vuara na lemu qwaqawa ko vakamate ni Khora na prfita. Mutu qai tara na sue ni ledra bulubulu.⁴⁹ I vukuni kwakwa asa kaya no kalou. Qi Sa vakhatala no yati na Parofita qei khora na Apisitolo E so vuara kei vakhacacania qa qei lai vakamate.⁵⁰ Na i tabatamata kew me ra lai teitei i na vuku ni ledra vaka dave na dra ini Parofita i na tekitekivu ni vuravura.⁵¹ Mai no dra li Epeli ka yacevia na dra li Sakaraia, kho khoya ka vakhamate i na i luvuka ni loqi tabu, io qiso khaya no yati vakhe mutou maru teilia nai tabatamata i na gauna khe.⁵² Mutu sa ca kho mutou no Dau ni lawa Vako Jiu . baleti ko sa kau dei na i dola ni matani sue ni vukumutu lai tarovi, mu dei vakaosooso i vua kei.⁵³ Ka sa dheidhei ko Jisu sa tekivu meru vakalewai koya sa tamutila vata qai koya.⁵⁴ Tovole me lawakhi ni koya I na lea tata a sa tekivu meva tavui tikoya qa tata vakhacacania ha tata kece ka lutu mai e gusu.

Chapter 12

¹Ina gauna a khwa ara sa tigoni vatu na udolu na tamata, Sa wara khara sa vibubuta ga vakhai khora, qa sa tekivu me kwaya ivuara na lea tisaivelu mata ro, "Mutu qaraunia na ledra isi na Farisi, sa nia na dauvilawakhi takhi."²Ia khei takhai tlia na khwa me vunitakhi me na tamu lei vakhatakakhei, khei tikhai tlia na khwa khei vunitakhi me tamu lei khilati. ³Navi khwa khece kho khwaya ina gilo ina lei vakharogo ina cece,na khwa kho khwaya ina gigilo se idra taliga na tamata ina vanua vuni ina lei cebu raki mai ina dela ni suwe.⁴Qi sa kwaya iverkhe moutou na lequ i tokhani, mo mutu khuwa ni matakhuacia na khwa sa va matenia na yago, khe na devu gi kheru sa tamurewa leqwa ni tara khei tlia na khwa. ⁵Qi na khwaya iverkhe ikho se ocei mo matakhuacia. Matakhuacia khoya ga, ni devu na lea vi vakhamate, khei nakhi ivua na qwaqwa me biuti ikho khi Eli. Eh, qì sa khwaya iverkhe ikho ma matakhuacia.⁶Khe tamu volitakhi kha lima na sevaro ina rua na mala ni siliva yasewa? Kha tamu numidenia li mata na Khalou khei tlia ivuara. ⁷Sa lei khilati rewa tu muni na i wili wili ni rau ni mu ulu mo khua ni matakhu. Kho ikho na qei uasivi sara mai ivuara na sevaro e wara.⁸Kha sa kwaya iverkhe ikho, kho khora kece kheri tukuni yau idra mata na tamata ina tukuni khoya muni idra mata na agilosni Khalou. ⁹Ia khoya khei sakhitakhini yau idra mata na tamata ina sakhisakhitakhi muni idra mata na agilosni Khalou. ¹⁰Kho khora kece eri tata vakhacahacania na Luve ni Tamata, ina lei vosoti, ia kho khora khei tata vakhacania na yalo tabu khei na tamu lei vosoti.¹¹Ina lei mei muni mai idra mata na qase ni lotu, na dau ni lewa,qei ni khora na viunivola mo khua ni legatakhi na cava ina khwaya ivuara. ¹²Na yalotabu ina vakhavulici ikho, ina lauwa gi ina cava mo na khwaya.¹³Sa tlia mai vuara na tamata kha kwaya "Vakhavuvuli mo khwaya iva taci yau me wase ma na lequ vota vota iverkhe au." ¹⁴Sa khwaya kho Jisu ivua, "Kho cei sa lewa mequ te dauni lewa se mequ lemu dauvota." ¹⁵Kha sa kwaya ivuara, "Qaraunia mo la reva mai ina yalo ni dau khoco koco, baletia na cola ni tamata khei na tamu Kalaugata ina levu ni lea i yau.¹⁶Kha sa kwaya kho Jisu ivuara kha tlia na tata vakhataautau vata, "Sa levu du na khwa khei rewatio mai na vanua na tamata vutuniyau. ¹⁷Kha sa khwaya vakhai khoya, na cava qu na tara, khei sewasewa na suwe me nakhi khe na rua na laulau?¹⁸Khwa khwaya,"Qi sa na tara tara na khwa khwe, qì na dretia na lequ suwe ni susu manumanu qa qu na tara e tlia na khwa levu, qa qu na taunia ina lequ witi kece qa na lequ yau. ¹⁹Qi na kwaya iqu yato,"yalo, sa wara na khwa vina sa maroroya tu mai veiyabaki sa devu. Vakhacegu vina, khana, somu, qo marau."²⁰Sa khwaya ivua na Khalou, "tamata lialia, na bogi ni khua isa na lei mei mu yalo, na khwa khece kho sa nakhia tu, kho cei ina qei lea?²¹Sa nia gi khe tlia sa tigonia kece na kwa me lea qa tamu vutuniyau ina vikhwa vakhalou.²²Sa khwaya ivuara na lea tisaivelu kho Jisu, "Sa nia khwe mequ khwaya iverkhe mutou, khuwa ni leqatakhina khei tlia na khwa me baletia na lemu cola, na cava khei na khania, se na cava khei na taqa. ²³Sa ka levu na cola mai na magiti,qa na yago sa levu sara mai nai sulu.²⁴Mutu tolavia na rereni, Khei tamu laulau qa tamu cavucavu khe tikhai na ledra suwe ni yau so na vanua ni sila, ia sa vakhani khora na Khalou. Khei levu sara du na kemu biri mai vuara na manumanu vuka. ²⁵Kho cei iverkhei mutou khei rewa ni kuria na lea yabaki ni cola. ²⁶Makhi sa tamu rewa ni tara khei tlia na kwa sewa, na cava khei leqatakhina khe na vo ni kwa?²⁷Tolavia na litu khei tubu vakhacava. Kheri tamu cakhacakha se meru yavala. Ia qì sa kwaya iverkhe ikho, kho Solomoni qei na lea lagilagi kha tamu vakhaisulu takhi me odakhi kho khora khwe. ²⁸Makhi sa vakhaisulu takhinia na Khalou na viyoyo ina dela ni vanua, me yacovia mai nikhua, qa biu ina ovani ina siga i roaroa, khei na odakhi ivai na leva ni lea vakhaisulu takhini ikho, kho ikho sa sewasewa na lemu vakhabautia.²⁹Khuwa ni vakhadania na khwa mo khania qa na khwa mo somia, qa khuwa ni kho loma oca oca. ³⁰Na kwa kwe kheri vakhadania tu muni na tamata ina vuravura, qa sa khilatia tu kho tamamu na lemu vinatia tu muni.³¹Mo vakhadonia i mata na lea matanitu na qei soli me khei khuri na vi khwa khece khwe. ³²Mo. khuwa ni matakhu mutou na sivi yasewa, khei vinatia kho tamamu me soli vekhe mu na matani tu. ³³Volitakhinia na lemu i yau, qo solia i vuara na diavu dravua. Tara na lemu bausi me khuwa ni cebara rewa, nau yau mai lomalagi khei tamu devu rewa rewa, khei tikhai tlia na dau venakho me valekhe tia, qa tikhai na kucuve me vakhacacania. ³⁴Na vanua khei naki khe na lemu i yau, khei na nakhi muni khe mu yalo.³⁵Na lemai sulu balavu me ina lemu beleti, me udro no ga na lemu cina. ³⁶Me odaki khora na vakhadania na ledra Turaga ina lea lesu mai ina khana ni vakhama, me na la ma qa mei tukhu tukhi, mera na dolavia na matanisuwe vua.³⁷Sa khalaugata kho khora na mata ina tolavia na lea la mai na Turaga,qi sa kwaya na khwa du, ina vakadania na lea i sulu balavu ina lea beleti, qa lei vagatule ina teveli, qa na qei la mai me qwaravi khoru. ³⁸Makhi sa lesu leqwa mai vakharua na turaga vakhabogi se vakatolu sara, qa tolavia niru sa vakharau tu, sa khalaugata kho khoru na lea tamata gima.³⁹Ia mo khilatia no khwe, makhi sa khilatia na turaga ni suwe na lea la mai na dauvenakho, khei tamu vakhadenia me basu na lea i suwe. ⁴⁰Mo vakarau muni baletia khei tamu khilatia na Auwa khei na la ma khe na luve ni Tamata.⁴¹Sa khwaya kho Pita, "Turaga, mi sa cavutia na tata vakhatautau vata kwe i vekhe mamutou se ivuravurai khece muni kwe?"⁴²Sa khwaya na turaga,"Kho cei sa yalo du qa veiliutakhi vina, na lea Turaga na

varautakinia na lea tamata me solia ivuara na lea vota vota ni magiti ina gauna donu? ⁴³Sa khalaugata na tamata sa tolavia na lea Turaga me cakacaka no ina lea la mai ⁴⁴Qi sa kwaya na kwa du, khei na vakarautakinia ivuara na lea i yau. ⁴⁵Maki sa kwaya e yalo na tamata gima, "sa bere bere du mai na lequ turaga," qa tekivu me khora na tagwane qa na yalewa, me ru kana qara somu meru mateni. ⁴⁶Na lea Turaga na tamata ina la mai ina siga khei tamu namakhinia, qa na auwa khei tamu khilatia, khei na biuvata ina tlia na vanua qei khora na tamata tamu yalodu. ⁴⁷Sa kilatia na tamata na kwa khei vinatia na Turaga qa tamu vakarau se tamu tara me odakhi takhi na kwa khei vinatia na lea Turaga, ina lei ravulaki tu vakalevu. ⁴⁸Ia kho khoya khei tamu khilatia qa tara na kwa qei dodonu me ravalaki taki khei khora ra ravulaki boto vakasewa. Ia kho khoru sa solia vakalevu ivuara, sa na lei vinati muni me wara na kwa me lesu yati, ia kho kwoya sa lei vakhabauti i na kwa levu sara, khei na levu sara muni na kwa khei na lei tetei i vua. ⁴⁹Qu la mai me la mai nakhia na bukawaqa i vurarura, qa qu diria me sa khe caudre rewa tu. ⁵⁰Ia sa khei tau tu khei tlia na vavaitiso me qu na vavaitiso khe, qa qu sa rarawa du me yacoria ni sa na tara devu! ⁵¹Mu numia me qu khau mai na vi vinati i na vuravura? Tikhai, me qu na kwaya i va khe iko, ia na tawase. ⁵²Ni na tekivu kwe qa la yati, i na buto ni tlia na suwe ka ra na no khoto no i buto e lima, ia khei ri na visei tu. ⁵³Kheri na vicakhati na veitamani tagwane, na vitinani yalewa, na virugani? ⁵⁴Kha sa kwaya kho Jisu i vuara na tamata, "Ni mu sa na tolaria e tlia na o ni sa na tubu no mai i na ra, vakhatlia sara mo kwaya, "Sa taso no mai na uca," kha qei yaco. ⁵⁵Ni sa na liwa no na cagi mai na tokhalau, mo kwaya, "E na vakharau tlia na drakhi khatakhata qa yaco sara. ⁵⁶Dau ni vivagarui, khilatia na kwaya na vikwa baletia na i rairai ni vuravura qa na lomalagi, ia baletia na cava i tamu rewa ni kwaya khe na vi kwa ni gauna kwe? ⁵⁷Baletia na cava i tamu rewa ni lewa vina khe na vi kwa dodonu me baletikho? ⁵⁸Na gauna mi ri na la vata khe qei kwoya khei tavui ti ikho i vua na turaga ni lewa, mo terevia vua mo muru vi vinati rewa me ma khua ni mei ikho i vua na turaga ni lewa, me ma khua muni ni biuti iko na turaga ni lewa i vua na ovisa, qa me khua ni qei biuti ikho sara na orisa, i na buto ni suwe ni vivesu. ⁵⁹Qu sa kwaya i ve khe ikho, i na tamu rusu mai, khi tuba me yacoria mo saumia deru kece ro na i laro."

Chapter 13

¹I na gaunu gima, kha so na tamata kha ra vecei khoya na kwa me baletia na lea wakhia vata kho Pailato na dera dra na khoi Khaleli qa na ledra i madrali. ²A saumia vuaro kho Jisu qa kwayo, “Mutu numia ni levu cakhe na ledru i valavala ca kho khoru na khoi Khaleli qa kwakhi mei vuara na khea vo ni khoi Khaleli, valetia ni odaklia tara vuaru na kwa gi. ³Qi kwaya vekhe ikho, khei tikhai, Ia ma miti tamu vivutuni, miti na rusa i na i valavalavara ga gima. ⁴Qa ni khorana le tinikhawaly na tamata mai Sailoama, kha lutuei khora na sue tetelagi qa vakhamateni khora, miti numia ni ru i valavala ca vakhalevu cakhe mei vuara na vo ni khoi Jerusalemi? ⁵Qi kwaya, tikhai, Ia ma mutu tamu vivutuni miti na rusa muni.” ⁶A sa kwaya na tata vakhatautauvata kwe kho Jisu, “E i tlia kha tau tu khei tlia na vu ni lolo I na lea vivaini, a sa la me tolavia e vua, qa tamu tolavia tlia. ⁷Sa kwaya na tamata gima vua na dou laulau, “Tolavia, i na tolu na yabakhi qu la voli mai me qu mei vakhatalavia no e vua na lolo, qa qu tamu tolavia tlia. Tasia reva Na cava di vokhalusi qwek tu khe.” ⁸A saumia no dau laulau qa kwaya, “Deinia no ro i na yabakhi kwe mequ uma cowiritia e vu qa qu sova khe na i. ⁹Ma khei vua I na yabakhi mei kwe, qa vina: ma khei tikhai, tasia reva.” ¹⁰A sa qei vivakhavuli no kho Jisu i na tlia vuara na sue ni lotu i na Sigi ni Vakhacecegu.

¹¹Tolavia, kha tlia na yalewa kha nokhoto i khe gima sa tinikhawalu na yobakhi na leya laicurumi tu i na yalo ni malumalumu. A sa lobo tekhe qa tamu dure vakhadodonu rewa. ¹²Ni sa telavi khoya kho Jisu, a sa covia qa kwaya vua, “Yalewa, o sa gwalala moi na lemu malumalumu.” ¹³A sa derei khoya i e lima, a sa dure vokhadodonu i na gauna vata ga gima, qa sa vakharonkorokho_takhinia na Khalou. ¹⁴Sa tata ni yaloca ha teiteimata ni sue ni lotu baleia ni sa vivakhacola kho Jisu i na Siga ni Vakhacecegu. Sa qei tata vuara na tamata na teitaimata ni sue ni lotu qa kwaya, “E ono na siga khei khei dodonu me tara khe na cakhacakha. Mutu la mai mo mutu mei laivakhacola khe, me khue ga i na Saga ni Vakhacecegu.” ¹⁵Kha sa saumia vua na Turaga qa kwaya, “Dauvidabui! Mutu tamu dau seretia na lemutu bulumakhau se na asa i na Siga ni Vakhacecegu mai na vanua kheri vesu tu khe me ra laimei me lai vakhasomu. ¹⁶Sa odakhi muni na luvei eoarama kwe, sa tinikhawaly na yabakhi na valavu ni lea vesukhi itu mai va Setani, me khua ga ni serekhi mai na khea i na Siga ni Vakhacecegu?” ¹⁷Ni sa kwaya kho khowa na kwa gima, kha ra sa madula na khea meca, ia kho khora na i lala tamata a ra sa mardutakhinia na vikwa tetelagi kha sa tara. ¹⁸Sa kwaya kho Jisu, Khei odakhi na cava na matanitu ni Khalou, se mequ vakhatautauvatania ro i na cava? ¹⁹Khei na odakhi khei tlia na qele ni mosita me viritakhi khei tlia i na iea ilaulay, a qei tubu me tlia na vunihkai levu, qa ra vakhasova i dra tulatula na manumanu vukha ni lomalagi. ²⁰Kha sa kwaya leqwa, “Qi na vakhatautauvatania qa na cava no matonitu va- Khalou? ²¹Khei na odakhi na isi khei vakhatabutakhi khe khei tolu na i vakharaun na lalawa, me ucuvia khece na valawa gi.” ²²A sa vakhavuvuli no yati kho Jesu i na vivanua qa na vikhorokhoro kha lacia toro i na lea i yaliyali yati khi Jerusalemi. ²³A sa kwaya khei tlia vua, “Turaga, khei na vica boto na tamata me na lai vakhacola? A sa kwaya vaura, ²⁴“Saga mo mutu rusu i na matanisue raba sewa, baletia qi sa kwaya vekhemutou, khei wara kheri na mata rusuvia, ia kheri na tamu rewatia.” ²⁵Ni sa na dure na I taukhei ni sue me sogotia na matanisue, mutu na qei dure tu i tuba mo mutu tukhitukhia ta na matanisue qo mutu kwaye, “Turaga, Turaga, me mamutu rusu yati.” Khe na sauma mai vekhemutou, “Qi tamu khilati mutou se na vanua mutu la mai khe.” ²⁶Mutu na qei kwaya, mamu khana qo mamu somu i mu mata, qo mu dau vikhauuli no i na lemamu calevu. ²⁷Ia khei na saumia, “Qi sa kwaya vekhemutou, qo tamu khilotia na vanua mutu la mai khe. Mutu la reva vekhe au, mutou no dautara na i valavala ca.” ²⁸Khei na uaco na tagi qa na kata vati ni mulu na tolavi Eparama, Aisake, Jekope qei khora khece na parofita i na matanity ni Khalou, ia kho mutou mutu sa laiviritaklu. ²⁹Kheri na la mai na Tokhalau, Ra, Vualikhu qa na Ceva me ra mai laivagatule i na tevoli i na matanitu ni Khalou. ³⁰Mo mutu khilatia kwe, o khorg kheri amu dau biri tu boto kheri na teteimata, qa ra na qei tei takhu kho khora khei biri. ³¹Tamu wasa, a ra sa la mai khei so na Farisi qa ra kwaya I vua, “Deinia na vanua kwe qo la baletia kho Eroti sa vinatia no me vakhamateni ijkho.” ³²A sa kwaya kho Jisu, “La qo la’khi vece i vua na fokisi kwakhi, “Tolavia qi sa kharavi khora na nitu qa qu na ia na vivakhacola nikhua qa e roarao, i na i kha tolu ni sigi qo na vakhadevicia na lequ sasaga.” ³³Khei dodonu ga muqu tomania no nikhua, roarao qa na siga khei taravia, do khei na tamu vakhabau me laivakhamate na parofita e tibiri khi Jerusalemi. ³⁴I Jerusalemi! I Jerusalemi, kho sa vakhamateni khora na parofita, qo qei vakhavirikhi khora kheri laivakharala mai me baleti ikho. *Sa tlia na kwa na lequ vinatia mequ torokhi khoro vata na luvemu, me odakhi na tina ni to khei okhovi khora vata na luvea i e rukhu ni khakhava, ia kho ikho khi tamu vinatia. ³⁵Tolavia na lemu sue khei na dei tu. Qi kwaya vekhe ikho, kho na tamu tolvi au me yacovia sara ni kho sa kwaya, “Sa khalougata kho khoya sa la mai i na yaca ni Turaga.”

Chapter 14

¹I ma siga ni vakhacecegu kha sa rusu khi na sue ni tlia na farisi me lai kana madrai, kha ra sa vakha tolavi khoya. ²Tolavia sa tlia na tamata sa tokhoto no i mata wa sa tauvi khoya na bukhetevatu. ³Sa qei tatei khora na vukhu kho Jisu i na lawa vakha Jiu qa ni khora na Farisi, "Khei vakhadonui me da vivakhacola i na eiga ni vakhacecegu se tikhai?"⁴Kha ra tamu tata. Sa qei qulumia kho Jisu vakhacola ni khoya qa vakhatalai khoya sara. ⁵Sa qei kwaya vuaara, kho cei so vekhemutou khei tlia kho luvea tagwane se tlia lea bulumakhau me lutu khina buto ni moto i na siga ni vakhacecegu qa na tamu dretia leqwa mou tuba. ⁶Kha ra sa tamu saumia rewa sara ga na lea tetei.⁷Na gauna sa khidavia khe kho Jisu na ledra digitakhinia na ledrai nono vakhaturaga, sa qei tata vakhai balevale khi vuara. ⁸Na gauna khei sa lei sureti mai buara na so khina khara vara ni vakhama, khua ni lai gatule khi nai nono vakhaturaga, baletia khei lala me ra let sureti tu muni mai khei so toro cakhe mai vekhe ikho. ⁹Na gauna sa yaco yati khe kho khoya kha sureti muru, sa na qei kwaya vekhe ikho, " soli nai nono wakhi vua khei tlia leqwa kew. Qo sa na qei madua tu mo laki no sara du i ra.¹⁰Ja na gauna khi sa lai sureti, la i gatule sara khi nai nono i ra balei a na gauna me la mai khe kho khoya kha sureti ikho me no qei kwaya vekhe ikho, "tokhani lai yata! Sa no qei vakhaturagatakhi dra mata mu gatule vata tu i na teveli. ¹¹Kho khoro kheri dau lavelaveti khora kheri na vakhmalumalutakhi, qa ni khora kheri vakhmalumalutakhi ni khora keri na lai laveti.¹²Sa kwaya muni kho Jisu vua kha sureti khoya gauna khei solia na vakhayakhavi se na khana vara, khua ni suretia na lemu i tolhana, se kho tacimu, se kho khora na wekhamu se kho khora na viwekhani vutuniyau, se lata me ra sureti ikho leqwa muni qa ra saumi ikho.¹³Ia ma khei solia na khana vara, oureti khora na dravudravua, na lokhilokhi, na qelo, qa na mata khabulu. ¹⁴Na qei vakhakougaratakhi baletia kheri tamu rewa ni saumi lesu. Sa na qei saumi a ga na ledra dure leqwa mai na mate na tamata yalodadonu.¹⁵Na gauna sa vakharogocia khe kha tlia vuara kha gatule vara i na teveli qa ni Jisu. Sa kwaya vua, "sa khalougata kho khoya sa khania na madrai i na matanitu ni khalou. ¹⁶Ja sa kwaya vua kho Jisu sa tlia na tamata sa vakharaautakhinia na vakhayakha vi levu qa sureti khora. ¹⁷Na gauna sa vakharaautakhinia deru na vakhayakhavi, qa sa vakhatala mai na lea tamata cakhacakha me lai kwaya vuara na sureti, " mu la mai na kwa Khece sa vakharaautakhi devu tu.¹⁸Ra sa qei tekhivu soli ulubale, na i matai kha kwaya, kho au qi volia tlia na tikhi ni vanua qadadonu me qu lai dania mo vosotia qei na tamu la yati. ¹⁹Tlia leqwa kho kwaya, ni kha volia mai kha tini na lea bulumakhau me na lai vakhatoilei khora ro kherekhere mo vosoti au. ²⁰Qa qei kwa kha tlia leqwa qu qei vakhawatitakhinia boto na yalewa qi na tamu rewa ni la yati!²¹Na tamata cachacakha kha qei la mai me mai kwaya vua na lea qasenivuli na kwa kwe. Sa qei yalo ca na taukhei ni sue qa qeikwaya vua na lea tmata cakhacakha. La reva i tuba vakhatotolo khi na ca levu qa na vivanua qo lai mei khora mai na dravudravua, na lokhilokhi, na matakha bulu qa na qelo. ²²Sa swaya na tamata calhacakha, qasenivuli na kwa khece mu kwaya qu sa tara la khei se lala levu ga.²³Sa kwaya na qasenivuli vua na leq tamata cakhacakha, la khi na vi calevu qa na vi basoga ni sala qo cavi khora mai me sinai na lequ seu. ²⁴Me qu na kwaya vekheikho na tikhai tlio buara sa sureti me na khania no magiti qu sa tara.²⁵Kha ra sa qei la mai vakhalewe levu qe ni khoya, sa qei vukhi qei kwaya vuara. ²⁶Kho khoya ya tlia khei la mai qe ni au qa tamu cakhati tamaua se kho tiriayo se kho welea se kho luvea, taciya qa ru gwaanea se kho khoya vakha i khoya, khei na tamu rewa ni lequ tisaipeli. ²⁷Kho khoya ga khei tamu rewa ni dagitia na lea khauveilatai qa takhuci au i na tamu rewa ni lequ tisaipeli.²⁸Ma khei sa tara devu na yavo ni sue qa sa tamu rewa ni devucia, khora khece ri tolavi khoya ri na tekhivu vagavuitakhi ni khoya. ²⁹Ra sa kwaya, na tamata kwe kha tekhivu me tara qa sa tamu rewa ni devucia. ³⁰Kho cei vekhemu khei vinatia me tara na sue, na tamu gatule ro me wilia nai sau me vidavida khe na kwa khe vinatia me ra devucia khe?³¹Se kho cei na tui me sa la me lai valutia kheitlia leqwa na tui khina i valu. Na tamu gatule rewa i hasala se khei na rewa qe ni khora na tini na udolu na tamata me vala qa ra tui khei la mai vua qa na ruasagavulu na tamata.³²Khe tikhai, me ra si yawa tu mai na vo ni sotia, qa vakhatala khei tlia na lea mata me kherevia na tlia vata.³³Khoya gi kho khora khece kheri tamu corotakhi na kwa khece khei nakni tu khi wara, tamu rewa ni lequ tisaopeli.³⁴Sa vina na masima, la kho khei lala me reva na khea khamakhama na rewa vakhacava me iara me vakha lesunia mai na khea khamakhama.³⁵Ni sa tamu yaga va na qele se khi na vakhacola ni qele sa dei reva, kho khoya khei vakhataliga me varogocia qa varogoa sara.

Chapter 15

¹Kha ra sa qei la khece mai kho khora na dau tigonia nai vakhacavacava qai khora qa muni kha so leqwa na tamata i valavala ca me ra mai varogoci Jisu. ²Kha ra sa tata gudrugudru vakhai khora kho khora na Farisi qei khora na vunivola, qa ra kwaya, “Na tamata kwe khei visorakhi qei khora na tamata i valavala ca, qa khana muni qei khora.”³A sa qei tata vuara I na tata vakhreibalebale kho Jisu, qa kwaya, ⁴“O cei vekhemu, khei tlia na drau no na leya sipi, qa vakharevania khei tlia, me na tamu deinia tu na siwasagavulu ka ciwa sipi na vikhaikhai, qa vakhatakhucia na tlia khei reva no me yacovia ni sa cedre?”⁵Ia na gauna sa tolavia khe, sa dagi ie vatuvatu qa mamarau.⁶Na gauna sa saso mai khe i na leya su, sa covi khora vata na leya i tokhani qai khora na viwekhani, qa kwaya, “Mo mutu marau qei au, baletia ni qu sa tolavia leqwa na lequ sipi kha sa reva tu.”⁷Qi sa kwaya vakhe ikho ni na odakhi muni khe na marau mai lomalagi ni vivutuni qa lesu vua khei tlia na tamata i valavala ca me⁸Se kho cei na vibulou khei nakhi no vua khei tini na tikhi ni siliva, ni vakharevania khei tlia e tikhi, me na tamu udrecia leya cina, qa tatavirakhi i na buto ni sue, qa vakhadani vakasewa me yacovia ni sa tolavia?⁹Na gauna sa tolavia khe, sa covi khora vata na leya i tolhani qai khora na wekhaya, qa kwaya, “Mutu marau qei au, ni qu sa tolavia na tikhi ni siliva qu vakharevania.”¹⁰Qu sa kwaya ve khe mutou, ei na marau dra mata na agilosni Khalou ni tlia na tamata i valavala ca khei vivutuni.”¹¹Sa qei kwaya kho Jisu, “A tlia na tamata kha rua no kho lureya tagwane,¹²Qa sa kwaya kho khoya e tacini va tamaya, “Tamayau, mo solia mai vekhe au na wasewase ni lequ i yau? Kha sa qei wase vimama na leya i yau i vuaru.”¹³Kha sa devu kha vica na siga, kha sa ti qonia vata na leya i yau khece kho khoya e tacini qa la ina tlia na vanua vakhayawa, qa sa lei vakharevania khece na leya i yau i na valavala ni marau cakhaca.¹⁴Na gauna kha sa vakhayagatakhinia devu khe na leya i yau, kha sa qei tubu qa tete i na vanua gi kha tlia na dravuisiga levu, kha sa dravudravua tu kho khoya.¹⁵Kha sa lei no tu qa tlia na kholi vanua gi i qa sa vatala i na leya I laulau me vakhana ni khora na qo.¹⁶Kha sa dau garavia na taba ni magiti khei dau khania na qo, me ma vuse khe e khete; kha sa tikhai tlia me vakhania tu.¹⁷Ia na gauna sa vakhilatia leqwa mai khe e yalo, ka sa kwaya, “Kheiri wara na tamata cakhacakha li tamayau, ra khana, ra vuse qa vo leqwa tu, ia kho au qu sa mate tu I na mata khana!”¹⁸Qi sa deidei khei me qu na lesu va tamayau, qa au na kwaya vua, “Tamayau, qu sa i valavala ca I Lamailagi, vekhe mu muni.¹⁹Sa tamu dodonu mequ wili leqwa mequ luvemu; mo mu wili au mequ tlia boto lemu tamata cakhacakha.”²⁰Kha sa qei deidei mai na luve qa toso vakhalekheti tamaya. I na leya si qei la tu mai vakhayawa, kha sa tolavi khoya kho tamaya qa sa tubu leya loloma, kha sa wavu vua, qa mokhotia, qa yabotia.²¹Sa qei kwaya vua kho luveya, “Tamayau, qu sa i valavala ca i Lomalagi, vekhemu muni. Sa tamu dodonu mequ qei leicovi leqwa mequ luvemu.”²²Kha sa qei kwaya i vuara na leya tamata cakhacakha kho tamaya, “Mutu khau vakhatotolo mai na i sulu vina tatlia, qo mutu vakhataqania, mutu vakhataqania muni na mama i e lima, qa na i vava i e la.”²³Mutu khau mai na luve ni bulumakhau uro tatlia qo mutu vakhamenia, meda marautakhinia na ledha khana vata!²⁴Ni sa mate kho luveyau sa qei cola leqwa, kha sa reva tu, sa qei cedre leqwa. Kha sa tekhivu me ra marautakhinia.²⁵Kha sa nokhoto no mai na i laulau kho luveya e tukhani. I na leya sa vakholekhetia mai sa suwe, kha sa vakhagogcia na vakhatagi qa na kiu.²⁶Kha sa covia kha tlia vuara na tamata cakhacakha qa teteya se na cava khei tara no.²⁷Kha sa kwaya vua na tamata cakhacakha “Kha sa lesu mai suwe kho tacimu qa sa vakhamenia kha tlia na luve ni bulumakhau uro kho tamamu me baletia na leya sa lesu cola mai.”²⁸Kha sa yaloca kho luveya tukhani, qa sa dua na rusu i buto, qa sa rusu mai tuba kho tamaya me vakhamasutia.²⁹Kha sa qei saumia kho luveya tukhani qa kwaya va tamaya, “Tolavia, na vica vata na yabakhi kwe qu bobula tu ve khe ikho, qa au tamu vau solia du lemu i vakharo, qo tamu bau solia du kha tlia na luve ni me, me mamutu marau khe qai khoru na lequ i tokhani,”³⁰Ia na gauna kha lesu mai khe kho luvemu, kho khoya kha lei vakharevania khece na lemu i yau vuara na vidavidauci, kho vakhamenia sara vua kha tlia na luve ni bulumakhau uro.”³¹Kha sa kwaya vua kho tamaya, “Luveyau, kho ikho khei dau no tu ga qei au, na vikwa khece khei leqiyau e na lemu.”³²Ia khei dodonu me khe da me da khana vata qa marau, baletia kho tacimu kha sa mate, sa qei cola leqwa; kha sa reva tu, qa sa qei cedre leqwa.”

Chapter 16

¹Sa kwaya muni vuara na lea tisaivel i kho Jisu, "sa tlia na tamata vutuniyau sa naki na lea dauniyau, sa lei no me vakarevania no na lea i yau. ²Kha sa covia na lea dauniyau na tamata vutuniyau qa tetei khoya, "na cava khwe qu sa vaka rogocia me baleti iko? Mo solia mai na tuvatuva ni khwa me baleta na lem dauniyau, i sa na tamu rewa ni kho dauniyau no ga." ³Sa vaka numia kho khoya, "na cava mequ tara me odaki sa khau dei i veke yau na lequ turaga na lequ i tutu vaka dauniyau. Khei tikhai veke yau na qwaqwa mequ lei kheli kheli qa qu madua na khere khere. ⁴Qi sa khilatia na khwa mequ tara, iri na mei au na tamata ina ledru suwe, ia gauna gi sa na lei vakha cegui mai khe ina lequ tutu vakha dauniyau. ⁵Sa qei covi kwora khece na tamata kha a sa dinau tu i vua na lea turaga, qa tetea na matai ni tamata kha la mai, kha vica na lemu dinau i vua na lequ turaga? ⁶Sa saumia kho khoya qa kwaya "sa kwaya kho khoya, sa tlia na drau na i vakharau waiwai, qa sa kwaya i vua, mo qulu na lemu i vola qo vola me limasagavulu. ⁷Sa tetea leqwa khei tlia "Kha vica na lemu dina? "Sa saumia mai, kha tlia na drau na i vakharau sila. Sa lei kwai muni i vua, "qulu, na lemu i vola qo vola me walusagavulu. ⁸Sa dokha vakalevu du na turaga na lea cakhacakha vakhavukhu na dauniyau. Kha ra sa vukhu vukhalevu na kwai vuravura i na kwa me baleti kwora, qa sa sewasewa na ledra vukhu na lurekhora na ni cece. ⁹Ia, mequ vecei mutou, i na i yau sa tamu du, mo mutu lei mei i na mate tamu devu rewa i na vi nano. ¹⁰O kwoya sa du i na vi. Kwa yasewa e sa na du i na vi kwa yalevu. Ia, o kwoya sa tamu du i na vi kwa yasewa, sa na tamu du i na vi kwa yalevu. ¹¹Mutu sa tamu du i na i yau sa tamu du, ia kho cei i na qei vabauti mutou i na i yau sa du? ¹²Ma khi sa tamu du i na i yau sa lea na teni, kho cei sa na qei vakhabauti ikho i na lemu i yau vakhatakhi ni ikho? ¹³Khei tikhai tlia sa qwararia e raa na turaga i na cakhatia khei tlia qa na lomania khei tlia, se i na khabitia khei tlia qa na yawakhia khei tlia. I na tamu rewa ni qwaravia ruarua na Kalou qei na i yau. ¹⁴Kho kwora na Farisi sa dau lomania nai lavo, sa vakharogocia na kwa khece sa ki kwi devu, sa vakhagavuitakhi nia. ¹⁵A sa kwaya vuara kho kwoya, "mutu sa vakhadonuti mutou du dra mata na tamata, ia sa khilatia mutu yalo na Khalou. Sa cakhaca e mata na Khalou na kwa sa vina i na mata ni tamata. ¹⁶Na vunau qa na parofita sa yaco no mai me yacovia na gauna li Joni. Mai na gauna gi, sa lei vunautakhi no mai na matanitu ni Khalou qa ra vigugu na tamata khece me ra rusuvia. ¹⁷Sa rewarewa me rewa na lomalagi qei na vuravura, qa sa kwa dredre du me reva khei tlia na tikhi ni vunau. ¹⁸Kho kwora khece sa dei ni weledra qa sa lei vilewe leqwa qei na tlia leqwa sa dauyalewa. Ia, o kwoya kha ru sa vilewe qaya sa deini weleya, sa dauyalewa. ¹⁹Sa tlia na tamata vakhayau sa taqa na i sulu lokhalokha qa na lineni matayasewa sa dau ceqetakahi i na visiga na lea i yau. ²⁰Sa tlia na daukherekhere e yaca kho Lasarusa sa gatule i na lea matamata, sa quruquru khece tu e yago. ²¹Sa mata khania na tikhitikhi ni magiti khece sa lutu i na lea dela ni tevali. Ka ra sa dau la muni mai na tui qa ra dau mei dramulakhinia tu e quruquru. ²²Sa yaco mai na siga me mate khe na tamata daukherekhere qa sa mei kwoya na agilos me lei tokhoto qa Eparama. Sa mate muni na tamata vakhayau qa bulu. ²³Kha sa lei tokhoto mei Etesi, sa lei vakhararawatakhi tu, sa tola weicakhe qa tolavi Eparama vakhayawa qei ni Lasarusa sa tokhoto e tikhi. ²⁴Sa coco yati vuaru qa kwaya, "Tamaqu, Eparama mu lamani au ro mai, mu vakhatalai Lasarusa ro mai me tonia boto e titi ni e lima i na wai qa me i vakhadriwadriwatakhinia qu me, qii sa rarawa du vakhalevu i na mamaudre ni quto kwe". ²⁵Sa kwaya kho Eparama i vua "Luveyau, numia lesu na rewatio tu na vi kwa vina i na lemu cola no mai, sa wodakhi muni khe kho Lasarusa i na vi kwa sa cakhaca. Ia ni khua sa mei lei vakhacegui khe ia kho ikho i sa rarawa. ²⁶Sa tlia muni na qwara sa diro sara du sa nakhi tu dru macaqua, kho kwora khei ri mata la yati qa mata la mai i khe wak; khei sa tamu qei rewa. ²⁷Sa qei kwaya na tamata vakhayau, Qi sa tetere du, Tamayau Eparama mo vivakhatala ro i vua me la i na suwe li tamayau. ²⁸Sa lima kho khoru na taciyau, me lei kwaya i vuaru me ru khua ni la muni ma i na vanua ni vivakhararawatakhi kwema. ²⁹Sa kwaya kho Eparama, "Sa tokhoto mai vuaru kho Mosese qei khora na Parofita me ru vakharago i vuaru." ³⁰Sa saumia na tamata vakhayau' "kha tikhai Tamaya Eparama, ma khei tlia sa mate qa qei la i vuara, i ri na rewa ni vivutuni. ³¹Sa qei kwaya kho Eparama i vua, "ma khi tamu vakharonogo i va Mosese qei kwora na Parofita, me qei rewa vakhacava i vuaru me ru vakharorogo i vua khei tlia sa cola leqwa mai i na mate.

Chapter 17

¹Kha sa kwaya buara na luya tisaiveli kho 'Jisu, "Khei du khei na levu du na kwa khei na vakavunia va khe da na i valavola ca, ia ci na cakhaca na tamata kha vakhavunia! ²Khoa khei lala me tlia khei vakhacala ni khora na yaluve, khei na vina cakhe me vesu e domo khei tlia na vatu qaqi qa lai vakhacidromu i waidui.³Mutu vitolayaki vakhai mutou. Khoya khei valavala ca na wekhamu, vakhariotia, ia khoya khei vivutuni, vosotia. ⁴Khoya khei valavalaca vakhai vitu i na tlia na siga, qa lesu mai vakha vitu ve khe ikho, me mai kwaya, "qu sa vivutuni! Khei dodonu mo vosotia!"⁵Aru sa kwaya na apositilo vua na Turaga, "vakhalevunia lemamu vakhabautia." ⁶Kha sa kwaya na Turaga, "khoya khei odakhi e i tlia na qele ni mosita na lemu vabautia, i na kwaya i a vuni lolo, "tacavua qo lai cola mai waidur," qa ra varogoti ikho.⁷Ja khi cei ve khe mutou, khei tlia nolaya tamata cakhacakha khei dau sivisiviyava se khei dau susu manumanu, qa dau kwaya vua i na lea lesu mai ina i laulau, "mai gatule sara mo khana"? ⁸I na tamu kwaya vua, "Varautakhinia to mai e i tlia na kwa me qu khania, qa togo ei tlia na i vesu ni sulu i mugau mo qwaravi au me yacovia sara ni devu lequ lehana qa na lequ somu. Mo qei khana qo somu ni qu sa vakhacegu.⁹Khei na vakhavinaviva kho khoya vua na tamata cakhacakha ni sa vatala devu? ¹⁰Kho ikho muni, ni kha sa tara devu na kwa kha lekwai ve khe ikho, i na kwaya, "kho mamu khei tamu yaga me mamu te tamata cakhacakha. Mamu sa tara no boto na kwa kha lekwai me mamu tara.¹¹Kha sa la kha khoya i Jerusalemi, kha sa takucia no na i yalayala ni vanua vauru kho Samaria qa Kalili. ¹²I na leya sa rusuvia kha tlia na khoro, kha sota qei khoru khei le tini e ri tauvi vukhavukha khara sa dure yawa mai vua. ¹³Qa ra sa tatae, qa ra kwaya, "Jisu Turaga, lomani mamu mai."¹⁴Na gauna sa tolavi khora khe, kha sa kwaya vuara, "Mutu la qo mutu lei vatakhei mutou vuara na i talatala." Kha ra sa la qa ra sa savasava. ¹⁵Kha sa tolavia kha tlia vuara ni sa lei vakhacola, kha sa lesu leqwa qa vakhrokhoikho takinia na Kalou i na domo ni lea vakhavinavina. ¹⁶Kha sa kharura i na vakhavinavina i e la li Jisu. Kha te khoe Samaria kho khoya.¹⁷Kha qei kwaya kho Jisu, "kha ra tamu le tini kha ra lei vakhacola? Vei ni khora na ciwa?"¹⁸Kha tam tlia leqwa mai vakhavinavina vua na Khalou, kho khoya talia na koi teni kwe?"¹⁹Kha sa kwaya bua, "Dure, qo la. Sa vakhacola ni ikho na lemu vakhabautia."²⁰Kha ra sa tetei khoya kho khora na Farisi, ni gicana qei la mai khe na matanitu ni Khalou, kha sa saumia ledru tetei kho Jisu qa kwaya, "Na matanitu ni Khalou e tam dau vatakhei na khea yaco mai. ²¹Khe ri na tam kwaya muni, "Tolavia, a kwe!" se "Kho khoya gi!" tolavia, khei naki no ga mutu yaloga na matanitu ni Khalou.²²Kha sa kwaya buara na leya tisaiped, "Sa volekhe mai na gauna i na mata tolavia khe khei tlia na leya siga na Luve ni Tomata, ia mutu na tamu tolavia.²³Khei ri na qei kwaya vekhe ikho, "Tola i khe gima! Tola ma khei!" mo khua ga ni takhuci khora,²⁴Me odaki khei lidi na yaseyase mai na tlia na sakhesakhe ni lomalagi kha na tlia leqwa na sakhesakhe ni lomalagi, khei tautauvata qa muni na leya siga na Luve ni Tamata.²⁵Me vosoia rewa kho khoya na vi kwa khecelekwae qa na lei bilirakhi vuara na i tabatamata kwe.²⁶Na siga vi Luve ni Tamata khei na odaki na vikwa kha yaco na siga li Noa.²⁷Kha ra khona, kha ra somu, kha ra vakhawati qa ra vitukhutukhu me ra vakharoati qa yacovia na siga kha sa rusu khe na wagqa kho Noa-kha sa la mai na vuto qa vakharsa ni khora khece.²⁸Khei na odakhitakhi muni na kwa kha yaco na siga Loti, kha ra khana qa ra somu, kha ra vivoli qa ra volivolitakhi, kha ra laulau qa ra tara sue.²⁹la na siga kha la teni mai khe kho Loti ma. Somata, kha odakhi me luu mai ra uca na mamaudre qa na sulifure mai Lomalagi qa vakharsa ni khora khece³⁰khei na odahki muni khe na siga khei vatakhei khoya mai khe na Luve ni Tamata.³¹I na siga gi, kho khoya khei no tu i dela ni sue me khua leqwa ni rusuvia leya' I yau i sue; kho khoya qa muni na no tu i na i laulau me khua ni lesu mai.³²Numi Welei Loti.³³Kho khora ya tlia khei maroroya na leya cola, khei na vakharevania, ia khe khoya ya tlia khei vakharevania leya cola, khei na maroroya.³⁴Qu sa kwaya ve khe motou, i na tikhi ni bogi gi khei na vua na tamata i na tlia na vata. Khei tlia e i na la qa tlia khei dei tu mai³⁵Khei na rua na vibulou khei ri qaqaqi vata no. Khei tlia e na la, qa tlia khe dei tu mai. Kha ra sa tetei khoya, "I vai, Turaga?" qa sa kwaya vuaru kho khoya, "i e tilei khece naki no khe na yago, e i na tiquoni ro muni khe na ikheli."^{36 37}Kha ra sa tetei khoya, "I vai, Turaga?" qa sa kwaya vuaru kho khoya, "i e tilei khece naki no khe na yago, e i na tiquoni ro muni khe na ikheli."

Chapter 18

¹A sa kwaya ko koya ei kia nai tata vakatautauvata, khei dodonu medu dau masu qa kua ni watete; ²“A sa kwaya, sa kia na turaga ni lewa mai na kia na koro sa tamu matakicia na kalou qa tamu dokai kora na tamata”. ³kha sa kia na vada sa la mai veke koya qa kwaya vua, mu vupei au mo yalocati kora na kequ meca veke au. ⁴kha sa duarakinia na vupei koya, qa sa kwaya mai e vu ni e yalo, “qi tamu matakicia na kalou, qa tamu dokai kora na tamata: ⁵Sa mata mai vakaleqani au na vada kwe, qi sa na vupei koya me tau na lewa baleti kora na kea meca, baletia me kua leqwa ni vakaoca ni au qa kua ni lesu leqwa mai.” ⁶A sa kwaya na turaga, “mutu vakarogocia na kwa sa vakatauciya na turaga ni daulewa cala” ⁷Na kalou khei na tovaki ni kora na lea digitaki, o khora na dau tagi vua ena siga qa na bogi, ei na vosoti kora rewa vaka balavu? ⁸Qi sa vecei mu, Ocei na yalocati khora vakatotolo ena lea lewa, ni sa la mai na luve ni tamata, ei na mai tolivia rewa na vakabautia i vuravura? ⁹kha sa tata vakatautauvata ko koya me tukuni kora sa numia mera sa yalododonu qei ni kora sa beci kora na tamata teni ¹⁰“Kha rua na tamata ka ru sa la ina sue ni lotu meru lai masu- kia veke koru na farisi qa kia; leqwa kei dau tigonio nai vakacavacava” ¹¹Kha sa masu na farisi qa kwaya na lequ kalou, qi sa vakavinavina veke mu ni qu sa tamu odakitaki ni kora na tamata qa kwe, khei so kei dau yatoqa, khei so ei dau venako, khei so kei davyalewa, se odaki okoya na dau vakasoqonia nai vakaicavacva kwe. ¹² Qi sa dau lolo vakarua ena vi a rua na macawa, qi dau soli katini ina vi kwa kece qi dau rewatio ¹³Kha sa dure vakayawa tu mai na dau vakasoqonia nai vakacavacava, a tamu mata tola ki lomalagi, ia kha robakia e saro qa kawaya ‘lequ kalou, qi tamata i valavala ca, mu lomani au mai” ¹⁴Qi sa vecei iko, na tamata kwe sa la ina lea sue qa sa vakadonui tu, qa tamu tautauvata qei koya na kea i karua, baletia okoya kei vakalevulevui koya tu ma ga. ei na vakamalumalumutaki ko koya ya sa vadonui khoya. okhoya khei vakamalumalumu taki ni khoya kei na vakalevulevui. ¹⁵A sa mei khora mai na ledra yaluve na tamata me mai derei kora; aru sa tolavia na tisaipeli qaru sa yalocati kora. ¹⁶Kha sa covi kora ko Jisu qa kwaya, “deini kora na yaluve yasewa mera la mai vekhe au, kua ni tarovi kora baletia sa ledra na matanitu ni kalou” ¹⁷Qi sa kwaya vakadu vekemutou, ko koya kei tamu vakabautia na matanitu ni kalou me odaki na yaluve qa kwe, ei na tamu rusu khe. ¹⁸Kha sa tarogi koya ei khia na dau lewa, “vakavuvuli vina, na cava mequ tara mequ rewatio kwe na cola tawamudu?” ¹⁹A sa kwaya ko jisu vekhe koya? “baletia na cava qo sa kwaya veke au na vina? sa tamu kia leqwa ei vina, na kalou takhia ga.” ²⁰Isa kilatia nai vunau, mo kua ni vidauci, mo kua ni laba, mo kua ni venako, mo kua ni vitavuitaki vakarekwa, mo vakarokoroko va tamamu qa tinamu. ²¹A sa kawaya na daulewa, “na kwa kece kwe qi dau vakatauciya kece na gauna qi se saravou ke” ²²A vakarogocia kho jisu qa kwaya vua, “e khia na kwa sa tikhai vekhe ikho, mo volitakinia na kwa kece sa naki tu vekhe iko vekhe kora na dravuadravua, qo na qhei vakaityau mai lomalagi; qo mo la mai mo takuci au” ²³A sa vakarogocia ko koya qa sa rarawa vakalevu baletia ni sa vutuniyau. ²⁴A sa tolavi koya ko jisu ni sa beke rarawa vakalevu e yalo, qa sa vecei koya “khei tamu rewarewa sara vke kora na vutuniyau me rusu kina matanitu ni kalou” ²⁵Sa rewarewa me rusuvia na mata ni cula na khameli, qa sa dredre sara veke kora na tamata vutuniyau mera rusuvia na matanitu ni kalou” ²⁶O khora na vakarogocia, kara qei tarogia, kho cei me sa na qei lei vakacola? ²⁷Kha saumia ko jisu, “ na kwa sa dredre sara veke kora na tamata sa rewarewa vua na kalou” ²⁸Sa kwaya ko pita, mati sa denia na kwa kece qa takuci mu ²⁹Sa kwaya ko jisu i vekhe khora, “qu sa kwaya vaka i du sara vekemutou, sa tikai kia sa deinia na sue, se tamaya se tinaya, se tukaya, se taciya, se welea, se luvea me baletia na matanitu ni kalou.” ³⁰Okoya ina tamu saumi ena rewatio vakalevu ena cola kwe, qa na cola tawamudu ena gauna mai taku. ³¹Sa qei mei kora mai na lewe tikinakrúa, qa vecei koh ra, “Di sa na la cake khi Jeruisalemi, na kwa kece ga eiri sa vola na parofita me baletia na luve ni tamata ena yaco kece mai.” ³²Ei na soli yati ko koya I vekhe kora na Matanitu teni, ena vakamavoataki qa vakamaduataki qalai katasivi, qa na dure leqwa ko koya ena I ka tolu ni siga. ³³Eri na vakakuitacia muni; qa vakamatenia; qa sa dure leqwa mai koya enai ka tolu ni siga. ³⁴Kha ra sa tamu kilatia na kwa kece kwe ; ei sa lei vakacunia mai veke kora mera khua ni kilatia. ³⁵A sa valeke yati jko Jisu ki Jeriko, sa kia na tamata kabulu sa to koto eina sala qa tetere no. ³⁶Ka sa vakarogocia na ledra vitausiri na tamata qa tarogia, Na cava kei sa yaco no? ³⁷Kha ra sa kwaya I vekhe koya, Sa tausiri no mai ko Jisu na kwai Nasareci ³⁸Kha sa tagiyati ko koya na matakabulu, I Jisu na luvei Tevita, Mu lomani au mai. ³⁹Kha ra sa yalocati koya me galu; Kha sa taye vakalevu sara koh koya; Na luvei I Tevita, mu lomani au mai. ⁴⁰A sa dure vakakia ko Jisu qa kwaya me ra mei koya mai. Na lea sa la mai na Matakabulu, sa tarogi koya ko Jisu. ⁴¹Na cava me qu tara vekhe iko? Kha saumia ko khoya, “Turaga qis qata tola” ⁴²A sa vecei koya ko Jisu, “Ciqomia na lemu sa tola rewa, sa vakacola ni iko na lemu vakabautia” ⁴³Kha sa ciqomia ko koya na leya sa tola rewa qa sa takuci Jisu, qa vakavinavina vua na kalou, Kha ra sa tolavia na tamata, qara sa vakavinavina vua na kalou.

Chapter 19

¹A sa larusuvi Jericho yati kho isu, qa la sara yati. ²Mutu dhania (arogocia), khei khia na tamata e yaca kho Sakiusa. kho khoya khei vutuniyau qa ledra i iliuliu na dau tigonivacavacava.³Kho khoya kha mata tolavia kho cei kho Jisu, ia kha tamu tolavia rewa na levu ni oso ni tamata, baletia kho khoya khei khia na tamata lekeleke kha khia. ⁴Kha qai wavyu sara i mata me cake ina vunilolo me tolavi khoya khe, baletia kho Jisu sa voleke no ni sivitia na sala khei no tu mai khe kho khoya.⁵Ia ni sa yaco yati kho Jisu ina vanua gi, kha qai tola i yata qa kwaya vekhoya, "Sakiusa, mo siro mai vaka khia, Inikua qi na no koto ina lemu sue. ⁶A sa siro sara vaka-khia kho khoya ira qa ciqomia e na lea marau. ⁷Ni sa tolavia na tamata na kwa kha yaco, kha ra tata, qa kwaya, "kho khoya sa la tu vekhoya khei khia na tamata, valavalaca.⁸Kha dure i yata kho Sakiusa qa kwaya vua na "Turaga", "Mu tola ro mai, Turaga qina vimama taki nia khei so na lequ i yau vekhora na dravudravua, makei qi lawaki taki nia khei khia, kho au qi na qai vakavatakinia leqwa na lequ i yau vekhoya. ⁹Kha kwaya kho Jisu vekhoya, "Nikua sa yaco kia cola i na vunisue kwe, baletia kho khoya muni na luvi Evarama. ¹⁰"Sa lamai na Luve ni Tamata me vakadania qa vivakacola vekhora na tamata ka ra sa reva tu."¹¹Na ledra varogocia na so nakwa, kha ia no ga kho khoya na tata no na tatavakatatauvata baletia ni sa valeke no yati Jerusalemi ni ra numia kho khora nina yaco vakasauri mai na matanitu ni kalou. ¹²Kho khoya kwe sa kwaya khe kho khoya: A sa khia na turaga sa la no ina khia na vanua vakayawa, me lai vakayacori vekhoya me vibuli me khia na tui kho khoya devu ga qa me lesu leqwa mai. ¹³Kha covia mai kho khoya khei le tini na lea tamata cakacaka, qa solia yakia vekhoru e tini na paudi, qa kwaya vekhoru, "Mutu bisinisi takhi nia waki me yacovia na lequ lesu mai. ¹⁴Ia kha ra tamu taletaki ni koya na lea lewe ni vanua, ka ra qai vakatala e kia na mata me mai kwaya vakhoya, "Kho mami tamu vinati koya me te tui taki ni mamto." ¹⁵Ni sa yaco devu na vibuli vakatui, na gauna kha lesu leqwa mai, qa covi khoru mai na lea tamata cakacaka (mata) me vu mai tarogi na cava a ru sa bau rewatia tu na paudi ka soli vekhoru me ni tara bisinisi khe. ¹⁶Kha lamai na i matai vekhoya,qa kwaya, "Turaga, na lemu i lavo sa rewa leqwa mai khe e tini leqwa na paudi qa sivia. ¹⁷Kha kwaya sara vekhoya na lea Turaga qa kwaya sara, "Sa vinadu, kho iko na dauniviqaravi vina. Baletia ni kho iko ko yalo du taki tu so na kwa yasewa odaki waki, kho iko na vakatulewa taki nia e tini na koro yalevu. ¹⁸Kha loma i na i karua, qa kwaya, "Na lemu i lavo; Turaga kha rewa boto khe e lima na paudi. ¹⁹Kha kwaya vekhoya na lea Turaga, ko iko na lewa e lima na koro yalevu.²⁰Khia leqwa kha lamai qa kwaya, "Turaga a kwe na lemu i lavu, qu maroneya tu i na lequ kato, ²¹Ni qu dau matakuci iko baletia ni kho iko i dau tarogia leqwa na kwa, tamu khau mai i qa yalania na kwe qi tamu khau mai.²²Sa qai kwaya vokhoya na lea Turaga, "Na kwa i cavutia mai mu gusu qi na levai iko kho, tamata viavialevu kho iko. Kho iko sa kilatia ni kho au na tamata dau tarogia lesu leqwa na kwa, me qu dau khau na twa tamu lequ au, qa yalania na kwa qi tamu khau mai .²³Ia ma qei tamu biutia na lequ i lavo i na baqe, baletia na gauna me qu levu mai khe, me qu mai qulumia na khea tubu? ²⁴Sa qai kwaya na ledru turaga vekhora khei ra dure e sakesake, "Qulumia mai vekhoya na paudi,qa solia vekhoya kha tini no na lea paudi." ²⁵A ra qai kwaya vekhoya, "Turaga, kho khoya sa naki no vekhoya e tini na paudi,"²⁶"Qi sa kwaya vekhe iko, o koya ga ki tu, rewa vekhoya khei na soli leqwa, ia vekhoya khei tikai tu vua, na kwa sa bau naki rewa tu vua e na kaureva dei mai vekhoya. ²⁷Ia kho khora na khequ meca, kho khoya ga tamu taleitakinia na lequ i tutu vakatui me qu lewai mu, mei khora mai khei qa vakamatei khora qu mata.²⁸Ni sa kwaya devu kho khoya na kwa kece gi, qa tomania sara na lea i yaliyali mata, me la yati i Jerusalemi.²⁹Ni sa voleketia mai kho khoya na koro ko Pecivaki qeni pecani, i na ulunivanua dau lai kwai tu na violive, qa vakatala mai kha ra le rua na tisaivel. ³⁰Qa kwaya, "La ina khia leqwa na koro; Ni ko rusu yati iko na tolavia khia na asa khei si tamu lei vodoci vaka khia. Seretia qo qai khau mai vekhe au. ³¹Ma khei khia khei tarogi iko,""Na cava na vuni ni lemu serekia khe?" qo kwaya, "Sa yaga vua na Turaga."³²Kho khoru kha lai vakatala me ru la qa tolavia na asa me odaki na kwa kha lai kwai vekhoru kho Jisu;³³Ia na gauna a ru sa serekia no khe na asa a qai tarogi khoru na khei taukei. "Na cava iko serekia khe na asa?³⁴A ru qai kwaya, "Sa yaga vua na Turaga." ³⁵A vu khau mai va Jisu, qa ru tivi kia ina dela ni asa na ledra i sulu qa vakano ni Jisu, yata. ³⁶Ia ni sa la no yati kho khoya, kha ra tivikia na ledra i sulu i na sala.³⁷Ni sa voleketia o koya na batinisala ina ulunivanua ni vi olive, kha na tae e na domo ni marau na le wara e na ledra vakavinavinatakinia na Kalou, e na vuku ni vivakurabui taki ka na tolavia. ³⁸Kha na kwaya, "Na viva kalougata-taki mai vua na Tui kho khoya kha lamai e na yaca ni Turaga! Me marau kho lomalagi qa me vakarokorokotaki kho khoya sa no koto no mai yata!"³⁹Kha sa na Farisi qai khora na lewe wara kha ra taevi khoya mai, "Vakavuvuli, vunau ro vekhora na lemu tisaivel." ⁴⁰A qai saumia kho Jisu qa kwaya, "Qi sa kwaya vekhe iko, makhei ri galu, e i na tata mai na vatu.⁴¹Ni sa voleke yati kho Jisu ina koro levu gi a qai tagicaki nia. ⁴²A qai kwaya, "makhei iko kilatia na siga kwe, me te siga ni cola vekhe iko, ia sa bere e na vuku ni vilecayaki.⁴³Khei na yaco mai na siga me na sogolaki ni iko khe na kernu meca, me na rauniti ika qa ra sogolaki ni iko e na visakesake vava kece. ⁴⁴Kho khora khei ra na buturaki ni iko i (darata) ra ina qwele, qai khora na luvemu

muni. Khei ra na tikai ro me khia na vatu me dure dramata ni ra la ro mai, baletia na lemutu vilecayaki ni mutu tamu kilatia na kabu ka sa ga no me vakacola ni iko.⁴⁵ A sa la yati kho Jisu ina sue ni soro (lotu) qa karavi khora na volivoltaki tu i buto.⁴⁶ Qa kwaya vekhora, "Sa volai, "Na lequ sue na sue ni masu, ia kho mu, sa mai tara khe me te qwara ni dauvenakho."⁴⁷ Kho Jisu ina visiga sa qai dau vivakavuli no o koya ina sue ni totu (soro). Kho khora na bete yalevu, kho khora na daunicolatabu qai khora na iliuliu ni vanua kha ra mata vakamate ni khoya?,⁴⁸ ia kha ra tamu dania khia na sala me ra tara rewa khe, baletia kho khora na tamata kece kha ra varagoci khoya ina lea vakatavuvuli.

Chapter 20

¹Kha sa yaco kha tlia na siga, i na leya vivakhavulitakhi no na i tukhatukhu vina kho Jisu i na sue ni lotu, kha ra sa la mai vua kho khora na bete levu qei khora na vunivola vata qei khora na tuqwaqwa. ²Kha ra tata, qa ra kwaya vua, “kwaya mai vekhe mamu s na dodonu cava i tara no khe na vikwa kwe, se kho cei sa solia vekhe ikho na dodonu kwe.”³Kha sa saumia qa kwaya vuara, ‘Qi na tanogia muni vekhe mutou e i tlia na taro, mo mutu saumia mai. ⁴Na vipapitaisotakhi li Joni: kha vu no mai Lomalagi se mai vuara na tamata?’⁵Kha ra vitalaroatakhi vakhai khora, qa ra kwaya,”ei lala medu na kwaya, mai Lomalagi,’ khei na kwaya kho khoya,’Ia mutu ma tamu vakhabauti khoya no khe? ⁶Khoya khei lala medu kwaya, ‘Mai na tamata,’ kho khora khece na tamata khei ri na virilakhi ni datou na vatu, baletia kho khora sa vakhabautia no ni kho Joni na Parofita.”⁷Kha ra sa qei saumia ni ra tamu khilatia se kha la mai vai. ⁸Sa qei kwaya vuara kho Jisu, qi tamu kwaya muni vekhe mutou se na doddnu cava qi tara no khe na vikwa kwe.”⁹Kha sa kwaya na tata vakhabalebale kwe kho khoya vuara na tamata, “kha sa tlia na tamata kho sa launia kha tlia na vivaini, qa lisitakhinia vuara na dau lau vaini, qa la teni i na tlia na gauna balavu. ¹⁰I na khoya gauna s kha sa dau vatala kha tlia na tamata cakhacakha vuara na dau lau vaini, me ra dau solia na mai vua na vua ni vaini. Ia na dau lau vaini kha qei ravulakhi ni khoya qa vakhatala me lima lala lesu.¹¹Kha sa qei vakhatala leqwa kho khoya kha tlia leqwa na tamataa cakhacakha qa ru ravulakhinia muni, kha ru vakhameduatakhinia qa ru vakhatala me lima lala lesu. ¹²Kha sa vakhatala khoya na kheya i kha tolu qa vakhameduatakhinia qa ru vintakhini khoya i tuba.¹³Sa qei kwaya na Turaga ni vivaini, ‘Na cava me qu na tara? Qi sa na vakhatala na luveyau qi dau lomania. Lala qa ru na rokhovia.’ ¹⁴Ia na gauna sa tolavi khoya khe na dau lau vaini, kha ru sa bose vakhai khoru qa ru kwaya, ‘khoya sara ga kwe khei na leya mai takhu. Me du sa vakhamedenia, me ma rewa ni leda khe na na vanua.’¹⁵Kharu sa cabio i khoya teni mai na vivaini qa ru vakhamedenia. Na cava khei na tara vuara nai taukhei ni vi vaini?¹⁶Kho khoya khei na la mai qa na vakharsua ni khora khece na dau lau vaini, qa na solia na vivaini vuara leqwa na so.”Na gauna kha ra sa varogocia khe, kha ra sa kwaya, “Me khua du!”¹⁷Ia kha sa tolavi khora kho Jisu qa kwaya, “Na cava naibalebale na vikwa sa volai- Na vatu kha ra duarakhinia na watai sa yaco me te i vakhadei ni sue?”¹⁸Kho khora khece khei ra lutu i na eri na tamata du vakhama yasewa. Ia kha khora khece khei lutuci khora e ri na dada.”¹⁹Kha ra sa mata sobeti khoya kha khora na vunivola qai khora ra bete levu i na auwa vata ga gima baletia ni ra sa khilatia ni kha tata vakhabalebciletakhi ni khoru no. Ia kha ni sa matakhu ci khora na tamata.²⁰ Kha ra sa vakhatalavi khoya, kha ra vakhatalai khora na yamata me ra lei vakhalecaleca tu me ra vakhadania e sa na kwa me cala i na leya tata me ma rewa ni lei mei vua na korana me vileywai.²¹Kha ra sa tetei khoya, qa ra kwaya, ‘Vakhavuvuli mamu sa khilatia no ni mu tata qo mu na i tutu ni tamata, ia i vivakhavulitakhi no ga na du me baletia na leya sala na khalou.²²Khei dodonu vakhalawa no vekhe mamu me mamu saumia no na vakhacavacava va Sisa, so tikhai?”²³Kha sa khilatia kha Jisu na ledra lawakhi, qa kwaya vuara,²⁴“Mutu vakhatakhe mai vekhe au khei tlia na sede E mata li cei qa e yaca li cei khei nakhi no khe?” kha ra sa kwaya, “li Sisa.”²⁵Kha sa kwaya kho khoya vuara, “Qo mutu solia va Sisa na vikwa sa li Sisa, qo mutu solia vua na khalou na vikwa khei leya na khalou.”²⁶Kho ra tamu tolavia rewa kha tlia na leya cala i na vikwa kho kwaya i vuarrna tamata, kha ra sa gorovia na leya sauni taro, qa ra sa galu.²⁷Kha so na dauvikhacalai kha ru la mai vua, kha khora na kwaya no ni tikhai na cola leqwa mai na mate,²⁸kha ru tetei khoya qa ru kwaya, “vakhavuvuli, kha Mosese kha vola vekhe da ni khoya khei lala me mate ei tlia na tagwane vakhawati qa tamu vakhaluveni, ia me vakhawatitakhi ni leya dakhu khotaciya me tlia khe na luvi tukhaya sa mate.²⁹Khoya khei ri le vitu no na vitacini, qa sa vakhawati kha khoya khei tukhani, qamate ni se tamu vakhaluveni,³⁰Qa na kheya i kha rua muni³¹Na keya i kha tolu muni qa odakhi mu ni khe me yacovia na i kha vitu, kha ra tamu vakhaluveni qa ra mate.³²Sa qei mate muni i takhu kha yalewa.³³Khei sa na welei cei kha yalewa i na gauna mai takhu, ni sa cola leqwa mai na mate? Baletia kha ru sa vakhawatitakhi ni khoya khece kha khoru na le vitu.”³⁴Sa kwaya vuara kha Jisu, “Na yaluve ga ni vuravura kwe khei ri vakhawati qa ra vitukhutukhu me ra vakhawati.³⁵Ia kha khora ga e ri wili me ra yaga i na gauna gi qa na colaleqwa mai na mate, e ri na tamu vakhawati se vitukhutukhu me ra vakhawati.³⁶Khei ri na tamu mate leqwa, baletia a ra sa tautauvata qai khora na agilos i qa ra te luve ni khalou, ra sa te luve ni cola leqwa mai na mate.³⁷Kho Mosese muni vakhatakhe ni na cola leqwa kha khora sa mate mai na vikhakhai, i na leya covia na Turaga na khalou li Eparama, qa na Khalou li Aisake qa na khalou li Jekope.³⁸A kwe kha khoya sa tamu te ledra khalou na mate, kha khora ga na cola, baletia e da cola khecemai vua.”³⁹Kha ra saumia leya tata kha so na vuni rola, “vakhavuvuli, kha sa saumia vina du.”⁴⁰Kha ra sa tamu mata tete a leqwa.⁴¹Kha sa kwaya vuara kha Jisu, “E ri kwaya vakhacara ni Kharisito khei Luvei Tevita?⁴²Ni kha Tevita ro vakhai khoya akwaya i na vola ni Same, na Turaga kha kwaya vua na lequ Turaga, “mo no i qu lima i matau”⁴³Me yacovia mequ tara me ra butubutu ni muta na khemu meca.”⁴⁴Kha sa dau covia na Kharisito kha Tevita kha Turaga, kha sa qei luvi Tevita vakhacava kha khoya?”⁴⁵Sa qei kwaya kha khoya vuara na

leya tisapeli na gauna ra varorogo tu khe na tamata,⁴⁶ mo mutu qarauni mutou mai vuara na vunivola, e ra dau vinatia me yali voli i na sulu balavu, qa ra dau vinatia na visorakhi i na vanua ni vivoli, qa na no no tetelagi i na vi suenilotu, qa na turaga i na vanua ni kana vata.⁴⁷ Kha ra sa khania ledra i yau na yada, kha ra masumasu vakhabalavu me lei vakhatakhei. Tamata odakhi kwe khe ri na lei yaloca vakhalevu sara.”

Chapter 21

¹Kha tola i yata kho Jisu kha tolavi kwora na tamata vutuniyau kha ra biutia no na ledra i yau i na khato ni yau.

²Kha tolavia ni tlia na yad dravudravua kha mei biutia muni kha rua na sede yasewa ³Kha sa qei kwaya, “Qi sa kwaya rakhadu i vekhemutou, kha levu tatlia na kwa. Kha mei solia na yada dravudravua kwe mai vekhe kwora khece. ⁴Kho kwora khece kwe, kha ra mei soli swa ni levu tu na kwa vekhe kwora Ia na yada, e na deia ni lea dravudravua , kha solia mai na kwa saraga kha dodnu me na cola no khe. ⁵Khodakhi taki ni sa so kha ra sa vitalanoataki no na rairai vina ni suwe ni soro ina khea ukhutakhi tu i na vi vatu rairai vina qa na na I solisoli, sa qei kwaya, ⁶E na vukhu ni vi kwa mi ti sa dania tu, e na yaco mai na vi siga ni sa na tikhai tlia leqwa na batu khei na vo me ra na tuvani vata me na tamuvakharusai. ⁷Kha ra sa qei tarogi kwoya,, qa ra kwaya, “Vakhavuvuli, e i gica ena yaco khe na kwa khecekwe? Na i vakhatakhilakhila cava e na yaco me vakhatakhea nia khea sa na vakharau yacona kwa khece kwe?” ⁸Saumia kho Jisu, “Qaraunia mo mutu khua ni lei vidabuitakhi. Ni na levu khei ri na la mai e na vukhu ni qu yaca, qa ra na kwaya “O au kew kwo kwoya,” ga “ sa vakhalekhe du na gauna. Khua du ni takhuci kwora. ⁹Mutu khua du ni matakhu ni mu sa vakharogocia na i valu qei na vivaluvalutu ni dodonu ga me na yaco rewa na veikwa khece kwe, ia na i devudevu ni gauna e na tamu yaco vakhatotolo.” ¹⁰Kha sa qei vecei kwora, vi vanua khei ri na viqwaqwası, qa na khodakhi muni i na vi matanitu. E na yaco na uneune yalevu, qa so na vanua, khei na yaco khe na mata khana i na tikhai ni magiti qa na vi mate yalevu. E na so na I vakhatakhilakila vakhamatalkhu sara mai lomalagi. ¹¹¹²Ia ni na si bere ni yaco na kwa taucocko kwe, khei ri na derei mu yati qa ra na beitakhi ni mu, soli mu yati i na vi vanua ni soqoni qa na vi suwe ni vivesu, me i mu vei khe kwora na tui qei ni kwora na khavana me baletia no ga qu yaca. ¹³A gima khei sa nia sara no ga na lemu tukhuni, yalo ya tlia. ¹⁴A gima mo mu na vakhadeetakhinia no i mutu yalo ya tlia mu mutu na khua ni vakhavakharau takhi ni mu rewa no ni su bere na khea gauna, do qı na solia vekhe mu na tata qa na vukhume na khua ni tlia vei kwora me na rewa ni seqwati mutou se viba qei ni mutou. Ia khei na so, muni na lemu i tubutubu, tukhamutou qana tacimutou, lemu viaveni qa lemu i tokhani khei ri na soli mu yati mo mu na lakhi vakhamate. ¹⁵¹⁷Mi na tamu lei vinati i na vukhu ni qu yaca. ¹⁸Ia e na tikhai tlia du mu rau ni, ulu khei na rusa. ¹⁹Ina lemu vosotia khi na rewa yalo khe. ¹⁶²⁰Ni mus sa na tolavi Jerusalmi ni sa tuva rauni kwoya tu na vi mataivalu mo klilatia ni sa vakhaleke ni rusa. ²¹Mo u na qei vakhataro i kwora na Jutia me ra tuba i na vi edela, kwo kwora i na budo nikoro turaga me ra dedei reva qe i kwora na no tu i na vi taudaklau ni vanua me ra khua ni rusu i buto ni koro turaga. ²²Ni sa ni a kwe na siga ni visansaumi, qa sa na vakhayacori khe na swa khece kha sa volai rewa tu. ²³E na te kwa ni rarawa veikhe khora na vakhakhefe qei ni khora na tina ni luve ua sewa i na gauna gima! Ni na cakhaca sara vakhalevu na vanua, qa na lei yalocafi vakhalevu kho kwora na tamata. ²⁴Khei ri na lei vakhalutumi i na i sele wau, qa ra na khau vakhavesu i na vi vanua, qa ra na vakhayavalati Jerusalemi kwo kwora na khoi vimatanituteni me yavovia sara na gauna khe I sa devu khe na ledra dauna. ²⁵E na nakhi na i valhatakhilakla i na vula qei ni muni ga na khalokhalo, qe i na dela ni vanua. Na vi vanua khei ri na cakhaca, yalo sewasewa i na vukhu ni vaduga ni wasawasa i na ua. ²⁶Khei na so na tagwane khei ri na ciba takhi i na matakhu qa na vakhumania na kha khei na vakhara dev mai na vuravura. Ni na yavelatina qwaqwa vkhalmalagi. ²⁷Qa ra na qei tolavia na luve ni Tamata ni na la mai i na o qa na qwaqwa qei nia na teiteilagi levu. ²⁸Ia ni mu sa tolavia na kwa khece kwwe ni sa yaco, tu cake qo takrakhe, baletia sa valchalekhe na gauna ni lemu serekhi. ²⁹A sa qei vecei kwora kho Jisu kei tlia na i talanoa vakhatautauvata, “Tolavia na vu ni lolo qei ni kwora khece na vi vunikhai. ³⁰E na gauna khei ri se mai khe qa mu tolavia, mu sa na khilatia sara ni sa vakhalekhetaki na vula i khatakhata. ³¹Nagauna muni mi sa na tolavia ni sa yaco no na veikwa khece kwe, mo mu khilatia sara no ni sa vakhalekhe mai na mautanitu ni Khalou. ³²Qi sa vecei mu vakhadu ni na tamu devu rewa na kwawa ni tamata kwe me yacovia sara ni sa yaco khece na kwa kwe. ³³Khei na reva dei yati na lomalagi qa na vuravura, ia na lequ tatane na tamu rewa vahhatlia ni reva teni. ³⁴Ia mo mu ni qaraunia muni na lemu dukhu cola, me na khua ni na vakhalomaocaoca ni mu i na levu ni somu qei nia na lwe ni vivakhamateni takhi, qei nia na nuiqawaqawa ni cola, qa sa na qei tasogo veikhe ikho na siga gima me khodakhi taki na dai. ³⁵Ni na yacovi kwora khece na tamata e na dela ni vuravura. ³⁶Ia mo na manakinia no e na veigauna, qo masulakhinia no mo na rewa ni la rusavia na kwa khece khei na yaco, qa mo na dure i na mata ni Luve ni Khalou. ³⁷Kha dau vunau i na suwe ni soro i na siga ga dau la khi na na Ulunivanua ni vi Olive i na bogi ³⁸Kwora na tamata khece na tamata kha ra dau la i na suwe ni soro na vi vakhairoaroa me ra la khi vakhargocia kwoya.

Chapter 22

¹Sa vakhaleke na gauna ni Khana madrai tikhai na khe ya leveni, e yaca na khana vata ni yaliyali balavu. ²Sa Vakhanumia kho khora na bete levu qei khora nai daunilawa e tlia na sala me ru vakamate ni Jisu kho sa matakhu ei khova na tamata.³Sa qei rusu na tevoro ira Jiutasa Isikarioti, kho khoya tlia vuara na lewetini Khar, ua. ⁴Sa la ko Jiutasa Vua betelevu gei khora na Turaga ni valu, me gei vakhatakhei Jisu vuara.⁵Eri Sa marau, ara yalatakhi nia irua na ilaro. ⁶Sa camania kho khoya, sa vakha tolavia vina khei tlia na gauna viina me ri oso tu na tamata ga gei vakhatakei Jisu i vua ra.⁷Sa yacovia mai na siga ni kana vata, madrai tikhai na keg leveni, na gauna muni khei dau vakhacabori khe na lami, me baleti na yaliyali balavu. ⁸Ko Jisu sa Vakhatalai Pita gei Joni a gei khaya." muru lai Vakharaautakhi nia mai na magih ni yaliyali balaru medu khania. ⁹Eri gai kwa ya vua, E vai na vanua kho vinatia me vakhara khe?¹⁰A gei saumia i vuara, Vakhargocia ni muru sa rusu i na khoro, muru na sota ga khei tlia na tamata e na dagi no na damala ni wai muru takhu ci khoya i na sue khe i rusunia muru rusu muni. ¹¹Muru tetea na taukeni sue A tetea no mai na Vakhavuvuli," i rai na Vanua sa vakharaautakhi me gu mai khana khe geni khora na legu tisapeli.¹²E na vakhtakhea vakhe muru ina taba sue i yata sa vakha i yaya rewa tu muru gei vakarau ke. ¹³A ru gei la, sa dania me dania me dakhi sa kwaya vakhe muru kho khoya Aru sa vakhara, me tara khe na kana vata ni yali yali balaru.¹⁴Sakha lekhe mai na gauna sa no vata gei khora na Apositolo. ¹⁵A gei kwaya i vauara, Au gi vinatia megu kana vata i mutou ni sibere ni legu, lei vakharaawata khi. ¹⁶Mequ sa kwaya vakhe mutou, qj na tamu khana me yaco via sa ni vakhacokha takhi ni matanitu ni khalou.¹⁷Kha sa qulu bilo, a qei vakkavinavina qei kwaya, qulu khe, qo qai ease yati vakhe mutou khece. ¹⁸Qi sa kwaya vekhe mutou, qj na tamu somia na vuani vaini me yaco via na matanitu ni khalou.¹⁹A qei qulu na madrai, aqei musukhia, qei solia i vuara, a qei kwaya," A kwe qu yago sa soli yati vakhemutou. Mutu dau tara kwe mutu qei numi au khe. ²⁰Sa o dhaki muni na bilo ni sa qei qulu, a qei kwaya, A kwe na bilo ni veiyalayalati vou, ni lequ dro, khe qei sovaraki vakhe mutou.²¹Mutu vakhargo," Khe tlia vakhe mutou na gatule no ina teveli kwe, e na vatakhei yau. ²²Na luve ni tamata sa la mai, me o dakhi na lea lesilesi, sa khalou ca na tamata kha sa soli khoya yati. ²³Eri sa tekivu viteitei vakha i khora, e tlia vuara sa tara na cakhacakha kwe.²⁴Sa qei yaco meru veiba vakhai khora se kho cei vuara me okhati me tetlagi tatlia. ²⁵A sa qei khaya i vura, kho khora khece na tui e sa lewa na lea matauitu qei khora sa qwaqwa mai vuara na tamata.²⁶Mutu kwuwa ni o dakhi kwe kho mutou,koya sa qwaqwa vakhe mutou, me o dhaki na lure,vakhe mutou kei Tuaga, me o dakhi na dau viqwaravi. ²⁷Ocei khe i biri kho khoya viqwarari? tiamuni khoya e no me khana ia kho au sa takhoto qei mutou o dhaki tlia e dau viqwaravi.²⁸Kho mutou ga,mutou dau no qei qau ena lequ vosotia na dau vivakhatoolei. ²⁹Qi sa solia vake mutou e tlia na matanitu sa solia mai vakhe au kho Tamayan. ³⁰Mo qei khana kha somu e lequ tepeli ena lequ matanitu kha lea nono vakha Turaga me lewai khora na mataqali lewe tinikharua ni Isireli.³¹I Saimoni tolaria, sa terevi mutou kho setani, me vakhadewa ni mutou vata na witi. ³²Ia qisa masulakhi i kho. Me khua ni malumalumu na lemu vakhabautia. Ia ni mu sa lesu leqwa mai mo vaqwaqwa ni khora na tacimu.³³A qei khaya kho pita Turaga qisa vakharaou mequ la vata qei mu ina sue ni veivesu se qina lai vakhamate. ³⁴A qei khaya Jisu, qu sa kwaya vakhe ikho pita ni sebere ni tagi na to nikhua so na cakhi takhi ni yau vakha tolu na lemu khilati yau.<<<<< HEAD³⁶A qei kwaya kho khoya i vuara, ia kwe, kho khoya khei tlia no na leya tabe, deinia me khau qa khau qa muni na tabe ni magiti. Kho khoya khei tikhai na leya seleiwau me volitakhinia na leyaa i sulu qa volia khei tlia.=====³⁵A qei khwaya kho khoya i vuara, Mequ talai mutou qa na lemu tabe, i lavo se na tabe ni maqgit se na vava, mutu sa dravudrania ina tlia na kwa? A qei kwaya Ae i tikhai,>>>>> 0e551a504f04918f530d538167024db4cc98fd2e³⁷Qu sa kwaya vekhe mutou, na kwa khece khei volai me baleti au e i na yaco, 'kha sa wili qai khora na tamata cakhaca. 'Baletia na kwa khece kha parofisaitakhi me baleti au kha sa yaco khece."³⁸Kharu sa qei kwaya, "Turaga, tolavia! A kwe khei rua na i seleiwau." kha sa kwaya kho khoya vuaru, "khei sa rautia."³⁹Kha sa la kho Jisu, me odakhi na leya dau la i edela ni violive, qa ru sa takhuci khoya na leya tisaiipeli.⁴⁰I na ledru sa saso i khe gi, kha sa kwaya khou khoya vuaru, "Mutu masu me khua ni rewai mutou na vitemakhi."⁴¹Kha sa la teni mai vuaru me odakhi na yawa ni kheya viritakhi khei tlia na vatu, qa tikhi turu qa masu,⁴²qa kwaya, "Tama-au, ma khei vinatia, mo khau teni ve khe au na bilo kwe. Me khua ni yaco na lequ lewa ia me yaco ga na lemu lewa."⁴³Kha sa tlia na agilos i mai Lomalagi kha cedre yati vua, qa vaqwaqwa ni khoya.⁴⁴Kha sa rarawa vakhalevu, qa masu i na yalo du, sa tiri na leya buno me odakhi ra dra khei tiri ina qwele.⁴⁵Kha sa dure mai i na leya masu qa sa la mai vuara na tisaiipeli, kha sa tolavi khora ni ra sa moce tu baletia na ledre rarawa,⁴⁶qa tetei khoru, "Na cava mutu mocetakhi no? Dure mo mutu mase me ma khua ni rewai mutou na vitemakhi."⁴⁷Na gauna kha si tata no khe, tolavia, kha ra sa cedre mai kha ra le wara, qai Jiutasa, kha tlia i vuara na le tini kha rua, kha teteimatatakhi ni khoru tu mai. Kha sa toso vakhalekhe ti Jisu qa yabotia.⁴⁸ia sa qei kwaya vua kho Jisu, "Jiutasa, kho ikho i mata vakhatakhea na Luve ni Tamata i nai yabo?"⁴⁹Na gauna kha ra sa tolavia khe kho khora na no vakhalekhe ti Jisu tu na vikwa sa yaco, kha

ra sa kwaya, "Turaga, me mamutu sa vitatasi i na seleiwau?"⁵⁰ Kha sa tlia vuara kha tasia i clei e taliga na leya tamata cakhacakha na bete levu.⁵¹ Kha sa kwaya kho Jisu, "Sa rautia wakhi! "kha sa dere e taliga qa vakhacola nia.⁵² Sa kwaya kho Jisu vuara na bete levu, vuara na kavetani ni sue ni lotu, vuara qa muni na tuqwaqwa qa ra cakhati khoya no, "Mutou miti lacia no mai na dau venakho, mo mutu vakhayagataki nia na seleiwau qa na iwau?⁵³ Mutu tamu bau derei au i na gauna qu nokhoto no khe qai mutou i na sue ni lotu. Ia a kwe sa lemu gauna, khei viliutakhi khe na gigilo."⁵⁴ Kha ru sa sobetia qa ru teteimatatakhi ni khoya qa ru meya sara i na leya sue na bete levu. Kha sa takhuci khoru vakhayawa no mai kho Pita.⁵⁵ Kha sa deru na ledru udrecia na quto ina rara qa ra gatule vata no, kha sa no i na kedru macaqwa.⁵⁶ A sa tolavi khoya kha tlia na vulau dau cakhacakha ni gatule no i vanua khei cece no mai khe ra mamudre, kha sa tolavi khoya qa kwaya, "Na tagwane kwe kha dau nokhoto vata tu qei khoya."⁵⁷ Kha sa cakhitakhinia kho Pita, qa kwaya, "Vulau, au qi tamu khilati khoya."⁵⁸ Kha devu vakhasesewa boto kha tlia leqwa kha sa tolavi khoya, qa kwaya, "kho ikho kho tlia muni vuara." Ia kha kwayakho Pita, "Tagwane, e i tikhai."⁵⁹ Kha sa devu kha tlia na auwa kha tlia leqwa na tagwane kha sa kwaya, "Eidu, na tagwane kwe kha dau nokhoto no muni qai khoya baletia kho khoya a te khoi Kalili."⁶⁰ Ia kha sa kwaya kho Pita, "Tagwane, au qi tamu khilatia na kwa i kwaya no." kha sa vivakhusari i na gauna kha tata no khe na kheya tagi na to.⁶¹ Kha sa tola lesu mai na Turaga qa tolavi Pita qa sa numia kho Pita na leya tata na Turaga, i na leya kwaya i vua, "Ni si bere ni tagi na to nikhua, kho ikho i na cakhitakhi ni au vakhatolu."⁶² Kha sa rusu ituba kho Pita qa tagi vakhalevu.⁶³ Kho khora na tamata kha ra yadravi Jisu no kha ra sa vagagaci khoya qa ra ravulakhi ni khoya.⁶⁴ Kha ru sa ubi khoya i na siti qa ra tetea vua "Parofisai ! kho cei vekhe mamu kha ravuti ikho?"⁶⁵ Kha ra sa kwaya kha wara na kwa me ra vakha cakhaca ni Jisu khe.⁶⁶ Na gauna kha sa cece khe, kha ra sa soqoni vata kha khora na tuqwaqwa, khoru na bete levu qai khora na vunivola. Kha ra sa mei khoya i na matavilewai.⁶⁷ Qa ra kwaya, "Kwaya mai vekhe mamu ni kho ikho na Kharisito. "Ia kha sa kwaya vuaru, "Mutu na tamu vakhabauti au ni qu na kwaya vekhe mutou,⁶⁸ Khoya khei lala mequ tetei ikholi, na tamu saumia rewa.⁶⁹ Ia na gauna kwe me la yati, na Luve ni Tamata e i na gatule i e lima i matau ni qwaqwa ni khalou."⁷⁰ Kha ra kwaya khece, "khea i balebale, kho ikho na luve ni Khalou? "kha sa kwaya vuara kho Jisu, "Mutu sa kwaya vakhadu mai."⁷¹ Kha ra sa kwaya, "Ia na cava ma vakhavunia me mamutu vinatia na i vakhadudu? Ni kho mamu vakhai mamu sa vakhargocia mai e gusu."

Chapter 23

¹Nai lala levu khara dure qha mei Jisu iva Pailato ²Sa tekhivu tavui tikoya qha ra kwaya, Mamu tolavia na tamata kwe ni moicia no vakhateni na vanua qha vakhatabunia na soli vakhacavacava ira Sisa Asa kwaya ni kho khoya na Karisito, Na tui.³Kha tetei khoya kho Pailato qha kwaya, "Kho ikho na ledra tui na Jiu "kha kwaya kho Jisu "khi sa kwaya tu mai kwakhi." ⁴Sa qhei vecei khora na bete levu qhai khora kece "kho yau qhi tamu tolaria khei tlia na calaivua na tamata kwe." ⁵Khara sa qhei taevakhinia qhara kwaya , "kho khoya khei sa yavalati khora kece no na tamata, sa vivakhavuli no i Jutia kece kwe, tekhivu mei kaleli qha yaco sara mei khe kwe.⁶Sa varogocia kho Pailato sa teti khora, "na tamata kwe na kholi Kaleli? ⁷Sa qhei khilatia ni nokhoto no mei na vanua khei viliutakhi qha vakhatilewa khe kho Eroti, sa qhei mei Jisu iva Eroti kho khoya muni kha nokhoto no mei Jerusalemi ina gauna gima.⁸Ina leya tolavi Jisu kho Eroti kha marau baletia sa balavu dhu na leya vinatia me dania. Kha sa varogocia na vikwa baleti khoya qha namakhinia me na saravia na vikwa mana khei na tara kho khoya. ⁹Kha levu dhu na tetei kha vakhatarogi Jisu khe kho Eroti. Ia kha tamu saumia dhu kha tlia na leya tetei. ¹⁰Khara sa dure na bete levu qhai khora na vunivola mera tavui ti khoya.¹¹Kho Eroti qhai khora na sotia khara sa qhei vi vakhagavui takhini khoya ina ledra viwali cakha ca. Khara sa vakhataqania ina tlia nai sulu cacalivaliva qhara mei khoya leqwa iva Pailato. ¹²Kharu sa qhei vivinati leqwa kho Eroti qhai Pailato ina siga gima, Imata kharu dau vicakhati tu ga vakhai khoru. ¹³Kho Pailato sa qhei covi khora vata na bete levu qhai khora na viliutakhi qhai khora na wiliwili ni tamata levu. ¹⁴Sa kwaya ivuara, "Mu sa mei khoya mai vekheuau natamata kwe me odhakhi khei tlia sa mei khora no tamata khina nai valavala ca. Ia mu tolavia qhu sa tetei khoya i mutumata qhu tamu dania khei tlia na cala i vua me odhakhi na kwa mu tavuiti khoya khe.¹⁵Kha tikhai, kho Eroti muni kha tikhai qha mei khoya lesu mai vekheda mu dania khei tikhai na kwa me rewa ni lei tavui me mata khe. ¹⁶A kwe qhi sa na kuitatakhinia devu qhu sa qhei serekia. ¹⁷Khei dodonu me tlia me dau serekhia ina ledra Solevu. ¹⁸Khara sa taevakhinia kece, Meya reva na tamata kwe qha serekhi Parapa mai vekhemamu. ¹⁹Kho Parapa na khoivesu dau vakhatabu ca ina ledra i nono qha dau laba.²⁰Kho Pailato kha sagai khora leqwa mera serekhi Jisu. ²¹Kha tae qhara kwaya, "Vakhotia, vakhotia. ²²Inai kha tolu ni gauna sa kwaya ivuara, "Khei kuca, na kwa cakhacakha cava kha tara? Qhi tamu dania khei, tlia na kwa me rewa ni mate khe me kheya i sau vua.²³Ia khara sa qhei tlia vata qha tae vakhinia ina domo levu qha vaqwaqwa takhinia me lei vakho khina kau veilatai, Sa qhei levu cakhe na ledra tata iva Pailato. ²⁴Kha sa lewa kho Pailato mera tara ga me odhakhina kwa kheiri vinatia. ²⁵Sa serekhi khoya khara vinatia kha rusutui sueniviivesu ina vukhuni vakhacaca qha na laba, Qha soli Jisu i vuara mera lewa. ²⁶Ina ledra mei Jisu teni, khara sa qhei sobeti Saimoni na kholi kirini kha la muni mei yata, qhara va kha daginia muni ina kauvekatai qha takhuci Jisu.²⁷Kha wara na tamata qhai khora muni na yalewa khara sa tagi ina ledra hamania. ²⁸Kha yamata i vuara qha kwaya kho Jisu, "Kho mu na vibulou ni Jerusalemi mu khuwa ni tagicakhi ni yau mu tagi cakhi ni mu ga qhai khora na luvemu.²⁹Mu sa dania na vi siga khei sa toso mei kwe kheiri na kwaya, "Sa khalougata na yava qhai khora na kete kheiri tamu vakhasuceu. ³⁰Khara sa qhei kwaya ina viulunivanua, lutuci mamu mai, e dela baleti mamu mai. ³¹Ma khei si rewa ni tara na kwa ni si drokodroko tu na kai, na cava khei na yaco ma khei sa sama.³²Kharu le rua kharu tamata cakhaca, khara sa mei khoru meru lei vakhamate muni.³³Ia khara sa yaco yati khe na vanua khania no e yaca na vanua ni qwavota khara sa vakhotia khoya khe qhai khoru na dau basu lawa, tlia ie sakhesakhe matau qha tlia ie sakhesakhe vokho. ³⁴Sa kwaya kho Jisu, "Ta vosoti khora nira tamu khilatia na kwa kheiri tara. Khara saqhei vota na leya i sulu ina vakhawirimadigi.³⁵Khara sa dure tu na tamata qha dati khora na viliutakhi khara vagavuitakhi khara kwaya Dau vivakhacola ivuara naa teni, Me vakha cola ni khoya ro muni, ma khei ni khoya na kharisito na digitakhi.³⁶Na sotia khara vakhatalia ni khoya qhara viwalitakhi ni khoya qhara solia muni i vua na waigaga. ³⁷Ara kwaya, "Ma khei nikho na ledra tui na Jiu vakhacola nikho." ³⁸Kha tlia muni nai vakhatakhilakhila khora vola i ulu, "Kho khoya kwe na ledra tui na Jiu."³⁹Tlia i vuaru na tamata ca sa lili tu qha tata beci ni khoya kha kwaya, "Kho ikho na karisito? Vakhacola nikho qhai maru muni. ⁴⁰Na khei kharua kha vagalunia qa kwaya, "Khi tamu matakhuclia na kalou ni sa dodonu mo mate i na vukhu ni khemui totogi. ⁴¹Sa rauti dharu vina nai totogi kwe me te i sau ni ledani i valavala qha na ledharu i vakhara. Ia na tamata kwe kha tamu tara kha tlia na kwa cakhaca.⁴²Sa qhei kwaya, "Jisu mu numi yau ma mi sa lesu mai ina lemu matenitu. ⁴³Sa kwaya vua kho Jisu," khei du qhisa kwaya i vekheikho, Nikhua daru na tokhoto vata mai Parataisi⁴⁴Sa vakhara yaco mai nai kha ono ni auwa, sa qhei toso mai na gigilo qha robotia khece na vanua me nai ka ciwa ni auwa. ⁴⁵Sa tamu cila rewa na mata ni siga, qha kasei rua nai lati ni loqi tabu i buto ni sue ni lotu.⁴⁶Kha tagi vakhalevu kho Jisu qha kwaya, "Ia khe vekhemu imu lima qhi sa nakhia khe qhu yalo. Kha kwaya devu ga gi sa qhei mate. ⁴⁷Na ovisa sa tolavia na vikwa sa yaco sa vakharovkhorokhotakhinia muni na kalou, "Sa du ko khoya kwe na tamata yalo savasava.⁴⁸Ia khe khora kece khara sa tokhoto vata qha vakhadudutakhinia na kwa khara sa tolavia qha na kwa sa yaco, khara sa tavia dra

saro qha sa lesu⁴⁹ Ia kho khora kece khara khilati khoya, qhai khora muni na vibulou khara takhuci khoya mei kaleli kha dure vakhistikhitiki qhara saravia na kwa sa yaca.⁵⁰ Dania kha tlia na lewe ni mata bose ni matavilewai e yaca ko Josefa na tamata vina.⁵¹ Kho khoya kha tamu tlia vata qhana ledra vaka tulewa qha na ledra i vakharau: kho khoya mei Jutia ina koro kho Arimacea qha dau sasaga vakhalevu ina vuku ni matanitu ni kalou.⁵² Kho koya kha terevi Pailato qha usutia dhu e yago ni Jisu.⁵³ Kha livatia civo mai e yago ni Jisu qha olonia ina lineni matayasewa qha lai vakhadarania ina tlia na qwara vatu kha tikhai tlia khasi bau dara khe.⁵⁴ Sa te siga vakarau sa vakhalekhe mai na siga ni vakacecegu.⁵⁵ Khora na yalewa khara la vata mai qhai Jisu mei kaleli khara saravia nai bulubulu qha nai vakharau ni khea lei vakhadara e yaco.⁵⁶ Kharu sa lesu qha lei vakharautakhi nia na lumi vakhaisaluwakhi: qha ra sa cegu ina siga ni vakacecegu me odhakhi nai vakharo.

Chapter 24

¹Ina qwaqwata ni matai ni siga ni macawa kharu la inai bulubulu kharu khau no nai saluwaki kharu vakhara takhinia. ²Kharu sa dania na vatu nisa teni toqi mei nai bulubulu. ³Kharu rusu i buto ni qwara, Ia kharu sa tamu dania e yago na turaga ko Jisu. ⁴Ina kea yaco no kwe, Kharu sa vilecayakhi me baletia na kwa sa mei yaco, vakhasauri kharu sa tolavia na tamata kharu dure tu vakaisulu tu ina sulu lumilumisa. ⁵Sa levu na ledru matakhu na yalewa qharu sa khoruva civo ina qwele, Kharu sa qhei tata mai vuaru na yalewa," Na cava miti vakhadania khe na cola na macaqwa ni mate. ⁶Kho koya sa tamu nokhoto khei, Ia sa cola leqwa Numia na leya tata i vekhemutou na leya si nokhoto no mei Kaleli. ⁷Lei kwai khe naluve ni tamata khei na mei soli no idra lima na tamata i valavala ca me mate khe qha na dure leqwa ina i katolu ni siga. ⁸Khora na vibulou khara numia leqwa na leya tata. ⁹Ina ledru lesu mai nai bulubulu, Khara sa mei kwaya na kwa kece ivuara na le tinikadua qhai khora na khea vo. ¹⁰Koru kwe kho Meri Makitala, Joana, Meri tinai Jemesa qha so leqwa na vibulou khara tokhoto vata qha ra sa tukutuku sara i vuaru na apositolo. ¹¹Ia nai tukhutukhu kwe khei odhakhi tu boto na viwali vuani na apositolo, khara tamu vakhabauti khoru na vibulou. ¹²Sa dure kho Pita qha wawu khi nai bulubulu qha tidro yati i buto, sa tolavia boto nai sulu lineni sa qhei la khi leya sue qha vakhanumia na kwa sa mei yaco. ¹³Dania rua i vuaru kha la ina siga gi khina koro kho Emeo khei vitu na maile mei Jerusalemi. ¹⁴Kharu vitalanoatakhinia no na vikwa sa mei yaco devu no. ¹⁵Kha yaco sara tuga na ledra vitalanoa, na tetei me baletia na kwa khece kwe, sa cedrevi khoru yati kho Jisu qharu vitomani sara tu. ¹⁶Ia kharu lei vakhayamomata takhi tu meru kua ni khilati koya. ¹⁷Sa kwaya ivuaru kho Jisu, "Na cava miri vitalanoatakhinia no ina lemuru taubale tovo kwe kharu dure tu qha ru mata rarawa. ¹⁸Tlia i vuaru kho Kaliopasa kha saumia na leya tetei ko iko nikua khei tlia na tamata i Jerusalemi khi si tamu khilatia tu na vikwa sa yaco ina visiga sa devu kwe. ¹⁹Sa kwaya i vuaru kho Jisu, "Na cava gi? Kharu saumia ivua, Na kwa baleti Jisu na kholi Nasareci. Na parofita khei tetelagi sara ina tata ivua na kalou qhai khora na tamata kece. ²⁰Khei tara vakha cava kho khoru na bete levu qhai khora na ledha viliutakhi na ledra soli koya yati me totogi mate qhara vakhotti koya. ²¹Ia mamu vakhauinui tu ni sa ni koya kwe khei na vakacola ni khora na Isireli, sadhu na cava leqwa khe vo, ni khua sai ka tolu ni siga ina keya yaco na vikwa kece kwe. ²²Ia khei so na vibulou mei vekhe mamutou khara vakhusari mamutou, kharu matarukhu khina i bulubulu i qwataqwata cakhaca. ²³Ina ledru tamu tolavia e yago kharu sa la mai qha mei tukhunia, qharu kwaya ni so na agilos i khara cedrevi khoru kharu kwaya sa cola kho koya. ²⁴So na tagwane mamu tokhoto vata no khara la muni khinai bulubulu qhara tolavia na kwa si qhei lei kwai devu mei vuara na vibulou. Ia kharu tamu tolavi khoya. ²⁵Sa kwaya i vuaru kho Jisu, "Muru sa gavui dhu qha tamu mata vakhabautia na vikwa kece khara kwaya na parofita. ²⁶Khei tamu dodonu i vua na Karisito me mai sota qaya na vikwa kece me vosotia kha qhei rusu khina leya i ukuuku. ²⁷Me teiteimata mei va Mosese qhai khora na parofita, kho Jisu sa qhei serekhia i vuaru na kwa kece ina vola tabu me baleti koya. ²⁸Sa yaco yati khina koro kharu vakhai nono khe, ko Jisu sa teitei mata sara tovo. ²⁹Kharu sa usuti khoya qharu kwaya, "Mo nokhoto botoro satekhivu yavyavi mai qha sa vakhara devu na siga ni kua." Sa qhei la qharu lai tokhotoqaya. ³⁰Kha yaco kwe ina leya gatule qhai khoru meru khana kha qulumia na madrai qha vakhalougata takhinia, ciqhitia qha solia i vuaru. ³¹Sa qhei lei tavi dru mata kharu sa qhei khilati khoya kha reva vakhasauri mei vuaru. ³²Kharu sa kwaya vakhai khoru, "Khei tamu katakata na keya ceva i dharu yaloga ina leya tata no mei vekhedaru ina leya serekia no nai vola tabu. ³³Kharu cavu tu ina auwa kharu la khi Jerusalemi qha tolavi khora na letinikhadua qhai khora na tokhoto vata. ³⁴Kharakwaya sa cola leqwa na turaga qha sa cedrevi Saimoni. ³⁵Kharu sa qhei kwaya na vikwa kha yaco mei calevu qhana leya ciqitia no na madrai niru sa qhei khilati khoya. ³⁶Ina ledru kwaya no na vikwa kwe sa dure tu kho Jisu vakhai koya i dra macaqwa, qha kwaya i vuara "Mutu vakhacegu." ³⁷Ia khara sa khubu qha sinai ina matakhu nira numia khara sa tolavia na yalo. ³⁸Sa kwaya i vuara kho Jisu "Na cava khei yavalati mutou khei levu nikhua na kwa mutu yalo?" ³⁹Mu tolavia qhu lima, qhu la kho yau kwe, mai derei yau qha mo nutu tolavia. Na yalo khei tamu vakhya yago se me nakhi e tua. Me odhakhi na lemutu tolavi yau tu kwe. ⁴⁰Ina leya kwaya ga kwe, sa vakhatakhea e lima qha e la i vuara. ⁴¹Kheiri si tamu vakhabautia ga qha ceqhe takhinia tu ni kwaya ivuara ko Jisu, "Bau so no na magiti vekhemutou mo mutu khania/" ⁴²Kharu solia ivua kha so na ikha lete qha so na oni ⁴³Kha qulumia qha khania idru mata. ⁴⁴Sa kwaya i vuara kho koya, "Ina lequ tokhoto qhai mutou, qhu kwaya na kwa kece kha volai mei na lawa li Mosese qhai khora na parofita qha na same me baleti yau sa taco kece. ⁴⁵Sa qhei dolavia na ledra vaka sama mera kilatia rewa nou vola tabu. ⁴⁶Sa kwaya i vuara "Na kwa sa volai na Karisito me sotavia na vikwa kece me qhei cola leqwa mei namate inai katolu ni siga. ⁴⁷Sa vivutuni qha na vibokoci ni valavala me vunautakhi ina vukhu ni e yaca khina vimatanitu me teiteimata mei Jerusalemi. ⁴⁸Kho mutou mo mutu daunitukhutukhu ina vikwa kwe. ⁴⁹Dania qhi sa vakhatala i vekhemutou na kwa kha yalatakhinia kho tamayau, Ia mutu tokhoto no ga ina koro kho Jerusalemi, me yacovia mo mutu lei vakhataqani ina qwaqwaa mei vua mai yata. ⁵⁰Sa mei khora khi nai bili khi Pecani. Sa

lavetia e lima qha vakhalougatatakhi ni khora.⁵¹ Sa taco devu na leya na leya tata ni vivakhalougata takhi khora sa qhei lei mei teni mei vuara qha sa lei mei khi lomalagi.⁵² Khara sa qhei vakhrokhorokho ivua qha ra sa lesu leqwa khi Jerusalemi ina marau levu.⁵³ Khara tokhoto no ga i sue ni lotu ina vakhavinavina qhana vakhrokhorokho.

John

Chapter 1

¹Nai tautau yaru sa nakhi khe na thatha, kharu sa tokhoto no qa na khalou sa khalou na thatha. ²I nai takhitekhivu kharu sa tokhoto qa ua na khalou. ³Na kwa khece kha tara kho khoya, kha tikhai tkila na kwa me tamu tara kha tara khece. ⁴Khei nakhi tu vua na cola ia na khea vakhacecetakhi na tamata sa nia gi na cola. ⁵Sa cilavia yata na gigilo na cece kwe, kha reva du na giglo⁶Kha tkila na tamata kha lai vakhatala mei vua na khalou, e yaoa kho Joni. ⁷Kho Khoya kwe kha la mai me mei vakhadudutakhinia na cece ni khalou, me rewa khe na vakhabautia vuara na tamata. ⁸Khei tamu te cece gi kho Joni, e sakhu me vakhatakeya na cece gima.⁹Sa nia kwe na cece du kha lamai khi vuravura qa vakhaceceni khora na khoi vuravura.¹⁰Kha sa tokhoto rewa i vuravura kho khoya ia sa nia sara ga gima wa kha tara rewa khe kho vurabura. Ia kheri tamu khilatia khoya kha khalou ga¹¹Kha sa lamai vekhe khora na khoi lea, ia khara tamu mata sovi khoya du...¹²Ia kho khora khece kheiri sovi khoya khe sa solia muni ga na qwaqwa mera te luve ni khalou, vekhe khora kheiri vakhaboutia e yaoa. ¹³Kho khora kheri suou, tamu beletia na dra se na kwa vakhayago, se na ledra lewa na tamata, na khalou ga¹⁴Sa qei yoco mete tamata na tata qa sa me tokhoto qai da. Ia mamutu tolavia na lea i ukhuukhu ni odakhitakhi na lea i ukhuukhu li luvea khei tlia n ga kha la mai va tamaya, sa sina i du ina loloma qa na du ¹⁵Kha vakhadudutakhni ni khoya kha Joni qa covakhi nia qa kwaya, sani koya aq dau togaiti mutou no khe: Kho Khoya khei teitakhu no mai kwe khei vina cakhe sara vekhe au, kho khoya khei teitei mata vekhe au¹⁶Dei rewatio na kwa kece mei na kwa khei sinai tu vua: no loloma kei vakhaiharitakhi ¹⁷Khu Mosese kha soli khe na i vunau, ia kho Jisu sa yaco khe vekheda na loloma qa no du. ¹⁸Kha tikhai tkila na tamata me sa tolavia na khalou, ia tkila ga na khalou khoya ga khei tokhoto e tikhi kha vakhatakha na khalou¹⁹Ia sa nia kwe na lea i tukhutukhu li Joni, kha ra lai vakhatala mai kha so na bete qa no Livai me vekhehora na Jiu ma Jerusalemi mera mai tetei khoya khe cei no ro khe ikho²⁰Kho sa qei kwaya khe khoyo, a tamu vakhasakhisaki nia du qa kwaya go tamu ni au na kharisito. ²¹Khara teitei khaya, khe cei leqwa? Khe cei ni Khua Kho Ilajia qa kwaya khe khoya, khei tikhai, ko ikho ni khua na parofita gima? Kha kwaya khe khoya khei tikai²²Khara sa qei kwaya vua, khe o cei khe o ikho? Me matu na lakhi kwaya khei tila na kwa i vekhekhora na vikhatala no mau na cava khi na kwaya bake tikho. ²³Sa kwaya khe khoya: khe au khei tila no domo ni day cocovakhi ina buto ni vanua vakhadodonutakhni na calevu i Joiva.²⁴Kho khora na lai vakhatala mai, kha ra lai vakhata tala no mai vekhe khora na Farisi²⁵Kha ra tetei khaya qa kwaya vua: Na cava ki ma vipapitaiso no khe? Khei tamu ni IIkho na kharisito. Se khe Ilaya se na Parofita gima?²⁶Kha saumia khe Joni na ledra tetei qa kwaya khe au qi vipapitaisotakhni ina wai, ia khei tlia khei duretu muni kwakhi qai mutou miti tamu khilati khoya. ²⁷Kho Khoya Khei teitakhu tu mai kwe khei levu sara i vekhemaru na lea i wawa ni vava sa tamu rewa du me qu serekia. ²⁸Na kwa kece kwe sa tara no me Pecani na vanua sa vipapitaiso takhi no khe khe Joni.²⁹Na siga taravia sa tolavi Jisu khe Joni ni so la no yati vua Tolavia na lami ni khalou khe khoya sa mei khau dei rev na ledra i valavalala ca na khoi vuravura. ³⁰Sa nia kwe na kwa qu dau kwaoya no sa takhuci au no mai khei tlia khei vina sakhe sara vekhe au, sa teitei mata vekhe maru khe khoya³¹Qi tamu khilati khoya : Ia khei dadonu me ra khilati khoya na Isireli, khe khoya sara ga kwe na vuni lequ la mai me qu vipapitaisotakhni khe na wai.³²Kha dania khe Joni qa kway. Ou dania na yalo tabu kha lacivo nei lomalagi me odakhi na ruve, khe mei tokhoto to vua³³Ia khe au qi tamu khilati khoya Ia khe khoya kha vi vakhatala mai mequ vipapitaisotakhni ino wai, qa kwaya i vekhe au khe khoya khe na dania khei so la civo mai vua na yalotabu qa mai tokhoto vua, sa nia kwe khei na vipapitaisotakhni ina yalotabu.³⁴Qu sa dania qa qu sa kwaya, sa nia sara ga kwe na luve ni khalou³⁵Ina siga kha taravia sa dure khe Joni qai khoru kha rua na lea tisaiveli³⁶Kha ru sa dati Jisu khe sa la no mai kharu sa kwaya: tolavia na lami ni khalou³⁷Kho khora na tisaiveli kharu sa varogocia na lea tata no, khe ru sa takhuci Jisu.³⁸Kho vukhi khe Jisu qa dati khora qa tetei khoru, na cava miri vakhacevatio no? Kharu sa qai kwaya vua: Rapai na kheo i balebale. Vakhavuvuli, mu tokhoto mai vai?³⁹Qa sa kwaya khe vekhe khoru, khe khoya muni la mai mo muru tolavia, kharu sa qei la qaru sa qei tolavia na vanua khe tokhoto khe khe khoya, kharu sa mei tokhoto vata no ina siga gima. Sa vakhalekhe nai khe tini ni aua.⁴⁰Tlia vei khoru na rua na varogoci Jisu na lea tata no, sa takhuci khoya a kwe khe Adriu e tacini iva Saimoni Ata.⁴¹Sa dati tukhaya khe. Saimoni qa kwaya matu sa dania na Mesaia na kheai balebale na Kharisto⁴²A sa mei khoya khira Jisu, sa vakhadolavi khoya khe Jisu qa qei kwaya O ikho khe Saimoni khe luvi Joni, khe na vakatokho yacatakhi me nikho khe Kifa na Khea i

balebale kho Pita.⁴³Kha sa mata la Khi Kaleli kho Jisu ina sigo taravia Kha Tolavi Filipi qa kwaya bua takhuci au.

⁴⁴Na Khoi Pecisaita kho Filipi na khoro li Adriu qa Pita⁴⁵Sa dani Nacanieli kho Filipi, qa Kwaya vua matu sa tolavia khoya kha volavola khe kho Mosese qai qai Khora na paraofita, kho Jisu na Khoi Nasareci kho luvj Josefa.

⁴⁶Kha qei kwaya vua kho Nacanieli, khei na tubu rewa khei tlia na kwa vina mei Nasareci kwaya bua kho Filipi la so mai mo mai tolavia.⁴⁷Kha sa tolavi Nacanieli kho Jisu ni sa la no mai vua qa sa qei kwaya bua khoya kwe khei tlia na lube ni bunisue du ni Isireli khe tikhai bekhe khoya na dauvikhaisini⁴⁸Kha sa kwaya kho Nacanieli : mu sa Khaliti au mai vai, sa qei kwaya vua kho Jisu kha si bere ni covi kho kho Filipi, ina lemu tokhoto ina rukhu ni buni lolo, kho au qu sa tolavikho rewa.⁴⁹Sa qei kwaya kho Nacanieli, Vakhavuvuli Khamu na luve ni khalou na ledra tui na Isireli⁵⁰Sa qei kwaya vua Kho Jisu: Na lequ sa qei kwaya vekhe ikho me baletia na dani i kho ina rukhu ni vuni lolo kho sa qei vakhabauti a? Kho sa dania na vikwa vina kwe.⁵¹Sa qei kwaya: Khei du khei du qu sa kwaya vekemutou. Ina vigauna miti na-Folavi lomalagi khei na tadola kho khora no agilosni khalou khei ri la wai cakhe qa ra na siro civo mai vua na luve ni tamata.

Chapter 2

¹Ina nai khatolu ni bogi sa qei tara kha tlia na vakhamau mei khena e Kaleli Kha tokhoto no muni khe kho tinai Jisu ²Kha bau sureti tu muni kho Jisu qai khora na lea tisaiveli khina so qo ni vakhamau³Ia ni sa devu na waini sa kwaya iva Jisu kho tinaya, sa devu na waini vekhe khora ⁴Sa kwaya vua kho Jisu, Vibulou no cava ro khi vekhe daru, khei si tamu yaco mai na lequ gauna ⁵Sa swaya vekhe khora na tamata kho tinaya na kwa khece khei kwaya vekhemutou mutu tara.⁶Sa nakhi tu kha ono na saqa vatu ni wai me odakhi na ledra i valavala ni dau vakhasavasavatakhi na Jiu, me dau yarua se yatolu na khea i vakhara. ⁷Sa kwaya vekhe khora kho Jisu, Vakhasinaitia na damala ni wai ina wai khora sa qei vakhasinaitia qa ya me sinai vutuvutu ⁸Sa qei kway vekhe khora, mutu takhevia mutu khau vua khei wavutakhi nia no na soqo qa ra sa khau vekhe khoya⁹Na lea tovele na wai kho khoya kei wayutakhi no na soqo sa vukhi mete waini kha tamu khilatia kha la mai vai, kho khora khei lewa na magiti, sa qei covi sara vou (welei vulau khe vakhawat no). ¹⁰Sa qei kwaya vua, mei mata Khara dau tara se ulia na wania vina, khara somia vakhalevu na tamata sa qei teitakhu mai na waini vina vakhasewasewa, Ia kho ikho kho sa qei maroroya na waini vina tlia i takhu sara me yacovia mai ni Khua.¹¹A kwe nai matai ni lea cakhacakha mana Kho tara kho Jisu mai Kena e Kaleli sa lai vakhatakhei Khe' na lea i ukhuukhu khara sa qei qei vakhabauti khoya kho khora no lea fisaiveli.¹²Sa devu gima sa qei la civo khi Kapenaumi kho khoru vakhavitinani qai khoru na tacia, qei khoru qayamuni na lea tisaiveli kharu tamu wasa mai Khe gima.¹³Sa vakhalekhe na ledra khana vata ni lakho sivia na khoi Juitia. Sa qei la khi Jerusalemi kho Jisu. ¹⁴Sa qei tolavia sa tara tu na volitakhi bulumakhau na pipi qa na ruve na visautakhi ni lavo qei khora kha ra tokhoto tu.¹⁵Kha qei tila qa ya kha tlia na khedra I khuila sa qei Kharavi Khoro Khece mai na sue ni soro: na pipi na bulumakhau kho vakhacebucarata na ledra i lavo kho khora na visauv lavo qa vukhicia yacivo na ledra teveli. ¹⁶Sa qei kwaya vekhe Khora na volitakhi ruve, Khau reva na kwa khece kwe mutu Khua ni tara na sue li tama yau mete sue ni vivoli.¹⁷Kharu sa numia na lea tisaiveli na kwa sa volai rewa, sa khakhana du i vua na loloma Khatakhata Khina lemu sue. ¹⁸Khara sa tata na Khoi Juitia qa ra kwaya na cava nai vakharaikhi kho sa vakhatakhea i vekhemamu, i na lemu tara na vukhivukhi kwe. ¹⁹Sa dolagusu Kho Jisu qa kwaya vekhe khora : mutu talarakhi nia na sue kwe qi na qei tara vakhadevu ina bogi khei tolu.²⁰Khara sa qei kwaya na Khoi Juitia : Na sue ni visorovakhi kwe kha vasagavulu kha ono na yabakhi na khea tara no, khina tara rewa ni khua khina siga shei tolu. ²¹Na sue kha kwaya no kho khowa so nia na yago. ²²Na lea na dure leqwa mai na mate, sa qei numia kho khora na lea tisaiveli ni sa tukhunia na kwa khece kwe kha ra sa qei vakhadudutakhi nia nai volatabu qa na tata sa cavutia.²³Na lea tokhoto mai Jerusalemi sa tara no na khana vata ni lakho sivia sa levu kha ra sa vadudutakhinia e yaca Khina ledra tolvia na vikwa mana sa tara Kho Khoya. ²⁴Kha tamu vakharaikhi vekhe khora kho Jisu sa khilati khora vina khece du. ²⁵Khei tamu yaga me tlia me vakhatakhei Khora yati na tamata, baletia ni Khilatia vina tu na kwa khece khei nakhi tu ina buto ni yaloga.

Chapter 3

¹Kha tlia vekhehora na Farisi yaca kho Nikotimo na teiteimata vuara na Khoi Juita. ²Vakhi bogi Kha lamai va Jisu qa kwaya vakhavuvuli matu khilatia ni kho mu mula mai vu a na khalou me tei vakhavuvuli, ni tikhai tlia khei rewa ni tara na vikwa mana mu sa qei tara ma kheiri tamu tokhoto qa ya na khalou.³Sa qei tata kho Jisu qa kwaya vekhe khora khei du qi sa kwaya vekhe ikho, ma khei tamu sucu leqwa na tamata khei na tamu tolavia rewa na matanitu ni Khalou. ⁴Sa qei tetei kho Nikotimo khei na rewa ni suou leqwa khei tlia na tamata ni sa tuqwaqwa, Khei tusu leqwa ni khua ie khete ni tina ya me qei saou leqwa mai.⁵Sa qei kwaya kho Jisu Khei du khei du ma Khei tamu suou khei tlia ina wai qa na yalo Tbu khei na tamu dania rewa na mataniyu ni khalou. ⁶Khei vakhayago kho khoya khei susu ina yago, Ia Khei vakhayalo kho Khoya Khei suou in a yalo.⁷Me Khua ni Khusarikho qa sa kwaya vekhe ikho khei dodonu mo suou leqwa ⁸Khei liwa na cagi Khina vanua khei digiakhei odakhitakhi muni kho khoya sa varogocia na khei rorago tamu tehilat ia na la mei se la sara no ivai ya khei suou ina yalo Tabu.⁹Kha saumia na lea tata kho Nikotimo, khei rewa ni Khua vakhacava na kwa kwe? ¹⁰Sa qei kwaya kho Jisu vekhe khoya, kho ikho na ledra i vakhavuvuli na Isireli, Ia khisi tamu khilatia tu iga na kwa kwe?¹¹Khei du khei du qi kwaya vekhe ikho, mai tata ga ina kwa mati khilatia, qa na kwa mati dania, miti tamu vakhabautia na lematu I tukhutukhu.¹²Ma qí tukhunia vekhemutou na kwa vakhavuravura, miti na tamu vakhabautia, mutu na qei vakhabautia rewa ni khua na kwa vakha lomalagi?¹³Khei si tikhai tlia na tamata sa la rewa cakhe khi lomalagi, kho khoya ga khei la civo mei lomalagi na luve ni tamata kho khoya kha tokhoto mei lomalagi.¹⁴Me odakhitakhi na lea lavetia i yata na gwata Kho Mosese mai vikhaikhai, Khei dodonu me lei laveti cakhe muni Khe na luve ni tama¹⁵Me khua khe ni rusu kho khora yatlia Khe ri vakhabauti Khoya mera rewятия ga na cola tawa mudu.¹⁶Na levu ni lea lomani vuravura na khalou qa soli luvea Khe Khei tlia du boto, me Khua ni tlia Khei rusa, Kho Khora kheiri vakhabautia me ra rewятия na cola tawa mudu.¹⁷Kha tamu lei vakhatala mai Kho luvea khi vuravura me mai wakharakhara ti khora na kholi vuravura mera cola ga kho vuravura Khi vua.¹⁸Kho Khoya Khei vakhabauti Khoya ga Khei tamu vakhabautia Khei na lei yalo co baletia ni tamu vakhabautia na ya ca ni luve ni khalou.¹⁹Kho Khoya ga kwe Kheri ma lei yalo ti ca tu khe: ni sa lamai na cece khi vuravura, Kheri vinatia ga na na tamata na gigilo na tamata kheiri cakhatia, du na cece baletia kheiri si cola takhu ni a na cola na i valavala sa tlia na²⁰Kho Khora Kheiri colatakhi no nai valavala ca sa cakhatia dhu na cece qhava dhuarakhiinia dhu mera lamai khi na cece, lala ga khei na qei e khilati na ledra i valavala²¹Kha Khoya Khei takhucia nai valavala du, o Khoya Kwe Kha la mai khi na cece mete vakhatakhei ni lea i valavala khei sa vina vua na Khalou.²²Kha devu na vikwa kwe, sa la kho Jisu qei khora na lea tisaipeli khi vanou Kho Jutia Kha sa lei tokho to no khe qa vipaptiaisotakhi no.²³Kho Joni Kha vipaptiaisotakhi no muni nei Inoni Kha vakhalekhe khi Selimi ni hevu papitaisotakhi na tamata²⁴Kha si bere ni lei vakharusu khi sue, ni vivesu kho Joni.²⁵Khara sa qei vileti kho khora na tisaipeli li Joni, qei tlia na kholi Jutia ina vukhu ni vavakhasavsvtakhi.²⁶Kha ra sa la mai ra Joni qa ra kwaya vua "Vakhavuvuli kho Khoya muru tokhoto qa ya no mai na tilivia gima ni Joritani kho khoya kheira no khei sa viphaptiasotakhi no sa levu khe ri sa lamai vua.²⁷Sa qei kwaya kho Joni Khei tikhai tlia na tamata kheira rawatia kheira tlia na kwa vakhavo ga me soli mei vua mei lomalagi.²⁸Mutu sa kwa i au qei sa lwaya qí tamu te kharisito ti kho yau, Ia qu sa lei vakhatala mai mequ teitei mara takhi ni khoya.²⁹Na tagwane khei vakhawati khei nakhi no kho welea, Kho khora na wekhai tagwane kho khoya khei tu qa vakhrogocia na lea tata qara ceqetakhinia vakhalevu e domoli tagwane, sa qei vakhavunia vakha na leqhu ceqhe.³⁰Khe dodonu me levu no ga kho khoya, Ia mequ sewasewa civo no ga kho yau.³¹Kho Khoya kha la civo mai yata khei tletelagi ivua khece, Kho Khaya Kha la mei vuravura, khei vakhavuravura, kho kha lacivo mei lomalagi khei vina cakhe vekhe khora khece.³²Na kwa sa dania qa varogocia sa kwaya no kwakhi, kha tikhai tlia na tamata me varogoci khoya.³³Kho Khoya Khei vakhabautia na lea i tukhutukhu qa vakhadudutakhi nia ni sa du ga na khalou.³⁴O Khoya Kha lei vakhatala mei vua na Khalou Khei tata takhi na tata ni khalou, Na yalo khei solia na khalou khei tamu solia vakhavo.³⁵Khei lomani luvea kho Tamaya qa solia na lwa khece khi e lima.³⁶Kho Khoya Khei vakhabautia no luve ni Khalou Khei rewятия na cola tawa mudu. Kho Khoya Khei tamu vakhatakhu na xxxxxxxx ni khalou khei na tamu dania na cola, kha naki tu ga vua na wakharakhara ni Khalou.

Chapter 4

¹Sa qei khilatia na turaga kha na sa varogocia na Farisi khei sa wara qa ra levu du sa vakhilotutuakhi ni khora qa papitaiso takhi ni kora kho Jisu qa sewasewa boto kho Joni. ²Ia Khei tamu vipaptiasotakhi kho Kisu Kho Khora ga na lea tisaipeli. ³Deidei ma Jutia qa la leqwa i Kaleli⁴Kha nakhi no ga na khea calevu i na vuto ni vanua Kho Samaria. ⁵Sa qei yaco khi na tlia na khoro mei Samaria e yaca Kho Saika, kha vakhalekhe ina tikhi vana kha solia kho Jekope via Josefa Kho luvea.⁶Kha tokhoto no muni i khe gima na lea mato ni wai li Jekope. Sa oca du khe Jisu ina lea la tu yati, sa qei mei gatule no ina sakhesakhe ni moto sa vakha lekhe no nai Khea i Kha ono ni aua. ⁷Sa qei lamai khe tlia na vibulou ni Samaria me mai khalo wai, sa kwaya vua khe Jisu mai vica ro na wai mequ somu ⁸Kho Khora na tisaipeli Khara sila tu ina Khora me ra vivoli magiti.⁹Sa qei kwaya na vibulou ni Samaria, khe ikho na khai Jutia Khi terevia vakhacava vekhe au mo somu, ni khe yau na vibulou ni Samaria (Kheri tamuvivinatu tu na khai Samaria qai Jutia ¹⁰Sa qei kwaya vua khe Jisu, ma khe khila tia na solisoli ni Kholau qei khoya khei tata no, ti kwe, solia mai mequ somu qhi na qei terevi khoya khei na qei solia vekhe ikho na wai ni cola.¹¹Sa qei kwaya na vibuloukwe, khei tikhai rikhi na lemu i Khalokhalo ni wai sa tlia na kwa na balavu ni moto khe la mei vai na wai ni cola kwakhi. ¹²Kho iko Khi nina cakhe mai va Jekope, khe tamamu khe Khoya Kha solia vekhemamu na moto ni wai Kwe, mami somu qai Khora muni na lea yaluve qa lea manumamu?¹³Sa qei tata khe Jisu qa kwaya vua khe khora ya tlia Kheri somia na wai Kwe Kheiri mata somu leqwa. ¹⁴Ia khe khora kheri somia na wai qi solia vua ra kheirina tamu mata somu leqwa qa tawa mudu. Ia na wai qi solia vua Khei na nakhi tu e yaloga mete mata ni wai sa vure cakhe khina cola tawamudu.¹⁵Sha kwaya ivua na vibulou, mu solia rikhi mai vekhe au na wai kwakhi mequ kua leqwa ni mata somu, mequ la leqwa mai mequ mai khalo wai no khei. ¹⁶Sa qei kwaya vua khe Jisu mo lai covi welemu mo muru la mai khei¹⁷Kha kwaya na vibulou vua na turaga Khei tikhai Kho weleau. Sa qei kwaya vua khe Jisu Khi sa kwaya vakha au ni tikhai khe welemu. ¹⁸Kha lima khe welemu i mata Kho Khoya miri no khato qa ua no Kwe Khei tamu ni welemu. Khia dhu na kwa khe sa kwaya.¹⁹Sa qei kwaya na vibulou kwe. ²⁰Qi sa qei Khilatia rikhi ni Khomu Khei tlia na parfita ²⁰Khara dau daugwaravi kalou tu na lemu tuqwaqwia ie dela kwe mutu sa kwaya Khei nakhi tu mai Jerusalemina Khea vanua meda lotu Khe.²¹Sa kwaya vekhe Khoya Khe Jisu: Vibulou vakhabautia na lequ tata, Khei na lamai na gauna dei na tamu lotu Khe iva tama-da ina ulunivanua kwe se mi Jerusalemi. ²²Mutu sa lotu vekhe khoya miti tamu Khilatia mamu sa Khilati Khoya ma me lotu tokho vua Khei tubu mai vekhe Khora na khe Jutia nai kavhacola.²³Khei na lamai na gauna, sa qei yaco mai Kheri na lotu vakha yalo qa vakha du iva tama da khe khora na lotu du, sa vakhadania Kho tamada me odakhi kwe khe ri lotu vua. ²⁴Khei Yalo na Khalou Khe ir lotu vua me ra lotu vakha yalo qa vakha du²⁵Sa kwaya na vibulou, Qi sa khilatia Khei na lamai na mesaia (Kho Khoya na Kharisito) ni sa cedre mai Kho Khoya Khei na Kwaya Khi vekhe da na Kwa Khece. ²⁶Sa qei kwaya khe Jisu: Kho au sara ga Kwe qi sa tata tu yati vekhe ikho.²⁷Sa qei la mai Kho Khora na tisaipeli, a Khusari Khoru ni ru vitalanoa qa na vibulou kwe ia Kha tikhai tlia kha tetea na cava Khi vakhadania se na cava muru ma vital anoa tu khe?²⁸Sa qei denia tu na lea i Khalokhalo na vibulou kwe qa la yati Khi na Khoru qa vakhatakhea nai tukhutukhu kwe vekhe Khora. ²⁹Mu mei lei dania na tamata khe kwaya ma vekhe au na Kwa Khece qu tara tu mai A Kwe na Kharisito se ikhai? ³⁰Kha ra qei dheidhei mai na khora qa ra la ci Khora.³¹Kha ra sa vakhamasutia qa ru sa kwaya vua. Vakhavuvuli mu bau Khana ro. ³²Sa qei kwaya vekhe Khora; Sa nakhi tu kwe vekhe au na magiti me qu Kania, miti tamu Khilatia. ³³Sa qei tetie Khora vakhai khora na tisaipeli, A bau tlia kha khau magiti tu mai vua?³⁴Sa kwaya vekhe Khora Khe Jisu, Na Khe qu magiti me qu tara na khei vinatia kha khoya kha vivakhatala mai me qu vakhadevicia mu ni na leya cakhacakha. ³⁵Mutu tamu kwaya khe vekhe au sa vo Khei va na vula, me qhei matua na yabakhi qu sa kwaya vekhemutou mutu tolowi cakhe mutu tolavia na i laulay sa vakhalekhe ni matua na yabakhi. ³⁶Kho Khora Khe ri tamusukhia Khe ri saumi ni ru sa binia rewa na vua ni laulau khe na cola tawa mudu, me ru cege vata khe khora kheri laulau qo i khora kheri tamusukhia³⁷Sa du khe na tata kwe: E tlia khei laulau Khe teni khei tamusukhia. ³⁸Qu sa vakhatalai mutou mo mutu tamusukhia na kwa mutu tamu cakhacakha Khe Khei teni Khei cakhacakha, mutu sa rewatio na vua ni ledra cakhacakha.³⁹Kha ra wara na Khoi Samaria ina Khora gima kha ra vakhabauti khoya i na vukhu ni lea tata na vibulou gima sa vakhatakhea mai vei au khe khoya na kwa khece qu dau tara tu. ⁴⁰Kha ra sa qei la mai vua khe khora na khe Jutia qai ra sa vakhamasutia me to khe qei khora. Sa to khece no ga i khe gi me bogi rua. ⁴¹Sa levu khe ra sa vakhabauti khoya ina vukhu ni lea tata. ⁴²Khara sa qei kwaya vua na vibulou A kwe mati tamu vakhabautia i na vukhu boto ga ni lemu tata mami sa varogocia kh mamu qa khilatia ni sa nia ga kwe na ledra i vakhacola du na khe Jutia.⁴³Sa devu khei bogi rua sa dheidhei me la khe K'aleli. ⁴⁴Sa vakhatakhea khe Jisu ni tikhai tlia na parapita me na lei dokhai i na lea vanua du. ⁴⁵Sa qei yaco yati khe Kaleli Kha ra sovi khoya khe khora na khe Jutia Khece ina vukhu ni vik Kha Khece tolavia Kha tara mei Jerusalemi ina gauna ni solevu baletia ni ra no khoto muni khe⁴⁶Sa la leqwa i khena e Kaleli, na Khoro khe vukhiaa khe na wai mete waini, Kha tlia muni na lue

ru turaga kha tauvi-mate mei Kapenaumi.⁴⁷ Na leaa vakharogoaa sa deni Jiutia qa sa laa Khoja qa masutia me ru la boto ro me lai vakha cola ni lueva sa vakha volekhe sara ni cebuta na le i cegu.⁴⁸ Sa qei kwaya vua kho Jisu, ma miti na tolavia Khei so na kwa mana Khei vivkhurabuitakhi miti na tamu vakhbautia rewa Khei tlia na kwa.⁴⁹ Sa kwaya bua, mu rikhi turaga mu la rikhi boto ro ma, Khei lala ga mena qei mate kho luev au.⁵⁰ Sa kwaya Kho Jisu, la yati sa cola Kho luvemu, sa vakhbautia na tata gima Kho Khoya na tamata kwe sa qei la sra.⁵¹ Na gauna kha ru sa la no khe sa qei la yati khe Khora na lea tamata qa ru kwaya vua sa cola kho luvemu.⁵² Sa qei tetei Kho Khora se na aua cava kha tekhivu me cola Khe Kho Khoya, Kha ru sa Kwaya vua, Kha ni yavi ina i Kha vitu ni aua sa devu khe na lea Khatakhata.⁵³ Sa Khilatia sara kho tamaya ni gauna sara kwe kha kwaya khe vua kho Kisu sa cola kho luvemu kha sa vakhbautia qai Khoru muni na lea vunisue.⁵⁴ A kwe na i kharua ni kwa mana kha tara khi Jisu ina lea la mai Jiutia Khi Kaleli.

Chapter 5

¹Sa devu na vi kwa kwe sa tlia na ledra solevu na Khoi Jutia; a sa la cakhe Khi Jerusalemi Kho Jisu ²Kha nakhi no mai Jerusalemi Kha tlia nai viaviasili qa vakhalekhe no khi na matamata ni sipi, e yaca e na tata vakha-Iperiu kho Peciseita qa lima no na khea sue ³Sa tlia na kwa na levu ni tauvimate Khara vidharaci tu khe, na matakhabulu, na lokhilokni, qei Khora muni na malumalumu, Kha ra dau warakhi nia no me yavalati boto na wai. ⁴Footnote: v:4 VOLA TABU MAKAWA E SEGA KINA NA (V4)⁵Kha tokhoto khe kha tlia na tamata qa tauvimate tu me yabakhi tolusaga vulu kha walu. ⁶Ni sa dani Khoya Kho Jisu ina lea dara no sa Khilatia sara na yawa ni gauna kha dara no Khe gi sa kwaya vua kho Jisu “Imata cola se Tikhai”?⁷Sa kwaya na tauvimate Khei tikhai tlia tikhii vekhe Khora na lequ tamata me mei yau khi na I viaviasili i na khea dau lei yavati na wai, ia qi dausasaga no yati, khei tlia leqwa sa dau teiteimata ti au. ⁸Sa kwaya vua kho Jisu. Dure qulumia na lemu I yaya ni moce, qo la.⁹Kha sa cola vina vakhasauti na tamata kwe qa qulumia na lea i yaya ni moce qa la, ia na siga ni vakhacecegu na siga gima.¹⁰I na kwa gima khara kwaya khe na kholi Jutia vekhe Khora kha lei vakhacola, na siga ni vakhacecegu ni Khua Khei tamu vakhatarai mo dagi tu na lemu i yaya ni moce. ¹¹Sa kwaya vekhe khora, kha khoya kha vakhacolani au Kha Kwaya, Dagi lemu i yaya ni moce qo la.¹²Kha ra sa qei tetea, kha cei na tamata kwaki kha kwaya vekhe ikho mo qulumia cakhe na lemu i yaya mocemoce qo la?¹³Ia kha khoya kha lei vakhacola, kha tamu khilatia se Kho cei Kho Khoya, Kha sa la yati Kho Jisu ni ra wara kho Khora Khara tokho to i khe gi¹⁴Sa devu na vi kwa kwe. Sa qei dania Khoya leqwa kho Jisu mei sue ni lotu qa kwaya vua. Dania kha sa qei cola vina khua ni valavala ca leqwa, Khei lala me yacovi ikho khei tlia na khei cakha ca vakhalevu du. ¹⁵Sa teni la na tamata gima qa kwaya vekhekhora na kholi Jutia kha vakhacola ni Khoya.¹⁶Ina vukhu ni kwa kwe kha ra sa tata vakhacakhaca takhi ni Jisu na kholi Jutua, ni vi kwa khece kwe kha tara no ina siga ni vakhacecegu. ¹⁷Sa kwaya vekh Khora Kho Jisu; E i cakhacakha no ga kha Tamu-yau, kha yau muni qi cakhacakha no.¹⁸I na vukhu ni kwa kwe Khora sa vinatia vakhalevu du na Kholi Jutia me ra vakhamate ni Khoya, tamu hia boto na lea vakhacacania na siga ni vakhacecegu, Ia khei sa kwaya no muni ni kha tamaya du na khalou qa sa kwaya ni ru tautauvata qa ya na Khalou.¹⁹Sa qei tata Kho Jisu qa kwaya vuara khei du khei duqi sa kwaya vekhemutou khei tamu rewatio vakhai khoya khei tlia na kwa kha luvea, na kwa ga khei tolavia ni tara kha tamaya, na vikwa khei tara kha tamaya khei tara muni kha luvea.²⁰Ni sa lomani luvea kha tamaya sa vakhatakheya vua na kwa khece khei tara kha Khoya. Ia sa vakhatakheya vua khei so na cakhacakha khei vina cakhe sara i na vi-kwa kwe Khua ni Khusari mutou khe.²¹Me odakhi ni sa vakhaduri khora mei na mate kha Tamaya, qa vakhacola nia sa odakhi muni khe kha luvea sa vakhacola ni khoru muni kheri vinatia.²²Khei tamu lewa Khei tlia na tamata kha Tamaya, la sa qei lesia me lewa na kwa khece sara.²³Me ra vakhasaulagilagitakhi ni luvea na tamata Khecega, me odakhi takhi ga na ledra vakhasaulagilagitakhi ni Tamaya O Khoya Khei tamu vakhasaulagilagitakhi ni luvea Khei tamu vakhasaulagilagitakhi ni Tamaya Kho Khoya Kha vivakhatala mai.²⁴Khei du Khei du qa sa Kwaya vekhemutou, Kho Khoya Khei varogocia na lequ tata qa vakhabauti khoya kha vakhatalai yau mai Khei sa rewatio na cola tawa mudu khei na tamu lei wakharakhara, khei sa la ma na mate Khina cola.²⁵Khei du Khei du qu sa kwaya vekhemutou, sala mai na gauna I a so vura mai ni khua me ra vakharogocia na nomo ni luve ni Khalou Khora na mate, kha kora kheri varogocia kheri na cola.²⁶Me odakhi khei cola ga vakhatakhi ni khoya kha Tamaya. Kha sa solia mu ni ga i va luvea me cola vakhatakini khoya.²⁷Kha sa lesi khoya muni ga me lea na lewa, I na vukhi ni Kho Khoya na luve ni tamata²⁸Me Khua ni khusari mutou na vikwa kwe sa la mai na gauna kheri na varogocia e domo kha kha khece mai na i bulubulu.²⁹Kha ra sa la mai Khe Kho Khora Khe ri, valavala vina me ra dure me ra cola, Ia kha khora nai valavala ca kheri na dure mera ei wakharakhara.³⁰Qi tamu tara rewio Khei tlia na kwa vakhai, qu sa lewa na kwa qu sa varogocia, sa dodonu na lequ “lewa, qi tamu takhucia na lequ vakhatilewa i na yalo ga ni tama – yau kha kwa vivakhatala mai.³¹Ma Khei ni yau ga qi tukhuni ay, Khei tamu du na lequ i tukhutukhu.³²Khei teni Khei tukhuni yau, Ia khei du na i tukhutukhu, Khei sa mai tukhuni yau no khe kha khoya.³³Mutu lei vakhatala iva Joni qa sa kwaya mai na kwa du Kho Khoya.³⁴Ia na kwa Khei tamu yagavekhe yau me ra tukhuni yau na tamata. Ia na kwa bato ga hi kwaya kwe me ra cola khe.³⁵Kho Joni na cina khei sa dure tu qa sa cece tu mai, ia mutu vinatia vakhasewasewa bato mo mutu ceqetakhinia na Khea cece.³⁶Ia na i tukhutukhu qu sa lei kwa i khe sewasewa kha Joni. Na cakhacakha kha solia mai vekhe au Kho Tamayau me qu vakhadevunia, na cakhacakha qi si tara no kwe sa kwa i yau kha Tamayau ni Kho Khoya Kha vakhatala i yau mai.³⁷Ia kha Tamayau kha vakhatala i yau mai sa kwai yau, Ia miti tamu vakharogocia e domo i na tlia na siga, se mutu dania na lea i tovo.³⁸Khei tamu nakhi tokho na lea tata i mutu yaloga ni mutu vakhabauti khoya khei vakhatalai yau mai.³⁹Mutu sa vakhadania i na vola tabu mo mutu numia miti sa rewatio khe na cola tawa-mudu na i vola kwe Khe i tukhu ni au.⁴⁰Ia miti tamu mata la mai vekhe yau mo mutu rewatio na cola.⁴¹Khei tamu yaga vekheyau me ra vakharokhorokhotakhi ni yau tamata.⁴²Ia qi sa Khilati mutou ni tamu nakhi no i mutu yalaoga na loloma vua na

Khalou.⁴³Qu sa la mai ie yaca ni Tama yau, Ia mutu tamu vakhabauti au, ma khei la mai khei teni tlia i e yaca boto miti na vakhabauti Khoya.⁴⁴Miti na vakhabautia rewa vakhacava miti sa dakhi vivakharokhorokhotakhi tu vakha- i mutou i qo mutu tamu vinatia na vakharokhorokho khei la tatlia ga mai vua na khalo.⁴⁵Mutu khua ni numia qi beitakhi ni mutou iva Tamayau: Khei tlia sa veitakhi ni mutou no kh Mosese mutu sa vakha raravi no khe.⁴⁶Ma mutu sa vakhabauti Mosese, mutu vakhabauti yau muni: Kho Khoya Kha sa volai yau.⁴⁷Ma mutu sa tamu vakhadudu takhi nia na lea i vola mutu na qei vakhadudu nia rewa vakha cava na lequ tata?

Chapter 6

¹Sa devu na vikwa kwe, sa qei la khko Jisu Khi na tiliva ni toba i kalili dau lei kyi lati na toba kho Taiperia. ²Sa le wara a khara sa takhucia, ni ra sa tolavia, na vikwa mana sa tara kho khoya i vuara na tauvi mate. ³Sacavatia e dela kho Jisu qa sa lai to Khoto khe qei khora na lea tisaipeli. ⁴Sa vakhalekhe na khana vata ni Lasivitria Kha ra dau tara na kholo Jutia. ⁵Sa dani wei cakhe kho Jisu sa dania na khedra wara kha ra sa la mai vua, sa kwaya kho Filipi, D i na volia mai vai na madrai me ra khana khe kho khora kwe? ⁶Sa kwaya na wa kwe vakhatovele i Filipi ni sa Khilatia rewa tu na kwa me na tara. ⁷Sa kwaya vua kho Filipi khei na tamu rauti khora na madrai khei voli ina tlia na pene, khei rua na drau me ra ya tlia qa vakhasewasewa boto. ⁸Kha tlia vekhe khora na tisaipeli kho Adriu e tacini i'va Saimoni Pita sa kwaya vua; ⁹Khei no khoto no kwe khei tlia na saravou khei nakhi no vua khei lima nai buli madrai parile qa rua na ika: Ia khei yaga vakhacava vuara na le wara khein to khato tu kwe? ¹⁰Sa kwaya kho Jisu, Tata vekhe khora na tamata me ra gatule civo sa tlia na levu ni O i e sakhesakhe gima Qa ra sa gatule na tamata kha rairai lima na udolu na khedra wara. ¹¹Sa qaratia na vibuli madrai kho Jisu qa vakhavinavinkhinia qa vota i vuara na lea tisaipeli, khora na tisaipeli vuara na gatule tu me odakhi muni ni khe na ika me rauti khora. ¹²Ia na gauna kha ra sa vuse khe sa kwaya Kho Khoya i vekhe Khora na lea tisaipeli maroroya vata e tikhi yasewa khece khei vo me khua ni vo khei tlia na kwa. ¹³Khara sa qei tomia vata qa vakhasinaitia kha tinikharua na tabe kho khoya kha vo mai na lima nai buli madrai parile khoya kha ra khania. ¹⁴Khora na tamata ni ra sa tolavia na kwa mana sa tara kho Jisu kha ra sa kwaya, sa ni khoya vakha du kwe na paropita gima kha dadonu me lamoi vuravura. ¹⁵Ni sa Khilatia Kho Jisu ni ra sa nakhitia me ra sa la mai qara sovetia vaqwaqwa me ra bulia me tui sa la takhia leqwa khi e dela. ¹⁶Ia na gauna sa yaviyavi sa qei la civo vekhekhora na lea tisaipeli kha matacawa. ¹⁷Qa vodo qa lacia atia na wasawasa khi Kepenaumi: Sa qei lutu na yaviyavi Kha si tamu yaco yati vuara kho Jisu. ¹⁸Sa tlia na kwa na biau ina vuku ni cagi levu kha liwa no. ¹⁹Khara sa voce yati ina tolu vakhacaca na maile, khara sa dani Jisu sa vilaykhi voli ina dela ni wai, kha sa yamatavia na waqa kha ra sa matakhu. ²⁰Sa kwa ya vekhe khora, khe yau kwe: khua ni matakhu. ²¹Khara sa qei vinatia me vodo khe waqa kha khoya Sa qei khele yati khe vovo Khina vanua kheiri la no khe. ²²Ia khea rowarowa, sa wara na tamata kha dure tu mai tiliva ni wai, Kha ra sa tolavia ni tikhai tliana velovelio sa nia ga sa vodocia no kho khora, na lea tisaipeli, kha tamu vodo qai Khora na lea tisaipeli Kho Jisu, Kho Khora na lea tisaipeli kha ra sokho ga yati vakha I khora. ²³Ia kha so na velovelio kha la mai Taiperia sa vakhalekhe khina vanua kha ra kana madrai khe qa na ika ina lea vakhavinavinkhinia rewa na turaga. ²⁴Ni ra sa tolavia ni tamu tokhoto no muni khe gi kha Jisu qai Khora qa ya muni no lea tisaipeli, Khara sa vodo muni qa la Khi Kapenaumi me ra vakhacevati Jisu. ²⁵Ia i na ledra sa dani Khoya mai tiliva gima Kha ra sa Khaya vua "Vakhavuvuli khe la mai ni gica? ²⁶Sa tata vuara Kho Jisu qa kwaya, Khei du Khei du qi sa kwaya vekhemutou, mutu tamu vakhacevati au ina lemutu dania na vi Kwa mana, ina lemutu Khania ga na vibuli madrai qo mutu sa vuse khe. ²⁷Mutu khua ni oca ina vukhu ni magiti sa devu, me Khemutou ga na magiti khe i sa nakhi tu ina cola tawamudu. ²⁸Khara sa qei kwaya vua, Na cava me matu tara me tara Khe na cakhacakha Khei vina vua na Khalou. ²⁹Sa tata Kho Jisu qa kwaya vekhe Khora, sa nia kwe na cakhacakha sa vina vua na Khalou, mo mutu vakhabauti Khoya Kha vakhatala mai Kho Khoya. ³⁰Kha ra sa qei kwaya vua, Na cava me tei vakhadudu khe sa tara me matu tolavia qa vakhabauti ikho i na Kwa Kho sa tara. ³¹Khora na tuqwaqwa Khara Khania na mana ma vikhaikhai me odakhi sa volai sa solia i vuara na madrai mei lomalagi me ra Khania. ³²Sa qei kwaya vekhe Khora Kho Jisu, Khei du Khei du qi sa kwaya vekhemutou na madrai gima me lomalagi, khe tamayau ga me lomalagi kha solia vekhemutou na madrai du mei lomalagi. ³³Ni sa nia kwe na madrai mai vua na khalou, Kho Khoya Kha la civo mei lomalagi. Kha solia na cola vuara na kholo vuravura. ³⁴Kha ra sa qei kwaya vua, Kho mu rikhi na turaga solia no go mai vekhemamu na madrai kwe. ³⁵Sa kwaya vekhe Khora Kho Jisu, Kho yau na madrai ni cola, Kho Khoya Khei sa la mai vekhe au Khei mata Khana, Kho khoya sa vakhabauti au Khei na tamu mata somu leqwa. ³⁶Ia qi sa kwaya vekhemutou, mutu tolavi yau, ia mutu tamu vakhabauti yau. ³⁷Kho Khora Khece sa soli Khora mei vekhe yau Kho Tamayau, Kheiri na lamai vekhe-yau qi na tamu dei ni Khora du. ³⁸Qu tamu la civo mai lomalagi me qu tara na lequ lewa me qu tara ga na lomai Khoya Kha vakhatalai yau mai. ³⁹Ia sa nia kwe na lea lewa Kho Khoya Kha vakhatakalai yau mai, me qu Khua sara ni vakharevania Khei tlia sa solia mai vekhe au Kho Khoya, qa vakhadure ni Khora leqwa i na visiga mei takhu. ⁴⁰Ia sa nia Kwe na lomai tamayau, me ra rewatio ya tlia na cola tawa mudu khe khora sa dani luvea qa vakhabauti Khaya. Ia qi na vakhadure ni Khoya ina visiga mei takhu. ⁴¹Sa qei tata ghudrughudru takhi ni Khoya Kho Khora na Kholo Jutia ni sa kwaya khe yau na madrai Kha la civo mei lomalagi. ⁴²Kha ra sa kwaya, Khei tamu ni khe Jisu boto kwe khe luvi Josefa Kho tamaya qui vakha cava ni Kho Khoya, qu sa la civo mei lomalagi? ⁴³Sa tata khe Jisu qa kwaya i vuara, mutu khua ni tata ghudrughudru. ⁴⁴Khei tamu la rewa mei vekhe yau Khei tlia na tamata ma khei tamu vakhataavi khoya mai khe Tamayau Kha vivakhatala mai la qi na vakhadure ni Khoya leqwa i na visiga mai

takhu.⁴⁵ Khei so na parofita Kharu vola, Khei na vakhavulici Khora Khece na Khalou, Khara sa la mai Khe vekhe yau kho khoa ya-tila Kheiri sa varogoci tamayau kha ra sa lei vakhavuli.⁴⁶ Ia khei na tamu tolvi tamaya khei tlia na tamata kho khoya ta tlia sa la mai vuana Khalou sa tolavi tamayau Kho Khoya.⁴⁷ Khei du Khei du qu sa kwaya vakhemutou Kho Khoya sa vakhabauti au Khe sa rewятия na cola tawa mudu.⁴⁸ Kho au na madrai ni cola.⁴⁹ Khara Khania na mana mai vikhalkhai na lemutu tuqwaqwa, qara mate ga.⁵⁰ Sa nia kwe na madrai kha la civo mai lomalagi me ra khania na tamata qa ra tamu mate.⁵¹ Khoi au na madrai ni cola kha la civo mei lomalagi ma Khei tlia Khei Khania na madrai kwe khei na cola qha tawa mudu. Ia na madrai qi na solia sa ni a qu yago O Khoya qi sa solia me ra cola khe na khoi vuravura.⁵² Kha ra sa qei veileti vakha i khora na khoi Jiutia kha ra kwaya, sa solia rewa vakhacava na tamata kwe e yago me da khania.⁵³ Sa qei kwaya vuara Kho Jisu, Khei du khei du qis sa kwaya vekhemutou ma mutu tamu khania e yago na luve ni tamata qa somia e dra khei tikhai vekhemutou na cola.⁵⁴ Kho khoya khei khania qu yago qa somia qu dra, sa rewятия na cola tawa mudu. Ia qa na vakhadure ni Khoya cakh ina siga mei takhu.⁵⁵ Khei sa magiti du qu yago qa sa te wai ni somu dhu qu dra.⁵⁶ Kho khoya khei khania qu yago qa somia qu dra kho khoya sa tokhoto qai yau, kho yau muni maru sa tokhoto qa ya.⁵⁷ Me odakhi khei cola no Kho Tamayau Kho vakhatalai au mai, qu sa cola no muni kho yau ie vukhu ni tamayau. Khei odakhi muni khe kho khoya khei khani yau khei na cola⁵⁸ Sa nia kwe na madrai kha la civo mei lomalagi khei amu tautauvata qa na mana kha ra khania na lemutu tuqwaqwa qa ra mate ga kho khora kheiri khania na madrai kwe, kheiri na cola qa tawa mudu.⁵⁹ Sa ta takhi kho khoya na vi kwa kwe ina se ni lotu. I na lea vivakhavulici no mei Kapenaumi.⁶⁰ Kha ra wara na tisaipeli kha ra vakhargocia kha ra sa kwaya: Na tata dredre kwe kho cei ina vakhabautia rewa?⁶¹ Sa Khilatia kho Jisu, kha ra sa tata- ghugrughudru na lea tisaipeli: ina kwa kwe, sa kwaya vekhe khora: mutu sa lei vakhatarabetakhi muni kho mutou?⁶² Khei na odakhitakhi ni khua khi vai ma miti dania na luve tamata me sa na la cakhe i na vanua kha to kho to no khe mei mata.⁶³ Na yalo khei solia na cola, e yago khei tamu yaga na tata qi tatatakhi vakhemutou khei vakhayalo, qa sa vuni cola.⁶⁴ Ia khei so vekhemutou khei tamu vakhabautia ni sa khilati khora mei na vakhatekhivu kho Jisu kho khora kheiri tamu vakhabauti khoya qai khoya khei na soli khoya yati.⁶⁵ Sakwaya, sa nia kwe na kwa qu kwaya i vekemutou, khei tikhai tlia na tamata khei la rewa mei vekhe yau ma khei tamu soli khoya vua kho Tamayau.⁶⁶ Na kwa kwe kha ra sa sukha reva khe kha lewara na lea tisaipeli, Kha ra sa tamu la vata qa ya.⁶⁷ Sa qei Kwaya kho Jisu vuara na le tini- kharua. Mutu sa mata la teni kho mutou?⁶⁸ Sa qei kwaya vua kho Saimoni, Pita, Kho mu na turago ma ti na la laqwa i va cei?⁶⁹ Ia mati sa vakhabautia qa khilatia, ni sa ni m na kharisito na luve ni khalou cola.⁷⁰ Sa kwaya vuara kho Jisu, Qu tamu digitakhi ni mutou na lewe tinikharua. Ia sa tlia vekhemutou sa lea i to na nitu.⁷¹ Sa tukhuni Jutas Isikarioti, kwo luvi Saimoni, ni sa nia kwe khei na soli khoya yati, kha tlia no muni vuara na le tinikharua kho khoya.

Chapter 7

¹Ia sa devu no vikwa kwe, sa, la voli kho Jisu mei Kalili: Kho khoya kha tamu mata la no I Jiutia ni Khoya no na Khoi Jutia ²Sa vakhalekhe no na ledra visorakhi levu na khoi Jutia, na solevu ni sue cevaceva.³Sa qei kwaya vua kho khora na taciya, La reva khei; qa mo lai Jutia me ra dania muni na lemu tisaipele na lemu cakhacakha kho sa tara. ⁴Ni tikhai tlia khei vinatia me lei khilati ni tara vunivuni no na kwa. Ma khe sa tara na vikwa kwe, vakha takhei ikho vuara na khoi vuravura.⁵Ni kho koru muni na tacia kharu sa tamu vakhabauti khoya. ⁶Sa qei kwaya vekhe khora kho Jisu, khei si tamu yaco mai na lequ gauna khecega. ⁷Kho vuravura khei tamu gagaci ikho rewa na, ia khei gagaci yau, qu sa kwaya wara baletia na leiga cakhacakha khei gigilo.⁸Mutu la cakhe khina Solvvu kwe; qi si bere ni la cakhe ina so levu kwe, ni sibere ni yaco mai na lequ gauma. ⁹Ni sa kwaya rewa na kwa kwe vekhe khoru kha to khoto no ga mei kalili kho khoya.¹⁰Ni ru sa la cakhe na tacia, sa qaei la tumuni kho kho khoya khi na so levu. ¹¹Kha ra sa qei vakhacevati khoya na kho Jutia i na solevu qa kwaya khei to kho to no i vai kho khoya.¹²Kha ra vi kwairukhutakhi ni khoya vakhai lo. Kha vakhalevu du na tamata , khei sokhora kwaya, khei tamata vina kho khoya. Khei teni khei kwaya, khei tikhai, Khei lawahitakhi ni khora no na tamata. ¹³Kha tikhai tlia me kwa i koya i dra mata ni ra sa matakhuici khora na khoi Jutia.¹⁴Ja,i na vimama ni gauna ni solevu; sa la cakhe kho Jisu Khina sue ni lotu qa vakhavuli.¹⁵Kha ra sa khurabui du na Khoi Jutia qa ra Kwaya. Khei Khilatia vakacava na tamata kwe, ni si tamu lei vakhavuvuli rokhei?¹⁶Sa tata vuara Kho Jisu qa kwaya? Khei tamu leqi au na lequ i vakhavuvuli na leya Khoya ga kha vakhatalai yau mai.¹⁷Ma Khei tlia na tamata Khei mata tara Khei dodonu me Khilatia rewa na i vakhabubuli kwe se Khei la vua na Khalou se qi kwaya no boto vakha i au. ¹⁸Kho Khoya Khei tata no boto vakha i Khoya Khei vinatia no me dokhai, la kho khoya khei vinatia me lei dokhai kho khoya kha vakhavivakhatala mai, sa du khei tikhai vua na cala.¹⁹Kha tamu solia vekhemutou nai vunau kho Mosese, qa tikhai tlia du vekhemutou me takhucia nai vunau?²⁰Kha ra sa tata na lewe levu qa ra kwaya khe i sa curumi ikho tu khei tlia na nitu: Kho cei Khei mata vakhamate ni Kho?²¹Sa kwaya kho Jisu i vuara, khei tlia ga na cakhacakha qi tara, miti sa Khurabuitakhinia Khece du. ²²Sa solia vekhemutou na visilimi kho Mosese (Ia Kha tamu vu mei i va Mosese, Kha vu ga mai vuara na tuqwaqwa) Ia Kheiri sa vivakha silimi no i na siga ni vakhacecegu.²³Ma khei sa lili na tamata i na siga ni vakhacecegu, mutu Khua ni vakhacakha nia na i vumau i Mosese; Mutu sa gagoci au ni khua ni qu sa vakhacolania taucokho Khei tlia na tamata ina siga ni vakhacecegu. ²⁴Mutu Khua ni vakhalewa me Odakhi na Khea i rairai, mutu lewa ga vakhadodonu.²⁵Sa qei kway kha so vekhe Khora mei Jerusalemi, tamu ni khoya kwe kha ra mata vakha mate nia?²⁶Ia mutu tolavia Khei sa tata doudou, Ia Kheri tamu tata rewa se meru kwaya khei tlia na kwa, khara khilatia no ni sa nia gavakha du kwe na Kharisita se tikhai?²⁷Ia na tmata kwe dei sa Khilatia na vanua kha la mai Khe, Ia na Kharisito ni sa la mai Khei tikhai tlia Khei Khilatia na vanua khe lamai khe kho khoya.²⁸Sa qei coco Kho Jisu ina lea vakhavuvuli no i seu ni lotu qa kwaya, Miti Khilati yau, miti sa khilatia mu ni na vanua qu la mai Khe; Ia qu tamu la vakhai yau ga mai, Ia kha du Kho Khoya Kha vakhatalaiyau mai, Ia mutu sa tamu Khilati Khoya²⁹Ia qi Khilati Khoa Kho yau, ni qu la mai vua, Kha vakhatalai yau mai kho khoya.³⁰Kha ra sa qei qulimi khoya: Ia khe takhai kha derei khoya, ni si tamu yacona lea gauna. ³¹Ia sa wara na tamata kha ra sa vakhabauti khoya qa kwaya, khei na la ma i na Kharisito Kheri na tara rewa ni khua na cakhacakha mana levu kwe mai na vi kwa sa tara kho khoya?³²Kho Khora na Farisi kha ra sa vakharovicia ni ra sa levu du sa vikwaivukhutakhi ru Khoya. Ia Kho Khora na Farisi qai Khora na bete levu kha ra vakhatalai khora kha so na ovisa mera sobeti Khoya.³³Sa qei kwaya vuara kho Jisu, Khei tamu wasa na leq mei to kho to qai mutou, Qi sa na qei la leqwa khi vuara kha ra vakhatalai yau mai.³⁴Mutu na vakha cevati yau, miti tamu cevalaunia. Ia na vanua qi na lacia miti tamu lacia rewa kho mutou.³⁵Sa qei vitalanoa vakha i Khora na khoi Jutia, Khei na la ni khua khi vai kho khoya me du na tamu tolavi khoya? Kei na tamu la vuara na dauviseyakhi vuara na khoi Kirisi kha ra vakhavulici khora na khoi Kirisi. ³⁶Na tata cava ni kwa kwe sa kwaya, kho Khoya miti na cakhacevati yau miti na tamu dania. Ia na vanua qi sa to khoto khe, miti tamu la rewa khe.³⁷Devudevu ni siga ru soleyua, sa dure Kho Jisu qa coco qa kwaya, ma khei tlia khei mata somu, me lama i vekhe yau qa somu.³⁸O Khoya sa vakhavauti yau me odahitakhi sa kwaya nai Vola Tabu “Khei na drodro mei e yalo ga na vitaba ni wai ni cola.³⁹Ia na Kwa Kha kwaya kho Khoya sa nia na yalo Tabu Kho Khoya Khei na yaco i vuara na vakhabauti khoya, ni si bere ni soli na yalo Tabu: ni si bere ni vakharovkhorkhotakhi Khi Jisu.⁴⁰Kha levu vekhe khora na tamata ni ra sa varogo cia na tata kwe Khara Kwaya, sa du sa nia kwe na parofito gima.⁴¹Sa kway khei so leqwa Khara Kwaya, A kwe na Kharisito. So leqwa kha ra kwaya, Khei na la rewa mai Kalili na Karisito?⁴²Kha si tamu tukhunia na i Vola Tabu ni na lamai na Kharisito mei na Kawa Tevita, mai Peceliema na Khora li Tevita.⁴³Khara viletitakhi ni Khoya na lewe levu.⁴⁴Kha so khara mata sovetia ia Kha tikhai tlia Kha deri Khoya.⁴⁵Kha ra sa qei lama i na Ovisa qai Khora ra bete levu qa i khora na Farasi; qa ra kwaya vekhe Khora mutu sa tamu mei Khoya mai ina vukhu ni cava?⁴⁶Sa kwaya na Ivisa: Khei tikhai tlia me tata me Odakhi na tamata kwe.⁴⁷Kha ra sa qei

kwaya na Farisi vuara, mutu sa lei vakhacalai muni Kho mutou? ⁴⁸Sa vakhabauti Khoya Khei tlia na turaga se vekhe Khora na Farisi se tikai? ⁴⁹Ia Kheiri sa rusa na tamata kwe ni ru tamu Khilatia nai vunau. ⁵⁰Sa kwaya vekhe-khora Kho Nikotimo Kho Khoya Kha la ma mata i vua kha muni vekhe-khora. ⁵¹Sa lei lewai Khei tlia i na i vunau ma khei si tamu lei varogo me lei khilati na lwa kha tara. ⁵²Kha ra sa kwaa vua, Kho ikho na khoi Kailii? Mo vakha dania qa Khilatia Khei tamu tubu mei Kaleli Khei tlia na parofita? ⁵³Kha ra sa dukhu lala khece i ledra dukhu visuesue.

Chapter 8

¹Ia sa cava kho Jisu khi e dela ni ulu ni vanua ni violive. ²Ia na qwataqwata sa la leqwa mai kho khoya i sue ni lotu, kha ra sa la mai vua kho khora khece na tamata: sa gatule kho khoya qa vivakhavuli vuara. ³Ia Kho Khora na Farisi kha ra mea mai vua kha tlia na vibulou sa lei dani ni dautawane, kha ra sa vakhadure nia i na kedra vi mama. ⁴A kwaya vua, vakhavuvuli sa lei dani na vibulou kwe ni dautagwane, ni sa dau tara no. ⁵Sa tata vekhe da kho Mosese i na i vunau, Khe iri odakhi kwe, Ia na cava khi kwaya kho ikho? ⁶Kha ra sa dakhi tata kwe me ra veretakhinia, me rewa qa ya muni ni ra tavuitia. ⁷Ia kha ra sa tetei khoya no ma ga, sa dure kho khoya qa kwaya vakhe khora, kho khoya khei tikhai tlia na le ai valavala ca me tetei mata qa virikhia i na vatu. ⁸Sa qei khoruva leqwa qa volavola no i na qwele. ⁹Ia ni ra sa varogocia na lea tata, kha ra rusurusu ya tlia khi tuba, sa teitei mata kho khora na tuqwaqwa ni lotu qa teitakhu kho khora khece na tamata, sa qei vo tatlia kho Jisu qei khoya na vibulou i e mata. ¹⁰Sa dure Kho Jisu qa tamu tolavia Khei tlia na vibulou ta tlia ga gima, sa kwaya vua yalewa i vai ni khora kwe? Khei tikhai ni khua khei wakharakharati ikho? ¹¹Sa kwaya kho khoya, khei tikhai tlia turaga. Sa kwaya vua Jisu, qi tamu lewai ikho muni mo lei vakhakhara, mo la qa khua leqwa ni valavala leqwa. ¹²Sa tata leqwa vekhe khora kho Jisu qa kwaya, khe yau na rarama khi vuravura,, khe khoya khei takhu ci yau khei na tamu la khi na gigilo khei na nakhi no ga vua na cece ni cola. ¹³Kho ra na Farisi kha ra sa qei kwaya vua, tlia sa kwa i khe: Ia Khei tamu du na lemu i tukhutukhu. ¹⁴Sa tata khe Jisu qa kwaya vekhe khora ma qe kwa i yau sa du na lequ i tukhutukhu: qe khilatia na vanua qu la mai khe qa na vanua qe na la keqwa Khe. Ia miti tamu Khilatia khe mutou na vanua qu la mai vai qa na vanua qe la khe. ¹⁵Mutu sa lewa me odakhi na kwa kwe lei dani qe tamu lewa Khei tlia na tamata. ¹⁶Ia ma qe sa lewa, sa du na lequ lewa, ni qu tamu tokhoto ta tlia. Kho maru qei tamayau khe khoya kha vakhatalai yau mai. ¹⁷Sa volai muni i na lemutu i vunau, ni sa du na ledra i tukhutukhu na tamata Khei rua. ¹⁸Khei tlia khe yau qe sa kwa i yau, sa kwa i yau khe tamatau khe khoya kha vakhatalaimuni. ¹⁹Kha ra sa qei kwaya vua, I vai ni tamamu sa kwaya khe Jisu mutu sa tamu se khe tamayau: ma miti khilatiya miti khilati tamayau muni. ²⁰Sa cavutia na tata kwe khe Jisu ina sue bola i na lea vivakhavuli no i sue ni lotu, kha tikhai tlia kha derei khoya ni si bere ni yaco na lea gauna. ²¹Sa qei kwaya leqwa vekhe khora, qe sa la yati mi tina vakhatalavi yau, ia miti na mate i na lemutu i valavala ca. Ia na vanua qe sa lacia miti na lacia rewa. ²²Kha ra sa qei kwaya na Khoi Jutia, Khei na vakhamate ni khoya ga vakhakkhoya? Kha kwaya, na vanua qe la khe miti tamu la rewa khe. ²³Sa kwaya vekhe khora, Mutu la mai ira khe yau qu la mai yata, mutu sa vakhavuravura: Kho yau qe tamu vakhavuravura. ²⁴O Khoya Kwe, qu kwaya vekhemutou, miti na mate i na vukhu ni lemutu i valavala ca. Ma miti tamu vakhadudutakhi nia ni sa ni yau, miti na mate i na lemutu i valavala ca. ²⁵Kha ra sa qei kwaya vua, Kho cei khe ikho? Sa kwaya vuara khe Jisu, Sa nia ga qu kwaya vekhemutou mei nai vakhatekhivu. ²⁶Khei levu na kwa qe tata-takhi mequ lewai mutou khe, ia sa du khe khoya kha vakhatalai: Ia qu sa kwaya vuara na khoi vuravura na vi kwa qu vakhrogocia mei vua. ²⁷Kheiri tamu Khilatia ni sa kwa i tamaya no vekhe khora. ²⁸Sa qei kwaya vekhe-khora khe Jisu ni mutu sa lavetia devu Khe yata na luve ni tamata, miti na qei Khilatia sa ni yau, qe tamu dau tara vakhai yau muni khei tlia na kwa, ia na kwa ga sa vakhavulici yau khe khe tamayau sa nia qe kwaya. ²⁹Ia sa tok khoto qai yau khe khoya kha vakhatalai yau mai: Ia Khei tamu de ini yau khe Tama yau mequ to khoto ta tlia ni qu sa tara no ga na kwa khei vi natia khe khoya. ³⁰Kha sa cavutia na tata kwe khe khoya kha ra sa wara sa vakhabauti khoya. ³¹Sa qei kwaya khe Jisu vuara no kholi Jutia Kha ra sa vakhabauti Khoya. Ma miti na takhucia no ga na lequ tata. Miti sa na qei lequ tisaipeli du. ³²Ia miti na Khilatia na kwa du, i ya na kwa du khei na serekhi mutou. ³³Kha ra sa kwaya bua, Kho mamu kwe na Khawa I Eparama, Kha tikhai tlia Kha bobula Khei ra tlia na gauna, Khe sa kwaya vakhacava, mutu na Serekhi. ³⁴Sa kwaya buara, khei du khei du qe sa kwaya vekhemutou, khe khoya ya tlia khei valavala ca, Khei bobula i na i valavala ca. ³⁵Khei tamu tokhoto vakh-thia i sue na bobula Kho luvea Khei tokhoto vakh-thia. ³⁶Ia ma khei serekhi mutou khe luvea mutu na qei serekhi vakhadu khe. ³⁷Qu sa Khilatia miti Khawa I Eparama: ia mutu sa mata vakhamate ni yau, ni tamu nakhi no mutu yalogna lequ tata. ³⁸Qi sa tata-takhi na kwa qu tolavia mei va tamayau, Ia mutu sa tara na kwa mutu varogocia mei va tamamutou. ³⁹Kha ra sa tata qa ra kwaya i vua, khe tamai mamu khe Eparama, Sa Kwaya vuara Kho Jisu ma miti luvi Eparama, mutu na tara na lei valavala li Eparama? ⁴⁰Ia mutu sa qei mata: vakhamate ni yau na tamata sa kwaya vekhemutou na du, O khoya qu varocia me i vua ra Khalau, Khei tamu da khe tara khe Eparama Kwe. ⁴¹Mutu sa tara na lea cakhacakha li tamamutou, Kha ra sa qei kwa vua, khe tamai mamu ina dau yalewa: Khei tlia ga khe tamai mamu na Khalau. ⁴²Sa qei kwaya i vuara Kho Kis, ma Khei ni tamamutou na Khalau miti na lomani yau: qu sa tubu mai vua na Khalau qa qu lamai khe, khe yau qu tamu la bato mai vakhai-au, ia sa ni Khoya Kha vakhatalai yau mai. ⁴³Na cava mutu sa tamu Khilatia Khe na lequ tata? Ni mutu sa tamu vakhabautia rewa na lequ tata. ⁴⁴Kho tamamutou na nitu, ia miti vinatia mo mutu tara na lea i valavala li tamamutou. Kho Khoya na dau vi vakhamate mei nai vakhatekhivu. Khei tamu vakhabautia na kwa du, ni tikhai vua na du. Ni dau

rekwarekwa Kho Khoya, Khei tata-takhi ga na Khei nakhi tu vua, ni dau rekwarekwa kho khoya qa vuni kwa kwe.⁴⁵Ia Kho yau i na vukhu ni lequ sa kwaya rewa vekhemutou na kwa du, mutu tamu vakhadudutakhi yau.⁴⁶Kho cei vekhemutou sa vakhadudutakhi nia ni qu cola? Ia ma qi sa tata du no vekhemutou. Na cava mutu sa tamu vakhadudutakhi ni yau khe?⁴⁷O Khoya Khei lea na Khalou, Khei varogocia na lea tata na Khalou: a kwe mutu sa tamu varogocia ni mutu sa tamu lea na Khalou.⁴⁸Kha ra sa qei tata na Khoi Jutia, qa ra kwaya vua, Mamu tamu kwaya vakha-du, ni khoi Samaria qa sa curumi ikho no Khei tlia na nitu.⁴⁹Sa kwaya Kho Jisu, Khei tamu curumi yau khei tlia na nitu, ia qi sa vakharokhorokhotakhi ni tamayau ni mutu sa vakhialiani yau no boto.⁵⁰Ia qi tolavia mequ vakharokhorokhotakhi: Khei tlia khei vakhatoavia qa lewa.⁵¹Khei d Khei du qu sa kwaya vekhemutou, ma Khei tlia Khei vakhabautia no ga na leq u tata khei na tamu mate rewa.⁵²Kha ra sa qei kwaya i vua na Khoi Jutia. Mamu sa qei Khilatia sa curumi kho khei tlia na nitu. Sa mate Kho Eparama qei khora mni na parofita, ia khi kwaya ma khei tlia khei vakhabautia no ga na lequ tata khe na tamu mate.⁵³Khi sa levu wei cakhe ni khua qa sewasewa civo kho Eparama kho Tama=da kho khoya kha sa mate? Khara sa mate muni na parofita. Kho buli ikho me ni cei?⁵⁴Sa kwaya kho Jisu, ma qi sa vakharokhorokha takhi ni yau, Khei tamu yaga na lequ vidokhai, kho tamayau ga khei vakharokhorokho takhi ni yau. Sa nia mutu kwaya me lemutu Khalou.⁵⁵Ia miti tamu Khilati Khoya, ia qu sa Khilati Khoya Kho yau, Ia ma qi sa kwaya qi tamu Khilati Khoya, qi sa rekwarekwa boto me odakhi kho mutou. Ia qi sa Khilati Khoya no ga qa vakhabautia no maga na lea tata.⁵⁶Sa vinatia du vakhalevu kho Eparama Kho tamamutou me tolavia na lequ gauna, Kha sa tolavia na lequ gauna, kha sa tolavia qa marau.⁵⁷Kha ra sa qei kwaya vua na Khoi Jutia. Khei tamu lima-sagavulu no lemu yabakhi? Ia kho sa tolavi Eparama mai vai.⁵⁸Sa kwaya vuara Kho Jisu, Khei du Khei du qu sa kwaya vekhemutou, Ni si bere ni suou Kho Eparama, qu sa cola kho yau.⁵⁹Kha ra sa qei tomia Kha so na datu me ra vakhaviri Khoya Khe: Ia sa qei cu kho Jisu qa la teni mei sue ni lotu iria kedra vimama qa la sara yati.

Chapter 9

¹La na lea la yati kho khoya kha tolavia khei tlia na tamata kha matakhabulu. ²Khara tetei khoya na lea tisaipeli, vakhanivuli kho cei khei valavala ca kho tamaya, se kho tinaya khei ma sucu qa matakhabulu khe kho khoya.³Sa kwaya kho Jisu, Khei tamu valavala ca kho khoya kwe se kho tamaya se kho tinaiya me lei vakhattakhei boto khe na cakhacakha ni khalou i vua. ⁴Khei dodonu me qu tara na lea cakhacakha li khoya kha vakhatalai au mai : ni si cece no sa vakhalekhe mai na bogi, khei sa qei cakhacakha rewa khe khei tlia na tamata. ⁵Niqu tokhoto no i vuravura qi sa cece vuravura.⁶Kha sa tata no Khoya sa qei Khosivicia no qwele qa ulia vata na qwele qa na lea khatasivi qa borotia khe e mata na matakhabulu. ⁷Sa kwaya vua, Lai verau ina i viaviasili mei Sailoama, na khei balebale Lei vakhata kha sa la yati qa lei verau qa lesu leqwa mai ni sa qei tola e mata.⁸Khara sa qei kwaya khe na lewe ni khoro qei khora khara dau tolavia ni dau Kherekhere no i mata, khei tamu ni khaya kwe kha dau tokhoto qa dau Kherekhere no?⁹Sa kwaya khei so, sani khoya kwe: qa so leqwa, khei odakhi kho khoya la khei tamu ni khoya yati, sa kwaya khe khaya sa ni yau ga kwe.¹⁰Kho ra sa qei kwaya, sa qei tola rewa vakhacava mu mata? ¹¹Sa kwaya khe khoya, Na tamata e yaca khe Jisu, kha ulia na dada qa borotia khe qu mata qa kwaya i vekhe yau, la kha Sailoama mo lei verau khe, Ia qu sa lai verau sa qei tola qu mata. ¹²Khara sa qei kwaya vua, I vai ni khoya kha kwaya khe khoya, Qi tamu khilatia.¹³Kha ra sa qei mei khoya na matakhabulu i mata vuara na Farisi. ¹⁴Ia na siga no vakhacecegu kha ulia khe na doda khe Jisu qa cebario khe e mata. ¹⁵Kha ra sa qei tetei khoya leqwa na Farisi kha rewa vakhacava. Kha sa swaya i vuara khe khoya, khaborotia ‘qu mata khe khoya i na doda, qa qu verau qu sa qei tola vewa.¹⁶Khei so vuara na Farisi kha sa qei kwaya, Na tamata kwe khei tamu te tamata ni khalou ni tamu vakhatabunia na siga ni vakhacecegu, kha so legwa kha ra kwaya, khei tara rewa vakhacava na cakhacakha mana kwe khei tlia na tamata i valavala ca kha ra tamu lomavata khe. ¹⁷Kha ra sa kwaya leqwa vua na tamata kha matakhabulu, Na cava kha kwaya me baleti khoya kha cebaria mu mata, kha sa kwaya khe khoya, O khoya na Parofita. ¹⁸Ia khe khora na kholi Jutia khara tamu vakhadudukhinia o khoya kha matakhabulu i mata. Sa tola rewa kha ra sa qei covi khori khe tamaya qa tinaya na matakhabulu i mata.¹⁹Khara sa tetei khoru khe luvemuru kwe munu kwaya kha suou qa matakhabulu? Sa qei tola rewa vakhacava tu kwe. ²⁰Kharu sa qei tata qa kwaya khe Tamaya qei tinaya, Mari Khilatia ni khe luvemaw kwe, kha suai qa mata khabulu. ²¹Ia mari sa tamu khilatia se Kha tolo rewa vakhacava: se khe cei kha cebaria e mata, mari tamu, khilatia, khei sa tamata levu khe khoya mutu tetei khei na tukhuni khaya.²²Kharu sa dakhi tata kwe khe tamaya qei tinaya ni ru sa matakhuici khora na kholi Jutia, kha ra sa qei lomavata na kholi Jutia me vakhatabui me i sue ni lotu khe khoya, ya tlia khei tusanakhinia ni sa Khasirito khe khoya kwe. ²³Na kwa kwe khani so kwaya khe khe Tamaya qei Tinaya, khei sa tamata lew khe khoya: tarogi khoya.²⁴Kha ra sa qei covia leqwa tamata kha matakhabulu qa ra kwaya, vakharovko-vokhotakhinia na khalou, mati khilatia na tamata i valavala khe khoya kwakhi.²⁵Sa tata khe khoya qa kwaya, Qi tamu khilatia se khei tamata i valavala khe khoya se tikhai khei tlia na kwa qe khilatia, qa matakhabulu i mata qu sa qei tola rewa.²⁶Khara sa qei kwaya leqwa vua, Na cava kha tara vekhe ikho khe khoya sa ceboria vakhacava mu mata?²⁷Sa kwaya i vuara qu sa kwaya bato kwe vekhemutou, Ia miti tami mata varogocia, miti mato varogocia leqwa ina vukhu ni cava? Mutu ea vinatia muni mo mutu lea i tisaipeli?²⁸Khara sa qei vakhialiania qa kwaya khe ikho i sa lea i tisapeli ia khe mamu mami lea i tisaipeli li Mosese. ²⁹Khe mamu mami khilatia kha tata i va Mosese na khalou, ia na tamata kwe mami tami khilatia se khe la mai vai khe khoya.³⁰Sa tato na tamata qa kwaya i vuara sa qei tlia na kwa viva khurabuitakhi kwe, mutu tamu khilatia na vanua khei la mei khe khe khoya ia sa cebaria qu mata mequ tola rewa.³¹Dei sa khilatia khei tamu varagoci khora na tamata i valavala ca na khalou, la ma khei dau lotu wa khwi khila qa tara na lea lewo na khalou khei varogoci khaya na khalou.³²Kha tamu rogo tu mei nai vakhatekhivu ni vuravura na khea lai cebara khe e mata kha tlia kha sucu matakhabulu tu mia.³³Ma khei tamu la mai vua na khalou khe khoya kwe khei tamu rewatio khei tlia na kwa.³⁴Khara sa qei tata qa kwaya vua, khe ikho bato kwe khe sucu mai ina i valavala ca. Ia khe sa vakhavulici mamu khe khe khoya sa vakhatabu ni khe khoya.³⁵Sa vakharovko-khe Jisu kha ra sa vakhataabu ni khe khoya, ia khani qei mei sota qa kwaya vua khe sa vakhabautia no na luve ni khalou.³⁶Sa tata khe khe khoya qa kwaya, khe cei khe khe turaga me qu vakhabautia.³⁷Sa kwaya vua khe Jisu khe sa tolavio devu, ia sa ni miri sa vitatakhi qa ya tu kwe.³⁸Sa qei kwaya khe khoya, Lequ turago qe sa vakhdoauti mu, qa khoruva vuo.³⁹Sa kwaya vua khe Jisu, Qu sa lamai khe vuravura kwe, mequ lewa, me ra tola rewa khe khora kheiri tamu tola rewa tu, ia me ra matakhabulu khe kheiri tdo tu.⁴⁰Khe Khora na Farisi kha ra to Khoto no muni qei khoya kha ra sa varogocia vi kwa kwe kha sa kwaya vua, Mati sa matakhabulu mu ni khe matau kwe?⁴¹Sa kwaya i vuara khe Jisu ma mutu sa matakhabulu, khei tikhai na lemutu cola; ia mutu sa qei kwaya, matu sa tola; A kwe sa nakhi tu ga khei na lemutu cala.

Chapter 10

¹Khei du khei du qhi sa kwaya i vekemuton, kho khoya khei tamata vusu mei na matamata ni bai ni pipi, IA khei cakhe xxx na so xxxx na calevu, na tamata xxxx lawakhi xx qha vevenakhe. ²Kho Ichoya khei vusu vina ina matamata sa xxx xxx vakha tawa ni pipi. ³Nai vakhatawa ni matamata khei dolavia i vuata: Na pipi khei varogocia e domo qha covi khora na leya pipi i dra yaca qha teiteimatatakhi ni khora. ⁴Ina leya mei khora teni mai na leya, sa teiteimata takhi ni khora qhava sa takhercia na pipi ni ra khilaita e domo. ⁵Kheiri na, tamu takhucia khei tlia na tamata teni (vulagi) kheiri na la tew mei vua nira tamu khatia e domo na vulagi kwe. ⁶Sa kwaya i vuara na tata vakatauvata kho Jisu. Ia kheiri tamu khilatia nai balebale ni vikwa khei kwaya vuara. ⁷Sa qhei kwaya leqwa ivura kho Jisu, “Khei du qhisa kwaya vekhe ikho kho yau na bai ni pipi. ⁸Kho khora kheiri teiteimata mei vakhe yau sa ni khora na vevenakho qhai khora na dauvakhacaca kheiri tamu vavogoci khora na pipi. ⁹Kho yau na matamata ni pipi, Ma khei tha khei rusu mei vekheyau khei na cola: khei na vusu mai qha rusu yati khei na tolavia na cola. ¹⁰Khei tamu la mai na vevehakho ma venakho boto khei vakhamaenia qha vakhavusania: Qhi sa la mai me rewa via cola ia me rewa vakhalevu dhu. ¹¹Kho yau nai vakhatawa vina, nai vakhatawa vine khei solia na leya cola baleti khora na pipi. ¹²Kho khoya khei saumi na teya cakhacakha khei tamu te vakhatawa ni pipi qha tamu leya na pipi khei tolavia na oliva khxx ei la mai khei dhei cebuvakhi ni khora na pipi qha tuba, sa khatalakhi ni khora na woliva qha vikharati khora. ¹³Khei na tuba kha khoya baletia khei lei saumi tu boto qha tamu khawaitakhi ni khora tuna pipi. ¹⁴Kho yau nai vakhatawa vina, qhi khilati khora na leqhiyuauqhara khilati yau na leqhiyu. ¹⁵Kho tamayau khei khilati yau, khoyau qhi khilati tamayau qhaqhu solia na leghu cola me baleti khora na pipi. ¹⁶Khei so na leqhn pipi kheiri tamu nokhotono ina buto ni bai. Xni na mei khora lesu mai, me ra na varogocia qhu domo qhava yaco me tlia boto na qhele ni pipi tha tlia nai vakhatawa. ¹⁷O Khoya kwe na vuni leya lomani yau kho tamayau. Qhu nakhia weicivo na leqhi cola me rewa ni qulumia leqwa. ¹⁸Khei fikhai tlia me khau teni mei vekheyau, Ia qhu sa solia vewa ga vakhaiyau, Sa nakhi na dodonu mequ solia, sa nakhi muni na dodoni meqxx khau reva. Qhu ds sovia nai tukhuyu khu kwe mei va tamayau. ¹⁹Na no yavavala kha yaco i vuara na Jiu ina vukhu x tata kwe. ²⁰Kha levu i vuara khara kwaya, khei curumi khoya na nitu “mi ma varogou khoya no?” ²¹Khei so kheiri kwaya, “Tamu te tata X tamata khei lei curumi kwe. Kher rewa na me dolavia e mata na mata khabulu” ²²Sa yaw mai na gauna ni solevu ni vakhadasavatakhi mei Jerusalemi, Sa gauna ni driwadriwa. ²³Kha yali tovo kno. Jisu ina varada ni sue ni soro li Solomoni ²⁴Sa qhei virikhovu ti khoya qha kwaya, “Khei na odhakhi ivai na balavu ni gauha khi tamu vakhadeitakhi ni mamukhe Ma khei nikho na karisito vecei mamu mai vakhadodonu. ²⁵Se saumia i vuara kho Jisu, “Qhu sa kwaya, i vekhemu mu taxxx vakhabautia. Nai tsvi qhu tara ie yaca ni w tamayau kho khoya me vakhadinatinatakhi ni yau. ²⁶Misa tamu vakhabauti yau baletia mi tamu leghi pipi. ²⁷Kho ra na leghu pipi kheiri varegacia qhu doma. Qhi khulati khora qhara takhuei yau. ²⁸Qhi solia ivuara na cola tawa mudu, khein ha tamu mate qha na tikhai tha me kwali khora mei qhu lima. ²⁹Kho tamayau kha soli khora mei vekhayau sa qwaqwaivuara khece, qha tikhai tlia me kwali khora vawdtemi mei e lima li tamayan. ³⁰Kho maru qhu tamayau mari tlia ga. ³¹Sa qhei tomi vatu leqwa lehorago xx Jiu mxxxxmici vakhaviri khoya khe. ³²Saumia ledra tata kha Jisu qha sa vakhatakhaya i vek he mutou khei sevu na i tavi vina mei va tamayau. Iua vukhu ni tavi gi mi mata vakhaviniki yau kha? ³³Khara saumia na leya tata na jio, “mamu tamu vakhavinkhiko ina vukhuni tavi vina, Ia ina vukhi ni lemxxu tata vakhacakha cakha, ni kho ikho boyo na tamata qho buli ikho no mo te kalou. ³⁴Saumia ledra tata kho Jisu, “Khei tamu volai ina lemu lawa qhi kwaya, “Kho mu na kalou?” ³⁵Ma khei covi khora mera kalou, khei la mei va na tata. Ni kalou qha na tamu rewa ni dhei taboto vakhakhitikhi. ³⁶Mutu sa kwaya i vua kha lesi khaya kho tamaya qha mei khoya vakhakhitikhi qha vakhakhitikhi khe. ³⁷Ma qhi tamu tara xxx tavi mei va tamayau mu khua ni vakhakhitikhi yau. ³⁸Ia maqhi tara no, qha mutu tamu vakhabauti yau, vakhabautiama cakhacakha mo mu vewa ni khilatia ni kho Jamayau khei no i vekhe yau, kho yau qhi no ivua. ³⁹Khara, mici saga me ra sobeti khoya leqwa, Ia kha sa la teni mei na ledra vanua. ⁴⁰Kha la leqwa i yasayasa vakhakhitikhi vanua kha dau vipapitaiso khe kho Jori qha tokhoto khe. ⁴¹War a na tamata khara la mei vua qhara, kwaya, “Kho Joni kha tamu tara na vikwa, me tei vakhatakhei. Ia na kwa khece kha mei tukhunia kho Joni me baletia na tamata kwe khei dhu. ⁴²Kha wara na tamata kha mei vakhabeuti khoya i kno go.

Chapter 11

¹Sa tlia na tamata e yaca kho Lasarusa kha tauviviate tu. Kho khoya mei Pecani, na ledru khorokho Meri qhai Marica khotukha qa. ²Kho Meri kwe kha lumitia na turaga ma mura qha qhawaraktiniale la ie vauni ulu qha se tauvimate khotukha qhawea khotukha. ³Kho khori na vilacini kharu sa qhei vi valchatala i va Jisu qqharia kwaya “Turaga tolavia khotukha midau bxxvia khei sa tauvimate. ⁴Nisa varugocia khotukha Jisu sa kwaya,” Na tauvi mate kwe khei na tamu mate khe. Ia khei na lei vakharo khovukhotalchi boto ha kaxxx, qha lei vakharo khovukhotalchi muni na luva ni Kalou. ⁵Atewe sa lomani Maricei qhai taxxx qhai Lasarusa khotukha Jisu ⁶Nisa varugocia nisa tauvi mate khotukha Lasarusa khaxx nokhoto laqwa no khe Jisu me vuwa leqwa na ciga ina vanua kha tokhoto voli kha. ⁷Sa devu kwe sa kwaya vuaru ha tisaipeli, “Dhu la leqwa ro khe Jutia.” ⁸Sa kwaya ivus na tisabeli, “Rabai na gauna sara ga twa kheiri saga sava tuga na Jiu mera vakhavirikhikho ina vanua, la khe lesa lequa no kha?” ⁹Saumir khotukha Jisu, “Khei tamu tini kharua na auwa ni ceca ina tha ha siga? Ma khei tlia khei mata yalo ina sigalevu, khei na tamu tatabe ni tolavia vina tu na cace ina vuravura kwe.” ¹⁰Ma khei lala me yali vakhibogi khei ni tarabe ni tikhai tu na cece ivua. ¹¹Sa kwaya na via kwa kwe Lasarusa khe sa moce lutu, Ia khotukha yau qhi na la me qha vakhayadra ni khoya mei na leya moce lutu. ¹²Khara sa qhei kwaya vua na tisaipeli, “Turaga ma khei sa moce lutu khei na mata leqwa.” ¹³A kwe khotukha Jisu la kwaya no na leya mate, Ia khara numia no me kwaya no na leya moce no ina leya vakhacegu ¹⁴Sa qhei kwaya vakhadodonu khotukha Jisu ivuava, Lasarusa sa mate.” ¹⁵Kho yau qhi marau baleti niutou qha tamu tokhoto no mei khegi mo mutu na Fewd ni vakhabautia. Shu la ro ivua” ¹⁶To masi dhai lei covi tu muni khotukha Titima sa kwaya i vuaranaleya i lala tisaipeli, “Dhu la muni medu na lei mate vata qha Jisu ¹⁷Nisa la mai khotukha Jisu sa dania nikho Lasavusa khaca tokhoto no inai bulubutu me va na siga. ¹⁸Kha vakhalekhe no khe Jerusalemi khotukha Peca ni qha tolu na maile na khedru viyawakhi ¹⁹Levu i vuaranaleya i lala tisaipeli, “Kha gqanemu khei na solia na kwa dhi teve via i vua via khlou khei na solia i vekhe ikho.” ²⁰Sa kwaya ivua keho, Jisu, “Kha gqanemu khei na cola leqwa” ²¹Sa kwaya khotukha Marica ivua “qhi khilatia khei na cola leqwa ina tu cakhe leqwa ma devudevu ni gauna.” ²²Sa kwaya vua khotukha Jisu, “Kho yau na tucakhe mei na mate qha na cola, khotukha khe vakhabautia yau, ma khei mate khei colaga” ²³Qhai khora kheiri vakhabautia kharu na tamu mate. Khi vakhabautia kwe? ²⁴Sa kwaya ivua, “E turaga qhi vakhabautia khotukha mu na Karisato na luve ni kalou, khotukha sa la mei vuvavura.” ²⁵Ina bya kwaya devu boto gi sa la teni qha covi Meri vakhavirikhikho Qha kwaya “Nai vakhavuvuli sa tokhoto kwe qha vinati ikho no.” ²⁶Nisa varugocia kwe khotukha Jisu, Sa dure qha vagugu vua ²⁷A kwe khotukha Jisu kha si tamu la mai ina khoro qha si to khoto no ga ina vanua kharu mei sota khe qhai Marica. ²⁸Kho khora na Jiu, kha tokhoto vata no qhara mei vakhaloniavina takhi ni kharu no qha, sa tolavia kha dura khotukha Meri qha sa rusu khe tuba, khara sa takhucia khoya, qha sa numia nisa la kina i me la i tagi khe. ²⁹Ina bya la mai, khotukha Meri ina vanua kha tokhoto khe kha Jisu kha tolavia, sa tekhituru is la qha kwaya i vua, Turaga mamu se tokhoto ho khei, kha si khe tamu mate khotukha Jisu ³⁰Sa tolavia khotukha Jisu na leya levu ni, tagi qhai khora na Jiu khara la vata tu mai kha sa vitagici, sa tlia na kwa na rarawa ni e yalogu ³¹Sa kwaya, “Ivai na vanua mutu buluti khoya khe?” Khara sa kwaya vua, “Turaga mei dania.” ³²Sa tagi khotukha Jisu ³³Sa qhei kwaya na Jiu, “Tolavia na leya levu ni lomani Lasarusa.” ³⁴Ia kha so muni khara kwaya, “Khei rewa nikhua vua na tamata kwe o khoya kha dolavia e mata na matakhabulu me lew a me khua muni ni mate na tamata kwe?” ³⁵Kho Jisu sa qhei levu dhu na leya rarawa ie yalogu va la ma, bulubulu. Sa nia kwe na qwara qha tlia ha vatu sa sogo tu khe. ³⁶Sa kwaya khotukha Jisu, “Khai (reva) tem na vatu,” Kho Marica khotukha Lasarusa khotukha Jisu, “Khai (reva) tem na vatu,” Kho Marica khotukha Lasarusa khotukha Jisu ³⁷Ia kha so muni khara kwaya, “Khei rewa nikhua vua na tamata kwe o khoya kha dolavia e mata na matakhabulu me lew a me khua muni ni mate na tamata kwe?” ³⁸Kho Jisu sa qhei levu dhu na leya rarawa ie yalogu va la ma, bulubulu. Sa nia kwe na qwara qha tlia ha vatu sa sogo tu khe. ³⁹Sa kwaya khotukha Jisu, “Khai (reva) tem na vatu,” Kho Marica khotukha Lasarusa khotukha Jisu, “Khai (reva) tem na vatu,” Kho Marica khotukha Lasarusa khotukha Jisu ⁴⁰Sa kwaya ivua khotukha Jisu, “Qhu tamu kwaya devu i vekheikhon kha khe vakhabautia khe kha na tolavia na qwaqwa ni kalou” ⁴¹Khara sa qhei biliateni na vatu Sa qhei tola wei cakhe khotukha Jisu qha kwaya, Ta qhi sa vakhaholimoli i vekhe mu ni mu sa varogoci yau.” ⁴²Qhi khilatia mi dau varogoci yau, Ia me balati khora na lewe lavu kheiri sa dure rauni tiyau qhaqhu sa kwaya tu kwe. Me ra na vakhabautia sani mu vakhatalai yau mai ⁴³Na leya kwaya devu gi sa qhei taevakhinia “Lasarusa la mei tuba” ⁴⁴Na tamata mate sa la mei tuba, E la qha sa lima kha sa oloraklu tu ina i sulu qha e mata muni kha olovakhi tu ina i sulu Sa kunya i vuaranaleya khotukha Jisu, “Mu serekhi khoya me la.” ⁴⁵Sa levu ivuara na Jio Kha sa la mai iva Meri qhara sa tolavia na kwa satara khotukha Jisu, sa vakhabautia khoya ⁴⁶Khaso i vuaranaleya kharu sa la ivuara na Farisi qha kwaya i mara na vikwa sa tara khotukha Jisu. ⁴⁷Na bete levu qhai khora na Farisi sa qhei soqoru Khora na mata bose qha ra kwaya, “Na cava me da na tava? Na tamata kwe sa tara khe i levu na ivikwa khe i lei tolavi.” ⁴⁸Ma dhi deini khoya tu boto lokhakhi kwe khora khace kwe kheiri na vakhabautia khoya. Na khotukha Roma kheirs na la mai qhava na khau dei ruarua na ledha vanua qha ledha matauitu.” ⁴⁹Okhoya kwema, kha tlia i vuaranaleya khotukha Jisu, kha khe i levu ina yabaki gima sa kwaya i

vuara Mu tamu khilatia khei tlia na kwa.⁵⁰ Mu tamu vakhanumia ni vina i vekhemu me mate khei tlia me babti khora na tamata qha na matanitu cokho kwe⁵¹ A Kwe kha tamu kwaya vakhai khoya, Asa te bete levu no ina yabakhi gima, kha sa parofisai kho khoya ni sana mate kho Jisu me baletia na matanitu⁵² Tamunia boto na mate nitu, Ia me rewa nira soqoni vata leqwa na luve ni kalou me rewa nira tlia vata leqwa.⁵³ Mei na siga gima khara sa vitalanoa takhi nia no me mate kho Jisu.⁵⁴ Sa tamu qhei dau vilayakhi kho Jisu ivuara na Jiu, Ia Khasa tawa sei khoya teni mei khegima lehina tlia na vanua kha vakhalekhe tu boto i vikhaikhai ina khoro e yaca kho Ifereimi Mei khegima sa dau no vata tuboto qhai khoru na tisaipoli.⁵⁵ Akwe sa vakhalekhe na so levu ni lasivia ledra na Jiu, sa levu sa la khi Jerusalemi mei na khoro nisibere na so levu lasivia me ra vakhasavasavatakhi ni khora.⁵⁶ Khara sa vakhadolavi Jisu, qhara vitalanoa takhinia vakhai khora ina ledra dure ina sue ni so ro, “Na cava mi numia? Khei na la mai ina sole vu kwe se thikhai?”⁵⁷ A kwe sa bete levu qha khora na Farisi sa solia na lewa ma khei khulatia khei tokhoto no iva kho Jisu, me rivote tokhiwa mai me rewa ni mamutu sobeti khoya.

Chapter 12

¹Vo no khei ono na siga me siga ni kana vata ni lasivia, kha la mei Pecani kho Jisu, ina vanna kha tokhato no khe kho Lasarusa kho khoya kha vakhacolania kho Jisu. ²Kharu sa qhei vakharautakhinia khe nai vakhaya viya viqwavavi no kno Marica, Ia kho Lasarusa kha tlia i Ovuica kharu gatule vata no qhai Jisu ina teveli. ³Saghe khau mai khe Meri kha tlia na tavaya na i lumi kha tara mai ina vikwa boi vina, qha lumitia khe e la ni Jisu kha qhei qhuwatia khe e voni ulu Sa Sinai (robutia) na buto ni sue ina boi ni lumi.⁴Jutasa Isikavioti, kho khoya kha tlia na tisaipeli, sa ni khoya kha volitakhiminia kha kwaya. ⁵“Na cava kha ma tamu volitakhi khe nai lumi kew me toluna drau na pene qha soli yati vuara na dravudravua?” ⁶A kwe kha ma kwaya gi, tamunia me khawai takhi khora vakhadu na dravudravua, Ia Baletia ni kho khoya na dauvenakho. Kha nakhi tu vua na tagani lano qha vakhatalavia tu na vanua me vanakho khe me vew a ni lei tawa na tagani lavo gi.⁷Sa kwaya kho Jisu, “Deivi khoya me tara na kwa khei vinatia mei tara khe tava kwe me baletia na siga ni vibulu i vekheyau” ⁸Mina no vata tuga qhai khora na dravuadravua. Ia mi na tamu no vata tu ga qhai yau.⁹Sa qhei tlia na lala levu na Jio khata sa khilatia ni kho Jisu khei tokhoto i khegina, khara sa qhei la mai, tamunia me baleti Jisu Jisu mei na mate. ¹⁰Na bete levu khara sa tliavata mera na saga me ra vakhamate ni Lasarusa muni. ¹¹Baleti khoya ga kha levu khe ivuara na Jiu khara sa dheidhei mera sa teni la qha takhuci Jisu.¹²Ina siga tavavia nai lala levu khava la mei ina soqo ni solevu. Na ledra varogocia sa la no mai khe Jisu khi Jerusalemi. ¹³Khara khai mai na tulatula ni niusawa qhara la yati mera lei sota qhaya, qhara tae vakhinia,” usana sa khalougata khe khoya sa la mai ina yaca ni turaga, na ledra tui na Isireli.”¹⁴Kho Jisu sa dania kha tlia na doqhe sa vodhacia sara : me odhakhi sa volai. ¹⁵Khua ni matakhi, luvei Saiow dania sa la mai na lamutu tui qha vudocia no mai khei tlia na luva ni dhoqe.¹⁶Khoru na leya tisaibeli kharu tamu khilatia rewa tu nakwa kwe : ia khasa ki vakha tete lagitakhi kho Jisu sa qhei numia khasa volai devu na kwa baleti khoya khara sa qhei tara na vi kwe kwi vua.¹⁷A kwe khe khora nai lala levu kwe khara sa kawqa mia tokhoto qhai khoya xxx xxx covi Lasarusa me la teni mei nai bulubuli qha vakhe. Colania mei ha mate. ¹⁸Ina vukhu ni vikwa kwe khara a la no yrti mera lei sota qhai kyoya, baletia niva varogocia ni dau vivakacola ¹⁹Khora na Farici khata sa vikwayakhima vakhai, khora, “Tolaxxx mi tamurewa ni tara khei tlia na kwa vira, dania na vvavavura sa takhuci khoya.”²⁰Akwe khe khora na khei vimatanitu, teni (Greeks) khara tokhoto xx muni mera la khina saqa ni solevu mera soro ²¹Khara sa la mei iva Filipi, khoya kwe mei Peciseita i Kaleli qhara tetei khoya, “Mami mata telavi Jisu” ²²Filipi sa la qha kwaya iva Adriu, kharu sa qhei la kho Adriu qhai Filipi qharu lai kwaya iva Jisu. ²³Sa saumia i vuaru khe Jisu qha kwaya, “Sa yaco mai na gauna lete varokhovokhotakhi khe na luve ni tamata.” ²⁴Khei dhu, khei dhu, qhi sa kwaya i vekhemutou, “ma khei tamu mate na qhele ni sila skei lutu khe qwele, khei nakhi tatlia no ga makhei mate, khei na vuavua levu.”²⁵Kho khoya khei numi khoya ga khei na vakharova nia leya cola: Ia khe khoya khei cakhatia na cola ina vuravura kwe khei na maroroi me kline cola tawa mudu. ²⁶Ma khe tlia khei qwavavi yau, ia me tak huci yau ga, na vanua qhi tokhoto khe me tokhoto no muni khe khe khoya. Ma khei qwavavi yau khei tlia khei na vakhatetelagi takhinia khe tamayau.²⁷A kwe sa varawa qhu yaloga qha na cava meqhu kwaya? “Ta mayau mu vakha cola ni yau mei na gauna kwe?” Ia na kwa kwe qhu sa la mai me balatia na gauna kwe. ²⁸Tamaqhu me vakharokhorokotakhi mu yaca, “Sa qhei lei varego mai na domo mei lemalagi qha kwaya.” Qhu sa vakharokhorokhota khe takhinia, ei na vakharokhoro khe takhi leqwa. ²⁹Sa qhei kwaya ha lala khara dure tamuni khigi ina ledra varogoca na domo gima, khara kwaye, “Na agilasi sa tata i vua.”³⁰Kho Jisu khe saumia qha kwaya. “Na domo kwe khei tamu la mai me baleti yau Jabaleti mutou ga. ³¹Sa qhei tawai khe khora na khei vuravura kwe: A kwe na ledra turaga na koi vuravura kwe khei na ceburakhi reva i tuba.³²Ma qhi sa lei laveti mei vuravura, qhina vakhayarayara takhini khora mei vekheyau. ³³Sa kwaya khe khoya na vikwa kwe me vakhatakha ya na mate khei na mei mate khe. ³⁴Khara sa qhei kwaya ivua, “Mamu XX varogocia mei nai vunau ni na tokhotogavakhattia na Karisito. Khi sa kwaya vakha cava. Na luve ni tamata khei na laveti wei cake? Kho cei na luve ni tamata?”³⁵Kho Jisu sa kwaya ivuara, “Na cece khai tokhoto no boto qhai mutou ina tlia na gauna lekhelekhe. Mutu la ni ci nakhi no i vekhemutou na cece, me khua khe ni olo ni mutou na gigilo. Kho khoya khe la ina gigilo khei tamu khilatia na vanua khei la cia”³⁶Ma khei sa nakhi tu vekhemutou na cece, vakhabautia na cece kwakhi mutu rew a khe ni luve ni cece. Kho Jisu sa kwaya ivuara na vikwa kwe sa la teui qha cu ti khora.³⁷Khei dhu sa tara khe Jisu khei levu nai vikwa mana i dra mata khara tamu vakhabauti khoya. ³⁸Sa qhei mei yacs na leya tata li Aiseon na parofita, Turaga khe cei khei vakhabautia na lematu i tukhutukhu. Sa lei vakhatakhei iva cei na lima ni turaga. ³⁹Ina vukhxx ni kwa kwe kheiri sa tamu vakhabautia rewa muni na vikwa kha kwaya khe Aisea. ⁴⁰Sa vakhamatkhobulu nia dra mata Qha sa vakhawaqwani a dra yaloga. Me khua ni thola dra mata se mera khilatia dra yalo qha saumakhi mai qha qhu na vakhacola ni khora.⁴¹Aisea khe kwaya na vikwa kwe baletia khasa tolavia nai serau i Jisu qha kha tukhuni khoya ⁴²Ia i vuara na viliutakhi, levu khara sa vakh bauti Jisu; Ia

ma baleti khura na Farisi, khara sa tamu tusanakhinia vakhadodo nu, khei lala qhara na lei vakhatabui mei sue ni lotu.⁴³ Khara sa vicatia vakhalevu mera vi vakharokhorokho takhi vakha tamata qha se sewasewa na ledra vakhavokhovokho takhi ni a na kalou.⁴⁴ Sa cocu yati ina domo levu kho Jisu qha kwaya, "Khora kheiri vakhabauti yau, Kheiri tamu vakhabauti yau tatlia boto, Ia ivua muni kha vakhatalai yau mai."⁴⁵ Ia khokhoya sa tolavi yau sa tolavi khoya muni kha vakhataai yau mai⁴⁶ Qu sa la mai me odhakhi na cece khi vuravura, khoi khoya khei vakhabauti yau me khua ni la ma gigilo.⁴⁷ Ma khei tlia varogocia na lequ tata qha tamu vakhabautia yau Qhi na tamu lewai khoya; Qhu tamu lamai me qhu lewai vuravura. Ia meqhu vakhacola ni vuravura.⁴⁸ O Khoya khei caknati yau, qha dhuwarakhinia na lequ tata sa natchi tu ivua na vikwa me lawai khoya khe. Na tata qhusa tamcia khei na lewai khoya mei ina visiga mei takhu⁴⁹ Qhu tamu tata me baleti yau, Ia me balati Tamayau kho khoya kha vakhatalai yau mai. Kho khoya kha solia mei vekhe yau nai vakharo ni vitewa meqhu tata khe qha na kwa meqhu kwaya⁵⁰ Qhu khilatia ni leya i cakharo na cola tamu mudu, okhoya kwe Na vikwa qhi na kwaya me odhakhi ga na kwa kha kwaya mei vekhe yau khi Tamayau, qhi na kwaya.

Chapter 13

¹Khei si bere na khana vata ni lasivia : Kho Jisu sa khilatia khei sa la mai na leya gauna me sa la teni khe ian vuravura kwe gha me sa la iva tamaya kha sa numi khora na wek haya ina vuravura kwe, sa numi khora kha khoya me yacovia na devudevu ni guana. ²Akwe sa nakhia ie yaloga ni Jutasa Isikarioti kho luvi Saimoni me veretakhi ni Jisu. ³Jisu khei sa khilatia kha Tamaya sa solia na vikwa kece ie lima, kha sa la mei vua na kalou kha khoya qha sa la leqwa no ivua na kalou. ⁴Sa dure wei cakhe mei nai vakhayaviyavi qha livatia vakhatikitiki na leya khote. Kha columia kha tlia na leya i oro qha olo XX khoya khe. ⁵Sa devu gima sa sova na wai khina davi qha tekhivu me cavatia dra la nai tisaipeli qha qhuwatia ina oro kha uloni khoya khe. ⁶Sa qhei la mai iva Saimoni Pita qha qhei kwaya kha lita, “Turaga mina savatia muni qhei la?” ⁷Saumia na leya tetei khe Jisu qha kwa ivua, “Na kwa qhi tava kha tamu khilatia kwe, Ia khina qhei khilatia me tlia lwqwa na gauna mei takhu. ⁸Pita kha kwaya i vua, “Khi na tamu savatia vica xxxx qhu la, “Kxx saumi kha Jisu qha kwaya, “Ma qhi tamu savati ikho khe tikhai tlia na lemu vetavola i vekhe yau ⁹Kha kwaya i vua kha Saimoni Pita, “Turaga me khua ni qhu la tatlia Ia qhu lima qha qhu ulu muni.” ¹⁰Jisu kha kwaya i vua, “Kho khoya sa viyasili devu kheidodonu me Savati muni a laIaSa savacava kheve kwakhu, Khi sa savasava, Ia tamu ni mu khece.” ¹¹Ni sa khilatia khe Jisu lehocei khei na veretalchi ni khoya, kha ma kwaya khe, “Tamu ni mu khece mi savasava.” ¹²Sa qhei savatia devu dra la sa taqha leqwa na leya khote qha gatule civo. Sa kwaye ivua, “Mu sa khilatia na vikwa qhu sa thara vekhemutou?” ¹³Mu sa covi yau nai vakhavuvuli meqhu turaga, Ia khei dhu baletia sani yau kwakhi. ¹⁴Ma khei sani yau nai vakhavuvuli se turaga khei savatia mutu la mo mutu vi vakhasavasavata kha mutou vakhai mutou. ¹⁵Ni Qhu sa solia i vakhemutou khei tlia nai vakahrau mo mutu vakhatakhutakhuci yau me odhakhi qhu tara i vekhemutou.

¹⁶Kheidhu, Khei dhu qhi sa kwaya i vekhe ikho na dau cakhacakha khei tamu siyia na leya turaga, si kha khoya khei lei vakhatala mei vua khei vivnkhatala ¹⁷Ma mi khilatia na vikwa kwe, mu sa khalougata ma mu tara ¹⁸Qhi tamu tata no me baleti motou khece qhusa khilati khora qhu (dhibitakhi) ni khora, Ia me ya co ga na kwa i nai vola tabu. Kho kha ya maru tokhoto vata me maru khana madrai khei na dhakhi yau ie qheteqhete ni la. ¹⁹Qhu sa kwaya kwe i vekhemutou nisi bere ni yaco ma khei qhei yaco mo mutu vakhabautia ni sani yau ga ²⁰Khei dhu, khei dhu qhu sa kwaya i vekhemutou kha kheya khei savi khoya qhu vakhatala no yati khei sovi yau, kha khoya khei sovi yau khei sovi khoya khei x vakhatalu mai. ²¹Nisa kwaya kwe kha Jisu, sa luluvu vakhaleru e yalo. Sa kwaya sa dhu sara, qhu sa kwaya i vekhemutou ni tlia boto iveshemutou khei na veratakhiniyu. ²²Khara sa vitolavi na tisaipeli, se cei nikhua khei baleti khoya na tata khei kwaya no kwe. ²³Tlia i vuaru na tisaipeli, kha khoya khei dau lomania kha Jisu, kharu tokhoto vata qha ravi no yati ie sakhesa khe ni Jisu ²⁴Saimoni Pita kha vakhasoro mata ivuaru na tisaipeli, tetuya ro vua kha co no ro khei kwaya no? ²⁵Kha ravi yati ie sakhesakhe ni Jisu qha kwaya ivua, “Turaga kha cei gima?” ²⁶Saumia khu Jisu, “Kho khoya sara ga khei tlia qhu na solia vua na madrai qhu sa luvua dhevua.” Kha sa luvua devu na madrai sa solia sara iva Jutasa Isikariot kha luvi Saimoni ²⁷Sa dovu na khana madrai sa surumi khoye sara kha Satani sa kwaya i vua kha Jisu, “Na cava kha tara, vakh gugutakhihi sara.” ²⁸Kha tikhai tlia ivuara khara takhoto vata ina teveli me sobelaunia na cava na vuni leya kwaya kwe ivua ²⁹So khara himia ni kha Jutasa kha qhulinia no na taga na lavo. Sa kwaya ivna kha Jisu. “Volia na kwa dhi vinatia me baletia na soqo” se na vikwa mona solia ivuara nadravudravua. ³⁰Na leya vakh yaga takhinia devu ga na madrai, sa la sava i tuba, sa tekhivu me gilo mai. ³¹Na leya sa la li Jutasa sa kwaya kha Jisu, “A kwe sa qhei lei vakhatelagita kha na lube ni tamata. Na tetelagi ivua. ³²Ma khei sa lei laveti na kalou mei vua. Na kalou khei vakhatelagita kha ni lubea qha khoura muni. ³³Mutou na yaluve, qhind tokhoto qhai mutai ina tlia boto na gauna lekhelekhei, Mutou na vakhadani yau, me odhakhi qhu kwaya ivuara na Jiu. Na vanua qhi lacia mutu ha tamu lacia rewa. Qhu sa kwaya vekhemutou kwe. ³⁴Qhu sa solia khei tlia nai vunai i vou no mutu vilomahi me xxhakhi na kqhu lomani mutou mutu vilomani vakhai mutou. ³⁵Ina vikwa, kwe kheiri na khilatia khe ni kha mutou na leqhu tisaipeli ma mutu vilomani vakhaimutou ³⁶Kha kwaya ivua kha Pita, “Turaga mu la ivai “saumia kha Jius,” Na vanua qhi la khe, miti na tamu takhucia khe, Ia mutu vakhasewa khe.” ³⁷Sa kwaya vua kha Pita, “turaga baletia no cava qhi ma tamu rewa ni takhucikho khe?” ³⁸Saumi khe Jisu, “Khina solia rewa na lemu cola me baleti yau?” Khei dhu qhu sa kwaya i vekhoikho, Khei sibere ni tagi na to kha sakhitakhi ni yau vakhatolu”

Chapter 14

¹Mutu khua ni rarawa i mutu yaloga mutu sa sakhabautia na kalon mutu vakhabauti yau muni. ²Ina lena i sue li Tamayau khei wara na vi tikhi ni sue ia ma khei tikhai qhu sa kwaya i vekhe mutou niqhu na la qha lai vakharautakinia e tlia e tikhi. ³Ma qhisa la qha vakharautakhinia na vanua me lemu qhxxna lesu leqwa mai qha mei ikho i vekheyau mo lei takheto ina vanua qhi tokhoto khe. ⁴Khi sa khilatia ha sala khina vanua qhi lacia. ⁵Sa kwaya iva Jisu kho Tomasi,” Turaga mati tamu khilatia na vanua mi la khe, Mati khilatia vakhacava na khea sala?” ⁶Kho Jisu kha kwaya i vua, “Kho yau na calevu na dhu qha ha cola,” khei tikhai tlia khei la mai iva tamayau vakha vo ga khei lamai vekheyau. ⁷Ma mi khilati yau mu na khilati tama yau muni. Mei na gauna kwe musa khilati khoya qha mu sa tobvia muni.⁸Kwaya kho Filipi iva Jisu, “Turaga vakhatakhei tamamu mei vekhemata mutou, ni vina vakhalevu i vekhemamutou.” ⁹Sa kwaya ivua kho Jisu, “Mei na gauna balavu qhu tokhoto qhai mutou mutu si tamu khilati yau no ga Filipi, “Kho khoya ya tlia sa tolavi yau sa telavi tamayau. Kho qhei kwaya vakhacava tu vakhatakhei tamayau mei vekhemamamu?”¹⁰Mutu tamu sakhabautia ni maru tlia vata ga qha tahiayau kho yau i vua kho khoya i vekheyau?” Na kwa qhi kwaya i vekhemutou qhi tamu kwaya ga vakhai yau, IA kho tamayau khe i tokhoto i vekheyau khei tara na kwa khece kwe. ¹¹Vakhabautia kho yau qhi tokhoto iva tamayau kho tamayau i vekheyau se mutu vakhabautia ina vukhu ni vikwa sa tara devu.¹²Khei dhu qhu sa kwaya i vekheikh, “Kho khoya kheu vakhabuti yau kheina tara na tavi khece qhu tara, qha tara na tavi yalevu vakhakora balet ia qhusa la iva tamayau¹³Na cava ga mutu terevia iqhu yaca, qhi na tara me vakharovkhorokhotakhi ni luvea khe kho tamaya. ¹⁴Ma khi terevi yau ina tlia ga na kwa i qhu yaca qhi na tara.”¹⁵Ma khi lomaniyau khi na talairewarewa ina leqhu i vunau¹⁶Qha qhei na masuti tamayau, me solia leqwa mai vekhemutou khei tlia leqwa na dauvivakhacegu me tokhoto qhai mutou tamu mudhu. ¹⁷Xla yxxx ni dhu. Kho vuravura khei na tamu sovi khoya baletia ni ra tamu tolavia se khilatia. Ia miti ma khilatia ni na tokho to qha qha mutou qha na dau fusuvimutou¹⁸Qhi na tamu dhei ni mutou mo mutu luveni lau: Qhi na lesu lequa mai vekhemutou. ¹⁹Malua ina gauna lekhelekhe kwe kho vuravura khei na tamu tolavi yau leqwa, Ia mutu na tolavi yau, baletia qhi cola mutu na cola muni. ²⁰Ina siga gi mutu na khilatia kho yau maru tokhoto vata qha tamayau, kho yau i vekhe mutou kno mutou i vekheyau.²¹Kho khoya khei nakhi noivua na leqhu vakharo qha maroroya no Akwe kho khoya khei lomani yau, kho khoya khei lomani yau kho khoya kwe khei na lomani mei iva tamayau, kho yau qhina lomani khoys qha vakhakhei yau vua. ²²Jutasu tamu ni Isikarioti ikha kwaya iva Jisu, “Turaga na cava na vuhi lemu vakhatakhei ikho mei vekhemamutou qha tikhni kho vuravura?”²³Saumi khoya kho Jisu qha kwaya, “ma khei tlia khei lomaui yau, khei na maroroya na leqhu tata. Kho tamayau khei na lomani khoya qha khei na lamer vua qha tokhoto qhaua²⁴Kho khoya khei tamu lomani yau khei tamu maroroya na leqhu tata tata mu varogocia khei tamu la mei vekheyau, Ia mei iva tamayau kha vivakhatala mai²⁵Qhu sa kwaya na vikwa kwe i vekhemutou, ni qhu si tokhoto qhai mutou²⁶“Ia na dauvivukhe, na yalo tabu kho khoya khei vakhatalai khoya i qhu yaca – khei na vakhavulicimutou ina kwa kheve Qha na togaya no ga na kwa qhu dau kwaya i vekhemutou²⁷Qhu sa solia na vakhacogu i vekhemutou. Qhu sa solia i vekhemutou na leqhu vekhacegu. Qhu tamu solid me odhakhi khei solia kho vuravura Mutu. Khia mi lei yavalatatakhi se mu mutu matakhu²⁸Mutu sa varogocia qhu sa kwaya, qhi na la reva, qha qhi na lesu leqwa mai vekhemutou. Ma mutu na lonvini yau mutu na marau baletia qhi la iva tamayau ni kho taniayau khelevu i vekhemaru. ²⁹Akwe qhusa kwaya devu ni si tamu yaco ni na qhei yaco, mutu na qhei vakhabautia.³⁰Qhi na tamu tata leqwa vakhabalavu i vekhemutou, ina vukhu ni sa lamai na tui vuravura kwe khei tikhai na leya quaqwa i vekheyau. ³¹Ia me khilatia kho vuravura kho qhi lomani tamayau, Qhu tara kwe me odhakhi ni vakharioti yau, Mutu dure me dhu la yati.

Chapter 15

¹Ko au na vaini du, qa sa vakatau-ni were ko Tamayau. ²Qu tula kece kei tamu vua sa kau reva ko koya:ia qu tula kece kei vua, sa samakinio ko koya me rewa ni vua vaklevu du.³Mutu sa qei samaki ina vu ni tata qu sa kwaya vekemutou. ⁴Mutu dure vakeau, au qina dure vekemutou. Me odaki sa tamu vua rewa na tula vakai koya, ma kei tamu tu vata qana vaini, ei odaki muni ko mutou, makei miti tamu dure vata qai au.⁵Ko auna vaini, ko mutou e tula, ko koya kei dure vekeau, ko au muni vekekoya, sa vua vakalevu: koya miti kwali mutou vekeau miti tamu rewa tia du kei kia na kwa. ⁶Ma kei klia kei tamu dure vata qai au, sa na dei reva odaki na tula ni vaini kei sama, ka ra sa tomia qa ra biutia ina quto me vimaka. ⁷Koya miti dure vekeau, qa sa naki vekemutou na lequ tata, miti kerevia na kwa miti vinatia, ia e na yaco vekemutou.⁸Na kwa kwe sa vakarokorokoto ke ko Tamayau, mutu sa vua vakalevu qa mutu sa qei lequ tisaivel. ⁹Me odaki sa lomani au xx Tamayau, sa odaki muni na lequ lemani mutou, mutu tokoto no ma ga ina luqu loloma.¹⁰Koya miti maloku ina lequ ivunai, miti na tokoto ga na lequ loloma, me odaki qi sa malokucia na vunau li Tamayau, qina tokoto ga ina lea loloma. ¹¹Qu sa kwaya na vikwa kece kwe vekemutou, me qu marau no ga me baleti mutou, qa mw sinai na lemutu marau.¹²Sa lequ vunau kwe, Mo mutu vilomani, me odaki qu sa lomani mutou. ¹³Sa tikai na lea loloma kei xlia na tamata me sivita na vikwa kece kwe, me solia na lea cola me baleti kora na wekaya.¹⁴Mutu sa ni wekequ, koya miti tara na kwa qu sa vakatakea vekemutou. ¹⁵Qina tamu okati mutou me leqi au baletia kei tamu kilatia na tamata na kwa kei tara no na lea Turaga, ia qina vakatokai mutou me ni wekeau, ni qu sa vakatakea na kwa kece qu vakarogocia va Tamayau.¹⁶Mutu sa tamu digitaki ni qu, ia qu sa digitaki ni mutou, qa lesi mutou, mo mutu la qa mutu vua, qa me tokoto muni mutu vua, me solia muni xxp Tamayau na kwa kece miti kerevia i vua e na vuku ni qu yaca.¹⁷Na vikwa kece kwe qu sa vakatakea vekemutou mo mutu vilomani.¹⁸Kaya kei sa tamu vinati mutou ko vuravura, mutu sa kilatia e ra sa cakatiau i mata, emi sa cakati mutou muni i taku. ¹⁹Koya miti sa vakavuravura, e na lomani ha koi lea ko vuravura, ia XXXX sa tamu svakavuravura, qu sa digitaki ni mutou mai vuravura, sa nia kwe sa cakati mutou kwe ko vuravura.²⁰Mutu numia na tata qu sa kwaya vekemutou, Sa tamu levu na tamata qa sewasewa na lea Turaga. Koya keri vakacacani au ena na vakacacani mutou boto muni, koya en sa malokucia na lequ tata eri na maloku boto muni ina lemutu vunau.²¹Na kwa kece kwe e ri tara vekomutou in a vuku ni qu yaca, ni ra sa tamu kilatia koya ka vakatalai au mai.²²Koya qi tamu lamou mequ mai tata ivuara, sa qei tikai na ledrai valavalaca: ia sa qei tikai na ledra i ulubale ina ledra i valavalala can.²³O koya kei cakati au, kei na cakati Tmayau boto muni.²⁴Koya qi tamu taro ivuara na cakacaka sa tamu tara kei kia na tamata teni, sa tikai na ledra i valavalala sa : ia keri sa qei tolavia, qa cakati au qai Tamayau boto muni;²⁵Me tara kie na kwa sa volai ina ledra vunau, E ra sa cakati au boto muni.²⁶Ia ma kei sa lomai na daunivivakacegu ko koya qina vakatala vekemutou mai va Tamayau na Yalo Tabu na vu ni kwa du, ko koya kei lamai va Tama yau, e na kawai au ko koya.²⁷Ia mutu na dautukuniau boto muni ko mutou, ni mutu sa tokoto vata qai au mai nai vakatekini.

Chapter 16

¹Sa kwaya ivuara na lea tisaiveli ko Jisu ni ra vakacocani i e vu, a sa yalataki nia vua na dauninim vakacegu, 1-15. Sa vakatakei muni kei na mate, qa cola leqwa mai na mate, qa lawai cake va Tamaya, qa sa kwaya kei na vakacegi ni kora o kora keri sa vakacacani, 16-33. Qu sa tukunia vekemutou na vikwa kece kwe mo mutu kua ni vakatacaqetaki. ²Eri na vakatakuni mutou mai na vi Sue ni lotu : ia kei na yaco mai na gauna keri na numia ke o kora yaklia sa vakamate ni mutou ni na sa qwaravia no ke na Kalou.³Ia na vikwa en na tara vekemutou, keri sa tamu kilati Tamayau se ko au. ⁴Ia na vikwa kece qi kwaya vekemutou, koya kei sa t=yaco mai na gauna, muut na numia ke ha lequ kwaya vekemutou. Na vikwa kwe qu tamu kwaya rewaimata vekemutou, ina vu ni lequ tokoto vata qai mutou.⁵Ia qu qei la ki vua ka vakatalai au mai, ka tamu tarogi au kei klia vekemutou, Ki la no i vai?⁶Ia ni qu sa kwaya vekemutou na vikwa kece, sa luvua mutu yalo ina rarawa. ⁷Ia qu sa kwaya vekemutou na kwa du : Kei na yaya velcemutou me qu layati : blaletia kei na tamu layati vekemutou na daunivivakacegu, koya qia na tamu layati; ia koya qina laati, qina vakatalai koya vekemutou.⁸Ia ke sa lamai ko koya, kei na vakatakea vuara na koi vuravura nai valavala ca, qa na kwa dodonu, qa na lewa: ⁹Nai valavala ca, baletia e n sa tamu vakabauti au.

¹⁰Na kwa dodonu, qu sa la i va Tamayau, qu mutu sa tamu tolavi au leqwa. ¹¹Qa n a lewa kei sa lewai na turaga ni vuravura kwe.¹²Sa levu na kwa kei sa vo me qu kwaya i vekemutou ia mutu na tami rewa tia ni kua;¹³Ia kei sa lamai okoya na Yalo Tabu na vu ni kwa du, kei na tuberi mutou ina kwa kece kei du: kei na tamu tata vakaikoya ia na kwa kece ga kei vakarogocia ei na tatataki : kei na vakatakea vekemutou na vi kwa kece kei na yaco meitaku. ¹⁴Kei na vakarokorokotaki ni au ko koya : kei na kau na leqi au qa vakatakea vekemutou.¹⁵Sa leqi auna kwa kece koya kei li Tamayau na kwa kwe qu sa kwaya ke ina lau mai ko koya na lequ ka, sa vakataakea vekemutou.

¹⁶Sa vo vakasewasewa, mutu na qei tamu tolavi au; sa vo leqwa vakasewasewa mutu na qei tolavi au; na lequ sa la i va Tamayau.¹⁷Ka so vuara na lea tisaipeli ka ra kwaya vakai kora, Na cava na kwa kwe sa kwaua ivakeda ko koya sa vo vakasewasewa leqwa mutu na qei tolavi au : qa na lequ lai va Tamayau?¹⁸Na kwa kwe ara sa kwaya ke, Na cava na kwa kwe sa kwaya ko koya, sa vo vakasewasewa? Ni da tamu kilatia na kwa ei kwaya o koya.¹⁹Ka sa kilatia ko Jisu nu ra sa mata tarogi koya, sa qei kwaya vuara ko koya, Mutu sa valkatarogia na kwa qu kwaya, sa vo vakasewasewa, mutu na tamu tolavi au: qa no leqwa vakasewasewa, mutu na qei tolavi au?²⁰Kei du kei du qu sa kwaya vekemuta mutu na tagi qa tagiyaso, ia ko vuravura kei reki : kei na rarawa mutu yalo, ia na rarawa ni mutu yalo kei na vuki me reki. ²¹Kei sa kinikini na vibulou sa rarawa, e na vikuni kwa sa yaco ina lea siga : ia kei sa succu na luve, sa tamu numia leqwa na rarawa, ina vuku ni marau ni sa suai mai kei klia na tamata ki vuravura.²²Ia sa qei rarawa mutu yalo i ia qu sa tolavi mutou leqwa kei na qei reki mutu yalo, kei na litileai klia ei na kau Teni na lemuto marau.²³Ia na sigi gi mutu na tamu lai tarogi au ke ina klia na kwa. Kei du, kei du qu sa kwaya vekemutou na kwa kece ma ga mutu na kerevia va Tamayau ina vuku ni qu yaca, kei na solia ko koya vekemutou.²⁴Mutu tamu kerevia imata kei klia na kwa i na vuku ni qu yaca: mutu na kerekere, mutu na qei newatia, me mevu sara na lemuto marau.²⁵Qu sa vakatakea vekemutou na vi kwa kwe ina tata vakatautauvata: ia kei sa yaco mai na gauna qina tamu tata ke vekemutou ina tata vakatautauvata, qina vakatakea qu vakamacaoataki nia vekemutou na vikwa ka li Tamayau.²⁶Ina sigi gi mutu na kerekere i qu yaca; ia sa tamu yaga mequ vakatakea vekemutou, qia na masiti Tamayau me baleti mutou;²⁷Kei sa lomani mutou ko Tamayau, mutu sa lomani au, qa vakadudutaki nia na lequ sa lamai iva Tamayau.²⁸Qu sa lamai va Tamayau qa qu lamai vuravura; qu sa dei ni veravera leqwa ga qu laiva Tamayau.²⁹Sa kwaya vuara na lea tisaiveli, Tolavia, qo sa qei tata qo vakamacala, qo tamu tatataki na tata vakatautauvata.³⁰Mamutu sa qei kalatia ni mu kilatia na kwa kece, kei tamu yaga vua kei klia na tamata kei tarogiko: na kwa mamutu sa vakadu nia ni ko mu sa lamai vua na Kalou.³¹Sa kwaya ki vuara ko Jisu, Mutu sa vakabautia riki?³²Tolvia sa yaco mai na gauna, io, sa qei yaco mai, mutu na qei vei seyaki ke, na tamata yaklia kina lea sue, mutu na qei dei ni qu me qu no taklia : ia, qia na tamu no taklia mari na tokoto vata ga qai Tamayau.³³Na vikwa kwe qu sa vakatakea vekemutou, mo mutu rewatia na vakacegu i vekeau. Mutu na tolavia i vuravura na rarawa; ia mutu vakacegu; ko au qusa vakamalumalemutaki ni vuravura.

Chapter 17

¹Sa tatataki na tata kwe ko jisu, sa tadrake ki lomaloagi, qa kwaya, Tamayau, sa yaco rimi mai na gauna: vakarokorotaki ni luvemu me vakarokorokotaki ni me leqwa muni ma ga ko Luvemu. ²Me odaki mu sa solia ivua me lewai kora na tamata kece ma ga, me solia ko koya na cola tawa mudu, vuara ya klia mu sa solia vua. ³Ia sa nia kwe na cola tawa mudu, me ra kilati mu na Kalou du taklia, qai Jisu Karisito okoya me vakatala mai. ⁴Qu sa vakarokorotaki ni mu i vuravura ni qu sa vakadevunia na cakacaka mu solia mai veke au mequ tara. ⁵Ia a kwe, Tamayau, mu vakaroka rokotaki ni au me daru tokoto vata, ina vakarokoroko sa naki tu ivekeau daru sa tokoto vata si bere ko tara ko vuravura. ⁶Qu sa vakatakea mu yaca vuaru na tamata mu solia mai vekeau mai vuravura: eri sa lemu; la me soli kora mai vekeau, ka ra sa maloku ina lemu tata. ⁷Ka na sa qei kilatia ni teki nq vu mai vekemu na kwa kece ma ga ko sa solia mai vekeau: ⁸Ni sa soli vuara na tata mu solia mai vekeau; ka ra Sa vakabautia qa ra kilatia vakadu na lequ lamai vekemu, Ka ra sa vakadu nia ni ko mu, mu vakatalai au mai. ⁹Qu sa masulaki ni kora: qu tamu masulaki ni vuravura, kora ga koya my solia mai vekeau o kora na lemu. ¹⁰A sa lemu na vikwa kece, a sa leqi au muni na lemu; ia qu sa vakarokorokotaki i vuara. ¹¹Ia qina tamu tokoto i vuravura, ia ko korq kwe, eri sa tokoto; vuravura, ia ko au, qu la yati vekemu Tamayau yalododonu, matotoi kora i mu yaca, kora kwe mu soli kora mai vekeau, me ra klia vata ga me odaki ko daru. ¹²Qu tokoto vata qai kora i vuravura, qu daumaroroi kora i mu yaca: kora kwe mu solia mai vekeau qa qu sa maroroya, sa tamu reva kei klia vuara, ko koya ga sa dodonu me rusa; me lai vakatakuci ke nai Vola Tabu. ¹³Qu sa qei la riki yati vekemu: ia na vikwa kwe mu sa tatataki vuravura, me levu sara na ledra marau i mu vu. ¹⁴Qu sa solia ivuara na lemu tata, qa sa cakati kora ko vuravura, baletia kara sa tamu vakavuravura, me odaki qu sa tamu vakavuravura. ¹⁵Qu sa tamu masi mo mu vakatikitikitaki ni kora i vuravura, mo mu maroroi kora ga mai na vu-ni-ca- ¹⁶Ka ra sa tamu vakavuravura, me odaki qu sa tamu vakavuravura. ¹⁷Vakatabu ni kora ina lemu vivakavuli du: sa du sara na lemu tata. ¹⁸Me odaki mu vakatalai au i vuravura, qu sa vakatalai kora muni ga i vuravura. ¹⁹Ia qu sa vakatabu ni au baletia dra vu, qa me ra vakatabui muni ina vakavuvuli du. ²⁰Ia qu sa tamu masu me baleti kora kwe, ia me baleti kora boto muni eri sa vakabauti ua no ina vuku ni ledra tata. ²¹Me ra klia vata kece; me odaki daru sa klia vata, Tamayau, me ra klia vata qai daru: me vakadudutaki nia ko vuravura ni mu vakatalai au mai. ²²Ia na vivaka rokorokotaki me solia mai vekeau, qa qu sa solia ivuara; me ra klia vata, me odaki daru sa klia vata: ²³Me qu dure ki vuara, qa mo mu dure vekeau, qa me lai vakayaco me ra klia vata ga, ia me kilatia ke ko vuravura nu mu sa vakatalai au mai, qa me odaki mu sa lomanu kora kei na odaki ni mu sa lomanu au. ²⁴I Tamayau, qi vinatia me ra tokoto kece qai au ina vanua qi sa tokoto no ke, ko kora mu solia i vekeau, me ra tolavia na lequi ukuuku mu solia mai vekeau: nu me lomani au ni sibere ni tauyavu ko vuravura. ²⁵I Tamayau yalododonu, sa tamu kilati mu ko vuravura; ia qu sa kilati mu, ka ra sa kilatia o kona kwe ni mu vakatabi au mai. ²⁶Ia qu sa vakatakea ivuara mu yaca, ia qina vakatakea no: me tau no vuara na loloma koya mu lomani au ke, me qu tokoto muni qai kora. Amen.

Chapter 18

¹Sa soli Jisu yati ko Jutasa, a sa takia reva e taliga ni Maliko ko Vita, 1-11. Ka sa lai mei Ko Jisu qa lai tuberi yati va Anasa qa Kaiafa, a sa cakitaki ni Jisu ko Vita, 12-27. Sa lewai Jisu si Pailato, 28-40. Ka sa tatataki devu na vikwa kece kwe do Jisu, kara sa layati ko koya qai kora na lea tisaiveli ki na batu ni wai leqwa tigi ko Vitironi, ka sa klia muni na were, qa sa ucu muni ke ko koya, qai kora na lea tisaiveli.²Ia ko Jutasa, ko koya ka soli koya yati, sa kilatia e tiki: ka ra dau lacia vakalevu Ko Jisu qai kora na lea tisaiveli.³Ia sa rewatic ko Jutasa na mata sotia qa na ovisa, mai vuara na bete levu qai kora na Farisi sa yaco ke, a ra kau no ka so na tabucagi qa na cina qa so na garag ni valu.⁴Ia sa kilatia ko Jisu na kwa kece kei na yaco la vua, sa layati, qa kwaya vuara, Mutu sa vakadani cei?⁵Ara sa kwaya ki vua, Ko Jisu, Ko au. A sa tokoto vata qai kora ko Jutasa, ko koya ka soli koya yati.⁶A sa qei kwaya vuara ko koya, Sa ni au, ara sa suka yalobo, qa ra bale civo ira ina qwele.⁷Ka sa tarogia leqwa ko koya, Mutu sa vakadani cei? Qa ra kwaya, Ko Jisu na kwoi Nasareci.⁸Sa kwaya ko Jisu, Qu sa kwaya devu vekemutou ni ko au = ia koya mutu sa vakadani au, deini kora kwe me na la reva⁹Me odaki ke na tata ka kwaya ko koya, Qu sa tamu vakareva nia e klia vuara ko ya mu solia mai vekeau.¹⁰Ka qei wacunia mai ko Saimoni Pita nai Seleiwou ka tau no vua, qa yavitia ke na tamata ni bete levu, qa tasia reva e taliga matau. E yaca na tamata kwe ko Maliko.¹¹Sa qei kwaya va Pita ko Jisu, Taqa na kmui seleiwau ki na kea taga: na bilo ka solia mai vekeau ko Tamayau, qina tamu rewa ni somia?¹²Ko kora na matai valu, qai kora kea turaga, qai kora na ledra ovisa na kwa Jutia, ka ra sa qulum Jisu, qa vasukia.¹³Ka ra sa tuberia ro imata va Anasa, ka ni vugai Kaiafa, ko koya sa te bete levu ina yabalci gi.¹⁴Ia ko kaiafa kwe, sa ni koya ka vakavulici kora na kwoi Jutia, ni sa yaga me mate kei klia na tamata i dra vuna tamata.¹⁵A ru sa takua Jisu, ko Saimoni Pita qa klia leqwa na tisaiveli: a sa lai kilati ma tisolvedi gi vua na bete levu, a ru sa ucu vata qa Jisu ki na sue ni bete levu.¹⁶A sa dure tu dure tu ki Tuba ko Pita ka voleke no ki na matani sue. Sa qei ucu yati na tisaiveli leqwa ka klia, ko koya sa lai Kilati no mai vua na bete levu, qa sa tata nia na vibulou ka vakatawania no na matani sue, ko iko boto muni na Tisaivelni tamata kwe? Sa kwaya ko koya, ko au kei tikai.¹⁷XXXXXXX¹⁸A ra sa tokoto mai ke ko kora na dauvigwaravi qai kora na ovisa, a na sa vakaudre quto; ni sa dnwadriwa: qara sa tatalai, sa tokoto vata qai kora ko Pita, ka tatala.¹⁹Sa qei tarogi Jisu no beto levu i dra vu na lea traivel i na lea i vakavuvuli muni.²⁰Sa kwaya vua ko Jisu, ko au qu tata boto ki vuravura, qa vakavuvuli no boto ina visue ni loti qa na sue ni soro, e ni sa dau la no ke ko kora kece na kwoi Jutia; ia qu tamu vunitaki nia kei klia na kwa.²¹A kuca ki ma tarogi au ke? Tarogi kora e ri sa dau vakarogocia, se na cava qu dau kwaya.²²Ia sa tata devu ko koya, ka klia vuara na ovisa sa dure voleke, ka sabicia Jisu i ei lima, qa kwaya, ki sa tata vakacava tu vua na bete levu?²³Sa kwaya vua ko Jisu, koya qi sa tata vakaca, vakatakea vekeau kea cakaca: ia koya kei vina, i sa sabie au ni vu ni cava?²⁴Ia ko Anasa sa vakatalai koya, ni sa vasu tu, va Kaiafa na bete levu.²⁵Sa dure tu ko Saimoni Pita, E ri sa qei kwaya vua, ko iko boto muni sa klia vuara na lea tisaivel? Sa cakitaki nia ko koya, qa kwaya ko au kei tikai.²⁶Kei klia vuara na tamata ni bete levui ka ni wekaya ka takia dei e taliga ko Pita, qa kwaya Qu tamu tolavi muni vata inai lalau?²⁷Sa qei cakitaki nia leqwa ko Pita, qa sa tagi sara na to.²⁸A ra sa qei mei Jisu dei mai va kaiafa lei na sue ni vilewai, qa sa vakiroaroa cako ca; ia ko kora ka na tamu ucu ki na sue ni vilewai, me ra kua ni vakadukadukataku, qa me ra ia no ma ga na kana vata ni la-sivia.²⁹A sa qei ucu tati vuara ko Pailato, qa kwaya, Na cava na kwa cakaca mutu sa beitaki nia wa na tamata kwe?³⁰Ara sa tata qa na kwaya vua, ko ya kei sa tamu te tamata cakaca ko koya kwe, mamutou sa tamu soli koya yati vekeiko.³¹Sa qei kwaya vuara ko. Pailato, Mutu mei koya, qa mutu lewai koya me odaki na lemumu lawa. O koya eri sa kwaya ke vua ko kora na kwoi Jutia, kei tamu tara vekemamu me lai vakamate kei klia na tamata:³²Me lai vakayaco ke na tata ka kwaya ko Jisu, ni sa vakatako nai valavalala ni mate kei na mate ke.³³Sa qei ucu leqwa i na sue ni vilewai ko Pailato, ka covi Jisu, qa kwaya vua ko ika na ledra Tui na kwoi Jutia se tikai?³⁴Sa qei kwaya vua ko Jisu, ki sa tatataki na kwa kwe vakataki niko, se sa kwai au veke iko ko kora na teni?³⁵Sa qei kwaya ko Pailato, ko au muni na kwoi Jutia? Ko kora na kwoi lemu qai kora na bete levu, e ri sa soli ko mai vakeau: na cva ko tara?³⁶Sa kwaya ko Jisu, sa tamu vakavuravura na lequ matanitu: koya kei sa vakavuravura na lequ matanti, eri na qei vala na lequ tamata, me qu kua ni soli yati vuara na kwoi Jutia: la qkwe, sa tamu vu kei na lequ lequ matanitu.³⁷Sa qei kwaya vua ko Pailato, ko iko na Tui? Sa kwaya ko Jisu, ko sa kwaya ni qu sa Tui. Na kwe qu sa suau mai ke, ia na kwa kwe qu sa la mai ko ki vuravura, me qu dau kwaya na kwa du. O koya ya klia sa vakabautia na kwa du, sa vakarogocia na lequ tata.³⁸Sa kwaya vua ko Pailato, Na cava na kwa du? Ia sa tata devu odaki kwe, sa usu leqwa yati vuara na kwoi, Jutia, qa kwaya vuara, Qu sa tamu dania vua kei klia nai valavalala ca:³⁹Ia sa klia na lemumu i valavalala, me qu serekia kei klia vekemutou ina kana ni la-sina: mutu so vinatia ke, se tikou, me qu serekia vekemutou na ledra Tui na kwoi Jutia?⁴⁰Era sa qei taevaki nia qa kwaya, Me kua ga ni tamata kwe, ko Parapa ga. Ia kna dauverako ko Parapa.

Chapter 19

¹Sa lai vakanakuitaki qa lai vakaisalataiki ina wa-vakavoto ko Jisu, 1-3. Sa mata sereki koya ko Pailato, ia ana maue mai na kwoi Jutia, sa soli koya yati, a ra vakotia ki na kauveilataiha, 4-37. A ru sa bulutia do Joseda qai Nikotimo 38-42. A sa qei mei Jisu do Pailato qa vakanakutatki nia. ²A sa talia kei klia nai sala wa-vakavoto ko kora na sotia, qa vakaisalataki ni ko ke, ke ra sa vakaisulu niakoya kei klia nai sulu lokaloka, ³Qa kwaya, Sa loloma, na ledra Tui na kwoi Jutia! A na sabici koya i dra lima. ⁴Sa qei uou leqwa yati ko Pailato, qa kwaya vuara, Tolavia, qu sa mei koya mai vekemutou, mo mutu kilatia ni qu sa tamu dania kei klia nai valavalala ca kei vua. ⁵Sa qei ucu yati ko Jisu, ka sa vakaisala tu ina i sala wa-vakovoto, qa vakaisulu ina i sulu lokaloka. Sa kwaya vuata ko Pailato, Tolavia na tamata! ⁶Ka ra sa tolavi koya ko kora na bete yalevu qai kora na ovisa, a ra sa taevaki nia, qa ra kwaya, Vakotia ki na Kauveilatat, vakotia ki na kauveilatai: i qu sa tamu dania vua kei klia nai valavalala ca. ⁷Ko kora na kwai Jutia a ra sa kwaya vua, Sa klia na lemamu vunau, ka sa dodonu ina lemamu vanau me mate ko koya, ni sa kwai koya me: Luve ni Kalou. ⁸A sa qei vakarogocia na tata kwe ko Pailato, sa levu cake sara na lea matak; ⁹Ka sa ucu leqwa ki na sue ni vilewai, qa kwaya va Jisu, O sa la no mau vai? Ia sa tamu tata ko Jisu¹⁰Sa qei kwaya vua ko Paulato, I sa tamu tata mai vekeau? Ki tamu kilatia ni qu rewatia muni me qu serekiko? ¹¹Sa kwaya ko Jisu, Ki sa tamu rewatia kei klia na kwaivekeau, koya kei sa tamu soli veke ido mai yata: na kwa kwe sa levu ki na leai valavalala ca sa ko koya ka soli au yati veke iko. ¹²Sa qei vakatovele no ko Pailato me sereki koya: ia ko kora na kwoi Jutia, e ri sa maue, ka ra kwaya, Koya ki sa sereki koya kwe, ki sa tamu totaki ni Sisa: ko koya ya klia sa kwai koya me tui, sa tata vakacacataki ni Sisa. ¹³Koya sa qei vakarogocia na tata kwe, ko Pailato, sa mei Jisu yati, qa tokoto ina i tokotoko ni vilewai i e tiki sa vakatokai Na Raravatu, ia e na tata vaka-xperiu, ko Kapaca:¹⁴Na siga kwe na vakarau ina kana vata ni la-sivia, ia se kea i kaoni ni auwa: a sa kwaya vuara na kwoi Jutia ko koya, Tolavia na lemutu Tui! ¹⁵A ra sa maue, Mea reva, Mea teva, vakotia koya ki na kauveilatai. Sa kwaya vuara ko Pailato, Me qu vakotia i na kauveilatai na lemutu Tui? Ko kora na bete yalevu ara sa kwaya, Sa tikai na lemamu Tui, ko Sisa taklia ga. ¹⁶Sa qei soli koya yati vuara ko koya me vakoti i na kauveilatai. A ra sa mei Jisu, qa na tuberia koya yati. ¹⁷A sa dagitia na lea kauveilatai ko koya, qa layati i e tiki ka vakatokai Na vanua ni qwavota, ka vakatokai ina tata vaka-Iperi, ko Kolikoca: ¹⁸A ra sa vakoti koya mai ke ina kauveilatai, qa rua muni, ka klia i tiki kwe qa klia e tiki gi qai Jisu ina kedru macaqwa. ¹⁹A sa klia na i vakatakilakila sa vola ko Pailato, ka sa tau wai cake no ina kauveilatai. Sa odaki kwe na leai vola, KO JISU NA KWAI NASARECI NA NLEDRA TUI NOKWOI JUTIA. ²⁰A ra sa lewe levu na levu na kwoi Jutia ara sa wilia na i vakatakilakila kwe: a sa vakaleke ina tiki ni koro ka sa vako ke ina Kauveilatai ko Jisu: a sa volai no ina tata vaka-Jpenu, qa na tata vakakirisi, qa na tata vaka-Roma. ²¹A ra sa qei kwaya va Pailato ko kora na ledra bete yalevu na kwoi Jutia, kua ni vola, A ledra Tui na kwoi Jutia, ia ka sa kwaya ko koya, Ko au na ledra Tui na kwoi Jutia. ²²Sa kwaya ko Pailato, na kwa qu sa vda, au qu sa vola.²³Ia ko kora na sotia, ara sa vakoti Jisu ina kauveilatai, a ra kau na lea i sulu, qa ra wase vakava, me ra tau ya klia e tiki ko kora na sotia, na titlovi muni; ia ka tamu bau cula lea titlove, sa tali kece du e tiki mai yata me yaca ki ra. ²⁴O koya a ra vikwai yaki nia, Me du kua ni dresukia, ia me du vakawiri madigi, se kei na li cei: me lai vakayaco ke na i Vola Tabu, o koya ka sa kwaya, A ra sa vota na lequi sulu, Ia na lequ: titilavi ara sa vakawiri madigi ke. Ko kora na sotia, a ra sa tara na vikwa kwe. ²⁵Ia sa dure vakleke ina kauveilatai i Jisu ko tinaya, qa na taci tinaya, ko Meri na weki Kilopa, qa Meri na yalewa Makitala. ²⁶Sa qei tolavi koru ko koya, sa kwaya va tinaya, Yalewa, dani luvemu! ²⁷Sa qei kwaya vua na tisaiveli, Dani tinamu! Ia mai na tiki-ni-siga gi sa mei koya na tisaiveli gi ma i na lea sue. ²⁸A sa devu kwe, ka sa kilatia ko Jisu sa devu kece, me lai vakayaco ke nai Vola Tabu, qa sa kwaya, ko au qi mata samu. ²⁹Ia a tau no ka klia na bilo ka sinai ina wai winiwini, a ra sa vakalulu nia ka klia na virivirini ian wai-winiwini, qa ra cigi maki nia ina klia na tula ni isopi, qa ra solia i e gusu. ³⁰A qei somia na wai-winiwini ko Jisu, a sa kwaya, sa devu: qa sa ka ruva e ulu, qa solia yati e yalo. ³¹Ia ko kora na kwoi Jutia, a ra sa maduti Pailato me druta dru la qa meru lai mei reva, ina vuku ni sa te siga vakarau, me kua ni rube tu dru yago ina kauveilatai ina siga vakacecegu, (ni sa biri du na siga ni vakacecegu gi). ³²A ra sa qei la ko kora na solia, qa druta kia e la kei klia, e la muni na kea i karua, aru lai vako vata qa ya ina Kauveilatai. ³³Ia aru sa la yati va Jisu, qaru dania ka sa mate, a ru sa tamu drutakia e la:³⁴Ia ka sa suakia e sakesake ka klia na sotia ina klia na sa, a sa dave mai ke na dra qa na wai. ³⁵Ia ko koya ka dani sa tubunia, sa du na leai tukutuku: a sa kilatia ko koya a sa tata du, mo mutu vakabautia. ³⁶A sa tara na na vikwa kwe, me lai vakayaco ke nai Vola Tabu, Me kwa ni druta e klia e tua. ³⁷Ia kei klia leqwa na tiki ni Vda Tabu sa kwaya, A ra sa dani koya ara sa suakia. ³⁸Ia ka sa devu na vikwa kwe, sa masuti pailato ko Josefa, na kwai Arimacea, a tisaiveli li Jisu, ia ka vuni ina lea matdcuci kora na kwai Jutia, me kau reva ko koya e yago ni Jisu. ³⁹A sa la leqwa muni mai ko Nikotimo, ko koya sa la imata va Jisu ina bogi, a sa kau mau=i na mura, qa na yasiyosi sa viwaki vata, e klia na drau na yaoni. ⁴⁰Anu sa qei kau e yago ni Jisu, qa olonia vata ina sole lineni ka so qa na sa na kwa ba vina, me odaki na ledra i valavalala ni ledra vibulu na kwai Jutia. ⁴¹Ia sa klia nailaulau i e

tiki ka sa lai vako ke ko Jisu ina kauveilatai gi: a sa klia nai bulubulu vou ina were, sa takai klia na tamata ka bulu no ke.⁴² Aru sa qei buluti Jisu ke, a sa ledra siga Vakarau na kwa Jutia; (a sa valeke ina i bulubulu).

Chapter 20

¹Ia ina i matai ni siga ni macawa sa la mai ko Meri, na vibulou ni Makitala ina vakiroaroa cakaca, ka si gilo ko, ina i bulubulu, a sa dania ni sa kau revu na vatu mai na bulubulu. ²Sa qei yavu yati ko koya, qa layati vuarum ko Saimini Pita qa na tisaiveli leqwa ka klia, ko koya ka lomania ko Jisu, qa kwaya vuaru, A ra sa mea reva na Turaga mai nai bulubulu, ia mamutou sa tamu kilatia na vanua en sa vakadara nia koya ke.³A ru sa qei layati ko Pita, wa na tisaiveli ka klai, a ru sa la ina i bulubulu. ⁴A ru sa yavu narua: a sa sivi Pita na tisaiveli ka klia, wa sa teimata ina i bulubulu ⁵A sa karuva civo ko koya, qa tola yati ki buto, ka dania nai do lineni sa tauno: ia ka tamu uai ko koya⁶Sa qei teitaku mai ko Saimoni Pita, wa ucu ina i bulubulu, qa dania nai olo lineni sa tau no,⁷Qa na tava ka viviraki no e uhi, ia sa tamu tau vata no qa i olo lineni, sa lobi taklia no e tiki teni.⁸A sa qei ucu muni na tisaiveli ka klia, ko koya ka teimata ina i bulubulu, a sa dania ko koya qa sa vakadudunia. ⁹A ru sa tamu kilatia ganai Vola Tabu, ni sa dodonu me dure leqwa mai na mate ko koya. ¹⁰Ko Koru na tisaiveli aru sa qei lesu leqwa ki ledru.¹¹Ia sa dure tu ko Meri ina i bulubulu ki tuba, wa tagi: ia ni sa tagi no, sa ruva civi qa tola ki buto ni bulubulu: ¹²A sa dania ka rua na agilos i ina i sulu se sevu, aru sa tokoto, e klia ki e xxx, ka klia ki e la, i e tiki ka dara no ki ko Jisu. ¹³A ru sa kwaya vua, Yalewa, ko sa tag i na vuku ni cava? Sa swaya vuanu ko koya, I na vuku ni ledra sa mea reva na kequ Turoga, ia gi tamu kilatia e tiki cava e ri sa vakadara nia ke. ¹⁴A sa tata no kwe, sa vuki yalobo, qa dani Jisu a sa dure tu, ia sa tamu kilatia ni sa ni Jisu. ¹⁵Sa kwaya vua ko Jisu, Yalewa ki sa taki no ina vuku ni cava? A cei i sa vakadania? Sa numia ko koya sa te vakatawani were, a sa kwaya vua, Koya ki sa mei koya reva, mu kwaya riki veke au e tiki o sa vakadara nia ke, mequ na lai mei koya reva mai ke.¹⁶Sa kwaya vua ko Jisu, I Meri! Sa vuki ko koya, qa kwaya vua, Raponai! (na kea i balebale, Vakavuvuli). ¹⁷Sa kwaya vua ko Jisu, kua ni olerei au; ni qu si bere ni la cake wa Tamayau: ia mo la vuara na wekayau, qo kwaya vuara, Au qi sa la cake vua sa Tamayau, qa Tamamutou, via na lequ Kalou, qa lemutu Kalou muni. ¹⁸Sa la yati ko Meri na yivibulou ni Makitala, ka kwaya vuara na tisaiveli ni ka dania na Turoga, qa sa tatataki na vikwa kece kwe ko koya.¹⁹I na sigi gi, ina matai ni si ga ni macawa, i na yaviyavi, qa sa sogo tu na matani sue ara sa soqoni vata ke na tisaiveli, a ra sa matakuci kora na kwoi Jutia, a sa ucu mau Ko Jisu ka tokoto ina kedra macaqwa, qa kwaya vuara, Mutu vakacegu. ²⁰Ia na lea sa tata odaki kwe, sa vakatakea vuara e lima qa e sakesake. A ra sa qei marau na tisaiveli, i na ledra sa dania na Turaga.²¹ Sa qei kwaya leqwa vuara ko Jisu, Mutu Vakacegu me odaki sa vakatalai au mai ko Tamayau, ko au qu sa vakatalai mutou muni. ²²Ia na lea sa tata odaki kwe ko koya, sa yaboti kora, qa kwaya. Me ucuvi mutou na Yalo Tabu: ²³Nai valavala ca ni tamata ya klia mutu sa bokocia, ina bokoci: nai valavala cani tamata ya klia mutu sa tamu serekia, ei na tamu serekia.²⁴A sa klia vuara na lwe timi-ka-rua, ko Tomasi, sa vakatokai ko Titimo, sa tamu tokoto vata qai kora ina lea lamai ko Jisu. ²⁵O koya sa kwaya ke vua ko kora na tisaiveli teni, Mamutou mamutu dania na Turaga. Sa kwaya vuara ko koya, Koya qu na tamu tolavi na mawe ni vako, q dere qu lima ine sakesake, ia qi na tamu vakadunia.²⁶Sa qei bogi walu, qa ra sa tokoto leqwa i na buta ni sue ko kora na lea tisaiveli, ko kora vata qai Tomasi: qa sa ucu mai ko Jisu, ni ka sogo tuna matani sue, qa dure na kedra macaqwa, qa kwaya Mutu Vakocegu. ²⁷Sa qei kwaya va Tomasi ko koya, Dodonia mou titi ni lima, go tolavia qu lima: ia dodo nia my lima qo dere qu sakesake: ia mo kua ni vakatitiqa, mo vakadunia boto.²⁸Sa tata ko Tomasi sa kwaya vua, lequ Turaga, qa lequ Kalou!²⁹Sa kwaya vua ko Jisu, ko sa dani au Tomasi, i sa vakadunia: sa kalougata ko kora eri sa tamu dania, qa ra sa vakadudutaki nia.³⁰Ka sa levu leqwa na cakacaka mana a sa tara ko Jisu i dra mata na lea Tisaiveli, a ra sa tamu volai ina i vola kwe. ³¹Ia ka sa volai kwe, mo mutu vakadudutaki nia ni sa Karisito ko Jisu, na Luve ni Kalou; ia m mutu rewatia na cola i e yaca, ni mutu sa vakabautia.

Chapter 21

¹Sa devu na navikwa kwe, sa vakatakei koya leqwa ko Jisu ivuara na tisaiveli mau na wai mai Taiperia: ia ka vakatakei koya odaki kwe. ²Anu sa tokoto vata ko saimoni Pita, qa Tomasi sa vakatokai ko Titimo, qa Nacanieli na kwai Kena i Kalili, lqai koru na luve i Sepete, qa rua leqwa na lea tisaiveli. ³Sa kwaaya vuaru ko Saimoni Pita, Au qi sa la ki goli. A ru sa kwaya vua, Mamutau na lavata muni qai iko. Aru sa la kece yati, qa ru sa vodo ina waqa; sa tamu rewa ka klia na kwa ina bogi gi. ⁴Ia a sa qei roarca mai, sa dure tu i matacana ko Jisu; ia a ra Tamu kilatia ko kora na tisaiveli ni sa ni Jisu. ⁵Sa qei kwaya vuara ko Jisu, Vekemutou na yaluve, sa tau no vekemutou na magitim setikai? Ara sa kwaya vua, Sa tikai. ⁶Sa kwaya vuara ko koya, Mutu cabu na lawa i na i matou ni wai, qa mutu na dania ke. A ra sa qei cako, qa ra sa tamu yaina rewa, ina kea levu na ika. ⁷Na kwa kwe sa kwaya ki va Pita na tisaiveli koya ka lomania ko Jisu, Na Turafa riki kwe. A sa vakarogocia ko Saumoni Pita sani koya na Turaga, sa vakaisuluini koya ina lea i surusu vagonedau, (ni saluvawalw) qa sa rido ki wai. ⁸Ia ko kora na tisaiveli teni, a ra sa la yati na waqa yasewa; (satamu tawa na vanua, mw odaki ga e katu limasagavulu) a ra sa yarakia na lawa sa sinai ina ika. ⁹Ia ara sa qei sovu ki vovo, a ra dania sa tau ti na makalo udre, qa na ika sa tau tu, qa na madrai. ¹⁰Sa kwaya vuara ko Jisu, Kau mai e so na ika mutu sa qei rewatio. ¹¹Sa la cake ko Saimoni Pita, qa cokia no lawa ki vovo sa sinai ina ika yalevu, ka klia na drau lima sagavulu qa tdu; ia ka sa levu odaki kwe, sa tamu coki ke na lawa. ¹²Sa kwaya vuara na tisaiveli sa doodou me tarogia, ko cei ko mu? A ra sa kilatia sa ni koya na Turaga. ¹³Sa qei lamau ko Jisu, qa qulomia na madrai, qa na ika muni, qa solia vuara. ¹⁴Sa nia kwa na kea i ka tolu ni gauna sa vakatakei koya keko Jisu vuara na lea tisaiveli, ni ka dure leqwa mai na mate ko koya. ¹⁵A ra sa vakamatata devu, sa kwaya va Saimoni Pita ko Jisu, Saimoni, na luve Jona, ko sa lomanu au vakalevu, qa vakasewasewa ko koru kwe, se tikai? Sa kwaya vua ko koya, Ia, na Turaga, mu sa kilatia ni qu sa lomanu mu. Sa kwaya vua ko koya, Vakana ni kora na lequ lami. ¹⁶Sa kwaya leqwa vakarua vua, Saimoni na luvi Jona, ki lomanu au se tikau? Sa kwaya vua ko koya, Ia, na Turaga, mu sa kilatia ni qu sa lomanu mu. Sa kwaya vua ko koya, Vakatawania na liqu sivi. ¹⁷A sa kwaya vakatolu vua i Saimoni, na luvi Jona, i sa lomanu au, se tikou? Sa wakarakara e yalo ni Pita i na lea sa kwaya vakatolu vua ko koya, x sa lomanu au, se tikai? A sa kwaya vua, ko my na Turaga, mu sa lomanu mu. Sa kwaya vua ko Jisu, Vakana ni kora na lequ sivi. ¹⁸Kei du kei di, qu sa kwaya veke iko, ni ko si luve ko dauvaua ko, go la vakavitalia voli: ia ni ko na tuqwaqwa mai, ina dodo nia mu lima, qa na vauci ko e teni klia, qa mei iko i e tiki ki na tamu vinatia. ¹⁹Ia sa tata odaki kwe ko koya, me vakatakea na mate kei na vakarokorokotaki nia na Kalou ko koya. Ia sa tata devu odaki kwe ko koya, sa kwaya vua, Takuci au. ²⁰Sa qei vuki ko Pita, qa tolavia na tisaiveli sa lomania ko Jisu, sa takuci no, ko koya ka vakararavi muni i e saro ina vakayavi yavi, qa kwaya ko mu na Turaga, i cei ko koya e i na soliko yati? ²¹Sa tolavi koya ko Pita, sa kwaya va Jisu, Na Turaga, eina idaki ivai ko koya kew? ²²Sa kwaya vua ko Jisu, koya ni qu sa vinatia me cola no ma ga ko koya me yacovia na siga qi na lesu leqwa mai ke, qa te cava kwe vekeiko? Ko iko, mo takuci au. ²³Sa qei rogo yati vuara na viwekani na tata kwe, ni na tamu mate na tisaiveli gi: ia ka tamu kwaya vua ko Jisu, Kei na tamu mate ko koya: sa kwaya ga, koya ki vinatia me cola no ma ga ko koya me yacovia na siga qina la leqwa mai ke, na cava na kwa kwe veke iko? ²⁴Sa ni koya kwe na tisaiveli sa tukunia na vikwa kwe, ka vola na vikwa kwe: ia di sa kilatia sa du na lea i tukutuku. ²⁵Sa levu muni na kwa teni sa tara ko Jisu, ia koya sa volai kece ma ga, qu sa vaka sama ni na oso ko vuravura ina vivola kei na volai. Emeni.

Ephesians

Chapter 1

¹Kho Paula na avositolo i Jisu Kharisito i na lea i lesilesi na Khalu, kho kwora sa lotu mai Efeso, kho kwora sa yalo du i vu ana Kharisito Jisu? ²Me lemuto na lea loloma qa na lea vakhacegu na Khalou na Tamada qei na Turaga kho Jisu Kharisito. ³Me vakharokhorokhotaki na Khalou na Tama ni ledra Turaga kho Jisu Kharisito, kho kwoya sa vakhalougatatakhi ni da i na vi kwa vakhayalo khece vakhalomalagi vakharisito. ⁴Kha sa digitakhi ni da na Khalou i na tekhithekhu ni vuravura, me du yalo savasava qa khua ni cala e mata i na loloma. ⁵Na Khalou sa lesi da e vukhu i Jisu Kharisito, me odakhi na lea lewa i na yalo vina. ⁶I na ledra mai wili me da luveya e i sa na valchavunia muni na khea vakhavininatakhi na lea loloma tetelagi i na lea solia sese i vekheda i na vukhu i kwoya taltia sa lomania. ⁷I va Jisu Kharisito kha rewa ni da cola khe I na vukhu ni lea loloma kha roli da i na lea dra, qa na vakhasavasavatakhi ni ledra i valavala ca me odakhi i na vutiniyu ni lea loloma. ⁸Sa vakhalevutakhi nia na lea yahloloma i vekheda i na vukhu qa na yalomatua khece ga. ⁹Sa vakhatakhea i vekheda na Khalou na lea lewa vuni me odakhi na kwa khei vinatia, kha vakhatakhea khe i va Jisu Kharisito, ¹⁰Me yaco khe na lea lewa i na

i devudevu ni gauna me tiqamia na kwa khece, na kwa khece mai lomalagi qa nia i vuravura i na tlia ga na ulu ni lewa qa na Kharisito.¹¹Da sa vakhadonui i na vukhu i Kharisito, me odakhi sa lesi mai mata me tara na kwa khece me odakhi na lea lewa.¹²Sa digitakhi ni da na Khalou me da lea, kho da di vakhararavi i va Kharisito, me lei dokhai khe na lea lagilagi.¹³E vu na Kharisito, kho ikho muni i na lemu vakharogocia na i tukhutukhu du, ni lemu vakhacolai, sa nia mutu sa dregati i na yalo Tabu o khoya kha yalatakhi,¹⁴O kwoya sa led a votavota me yacovia i na gauna i na rewa khe na kwa sa lea na lei dokhai khe na lea lagilagi.¹⁵I na vukhu ni vi kwa kwe, i na lequ vakharogocia na lemu vakhabautia na Turaga kho Jisu Kahrisito qa na lemu loloma i vuara na tamata lotu.¹⁶Sa tamu cegu na lequ vakhavininatakhi na Khalou i na vukhu ni lemu cola i na vi gauna ni lequ masu.¹⁷Sa lequ masu i vua na Khalou ni led a Turaga kho Jisu Kharisito, na Tama ni lagilagi, i na solia I vekhe ikho na yalo ni vukhu qa na vakhavuvuli mo mutu khilati kwoya khe,¹⁸Sa lequ masu me na vakhacecetakhi na mata ni mu yalo, mo khilatia khe na i nuinui ni lea vicori i vekhe ikho qa na vutuniyau ni lea lagilagi sa vota I vuara na luve ni Khalou.¹⁹I na lequ masu mo khilatia na lea qwaqwa i vekhe da sa vakhabautia me odakhi khei dau yaco i na lea qwaqwa.²⁰Na qwaqwa vata ga kha vakhadure ni Jisu leqwa mei na mate qa vakhagatule nia i e sakhesakhe matau i na vi vanua vakhomalag. ²¹Sa vagatule ni Kharisito me tetelagi tatlia mei na lewa qa na qwaqwa, qa na turaga khece, qa na yaca khece khei i lei cavuti i na gauna kwe qa na gauna mai takhu.²²Kha sa vakhmalumalumutakhinia na kwa khece me nakhi i e rukhu ni lea la, qa nakhi kwoya i na i soqosoqo lotu me lewa na kwa khece.²³Na soqosoqo lotu sa nia e yago, sa sinai i vua sa vakhasinaitia na kwa khece i na vi kwa khece.

Chapter 2

¹Ia kho ikho kho sa mate ina lemu talaidredre qa na lemu i valavala ca. ²Ina lemu colatakhi tu mai me okakhi nai vala vala ni vura vura kwema. Kho dau cola tu odaki na ledra lewa kho khora kheri tu na maliwa lala, na yalo kehi dau cakha cakha ivuara na luve ni talaidredre. ³Da sa dau cola qei khora na tamata odakhi kwema, na kea dau lei colataki tu na gagadre cakaca vakha yago, dau tara tu nai tovo cakha ca vakhayago qa na vakhasoma. ⁴Ina Khalou khei vutuniyau ina yalo dauloloma ina lea levu ni lomani da. ⁵Kha da sa mate tu ina leda talaidredre, kha qei vei vakha colani da vata ie vukhuna. Mutu sa lei vakhacola in a vukhu ni loloma. ⁶Kha sa vakhacolanida vata qani Kharisito sa vakha tu ni da vata qana Kharisito Jisu ina vura vura vakha lomalagi. ⁷Me qei yaco mai na gauna me qei vakhatakea ive kheda na lea vuluniyau ina lolo ma khei tamu lei vakharautaki rewa ina lea loma soli ivedeka ina vukhui Kharisito Jisu. ⁸Mutu sa vakacolai ina loloma ina vukhu ni vakhabautia, mutu sa tamu vakhavunia, sa lea loloma boto ga na Khalou. ⁹Tkhai ina cakacakha, me khua ni lei dokhai khe khei tlia. ¹⁰Kho da na lea tamata cakhacakha na Khalou ina vukhu i Kharisito Jisu me du tar ana loloma ni Khalou kha sa tuvania dev utu mai ina vigauna sa devu, me du cakha cakha taki. ¹¹Mutu numia lesu na gauna mu khoi matanitu teni tu khe vakhayago. Mutu lei covi tu khe ina tamu cili kha dau leikwai na “cili” vakhayago me vakhayagatakhi khe na lima ni tamata. ¹²Ina gauna yima mutu sa tamu tokhoto qei na Kharisito, mutu sa vulagi i Isireli, vulagi ivuara na luve ni vigalayalati, tikhai nai nuinui qa qei tikhai tu na Khalou ina vura vura. ¹³Ina guana kwe ina vukui Kharisito Jisu, mutu sa yawa mai i vu ana Khalou, mutu sa lei mei mai vakhalekhe ina vukhu ni dra i Kharisito. ¹⁴Kho khoya sa vuni ni leda veivinati leqwa baletia sa vakha vunia na leda tlia vata. Kha sa vakhabalenia na wakho lokho lo ni vicakhati kha nakhitu ive keda. ¹⁵Kha nakchia vakha tikhi tikhi na vanua qa sa bulia na lotu, me yaco khe na rua meru tlia vata. ¹⁶Sa vakhavunia na Kharisito na tliavata na tamata ivua na Khalou ina vukhu ni Khauveilatai, me vakhamatenia na vi cakhati. ¹⁷Kha la mai kho Jisu qa mai vunautakhi na vivinati ivedke mutou sa yawa qa na vivinati ivedke mutou mu ni sa vakha lekhe. ¹⁸Kha sa vakhavunia kho Jisu medu torokhi ina yalo sa tlia gaivua na tamata. ¹⁹Sa nia khwe, kho mu na khoi teni mu sa tamu qei vulagi. Mu sa khoi vata ga qei khora na luve ni Khalou qei khora na vunisuwe vakhalou. ²⁰Mu sa lei vakhadure ina ledru yavu nai avositolo qa na parofita qa khea i vakhatouwa ni suwe kho Jisu Karisito. ²¹Ie vusa sema khe na suwe qa tubu me suwe tabu ni Khalou. ²²Ie vu mutu sa lei semati vata mo mutu lea suwe na Khalou vakhayalo.

Chapter 3

¹ Ina vukhu ni khwa khwe kho yau vaula, na bobula li Kharisito Jisu sa veus tu mutu vu na khoi matonitu teni. ² Qi sa numia mutu sa vakharogocia nai vakhavuvuli me baletia na lea loloma na Khalou. Okoya sa soli I vekhe yau me baleti mutou. ³ Na lei vakhatakei mai ivekhe yau na Vikwa vuni me odakhi qu sa vola no ma vakhakhasewa sewa. ⁴ Ina lemu wilia na vi khwa khwe, ina rewa ni tolavia na lequ serekia na vikwa vuni kwe me baletia na Kharisito. ⁵ Mai vuara na vitaba tamata mai mata, na vi kwa vuni kwe kha tamu lei vakhatakei iwara. Ia na gauna kwe sa lei vakhatakei mai na yalo tabu ki vuara nai tisaiveli qa na parofita. ⁶ Na vi kwa vuni khwe kho khora na khoi vimatanitu teni kheri sa taukeivata qa sa viyaveni vata qaya muni, qa sa lemu vata na tata ni yalayala li Kharisito Jisu ina vu ni Kosiveli. ⁷ Qu mei boblua ni kosiveli kwe ina vu ni lea solisoli ni loloma ni Khalou ina cakha cakha ni lea qwaqwa. ⁸ Ivezhe yau, khei du sara ni qu te kheai devudevu sara mai vuara na lea tamata digitakhi na Khalou, na loloma. Khwe kha soli mai, mequ vunau ivuara na khoi vimatanitu teni nai yau li Karisito sat amu lei Kilati rewa. ⁹ Mequ vakatakea ivuara na tamata kece na i tuvatuva vuni sa nakhi tu i vua na Khalou, kho khoya sa buliya na vikhwa kece. ¹⁰ Nai tuvatuva vuni khwe kha lei vakahtakhei ga ina sogosogo lotu mei vakhatakhei ivuara sa turaga qei khora sa qwaqwa in vi yasavakha loma logi meru na khiltatia na vikhwa me baletia na vukhu va Khalou. ¹¹ Kha yaco me odakhi na lea i tuvatuva vakhai khoya kha lei vakhatoikhei qa lei tolavi iva Karisito Jisu na ledo Turaga. ¹² Kha sa vu mai vua na Kharisito me du doudou qa du yalo dei medu toso yati ina vukhu ni leda vakha bauti koya. ¹³ Sa ni kw emo mutu khuvoa ni yalosewa sewa ina vukhu ni lequ vakharanawa taki me baleti mutou, sa nia kwe na kwa mo mutu cegu khe. ¹⁴ Ina vukhu ni kwa qu sa tekitura khe iva tama-da, ¹⁵ Kho koya sa vakhayaca khe na vimataqali kece mai lomalagi qa ina vuravura. ¹⁶ Sa lequ masu me soli ivedhemutou me odakhi na vutu ni yau ni lea vina, me vakha qwa qwa takhi ni mutou ina qwa qwa ni e yalo, no mutu qwa qwa ie buto. ¹⁷ Me tokhoto imutu yalogo na Kharisito ina vukhu ni vakha bautia qa mutu vakha yavu takhi ina lea loloma, ¹⁸ Mo mutu kilatia rewa khe, qei khora sa lotu na cava na khea raba, na khea balavu, na kea teiteilagi qa na kea diro, ¹⁹ Mo mutu kilatia na lea loloma na Kharisito, kho koya sa vina sa na dara mai ivuara kece, mo mutu sina ina kwa kece sa sinai kina na Kalou. ²⁰ Ia ivua, sa rewatio me tara na kwa sa teiteilagi mai ivuara na kwa kece da sa terevia sa da vakhanumia, me odaki na lea qwaqwa sa cakhacaka ive kheda, ²¹ Me lea na vakharokoroko ina sogosogo lotu ina vukhu i Karisito Jisu me yacovia na vitabatamata kece qa me khuwa ni mudu

Chapter 4

¹Sa nia kwe qu sa terevi mutou ina lequ vesu tu ina vukhu ni Turaga, mo mutu la no ga nai vala vala vina inai tutu mutu sai lei covi khe. ²Qi sa tervi mutou mom utu yalomalumalumu qa mutu yalomalua, mutu vosotia no qo mutu vivosoti vakhei mutou ina loloma. ³Mutu vaqwaqwa sara mo mutu maroroya no na tlia vata ni yolotabu, mutu sa tlia vata ina loloma. ⁴Sa tlia vata go nai soqosoqo lotu kece qa tila ga na yalo tabu, me odakhi mutu sa lei covi inai nuinui khei tlia ga nil emu lai covi. ⁵Sa tlia ga na turaga, tlia ga na vakhabautia, sa tlia ga na vavitaiso. ⁶Qa tlia ga na Khalou na Tama-da kece, okoya sa lewa na kwa kece, kha sa rusuvia na kwa kece qa tokhoto imutu yalogia kece. ⁷Iveke da kece sa soli devu mai na loloma me odaki nai vakarqu ni soli soli li Kharisito. ⁸Kha sa lei khwai devu me odaki sa volai, "Ira gauna sa la khe i yata, kho koya sa vakahbobula takhi ni khora na lewe wara mera bobula, kha sa solia nai soli soli khei so ivuara na tamata." ⁹Na cava na khea i balebale na lea "lakhi yata", kha sa la civo muni kho koya ina vivanua ina yasa ni vuravura ki ra? ¹⁰Kho khoya sa la civo, sa ni Khoya no ga khei na la yati i yata me sivitia kece na lomalagi me vakhasiroXX ken a kwa kece. ¹¹Sa solia na Karisito me so me te avositolo, so me Parofita, so me dau ni vinau qa so me vakhatawaqa vivikhavuli. ¹²Meru vaviatakhi vina kho khora sa lotu ina vukhu ni viqwaravi, me tarai tarai cakhe no goi khe na i yagoi Karisito. ¹³Me yacovia na tliavata ina vakabautia qana kilatia me baletia na lube ni Khalou, me du tautau vata inai vakharau ni tamta du, khara sa sinai ina Kharisito. ¹⁴Sa vakha tu ni da na Kharisito medu kuwa leqa ni vakha yaluve no ina ledu toso no i mata i tacku ina cagi ni vivakhavula qa na lawaki ca ni sona tamata ina ledra dauvivakacalai. ¹⁵Ia medu ia no na tata du ina loloma, me du tubu khe ivua ina khwa kece, kho khoya da ulu, na Kharisito. ¹⁶Sa tara qu vakha durenia na Kharisito na yago cokho, qa Semania vata qa na viseme kece, ia sa cakacakha vata ni vi tikini yago, sa na vakhavunia me tubu na yago ina loloma. ¹⁷Qi sa terevia vakha biri ina vukhu ni Turaga, mi sa tamu cola me odaki na Khwai vimatonita teni, me odaki na ledra lialia. ¹⁸Sa gigilo na ledra vakasama, sa tikhai na vivinatu qei khora na cola sa vu mai vua na Khalou, i na vukhu ni cola lialia sa nakhi tu i dra yalo. ¹⁹Sa tikhai i vuara na madua qa ra sa dau tara na i valavala vakhasisila, na vicakhacalkha khei tamu sarasara kheri dau tara tu me odakhi kheri sa vinatia. ²⁰Khei tamu te caleru gima, mo vulicia khe na vi kwa me baletia na Kharisito. ²¹Qu sa khilatia ni mu sa vakharogocia na kwa baleti kwora, me odakhi mu sa lei tuberi devu i na du khei nakhi tu i va Jisu? ²²Mu sa lei tuberi devu, mo mu biutia dei na kwa khei nakhi tu i mu yologa. ²³Mu sa lei tuberi i na vivakhavoutakhi ni vakhasama, ²⁴Qo mutu taqa na tamata rou i na vibuli me odakhi na Khalou – i na lea yalododoun q ana savasava. ²⁵Mutu deinia reva na rekwarekwa, qo mutu dau tata du vakhaimutou baletia di sa vi tikhi vakhaida ga. ²⁶Miti sa yalo ca ia mutu khua ni cala khe. Me khua ni dromu na siga qo mutu si yalo ca no ga. ²⁷Khua ni vakhawatakhi ni mutou i vu ana tevoro. ²⁸O khoya sa dau venakho, me khua ni qei venakho leqwa, ia me calchacakhataki na kwa vina mai i e lima, me rewa ni nakhi I vua e so na kwa me wase i vuara sa vinatia na vivukhe. ²⁹Me khua na tlia na tata ni vicakhati me lutu mai i mu gusu Dau tata ga i na tata e i vina, o khoya e vilaveti, na lemu tata me khau mai na vina i vuara na vakharogocia. ³⁰Mutu khua ni dau valchayaloca nia na yalotabu ni Khalou, ni sa vakhru nia kho khoya i na lemu dregati me baletia na siga ni cola. ³¹Deinia reva i vekhamutou na vicakhati, na yaloca, na levaleva na viba, na tata ni vicakhati qa na vikwa khece sa cakhaca. ³²Mutu vilomani vakhai mutou, mutu dau loma vina vakhaimutou, mutu virosorosoti me odakhi sa rosoti mutou na Khalou i na vu i Kharisito.

Chapter 5

¹Mo mutu vakha takhu takhu ci ana Khalou, me odaki kho khora na luve ni tokho. ²Mutu tara no ga nai vala vala ni loloma me odakhi sa lomani da na Kharisito, qa soli khoya ive khe da me te madrali khei buivina me tei soro i vu ana Khalou.³ Ia na dauyalewa se me tlia na khwa khei dukha dukha se na dau kocokoco me khua ni lei kwai imutu macaqwa, akhwe khei tomu dodonu ivuara na tamata kheri sa lotu. ⁴Me kuwa ni tlia na khwa vakhasisila, me khuwa na tata vakha gavui se na viwali, na khwa kece kwakhi thei tamu dodonu, me tara ga na vakhavinavina.⁵ Mo mutu khilatia, na rusulo, na vikhwa dukha dukha qa na daukocokoco, na qwaravia na Khalou rekwarekwa, kho khora khwe sa tikhai na ledrai votavota i nai matanitu li Kharisito qa na Khalou. ⁶Mo khuwa ni mutu rawai ina ledra tata i na vu ni khwa khwe sa yalo ca ni, Khalou khei na takhuci khora na luve ni talai dredre. ⁷Mutu khuwa ni sema qei khora.⁸Mutu tokhoto mai mata ina gigilo, ia akhwe mutu sa cina ina vura vura. Mutu dau la tokho me odakhi na luve ni cece. ⁹(na vua ni cece nai valavala vina, na dodonu qa na vunidu) ¹⁰Qo mutu vakha tovole na khwa sa vina ivua na Turaga. ¹¹Mutu khuwa ni tokhoto qei khora kheri vala vala gigilo, mutu vakha cece taki ni khora. ¹²Khei vakha madua me lei cavuti ra khwa khei no vakhai lo.¹³Makhi tlia sa vivkha cece takhi, sa qei lei tolavi mai. ¹⁴Khei tlia ga na kwa khei lei tolavi khe ina cece sa te cina. Me odakhi sa lei khwai, "Mutou na moce, mutu mata, mutu mata mai na mate, ina vakha cece takhi ni ikho na Kharisito."¹⁵Mutu tolavia vina na lemutu i yali yali me kuwa ni odakhi na lia lia, mo mutu odakhi na vukhu. ¹⁶Mo mutu volia me lemutou na gauna baletia sa cakha ca na vi khwa khwe. ¹⁷Mutu khuwa ni lialia qo mutu khilatia na cava na loloma ni Khalou.¹⁸Mutu khuwa ni mateni ina waini, khei na yaco khe nav ala vala khei vakha sisila, ia mutu sinai ga ina yalo tabu, ¹⁹Mutu vitalanoa ga vakhai mutou ina qa na sere qara were vakha yalo, mutu lagasere ina sere khei vina ivua na Khalou ina vu ani mu yalo. ²⁰Mutu vakha vina vina ina vu ni Turaga kho Jisu Kharisito ivua na Khalou na Tamada. ²¹Mutu vakha malu malu muni mutou ina matakhu ivua na Kharisito.²²Kho mutou na yalewa vakhawati, mutu vakhamalu malumuni mutou iva welei mutou me odakhi ivua na Turaga. ²³Sa ulu ni yoXewa na Tagwane, me odakhi na Kharisito na ulu ni lotu, okhoya nai vakhacola muni ni yago kho khoya. ²⁴Ia na lotu khei vakhamalumalumuni khoya khi vu a na Kharisito, na yalewa muni iva weleia ina khwa khece.²⁵Mutou na tagwane, mom utu lomani welemu, me odakhi na Kharisito na lea lomania na lotu, qa soli khoya yati ivua. ²⁶Me rewa ni vakhasavasava takhi khoya, me savasava ina waini sava sava qa na tata. ²⁷Me rewa ni vakhatakhei ina lot unai serau, khei tamu dukha se khei sa sa lukhi lukhi se tlia na khwa sa odakhi me savasava me khuwa ni cakha ca e tlia e tikhi.²⁸Khei vina ivuara na tagwane ne lomani khora na dui weledra me odakhi dray ago. Okhoya khei lomani weledra sa laomani khoya. ²⁹Khei tikha tlia khei rewa ni cakhatia e yao, ia khei na dau qaraunia qa marorotia qa qwaravia vakha vina, me odakhi na Kharisito na lea qaraunia qa na lea qwaravia na lotu. ³⁰Baletia kho da di tikhi ni e yago.³¹"Na vu ni khwa khwe sa deini tamaya qa tinaya khe na tagwane me lei tokhoto qa welea, khora na rua sa yaco meru tlia bau ga ina ya go." ³²Sa khwa levu na khwa vuni khwe, qu sa khwai khora no na Kharisito qa na lotu.

Chapter 6

¹Mutu talairewa rewa na yaluve ivuara na lemutou tuqwaqwa in vukhu ni Turaga, me odakhi khei dodonu.
²"Dokhai khor ana Tamamu qa na TiXamu" (sa lei yala takhi devu mai na matai ni vunau). ³"Me vina khe iveauke ikho mo rewa ni cola balavu khe ina vura vura khwema." ⁴Mutou na Tama mutu khuwa ni vakha yalo coni khora na lemutu yaluve. Tuberi khora ina vakharau ni cola qa na vakha vuvuli ni ledra Turaga. ⁵Mutou na bobula, mutu talai rewa rewa vua na na lemutu Turaga me odakhi khei vakhayago ina vidokhai qa na vala vala malua ina yalo dodonu ni mu yalo. Mutu talairewa rewa khi vua me odakhi na lemutu talai rewa rewa ivua na Kharisito. ⁶Mutu khuwa ni talairewa rewa boto ga ina gauna khei tolavi mutou khe na lemutu Turaga, mo mata vakha loma vina takhi ni khoya khe. Ia mo tulai rewa rewa ga me odakhi mo bobula li Kharisito, okhoya sa tara na loma ni Kharisito mai ie yalo. ⁷Viqwaravi imu yalo khece, me odakhi khei qwaravia no na Khalou tamu te tamata, ⁸Baletia di sa khilatia na vikhwa vina khei tara kehi tlia ga na tamata, o khoya khei na gulumia na khea i sau mai vua na Turaga, se khei boblue se khei sereki. ⁹Ivekhemutou sa Turaga, mutu tolavi khora vakha tautau vata na lemu tamata. Mutu khuwa ni vakha mata matakhu ci khoru. Mutu khilatia no kho khoya na lemuru Turaga rua rua khei tokhoto no ga mai lomalagi, sa takhai vua na talavi vakha ta tikhi. ¹⁰Mo mutu qwaqwa ivuq na Turaga, ina lea vi vaka qwa qwa takhi. ¹¹Mutu taqa nai yaragi khece ga ni Khalou, mo mutu veratia rewa na lea lawakhi khece na tevoro. ¹²Na ledra I valu sa tamu vakha yago, di sa valu no qei khora sa teteimata, qie khora kheri sa qwaqwa, qei khora kheri tokhoto tu ina gigilo ni vura vura vakha lomalagi. ¹³Mo mutu taqa nai yaragi khece vakhalou, mo mutu rewa ni voratia khe na siga cakha ca, ni mutu sa tara kece mo mutu dure dei. ¹⁴Mutu dure dei me odakhi sa wati tu mutu gau ina lomadu, qa sa tokhoto imutu yaloga ni sasa bai ni vala vala dodonu. ¹⁵Me vakhaX vava mutu la ina cakha ca ni tukhu tukhu vina ni vivinati. ¹⁶Na khea i khuri mo mutu khau no na vukhabautia me tei sasabai mo mutu drelonia na gasau vidi khece ni teXoro. ¹⁷Mutu taqa nai sala ni cola qa na nai selei wau ni yalotabu sa nia na lea tata na Khalou. ¹⁸Mutu masu no ina masu kece, qa na daukere kere ina yalo tabu, qo mutu yadravia no vakha guonatua kece qa na daukhere khore me baleti khora khece na tamata lotu. ¹⁹Numi yau no ina masu, me soli iveauke yau nai tukhu tukhu ina gauna qi dolavia khe qu gusu mequ wase vakha dodonu na khwa vuni ni tukhu tukhu vina. ²⁰Qu sa lei vakhatala gequ vunautakhi nai tukhu tukhu vina, kho yau sa vesu Xti, mequ tata vakha dodonu, ina gauna qi mata tata khe. ²¹Kho tikhi kho, na wekhaqu lomani sa tala takhi yalo du ni luraga, ina vakha takhea na khwa khece i vekhe mutou me baleti Xu na lequ tokhoto qa na lequi valavala. ²²Qu sa vakhatala yati iveauke mutou me odakhi na khea i nakhi, mo mutu khilatia na lequ tokhoto me vakhacegu khe mutu yalo. ²³Me ledra na viwekhani na vakhacegu, na loloma, qa na vukhabautia mai vua na Khalou, na Tama-da qa na Turaga kho Jisu Kharisito. ²⁴Me ledra na loloma kho khora khece so lomania na ledra Turaga kho Jisu Kharisito ina lomadu.

Colossians

Chapter 1

¹Kho Vaula na Avositolo li Jisu Karisito ina lewe ni Khalou, kho Tomoci muni na taciayu. ²Ivekhe mu na luve ni Khalou qei mu na viwekhani yalodu e vukhu ni Khariisito mu sa tokhoto i Kolasa. Me tokhoto qei mu na lea loloma qa na lea vakha cegu ni Khalou na Tama-da,. ³Mutu sa vakha vina vina ivua na Khalou na tamai Jisu Kharisito na ledra Turaga sa masulakhini da ivisiga. ⁴Mutu vakha rogocia na lemu vukhabautia na Kharisito kho Jisu qa na lemu yalololoma viu ara sa lotu. ⁵Baletia na vakha-nuinui ni khwa sa nakhi tui mai lomalagi, mutu sa vakha togocia deva ina tata du ni tukhu tukhu vina ⁶Kha sa la mai iveauke ikho, na Khospeli vata ga khwe sa sa vua no qa sa cola no ina vuravura khece me o dakhi kha yaco iveauke ikho ina siga ga kho vakha-rogocia khe qo qulumia sara nai balebale ni loloma ni Khalou ina yalodu. ⁷Na Khosiveli khwe kho vulicia mai iva Evafira na wekhada, okhaya sa yalo du ina cakha ca i Karisito iveauke mutou. ⁸Kho Evafira kha vakha- takhea iveauke maru na lemutu loloma ina yalo tabu ⁹Ina vukhu ni loloma khwe mai na gauna qu vaka rogocia khe sa tamu qei mudu na lemutu masulakhini ikho. ¹⁰Mo rewa khe ni cola takhi na cola khei lavetikhe na Khalou qa me vakha lomavina takhi khe kho khora khei vuavuai ina cakhacakha vina qa na tubu ina vukhu khei va Khalou. ¹¹Ina vivakha-qwa-qwa takhi ina qwa qwa khece, me okdakhi na lea bogi ni lagilagi, mo rewa khe ni vosotia vakhabalavu qa na wawa ina marau. ¹²Vakha-vina-vina ivua na Tama-da, okhoya kha solia iveauke ikho na dodonu mo vakhai vota vota qei khora na tamata lotu ina cece. ¹³Kho khoya sa vakha cola ni da mai nai vesu ni gigilo qa biuti da ina lea matanitu li luvea, ¹⁴Okhoya du vakasavasava takhi khe, na bokho ni ledra i vala vala ca. ¹⁵Kho khoya na khenai yalo

yalo na Khalou, kha sucu mai inai matai ni khwa buli khece.¹⁶ Kha bulia kho khoya na vikhwa khece, kho khora na no tu mai lomalagi qei khora na no tu i vura vura na khwa qei lei tolavi qa na khwa qei tam lei tolavi. Nai sala vakha Tui se nai lewa se na matanitu se na viliu takhi na khwa khece, na khwa kece, -kha bulia kho khoya me lea.¹⁷ Khoya vakha takhi ni khoya khei tetei mato mai ina vikhwa khece, na vikhwa kece, na vi khwa kece khei tliavata ie vuku.¹⁸ Kho khoya na ulu ni yago na soqo soqo lotu. Kho khoya na tekhi tekhi-vu, nai devu ni dure leqwa mai na mate, sa ni khoya khei tei sevu ni vikhwa kece.¹⁹ Khei Khwani marau ivua na Khalou me nakhi iva luveya na lea vikhwa kece ga,²⁰ Qa na vivinati kece me na la rusuvia khoya mai, me khau mai na vakhacegu na lea dra ni lea khaveilatai, na vikhwa ina vura vura khwe se mai lomalagi.²¹ Kha tlia na gauna kho ikho muni kha vesu tu qo bobula tu na lemu vakhasama ina vikhwa ni cakha cakha vakha tevoro.²² Ia sa mei yaco na vivinati qei ikho ina lea mai mate ie yago mo rewa ni sava sava, tamu cala ina tlia na khwa, se mo lei beitakhi ina tlia na khwa ie mata.²³ Makhi khei tomania noga ina vakhabautia, tudei qa qwa qwa, tamu toso dei mai ina vakha nui nui ina khosiveli kho vakharogocia, kho khoya kha lei tataki ivuara khece na tamata khona buli ina nikhu ni lomalagi. Na khsiveli khwe kha vakha vunia i vekhe au, kho Vaula mequ khea Tamata.²⁴ Ia mo marau ina lequ rarawa me baleti ikho, qa qu sa vakha sinaitia ina lequ cola vaka yago na cava khei tikhai ina lea mosi na Kharisito ina vukhu ni e yago, sa nia nai soqosoqo lotu.²⁵ Sa nia na soqo soqo lotu khwe qa sa mei khea i tamata, me odakhi na lea viliu takhi na Khalou ivekhe yau baleti ikho, me yaco khe na tata ni Khalou.²⁶ Sa nia khwe na khwa vuni kha lei vuni takhi tu mai na gauna i mata mai na vitaba-tamata na gauna khwe, sa lei vakha takhei ivuara na lea tamata lotu.²⁷ I dra vu ga kha vinatia khe na Khalou, me lei vakhatokhai na lea vutuniyau i nai serau ina vikhwa vuni khe ikdra macaqwa ma vimatanitu teni, sa nia na Kharisito i mutu yalo, na khea vakhaunuinui takhi na lomalagi.²⁸ Mutu sa vunau takhi ni khoya no, vivakha sala takhi no ivuara na tamata kece qa vakhavuli ivuana na tamata khece ina khwa khece ni yalomatua, me rewa ni lei tolavi ivuara na tamata yakhia na matua va Kharasito.²⁹ Sa nia khwa qi vosotia qa qu cakha cakha takhi no me odakhi na lea vi vakha qwa qwa takhi okhoya khei na cakha cakha ivekhe au ina qwaqwa.

Chapter 2

¹Qu vinatia mo khilatia na levu ni lequ sasaga me baleti ikho, mai vuara na khoi Liotesia, kheri wara khari sa tolavi au vakharamata. ²Me vivakha-uqeti ivuara na lequ cakha cakha ina ledra tigoni vata ina loma vilomani qa na vivakha vutuni yau takhi ina khila-khwa, ina vukhu me baletia na vikhwa vakhalou, sa nia, na Kharisito. ³Sa nakhi tu vua na yau khece ni yalomatua qa nai yau ni vukhu sa vuni tu ivua.⁴Qi cavutia no yati khwe mo khuwa ni rewai mai vua khei tlia khei mata lawakhi ti ikho. ⁵Khei du kha qu tamu no khoto qei ikho vakha yago, ia qis sa no qei ikho vakha yalo. Qi marau vakhalevu ina lequ tolavi ikho qa na vina ni lemu tuva tuva qa na khea qwa qwa ni lemu vakha bautia na Kharisito.⁶Ina lemu sa ciqomia na Turaga kho Kharisito Jisu, yali vata no qei khoya. ⁷Me tubu mu wakha ivua, mo vakha dure ni ikho ivua me qwa qwa na lemu vakha bautia me o dakhi kho lei tuberi khe, mo sema no ina dau vakha vina vina.⁸Mo tolavia me khuwa ni tlia khei rewati ikho ina ledru vukhu, qa na ledra vivakha calai, me odakhi nai tovo vakha tamata, na khea lei dau takhuci tu nai tovo buli kha vakha vanua ni viyalo vakha vuravura, khei tamu vakha Karisito. ⁹Khei na khi ivua na cola cokho cokho khei vakhalou. ¹⁰Sa sinai iveau ikho khoya, kho khoya khei uluni viliutakhi khece qa na ulu ni viqwaqwa khece. ¹¹Kho ikho sa sili devu mai ivua na sili tamu vakharamata me lei musu dei khei tlia mu tikhi ni yago ia na visili khei Kharisito. ¹²Kho sa bula devu qei khoya ina vavitiso, kho sa tubu vakhabautia ina qwa qwa ni Khaalou, kho khoya sa vakha dureki khoya mai na mate.¹³Ina lemu mate tu ina lemu talai dre dre qa na sili tamu sili na lemu cola vakha yago, kha sa vakha colani ikho vata qei khoya qa sa vosotia na lemu cala kece ga. ¹⁴Kha sa denia neva nai vola ni dinau dau vesu. Khe qa na khea lawa kha khau dei ina lea vakotia ina khai ve latai. ¹⁵Kha sa vakha malu-malumu takhi ni khora sa 'qwa qwa qei khora sa lewa qa na la vakha takhia ivuara na tamata kha lei rewati na qwaqwa ina vukhi ni Khaive-la-tai.¹⁶Me khuwa khe ni tlia khei vakhalewai ikho ina lemu khana, na levu somu, se ina soqo ni marau, se ina vulavou se ina sigatabu. ¹⁷Sa ni khora khwe nai yaloyalo ni khwa ina la mai, ia na khwa khei biri na Kharisito.¹⁸Me khuwa ni tlia khei vakha-malu-malumu takhi ikho qa na dau soro ivuara na agilasi me lewai ikho mai lemu qwaqwa na tamata okdakhi khwe kheri dau rusuvia yati na khwa kheri tolavia qaro dau vakha tubu leqwa ina khwa tikhai e bete i na ledra vakhasama vakhayago. ¹⁹Khei tamu lei qulumi boto na ulu. Khei vu mai na ulu na khwa khei baletia na yago kece rusuvia, na visema khece ni sui khei solia qa nakhi vata. Khei tubu ina tubu khei solia na Khalou.²⁰Makhi sa mate qei na Kharisito na vukhu ni viyogo vakhavuravura, na cava khei colatakhi no ina cola khei na vi vakha vura vura qa na i vakhavuli vakha tamata. ²¹"Khua ni qulu, khuwa ni tovole, khua ni dere?" ²²Na khwa khe khwe kheri na rusa vata, me odakhi nai vunau qa na vakha vuvuli ni tamata,. ²³Na vilawa khwe khei vakha vunia na vukhu, ina khwa buli vakha lotu qa vakha tamata qa na vakha nau takhi qwaqwa ni yago. Ia khei tikhai na khea yaga na khea vakhasama talhi na vikhwa khei vakha yago.

Chapter 3

¹Makhi sa vakha tu ni ikho na Khalou vata qei Kharisito, mo vakhadania na vikhwa mai yata, na vanua sa tokhoto khe ina limoi matau ni Khalou. ²Vakhanumia na vikhwa mai yata, qa khuwa ni vikhwa vakha vura vura. ³Kho ikho kho sa mate, qa sa lei vunitakhi na lemu cola qa Kharisito ivua na Khalou. ⁴Na gauna khei tolavia muni qei khoya na lea i lagilagi. ⁵Kha lei vakhamate, qa qei, kho khora vata sa tokhoto ivura vura- na vidauci, na vi khwa khei savasava, na gagadre, na gorovia na vikhwa cakha-ca, qa na khoco khoco, kho khoya na dau qwaravia na mata khau. ⁶Na vikhwa khece khwe khei na la mai khei na yalo ca khata khata ni Khalou ivuara na tamata talaidredre. ⁷Na vi khwa khwe kho cola takhi tu mai ina tlia na gauna ina lemu cola tu qei khora. ⁸Sa dodonu mo sa deinia reva na gauna kwe na vikhwa khece khwe na yalo teni, na talo ca, na yalo ni dau tara na vikhwa cakha ca, na dau vitavu takhi, na tata khei tamu vina mai mu gusu. ⁹Mo khua na dau vi rekha-rekhwati vakhai mutou, me odakhi kho sa livatia na lemu tamata matua qa na khea i valavala. ¹⁰Qa sa taqa no na tamata vou kho khoya na buli vou ina vukhu me odakhi sa tau tau vata qei khoya sa bulia, ¹¹Ina vuanua sa tikhoi khe na Khiri khi se mai Jiu, na sili se na tamu sili, nai vala vala cakha ca, na takhelo na bobula, na serekhi, ia na Kharisito ga sa tokhoto qei da. ¹²Sa nia gi, me odakhi na lea digitakhi na Khalou, yalo sava sava qa lomani, me tokhoto ivedke ikho na yalo dauloloma, yalomalua, yalo malumalumu, yalo vakha-turaga, qa na yalo dau wawa. ¹³Mutu dau vi tolavi vakhai mutou, mutu dau vilomani. Makhi tlia khei malumalumi vua khei tlia, mutu vi voso vosoti me odakhi na lea vosoti mutou na Khalou. ¹⁴Ina vikhwa khece khwe, me nakhi ivedke ikho na loloma, kho khoya khei dregatia na tau cokho. ¹⁵Me vi vakha teteitakhi imu yalo na vakhacegu i Kharisito. Na vakhacegu khwe, okhoya kho sa lei covi khe me tlia ga na yago mo dau vakha vina vina. ¹⁶Mo vakha vutu ni tau takhi ina lea tata na Kharisito, nai vakha vuvuli sqa na vakharo ni ulumatua ivedke mu khece yatlia, sere ina same qa na serelevu qa na sere vakhayalo ni vakha vina vina mai mu yalo khi vua na Khalou. ¹⁷Na khwa khece khei tara, ina tata se ina cakha cakha, tara khece no ina Turaga kho Jisu. Mo vakhavina vina ivua na Khalou na Tama-da i-e vukhu. ¹⁸Yalewa vakhawati, vakharorogo ivuara na dukhu welemu, me odakhi sa vina ivua na Khalou. ¹⁹Tagane lomani khora na dukhu welemu, khuwa ni yaloca ivuara. ²⁰Yaluve, talairewarewa ivuara na lemu tubutubu ina khwa khece, me odakhi sa vina ivua na Khalou. ²¹Tama, khuwa ni vakhayaloca ni Khora na luvemutou, me khuwa khe ivuara na yalo sewa sewa. ²²Bobula, talai rewa rewa vuara na lemu liu liu me odakhi khei nai nai vina ina mata ni tamata ia na yalo vina ga. Matakhucia na Khalou. ²³Na cava ga i tara, tara no mai imu yalo ivua na Khalou qa khuwa ivuara na tamata. ²⁴Mo Khilatia no ina Saumi ina vikhwa sa taukhenia na Khalou. Kho Jisu Kharisito takhia ga na qwaravia. ²⁵Kho khoya khei tlia khei tara no nai valavala tamu dodonu, ina saumi vua na totogi ni valavala tamu dodonu kha tara, khei na tamu vakha vo.

Chapter 4

¹Liiliu, solia ivuara na bobula na khwa khei dodonu qa tautauvata, mo Khilatia ni sa nakhi muni na lemu i liiliu mai lomalagi.²Tomania no ga na masumasu, yadravia no na vakha vina vina ³Masulakhi ni muni mai vakhatauvata, me rewa ni dolavia na Khalou iveaukheda na matani suwe me baletia na tata, me lei khwai na tukhu li Kharisito, kho khoya qo mei vesutakhi tu muni. ⁴Masulakhi nia me rewa ni qu qwalala, qa rewa ni qu tata.⁵ina yalomatua iveaukheda i tuba, qa volia na gauna. ⁶Na lemu tata me nakhi vata qa no loloma, me nakhi vata qa na masima i mo khilatia rewa khe na saumi cava no saumi ivuara yakhia.⁷Ia na khwa khece me baleti yau. Ina qei vakhatakhea iveaukheda ikho kho Tatusi. Kho khoya qa dau lomania, yalodu ina cakha cakha, na bobula ni Tugaga. ⁸Ina khwa khwe qu sa vakhatalati khoya yati khe iveaukheda ikho, mo khilatia khe na vikhwa me baleti mamutou, me rewa ni uqetia mu yalo ⁹Qi vakha talati khoya yati qa Onisimo, okhoya sa yalo du qa sa daulomani, kho khoya khei tlia iveaukheda ikho Keri na vakhatakhea iveaukheda ikho na khwa khece khei yaco no khei. ¹⁰Aritakhoso nai tokhani vakhavesu, sa loloma yati, qei na Marika muni, na tavale li Panapasa "Kho khoya kha solia iveaukheda ikho na ota, makhi la yati iveaukheda ikho mo qei ciqoma). ¹¹Kho Jisu muni okhoya dau lei covi ina Jasatusa. Kho khora khwe sa sili na lequi tokani ina matanitu ni Khalou. Khora sa lequi vakha vakha cegu. ¹²E varusa, sa loloma iveaukheda ikho. Sa tlia ga iveaukheda ikho qa sa boboula i Kharisito Jisu. Kho khoya khi dau numi ikho vakhalevu ina masu, mo rewa ni dure ina taucocko qa vakha dei takhi ina khwa sa lomani Khalou. ¹³Kho yau qina rewa ni vakha dina dina khe. Sa dau cakha cakha vakhaqwaqwa iveaukheda ikho, ivuara mai liotesia, qeini khora sa mai Hararolisi. ¹⁴Sa lololo iveaukheda ikho kho Luke na dau Khila khila vata qei Demasi sa loloma yati ikhe ikho. ¹⁵Loloma ivuara na lequi tokhani mai liotesia, qei Nima, qa na soqosoko lotu ina lea suwe. ¹⁶Na gauna sa lei wili khe nai vola khwe iveaukheda mutou, me lei wili muni ina ledra suwe ni lotu na Khoi liotesia, mo wilia muni mai Liotesia. ¹⁷Khwaya iva Akhivusi, "mo tola ina vicoco kho ciqomia ina Turaga, dodonu mo vakhadevunia sara."¹⁸Na loloma khwe sa mai qulima Vaula. Numia na lequ vesu. Me tokhoto qei ikho na loloma.

Titus

Chapter 1

¹Kho yau kho Paula nai talata ni Khalou na lea avositolo muni li Jisu Kharisito, ina vukhu ni ledra vakhabautia sa digitakhi mai vua na Khalou qa na tusana khi nia no du okhoya khei vakhalou, ²qa na vakha nui nui ina cola tawamudu ivua na Khalou, okhoya khei tikhai vua na rekhwa, kha sa parofisai takhi mai na vigauna sa devu yati. ³Sa lei vakha takhei na lea tata ina gauna dome inai vakha vuvuli sa lei vunautakhi no mai me odakhi na lea i vakharo na Khalou na ledra vakha cola.⁴Iva Taito, na luve ni ledra vakhabautia, na loloma qa na vakho cequ mai vua na Khalou kho Tama qa Kharisito Jisu na ledai vakhacola. ⁵Qu sa deni ikho no mai khinkhi, mo vakha dodonu takhi nia na vikhwa sa vo, mo lesi khora nai talatala ina vi khoro khoro me odakhi qu sa vecei ikho.⁶O khora kheri tamu cala, na tagwane me tlia ga kho we lea, na luvedru meru yalodu ina vakha bautia, sa tikhai iwara na yalo teni se na talai dredre. ⁷Sa dodonu ivua rnai talatala me khuwa ni cala, me odakhi sa lesi me teitei mata takhi na suwe ni Khalou, me khuwa ni totolo ni yaloca, me khuwa ni dau somu waini, me khuwa ni yaloca, me khuwa ni dau somu waini, me khuwa ni dau viba, me khuwa ni dau khoco khoco.⁸Me dau vakhacegu ni khora na vulagi, dau loloma ina yalovina me yalomatua, me yaldo donu, me yalo sava sava, me dau rewa ni yalo vina. ⁹Me qulomi khata nai vakha vuvuli du sa lei vakha vuli khe, me rewatio kho khoya me tatata takhi nai vakhavuvuli vina qa vunautakhi ivuara na saqati khoya.¹⁰Kheri wara tu na tamata dau talaidredre, kheri dau talanca tu boto qara dau vidabui, khei vakhabiri vuara sa cilivi. ¹¹Khei sa dodonu mera lei tolavi qa lei tarovi. Kheri sara vivakha calai vuara re lewe ni vunisuwe ina ledra vivakha vuvuli. takhi no na khwa khei tamu dodonu me vunautakhi. ¹²Kha sa khwaya kha tlia na ledra Parofita, na ledra i vala vala na kholi Khirikhi me ra dau rekhwa, kheri manumanu cakhaca, kheri sa dau khana qa vucesa. ¹³Khei du nai tukkhu tukku khece khwe, sa ni kwe mo vakha dodonu takini khora vakha vina, me rewa ivuara na vakhabautia ina yaldo donu. ¹⁴Me khuwa ivuara na vakhaneumia na ledrai tukku ni na Jiu se na ledra lewa na tamata khe kheri vukhi teni mai na du.¹⁵Sa savasava na khwa kece ivuara sa savasava. Ia ivuara sa dukha dukha qa sa tikhai na vakhabautia, sa tikhai na khwa sa sava sava, sa dukha dukha na ledra lewa qa dra yalo. ¹⁶Kheri sa khwaya kheri sa khilatia, kheri sa khilatia na khalou, ia na ledrai vala vala khei sa vicalati qa na khwa kheri khwaya. Kheri sa tamata vakhasisila qa talai dredre sa tamu yaga ina tlia na i cakha cakha vina.

Chapter 2

¹Kho ikho mo khwaya no na vikhwa khei maqo maqo qa nai vakha vuvuli du. ²Vivakha vuli no ivuara na tuqwaqwa meru mamalokhu, meru qase qase, meru ya lo matua, me vina no na ledra vakhabautia, meru dau loma soli soli, meru dau vosotia.³Kho khora muni na vibulou meru tara muni nai vala vala maqo maqo qa savasava, meru khuwa ni dau vitatavui qa ru khuwa ni dau bobula vakhalevu ina waini, meru dau vivakha vuli ina vi khwa vina. ⁴Qa vivakhavulli ivuara na vibulou yasewa meru lomani khora na dukhu weledra qei khora na yaluve. ⁵Meru yalo mukhu, yalosava sava, nai vakhatawa vina, meri talai rewa rewa ivuara na dukhu weledra, me khuwa khe na tata vakha ca ca takhi na tata ni Khalou.⁶Ina tlia vata ga na gauna, meru lei vakha uqeti na saravou meru yalomatua. ⁷Vakhatakhei ikho no ina vigauana khece mo vina ina lemu cakha cakha khece. Mo khuwa ni cala ina lemu i vakhavuvuli, yaloqase qase, mo yalo sava sava, ⁸mo khwaya no nai tukhutukhu du okhoya khei nu tamu lewai na cakhaca, khei lala me tlia me saqati ikho me madua baletia khei tikhai tlia na khwa khei cakhaca me tauviti da khe. ⁹Meru talairewa rewa ivua na ledra Turaga kho khora na bobula, meru vakhacegunia qa khuwa ni ru viba khei khoya. ¹⁰Me khuwa na venakhoti khora, ia mo vakha ta khea no ve no ledra lomadu qa vina, meru vakha rogovina takhinia nai vakha vuvuli ni Khalou na ledrai vakhacola ina khwa khece maga. ¹¹Na lea loloma na Khalou sa vakha takei mai me sa khwani cola iveaukheda na tamata khece. ¹²Khei vakha vulici di meda saqatia nai tovo e tamu vakhalou qa na gagdre cakhaca ni vura vura, medu tara no nai vala vala vakha yalomatua qa yalododonu qa vakhalotu. ¹³Na gauna medu tola khe imata medu ciqomia khe nai viva kha - laugata takhi sa vakha - nuinui takhi, na lea yaco mai nai serau ni ledra Khalou qwaqwa qa nai vakha cola kho Jisu Kharisito. ¹⁴Sa soli khoya kho Jisu iveaukheda me vakha savasava takhi ni da mai na vikhwa sa tamu dodonu qa me sava sava iwa. Kho khora na tamata sa digitakhi kheri tara na vikhwa vina. ¹⁵Mo khwaya yati na vikhwa vina khwe, vivakha uqeti ivuara na tamata mera tara, qa mo vivakha dodonu takhi ina qwaqwa. Me khuwa ni tlia khei beci ikho.

Chapter 3

¹Dau vakhananumi kwora me ru dau talairewarewa vuara sa teiteimata qei kwora sa qwaqwa, me ru dau talairewarewa i vuara, me ru vakharau tu i na cakhacakha khece khei vina. ²Me ru khua ni tata vakhacakha takhi nia khei tlia na tamata, me ru khua ni vi ba, me ru dau yalomalua, me ru dau yalo vina i vuara khece na tamata. ³Du dau lialia qa du dau talaidredre tu muni mai mata kho datou. Dei dau vakhacalai, du dau gutia na gagadre cakhaca qa na vi marau i so, da dau loma ca qa du dau vuvu, da sa vakhasisila, da dau vichakhati vakha i da. ⁴Ia, na gauna sa yaco mai khe vekhe da na tamata na lea yalo vina qa na lea yalo loloma na Khalou na led a vakhawla, ⁵khei tamu vakhunia na led a cakhacakha dodonu, da sa vakhacolai i na vukhu ni lea loloma, khi na vanua ni sucu vou qa na vivakharoui ni Yalo Tabu, ⁶kho khoya kho sovarakhinia mai i vekhe da na Khalou mai vua na led a i vakhacola kho Jisu Kharisito, ⁷me du vakhadonui khe i na loloma boto ga, qa da yaco me da te i taukhei ni cola tawamudu sa lei vakhataumi. ⁸Sa du na i tukhutukhu, qu sa vinatia mo vakhadinatinakhinia no ga ni vi kwa kwe. Kho kwora khei ri vakhabaufia na Khalou me ru gutia na cakhacakha vina. Na vikwa khece kwe khei vina qa yago i vekheda khece. ⁹Deinia reva na dau vi batakhinia na vi khwa lialia qa na i vola ni khawa, na dau viba qa na dauvivalatakhinia na i vunau. Khei tikhai e bete qa tamu yaga. ¹⁰Deini khoya na tamata khei khau mai na vivakhaduiduitakhi i vekhe mutou; ni devu na lea lei vakhadodonutalchi vakha tlia se vakha rua, ¹¹odakhi i sa khilatia sa cala kho khoya, sa la reva mai i na calevu dodonu qa sa dau ia no ga na i valavala ca qa sa dau tavuiti khoya vakhainikhoya. ¹²Na gauna kha vakhatalai Aritema yati khe kho Tikikho i vekhe ikho, mo vakhatotolo sara mo la mai i vekhe au i Nikhoveli na vanua qu numia me qu na tokhoto khe i na vula i driwadriwa. ¹³Mo vakhawqa mo numi khoru kho Siona na vu ni vunau qa Apolasa i na ledru i yaliyali me khua ni tlia na kwa me ru leqa khe. ¹⁴Kho khora na ledatou me ru lei vakharuli muni me ru dau tara no vina vikwa vina me odakhi na vikwa sa yaga me khua khe na tam vua. ¹⁵Sa loloma tu yati i vekhe ikho kho khora khece kheiri tokhoto qei qu. Loloma yati i vuara sa lomani mamutou tu mai i na vakhabautia. Me tokhoto qei mutou na loloma.

Philemon

Chapter 1

¹Ka au kho Paula, qi vesu tu i na vukhu li Kharisita Jisu, qa Timoci na taci mavu, i va Vilimoni na wekhamaru lomani na lemari i tokhani vakhacakha. ²I va Evia na gwanemaru, i va Akapusi na lemari tokhani vakhavalu, i na soqosoqo lotu mi ti dau tqioni vata ino i na lemu sue. ³Me lemutou na loloma qa na vakhacegu mai vua na Khalou na Tama-da qa na Turaga kho Jisu Kharisito. ⁴Qi dau vakhavinavina i va na lequ Kha lou i na lequ dau cavuti ikho i na masu. ⁵Balefia na lequ vakhavogocia na lemu sa vakhabautia na Turaga kho Jisu qa va lemu dau lomani kwora na tamata lotu. ⁶Sa lequ masu i na lemu dau wase no na lemu vakhabautia me na dau mana, e rewa i vekhe ikho mo vakhadinatinakhinia na vikhwa vina khece di rewятия mai va Kharisito. ⁷Sa levu na lequ marau qa na lequ loma vina baletia na lemu dau loloma, baletia na lemu nau vakhacolacola takhinia da yalo na tamata lotu, taciau. ⁸Agima e i du e nakhi vekhe au na yalo daudou i vukhu i Kharisito me qu khwaya i vekhe ikho mo tara na khwa e i dodaviu mo tara. ⁹Ia me baletia na loloma, qi sa na terevikho kho a, Paula, na tuqwaqwa, qi sa vesu tu ina vukhu i Kharisito Jisu. ¹⁰Qi sa tetre leqwa no yati i veke ikho me baleti Onisimo na luveyau, qu sa me i te tama no i vua i na gauna maru vesu no khe. ¹¹Do kha tlia na gauna kho tamu vakhilatia tu na khea yaga, ia na kwe sa na yaga du kho khoya i vekhe ikho qa vekhe au. ¹²Qi sa vakhatalai khoya leqwa yati i vekhe ikho, o khoya qi sa nau lomami khwoya vakhalevu. ¹³Qu divia me maru tokhoto vata no ga me rewa ni viqwaravi no i vekhu au i mu vukhu i na gauna qi vesu no khe i na vukhu nu Kospel. ¹⁴Ia qi tamu mata tara khei tlia na kwa mo na tamu vivakhadonui mai khe. Tamu vinatia mo tara na vi kwa vina baletia khei dodonu mo tara, mo tara ga i mu yalo du. ¹⁵Ba rai nia khwe na lea tawase mai i vekhe iko i na na gauna gi, me na rewa ni no leqwa no qei ikho qa tawavudu. ¹⁶Sa na tamu qei bobula leqwa kho khoya, ia ina vina sara mai i na bobula, na i takhani talei. E i tokhani vina qa vakhabiri i rekhe au, qa vakhabiri muni i va khei ikho ruavua vakhayago qa vua na Turaga. ¹⁷Ma khi daru sa vitaurakhi, ciqonu khoya odakhi me ni au. ¹⁸Ma khei tau tu na lea cala i vekhe ikho se dinai tu i vekhe ikho, mo vola i vekhe au. ¹⁹O au, kho Paula, qi vola no yati kwe i na mawe ni qu lima. Kho au vakhatakhini au qi na saunia lesu qi tamu wilia me kia na khwa mo dinauti au tu khe! ²⁰E, taciau, vakhatar me qu rewятия na vikwa vina i na vukhu ni Turaga; vakhavou nia qu yalo i na vukhu i Kharisito. ²¹Yalodei i na lemu

talaireqarewa, qi vovavola no yati i va khe ikho. Qi kilatia i na tara e i levu sara na kwa mai na vi kwa qu terevia.
²²Mo na vakharautakhinia no muvi e tlia na lequ rumu i na lequ vakhanuinui ni qu na lesu yati i vekhe mutou i ve vukhu ni lemutu masu.²³E vakhacola no yati kho Epafira e tlia na lequ i tokhani mari vesu vata no i vukhu i Kharisito Jisu.²⁴O kwaru muni kho Marike, Arisitako, Timasa, qa i Lukhe, na lequ i tokhani.²⁵Me tokhoto no i mu yalo na loloma ni ledu Turaga kho Jisu Kharisito. Emeni.

1 John

Chapter 1

¹O khoya kwe kha da varogocia mei na i tekhitekhivu, sa qei tola da mata, qa dere da lima, na vi kwa khei baletia na tata ni cola. ²Na cola kha sa mei vatakhei ve khe da me da tolavia, qa sa vakhadudutakhi ve khe mu na cola tawa mudu, khei tau no i va Tamaya, kha sa mei lai vatakei ve khe da me da khilatia³Na kwa mamu sa tolavia qa varogocia qa mamu sa vatakhea yati ve khe mu me ma rewua muni me du mei tlia vata i vua na Tama-da qa luvea ko Jisu Kharisito. ⁴Mamu ma volavola no yati khe ve khe mu me ma rewua ni tliacoko na lemamu marau.⁵A kwe na i tukhutukhu matu varogocia mei vua me matu vakhadinatinatakhi nia yati ve khe mu ni Khalou na cece, i vua e tikhai khe na gigilo ⁶Ma di sa kwaya ni du sa tlivata qei khoya, qa da si la no ga i na giglo, da sa rekwa, qa da sa tam cola takhinia du. ⁷Mo mutu la no na cece, me odakhi khei cece kho khoya, o khoya di sa tlavata ko da vakhai da ni dra ni luvea kho Jisu sa vakhadasava takhi ni da mai na leda i valavalaca.⁸Ma di kwaya khei tikhai na le da i valavalaca, di sa rekwa, na du khei tikai i ve kheda ⁹Ma di tusanakhinia na ledu i valavalaca , ei yalo du qa yalo vina me vosoti da mai na leda i valavalaca qa vakasavasavatakhi ni da mei na vi kwa i tamu dodonu. ¹⁰Ma di kwaya me du tamu valavalaca, di sa dusi khoya no me rekwa qa tikhai ve kheda na lea tata.

Chapter 2

¹Mutou na yaluve, qi sa vola vola no yati khwe vei khe mutou mo mutu khuwa ni dau vala vala ca. Ia ma Khei vala vala ca, e tlia sa na matatakhini da no i va tamaya, Jisu Karisito, kho khoya khei dodonu. ²Khoya a solia na lea cola me baletia na led a vala vala ca, qa tamu ni da boto, kho khora khece na khoi vura vura. ³Di sa khilatia ni da sa la mei khilati khoya, ma di sa maroroya na lea I vunou. ⁴Ma khei tlia ei khwya “O yau qi sa khilatia na Khalou” qa tamu dau takucia na lea vaka vuvuli e tamata rekhwa rekhwa, qa na du e tikhai vekhe khoya. ⁵Ia kho khoya khei takucia na lea tata, i vua na loloma ni Khalou e tlia coko. A khwe di na khilatia ni da la vata no qei khoya: ⁶Kho khoya ya tlia ei khwya ni no qa na halou, khei dodonu me takhucia na lea sala. ⁷Lequ khwa talei, O yau tamu vola no yati i nai tlia na i vola vou vekhe ikho. Ia na vunau makhawa boto khoya tau tu mai e na i tekhitekhi vu. Na vunau makhawa mu sa vakharogocia devu. ⁸Ia qi sa vola no yati e tlia na vunau vei khemu. Khoya khei du vua na Karisito qei mu, baletia sa mai reva na gigilo, qa sa cedre na cece du. ⁹Khoya ei khwya ni sa no khoto i butu ni cece qa se cakha catia no ga na taciya, e se no tu i butu ni gigilo me yacovia mai khwe. ¹⁰Kho khoya a tlia e lomania na tacia e tau no ga i butu ni cece qa tikhai na gauna me lutu khe. ¹¹Ia kho khoya e dau cakotia na lea vunisuwe e se no tu i bubu ni gigilo. E tamu khilatia na sala e takhucia baletia ei vakho mata kha bulutaki tu e mata. ¹²Qi vola vola no yati khwe va be mu, kho mu a yaluve, baletia na lemutu vala vala ca sa lei sovi e na vuku ni lea yaca. ¹³Qi vola vola no yati vei khemu, na vei tama, baletia mu khilati khoya khei la ma na tekhitekhivu. Qi vola vola no yati khwe, vei khemu na saravou, baletia mu sa rewatio na qwaqwa mei vana vuni ca. Qi sa vola vola no yati va khemu na luve yau baletia mu sa khilatia na tamada. ¹⁴Qi sa volavola yatu khwe, vei khemu na tama, baletia mu hilati hoye e la mai na tekhitekhivu. Qi vola vola no yati khwe, vei khemu na saravou yasewa baletia mi qwa qwa, qa na tata ni Khalou e tau no ve khemu, qa mu sa qwa qwa mai vuwa na vuni ca. ¹⁵Khuwa ni lomania na vura vura se na vi kwa vakha vuravura. Khe so e lomania na vura vura na loloma ni tamada e tikhai vua. ¹⁶A khwe na khwa e tau no i butu ni vura vura – na garo garo ca ni yago, na garo garo ca ni mata qa na cola dokha dokha e tamu la mai vei tamada ia khei la mei vura vura. ¹⁷Na vura vura qa na kea gagadre e sa reva no yati. Ia hoy a tlia e tara na lewa ni khalou e na cola no qa tawamudu. ¹⁸Khemu na yaluve, a hwe na devu devu ni gauna. O daki ga o sa vakarogocia ni na Khalou rekwa e tamu dodonu, e la no mai. A khwe di sa na khilatia khe ni sa te devu devu ni gauna. ¹⁹Khoru aru la teni mai vekhe mamto ia a tam ni mam tou vataaru khe no khoto no ga qei mamto. Ia na ledru dei ni mamto e vakha takhea ni tamu ni mamto vata. ²⁰Ia ho mu khei nakhi no vekhe mu na vilumuti ni le tlia yalo sava sava, mo khilatia khece. ²¹Au qu tamu vola vola vekhe ikho baletia na lemu tamu khilatia na du, ia baletia boto na lemu sa khilatia na, qa baletia muni, tikhai tlia na rekhwa e vu mai e na du. ²²Kho cei na dau rekhwa? Kho khoya a tlia khei cakhatia ni kho Jisu na Kharisito? Na tamata wakhi e te kharisito rekhwa, baletia na lea cakha catia na tamaya qa leiveya. ²³E tamu tlia khei cakhi takhi ni luveya me no vata qa ni tamaya. Kho khoya a tlia e tusanakhinia nayacai luvuya eri no vata qa tamaya. ²⁴Ia vekhe iko me nakhi no ga na khwa kho vakhorogocia mai nai tekhi tekhi vu. Qa ni me ke no qei ikho na kwa ho vakha rogocia mai na tekhi tekhi vu, i na no khoto no ga qei ikho na luveya qei tamaya. ²⁵A khwe na khwa kha sa yalatakhinia ve khe da – cola tawamudu. ²⁶Qu sa vola khece vekhe ikho baletia kho khora ara vaka sese ni mu. ²⁷Ia vekhe ikho na vilumuti kho sovia mai vua me nakhi no ga vekhe iko qa me kuwa ni tlia leqwa me vakha vulici iko. Me odaki na lea vakha vulici ikho ina khwa na lea vilumuti qa du qa tamu dau rekhwa me odaki na lea vakha vulici iko, to khoto no ga i vua, no khata no ga vua. ²⁸Akhwe yaluve, mutu tukhata i vua i gauna khei la mai khe, di na dou dou qa du na tamu madua i vua na lea la mai. ²⁹Ma khi sa khilatia ni kho khoya na yalo dodonu, kha sa hilatia ni kho khora khece e dodonu eri sucu mai vua.

Chapter 3

¹Tolavia na mata qali loloma sa solia kho tamada vekhe da meda wili me da luve ni khalou, sa ni da kwe. Sa khea balebale, kho vuravura sa tamu khilati da baletia ni sa tamu khilatia na khalou. ²Mutou sa lomani, da sa luveni khalou, ni sa ei tamu lei vakatakhei kho da. Ni da sa khilatia na khario ito da na uail khoya qa da tolavi khoya. ³Kho da khece da vakhanuinui vua qa vakhasavasavatakhi ni da me da khi kho khoya khei savasava. ⁴Kho ra khece ri valavala ca ra sa vakatakhea no ni tamu yaga na lawa ⁵Mo khilatlia no kho kharisito kha mai vakatakei khoya me khau dei nai valavala ca ni kho khoya kha tamu valavala ca. ⁶Tamu tlia khei vo khi vua me valavala ca no ga. Tamu tlia khei valavala ca no ga me tolavi khoya se khilati khoya. ⁷Yaluve khua ni vakhadere khei so me mei ikho khi na sese. Kho khoya khei yalododonu khei na dodonu, me dakhi na kharisito na lea yalododonu. ⁸Kho khoya sa vakhadere nai valavala ca sa la mai vua na tevoro, ni sa valavala ca na tevoro mai na vakhatekhivu. Na vukhu ni kwa kwe sa vakatakhei khoya na luve ni khalou me vakharusa nia na cakhacakha ni tevoro. ⁹Kho khoya ga sa sucu mai vua na khalou sa tamu valavala ca no ga, baletlia na vua ni khalou sa nakhi tu khi vua. Na tamu valavala ca no ga kho khoya sa sucu mai vua na khalou. ¹⁰Na veikwa kwe na luveni khalou qhna na lure ni tevoro sa vakhatakhei mai. Kho khoya khei tamu tara na veikwa dodonu khei tamu luveni khalou se kho khoya sa tam lomani taciya. ¹¹Ni sa nia kwe, na i tukhutukhu kho vakharogocia mai na i tekhittekhivu: me da vilomani vakhai da. ¹²Me da khua ni dakhi kho keni kho khoya mai vua na tevoro kha vakhamate ni taci ya. Na cava na vuni lea vakhamatenia? Baletia na lea cakhacakha kha tevoro kho taciya kha yalo dodonu. ¹³Khua ni khusori ikho, taci au, ni cakhati ikho kho vuravura ¹⁴Da khilatia ni da sa tausirivia mai na mate khe taciya khei dau laba. Mo khilatia ni tamu khia na dau laba khei na rewatalia na cola tawa mudu. ¹⁶Sa nia kwe da khilatia na loloma baletia kho kharisito kha ma solia na leya cola vekhe da. Me da solia muni na ledaloloma va taci da. ¹⁷Ia kho khoya khei vina khe taciya. Qa sogotia e yalo ni loloma khe taciya. ¹⁸Mutou na luvei au me dha khua ni vilomani vakhata se vakh gusu boto, ia me dha cakhacakhatkha ledra du. ¹⁹Ia na vukhu ni kwa kwe dha sa khilatia dha vu mai na dhu, qa dha vakhadeitakhinia dha yalo khe taciya. ²⁰Ma kei lala me vakhaleqa ni dha no dha yalo, na khalou khei levu mai dha yalo qa khilatia na kwa khe taciya. ²¹Mutou sa lomani khoya khei lala me tamu lei vakhaleqai mu yalo, kha na yalodhei no ga vua na khalou. ²²Na kwa khe taciya dhi kherevia khei na solia kho khoya ve kheda, baletia dhi maroroya no na lea vunau qa dha tara no na kwa khe taciya. ²³Sa nia kwe na lea vunau me dha vakhabautia na yaca ni luvea kho Jisu Kharisito qa dha vilomani, me kho khakhi ga kha solia vekhe dha na lea vunau. ²⁴Khoya khei maroroya na vunau ni khalou khei na nakhi no ga vua, na vukhu ni kwa kwe, dha khilatia ni nakhi tu vekheda kha vu mai vua na yalotabu khoya kha solia mai vekheda.

Chapter 4

¹Na leqhu kwa talei, mu khua ni vakhabautia khei so na vimataqali yalo. Baletia khei so na yalo i di tolavia khei lamai e dau vi vakhatovolei ma khei lamai vua na khalou se tikhai, baleha khei so na Parofita vekwarekwa, khei sa no tu skw i vuravura. ²Ia a kwe mu na khilatia na yalo-vakhalou-na yalo kece khei tusanaki nia va Jisu Karisito, kha vu mai vua na khalou. ³Khei so na yalo muni Khei tamu tusanaki nia va Jisu tamu vua muni vha khalou. A kwe na yalo tamu vakarisito, na kwa sa varogocia no mai kwe sa no devu tu kwe i vuravura. ⁴Kho mu mei vua na khalou, mutou na luve au, kha larusuvia kece, baletia kha tlia kho khei no vekemu khei levu sara mai kho khoya i no tu i vuravura. ⁵Kho khora mai vuravura, la kwe na kwa khei ra kwaya khei lamai vuravura, ia kho vuravura khei vakarorogo vekhora. ⁶Khoda mai vua na khalou, tlia khei khilatia na khalou varogoci mamtou mai. Ia kho khoya khei tamu vakarogoci mamtou khei tamu la mai vua na khalou. Ia a kwe di qai khilatia na yalo du qa na yalo khei cala. ⁷Na leqha kwa talei, me du vilomaru sara, baletia na lea loloma na khalou, qai khora dau loloma khei sucu mai vua na khalou qa khilatia na khalou. ⁸Na tamata kehi tamu dau loloma, khei tamu khilatia na khalou, baletia na khalou khei dau loloma. ⁹Baletia kwe na loloma; na khalou sa vakatakeaa vecheda na lea loloma qa soi luvea mai vuravura me rewa vecheda na cola. ¹⁰A kwe na lea loloma, tamu nia na ledu loloma vua na khalou, na lea loloma vecheda, a gi na nuni lea soli luvea me mai mate me baletia na ledi i valavalaca. ¹¹Na leqhu kwa talei, ma khei lomani da no na khalou, me du vilomani sara vakalevu. ¹²Khe se i tikhai tlia khei tolavia na khalou, ma khei di vilomani no, na khalou khei no qei da, ia na lea loloma khei tetelagi du vecheda. ¹³La me du khilatia no ni kho datou vekhe khoya, o khoya muni vecheda; baletia kha dheiula muni mai kho khoya khei so na yalo mai vua. ¹⁴Qania muni na ledhu tolavia ni kho tamaya kha soli luvea mai me tei ledhu i vakacola i vuravura. ¹⁵Kho cei ga khei kwaya ni kho Jisu na luve ni khalou, na khalou khei no vekhemu o khoya muni vekheda. ¹⁶Qania muni di vakhabautia na lea loloma na khalou khei naki vekheda. Na khalou dau loloma, ma khei tlia khei naki no vekhe khoya na loloma khei no vua na khalou kho khoya; ia na khalou khei na ki no ga vecheda. ¹⁷Baletia kwe, na lea loloma sa bau tetelagi du vekheda; qania muni me du tukata e na siga ni lewa, baletia kho khoya qei da muni ina vuravura kwe. ¹⁸Khei tikhai tlia na matakhu i na loloma, ia na tetelagi ni loloma kwe ei khau dhei na matamatataku, baletia ni matakua e na lei vakatotogi takhi. Kho khoya khei reva na tetelagi ni loloma. ¹⁹Dhi dhau loloma baletia na khalou kha lolomani kha no mai. ²⁰Ma khei tlia khei kwaya, “Kho Au Qi Lomani Khalou qha caki tacia, kho khoya sa rekwa. Ma khei tlia khei tamu lomani tacia, o khoya khei lei tolavia no, e i rewa vakhacava me lomania na khalou, o khoya khei tamu tolavia. ²¹A kwe muni, na lea i vunau. Kho cei ga khei lomania na khalou, khei dodonu me lomani taea muni.

Chapter 5

¹O khoya ga e i vakhabautia ni ko Jisu Kharitiso, a sucu mei vua na Khalou. Qei khoya muni e i lomania tamaya, e i lomani luvuya khoya kha sucu mai i vua. ²Di qei mei khilatia ni da lomani kwora na lufe ni Khalou: na gauna di lomani khe na Khalou qa dei maroroya na leya i vunau. ³A kwe na lomania na Khalou: na ledar maroroya na leya i vunau. Qei qa muni na lea i vunau ei tamu vakha i dagidagi. ⁴O kwora khece e ri sucu mai vua na Khalou e ri na rewati na qwaqwa mei vua. Na qwa qwa kwe ei vakhacola ni da mei vuravura, sa nia na vakhabautia. ⁵Kho cei e i qwaqwa me i vuravura? O khoya e i vakhabautiani kho Jisu na lufe ni Khalou. ⁶O khoya kha mei te wai qei na dra: kho Jisu Kharisito. O khoya a tamu la mai me mai te wai boto, ia me mai te wai, na dra. NA Yalo Tabu ei te vakhadinadina baletia na Yalo Tabu sa nia na du. ⁷E nakhi no e ri tolu e ri te i vakhadinadina: ⁸Na Yalo Tabu, na wai qei na dra. O kworu na tolu kwe e ri tliavata. ⁹Ma dei sovia na i tukhutukhu vina ni tamata, na i tukhutukhu vina ni Khalou e i teiteilagi tawhia. Ni kha kwe na i tukhutukhu vina ni Khalou me baleti lufe. ¹⁰O khoya ga e i vakhabautia na Luve ni Khalou e i nakhi no muni vua na i tukhutukhu vina, O khoya e i tamu vakhabautia na Khalou ei sa tusanakhinia no ni dau rekwa, baletia ei tamu vakhabautia na i tukhutukhu vina a sola na Khalou me baleti lufe. ¹¹Qania qa muni kwe na i tukhutukhu mina: Na Khalou. E i solia mai na cola tawamudu, na cola kwe e i tokhoto i vua na Khalou. O khoya e i cola vata qei luvia, e i sa nakhi tu vua na cola. O khoya e i tamu cola vata qaya na lufe ni Khalou ei tikhai vua na cola. ¹²XXX¹³Kho au qi sa vola na vi kwa kece kwe mo mutu khilatia ni tau no vekhe mutou na cola tawa mudu- vekhe i khoya i vakhabautia na yaca ni lufe ni Khalou. ¹⁴A kwe na vivakhadeitakhi vekhedatou i vua, ma di kherei ei tlia na kwa ina rukhu ni lea lewa, ei na vakharogoci datou. ¹⁵Di na khilatia muni ni o khoya e i na vakharogocidatou- i na vi kwa khece di na terevia vua – di na khilatia ni du na taukhenia na vi kwa khece du terevia i vua. ¹⁶Ma khei tlia e i tolavi taacia e i tara no nai valavalaca khoya e i tamu vakhavunia na mate, me masu, e i na qei sola vua na Khalou na cola. Qi vakhaibalebaletakhi nia no kwe i vuara kwora na ledra i valavalala ca e i tamu vakhavu nia na mate: sqi tamu kwaya me na masulakhi nia gi. ¹⁷Na i valavalala tamu dodonu khece ei te valavalala ca no, ia e i nakhi no na i valavalala ca khoya e i tamu vakhavu nia na mate. ¹⁸Di khilatia ni o khoya e i sucu mai vua na Khalou e i tamu valavalala ca. Ia o khoya e sucu mai vua na Khalou e i na maroroi kwoya, qa na tamu rewa ni vakhacakhakanhi kwoya na vu ni ca. ¹⁹Di khilatia ni da ru mai vua na Khalou, qa da khilafia muni ni kho vuravura e i nakhi tu i na rukhu ni lea qwaqwa na vu ni ca. ²⁰Ia, di khilatia muni ni a la mai na lufe ni Khalou me mai vi vakhilakwataki medu rewa ni khilati kwoya, ni kho kwoya ei du. Io, kho datou muni i vua kwoya e I du, i va lufe vuo Jisu Kharisito. O kwoya kwe na Khalou du qa na cola tawa mudu. ²¹I vekhe mutou na lufe, mutu maroro i mutou mai vuara na matakau.

2 John

Chapter 1

¹Mei vua na tuqwaqwa khi vua na vibulou digitakhi qei khora na leya yaluve, kho khora qu lomani khora du, tamu ni au tatlia, kho khora khece muni a ra khilatia wasa tu mai na du. ²Baletia na du di sa khilatia no e i na nakhi vakatlia tu ga sqei da qa tawamudu. ³Me ledar na loloma qa na vakacegu ni ledar Khalou na tama-da, qa na vakacegu ni lufe vuo Jisu Kharitiso i na du qa na loloma. ⁴Tlia na kwa na levu ni lequ marau ni qu tolavi khora lemutu yaluve e ri takucia no na du, odakhi na ledar ciqomia mai na i vunau mei va tama-da. ⁵Kho khoya kwe qu ma terevi mu no khe na vibulou, tamu nia kwe mequ sa vola leqwa ve ke mutou e tlia na i vunau vou, na i vunau matua ga kha sa nakhi wasa tu me na i tekhitkhivu, me da vi lomani vakhai da. ⁶A kwe na loloma, me da takhucia na lea i vuanau A kwe na i vunau, du si varogocia wasa mai na i tekhitkhivu, me da takhucia. ⁷Sa levu no dauni vivakhacalai kha ra sa volitia tu na vuravura, qa ra sa tamu tusanakhinia no ni kho Jisu Kharisito kha sucu ma vakha tamata. A kwe kho khora na dau vivakhacalai qa na Kharisito-rekwa. ⁸Mutu vitolayaki vakhai mutou; mo mutu khuwa ni vakha revania na kwa mutu sa cakhacakhatakhi, mo mutu qulumia cokho khe na kheya i sau. ⁹Kho khora khece a ra teteimata qa ra tamu no khata i na i vakhavuvuli li Kharisitio, e i tamu no qai khoya na Khalou. Kho khora e ri takhucia no ga na i vakhavuvuli, khora kwe ei no ruarua vuara na tamaya qa lufe. ¹⁰Ma khei tlia khei la mai ve khe iko qa khau mai khei teni na i vakhavuvuli, khua ni vakharusu khoya i sue qo kua muni ni visovi vua. ¹¹Baletia na lem tatania qa na lem visovi vua, i sa tliavati no qa na kwa cakaca lkei sa vunautakhinia no mai. ¹²E i si levu du na kwa qu si mata vola ve khe ikho, qu duarakhinia me qu vola i na veva qa na iqi. Kho au qu sa vinatia me daru vitalanoa ruarua do boto, baletia ledaru vimarautakhi ei na qei taucokho. ¹³Na levedru na lemutu vibulou digitakhi sa loloma tu yati.